

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΕΤΟΣ 30ο, ΤΕΥΧΟΣ 246, ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2016

ISSN 1106-8817

**ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ
γνώριμιας!**
Τηλ. επικοινωνίας
6945150155
ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ
ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

**ΕΙΔΙΚΗ
ΠΡΟΣΦΟΡΑ
12€**
από πολυπροτυλένιο

...εώρα πια
δεν υπάρχει
καμία δικαιολογία
για να επιλέξετε
οσιδωμένες
ή άλλο
κυκλοφορεί!

**TOP
QUALITY
GUARANTEED**

«Το έξυπνο καπάκι», ένα πρωτοποριακό καπάκι κυψελών.

Με το οποίο ο μελισσοκόμος μπορεί να βλέπει, να ταΐζει, να ελέγχει ή να κάνει ό,τι άλλο χρειάζεται στην κυψέλη του, χωρίς να ενοχλεί τις μέλισσες, χωρίς κάπνισμα και χωρίς να βγάζει το καπάκι, εύκολα και γρήγορα.

Ειδικότερα επιτυγχάνεται:

1. Αύξηση της παραγωγής τουλάχιστον 30% και έως 130%.
2. Μείωση της εργασίας του μελισσοκόμου κατά 80%-90% στο μελισσοκομείο.
3. Πολύ γρήγορη διάγνωση ασθενειών και απομάκρυνση των ασθενών μελισσοσμηνών.
4. Γρήγορη ανάπτυξη του πληθυσμού του μελισσοσμήνου, τουλάχιστον κατά 40% επιπλέον και πολλά άλλα που μπορείτε να δείτε αναλυτικά στην ιστοσελίδα μας.

Υγρές Πολυβιταμίνες «Ultra Vita-Bee», για εκρηκτική πληθυσμιακή ανάπτυξη των μελισσών

Αυξάνουν τη διάρκεια ζωής των μελισσών και δίνουν στη βασίλισσα τη δυνατότητα μιας πολύ έντονης γέννας. Αποτέλεσμα είναι η έντονη ανάπτυξη του μελισσοσμήνου σε ελάχιστο χρόνο, χωρίς να υπάρχει καμία σύγκριση με ότι άλλο κυκλοφορεί στην αγορά και πολύ μεγαλύτερη συλλογή μελιού. (από 35,83€)

Φερομόνη Αφεσμών (9,75€)

Προσελκύει τους αφεσμούς σημουργίας (πουλιά) με πάρα πολύ καλά αποτελέσματα.

«BeeHive - Paint» 15kg (56,91€)

Βάφει, στοκάρει ρωγμές και μονώνει ταυτόχρονα. Προσφέρει 40% περισσότερη μόνωση στην κυψέλη, έχει μοναδική ελαστικότητα και αντοχή και επιτρέπει στο ξύλο να αναπνέει. Επίσης προστατεύει την κυψέλη από τη υγρασία και δε σκάει. Έχει μεγάλη αντοχή στο χρόνο (5-8 έτη).

Τροφές μελισσών «Bee-Feed», άριστης ποιότητας και υψηλών προδιαγραφών, εξειδικευμένες για τις διάφορες διατροφικές ανάγκες των μελισσών, δίνοντάς τους τη δυνατότητα πολύ καλής ανάπτυξης. (από 0,80€)

Σιρόπι άριστης ποιότητας υψηλών προδιαγραφών για ανάπτυξη των μελισσών το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για τη δημιουργία ζαχαροζύμαρου.

Χημείο μελιού για αναλύσεις μελιού

Οι κύριες κατηγορίες αναλύσεων είναι:

- Έλεγχος Γλυκόζης και Φρουκτόζης στο μέλι
- Έλεγχος περεκτικότητας σε Σακχαρόζη (Σουκρόζη)
- Μέτρηση του pH
- Μέτρηση της Αγωγιμότητας
- Υπολογισμός της υγρασίας
- Μέτρηση οξύτητας
- Χημικός προσδιορισμός της Υδροξυ-μέθυλο-φουρφυράλης (HMF) και του δείκτη διάστασης
- Γυρεοσκοπική ανάλυση μελιού

*Οι τιμές δεν περιλαμβάνουν Φ.Π.Α.

Εργαστηριακές εξετάσεις μελισσών - ζόνου για διάγνωση ασθενειών (νοζεμίαση, σπημφονία κ.λ.π.), από ειδικευμένο κτηνίατρο και συμβουλευτική υποστήριξη.

Οι ΝΕΕΣ επαγγελματικές πλαστικές κυψέλες της ANEL!

Επωφεληθείτε από τις δυνατότητες κατασκευής με τεχνολογία αιχμής και την εγγύηση ANEL!

Βελτιώστε τις συνθήκες διαβίωσης των μελισσών. Θα σας ανταμείψουν με μέλι!

- Έχουν μεγάλη διάρκεια ζωής που ξεπερνάει τα 10 χρόνια. Όσοι προμηθευτήκατε τους πάτους ANEL το 1999 ακόμα τους χρησιμοποιείτε.....Υποσχέσεις που κρατάμε! Δε χρειάζονται καμία συντήρηση. **Κερδίζετε χρήματα** και από υλικά και από εργασία. Ασύγκριτες αντοχές σε κρούση και στήριξη φορτίου (>500 Kg).
- Παρά το ότι είναι εντυπωσιακά στιβαρές είναι και ιδιαίτερα ελαφριές. Δεν πετσικάρουν, Δεν σαπίζουν, Δεν Ανοίγουν και Δεν κρατάνε νερά. Δεν διαβρώνονται από χημικά (καυστική ποτάσα, οξαλικό οξύ, μυρμηκικό οξύ, χλωρίνη κα).
- Με πανίσχυρη μόνωση πολυουρεθάνης (PU) υψηλής πυκνότητας. **Ζεστή το χειμώνα δροσερή το καλοκαίρι!** Για να έχετε την ίδια μόνωση με ξύλο θα πρέπει αυτό να έχει 7 cm πάχος! Όλα τα μέρη της κυψέλης ταιριάζουν στο παλιό ξύλινο υλικό διαστάσεων Langstroth που έχετε!!!
- Όλα τα υλικά που έρχονται σε επαφή με τη μέλισσα είναι κατάλληλα για τρόφιμα. Είναι οικονομικές αλλά διατίθεται και σε ακόμα πιο οικονομικό τύπο (που δεν περιλαμβάνει μόνωση)

Το αποτέλεσμα μισού αιώνα γνώσης και εμπειρίας στην κατασκευή μελισσοκομικών εφοδίων!

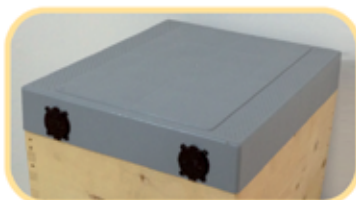
Ο ΟΡΟΦΟΣ ref...AN 2610x*

- Με 2 χωνευτές και 2 εξωτερικές χειρολαβές για εύκολη και εργονομική ανύψωση τοποθετημένες εμπρός και πίσω ώστε να μην ενοχλούν στην μεταφορά
- Με 4 σημεία εφαρμογής συνδετήρα εμπρός, πίσω και στα πλάγια (ρυθμιζόμενου, ή τύπου σύρματος)
- Με αντιολισθητική επιφάνεια πάνω ΚΑΙ κάτω για να μην γλιστράνε μεταξύ τους
- Πυροσφραγίζονται πολύ εύκολα και η σφραγίδα ΔΕΝ μπορεί να παραποιηθεί
- Τρυπήστε σε όσα σημεία θέλετε και εφαρμόστε τάπες εισόδου ή αερισμού στις πλευρές.

ΤΟ ΚΑΠΑΚΙ ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΡΑΛΑΓΕΣ ΤΟΥ ref...*

Τα καπάκια διατίθενται σε πολλές παραλλαγές, επιλέξτε αυτή που ταιριάζει σε εσάς και τις μέλισσές σας!

- Διαθέτουν θυρίδες αερισμού με πόρτες για να τις κλίνετε ή ανοίγετε κατά βούληση
- Με οδοντωτή επιφάνεια για σταθεροποίησης της επάνω κυψέλης κατά τη μεταφορά
 - Κεκλιμένη πάνω επιφάνεια στο καπάκι ώστε να μην κρατάει λάσπες και νερά

Με 4 θύρες αερισμού ref..AN2604V

Με 4 θύρες αερισμού + θύρα τροφοδοσίας ref..AN2604V1F

(* όπου x = χρώμα επιλογής από τα εξής χρώματα **1**) Β=Μπλε, **2**) W=Άσπρο, **3**) GN=Πράσινο, **4**) GY=Γκρι και **5**) Y=Κίτρινο)

ANEL - Ε. Ε. ΠΑΝΤΕΛΑΚΗΣ & ΣΙΑ Ε.Ε. Μελισσοκομικά Εφόδια και Μηχανήματα για Επαγγελματίες & Ερασιτέχνες
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Οδός 45ης αρ. 6, ΒΙΟ.ΠΑ. 13341 ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ (Αττική οδός: Έξοδος αρ. 5) ΑΤΤΙΚΗ
Τηλ. & Fax: 210 2771180 & 210 2771101 & 210 2483870 • WEB SITE: www.anel.gr • E-MAIL: info@anel.gr • sales@anel.gr • support@anel.gr

nozevit

www.nozevit.com

Ένα φυσικό συμπλήρωμα διατροφής που σας βοηθάει στην διατήρηση:

1. της εντερικής ακεραιότητας των μελισσών
2. της ποιότητας του μελιού και
3. της υγείας των μελισσοσπυγών.

Κηρήθρες από κερι μέλισσας

Στο Εργαστήριο μας λιώνουμε τις μαύρες κηρήθρες με ατμό στους 150°C χωρίς να κοπούν από τα πλαίσια και παίρνουμε καθαρό κερι αποστειρωμένο.

ambrosia

www.nordzucker.de

Ambrosia, η πλέον αναγνωρισμένη για την ποιότητα της γερμανική τροφή παγκοσμιώς με το ελληνικό όνομα, διατίθεται σε μορφή πάστας, σε συσκευασία 2.5kg και σε μορφή σιροπιού, σε δοχείο 25kg

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΑ ΕΦΟΔΙΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΚΥΨΕΛΕΣ
ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΒΑΣΙΛΟΤΡΟΦΙΑΣ ΓΥΡΗ - ΣΟΓΙΑ
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΤΟ ΓΥΡΗΣ ΜΕΛΙΣΣΟΤΡΟΦΕΣ ΥΛΙΚΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ
ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΕΣ - ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ - ΠΩΛΗΣΗ ΧΟΝΔΡΙΚΗ - ΛΙΑΝΙΚΗ
ΧΑΡΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗΣ Ε.Π.Ε.
ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΥ 3, (ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΣ) - ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΗΛ.: 2810 259637 ΚΙΝ.: 6936847990, 6932913631
e-mail: melergastiri@gmail.com - FAX: 2810 251174
www.melissokomikoergastiri.gr

Μελισσοσμήνη
Παραφυάδες
3 ή 5 πλαισίων

Βασίλισσες
Χαλκιδικής

Χαλκιδικιώτικη μελισσοκομία

Πέτρος & Παύλος Καμπούρης
Παλαισώρα Χαλκιδικής
τηλ.: 6944 968800, 6947 160481
www.abaton1.com

ΜΕΤΑΛΟΠΟΜΗ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ

Μελισσοκομικά μηχανήματα
για επαγγελματίες
και ερασιτέχνες
παραγωγής μας

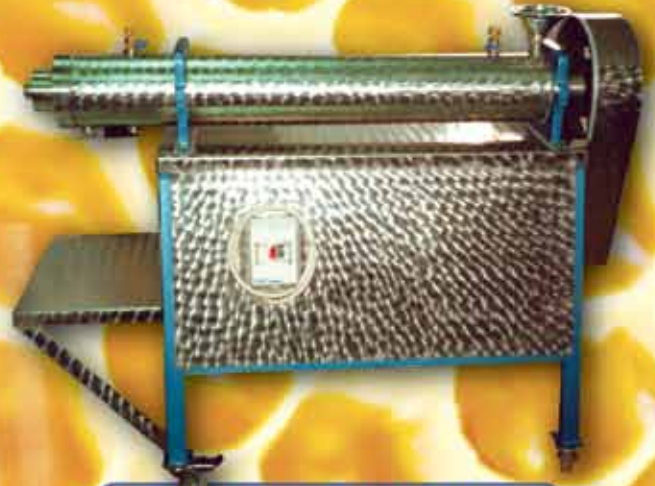
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ CE

ΖΥΜΩΤΗΡΙΟ ΤΡΟΦΗΣ
120 - 150 - 400 Kg

ΑΠΟΛΕΠΙΣΤΗΣ & ΔΙΑΧΩΡΙΣΤΗΡΑΣ
ΜΕΛΙΟΥ - ΚΕΡΙΟΥ

ΜΗΧΑΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΒΑΝΙΛΙΑΣ
120 - 180 - 250 - 350 Kg/h

ΖΥΜΩΤΗΡΙΟ ΤΡΟΦΗΣ
100 έως 400 Kg

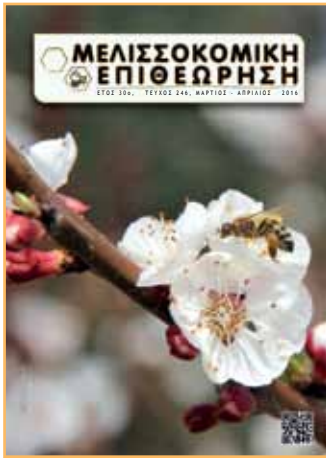
ΒΑΡΕΛΙ 2ΠΛΟ
ΘΕΡΜΑΙΝΟΜΕΝΟ
ΜΕ ΑΝΑΔΕΥΤΗΡΑ
600Kg

ΤΡΙΒΕΙΟ
ΖΑΧΑΡΗΣ

Κεντρικό: ΒΙΟ.ΠΑ. ΣΟΥΔΑΣ ΧΑΝΙΩΝ
Τηλ./Fax: 28210 23566, Κιν: 6944 543023
Υποκ/μα: ΜΟΥΡΝΙΕΣ ΧΑΝΙΩΝ
Τηλ.: 28210 98300, Κιν.: 6973 370350

**ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ**
ΕΤΟΣ 30ο - ΤΕΥΧΟΣ 246 - ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2016

Συλλέκτρια σε άνθη βερικοκιάς

(Φωτ. Πλακούτσης Αθ. από το δεύτερο βιβλίο ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΑ ΦΥΤΑ)

Μελισσοκομική Επιθεώρηση Δημησιαίο Περιοδικό

Έδρα:

Μεσημέρι Θεσσαλονίκης
Τηλ. & Fax: 23920 91575
e-mail: melipress@otenet.gr
www.melissokomikiepiitheorisi.gr

Ταχ. Διεύθυνση:

Μεσημέρι • 57500 Επανομή

Ιδιοκτήτης

Εκδότης - Διευθυντής:

Ειρήνη Παππά

Υπεύθυνος Ύλης:

Φίλιππος Παππάς

Συντακτική Επιτροπή

Α. Θρασυβούλου

Β. Λιάκος

Δ. Τσέλλιος

Ν. Παππάς

Π. Χαριζάνης

Συνδρομές:

Εσωτερικού 36€ το χρόνο
Εξωτερικού 30€ + ταχ. έξοδα
Τιμή τεύχους: 5,00 €

Λογαριασμός τράπεζας
για συνδρομή:

Αρ.Λογαριασμού
23740064102

IBAN

GR1501102370000023740064102
(Δικαιούχος Παππά Ειρήνη)

Αρ.Λογαριασμού
6081-020011-906

IBAN

GR2101710810006081020011906
(Δικαιούχος Παππά Ειρήνη)

Ενυπόγραφα άρθρα,
μελέτες και εργασίες
που δημοσιεύονται στο περιοδικό
δεν απηχούν κατ'ανάγκη
τη γνώμη του περιοδικού.
Το περιοδικό δεν φέρει ευθύνη
και δεν μπορεί να εγγυηθεί
το περιεχόμενο των διαφημίσεων.
Αναδημοσιεύσεις επιτρέπονται
μετά από γραπτή άδεια του εκδότη.

Γραφιστική Επιμέλεια:

Imagink

Ψηφιακές Εκτυπώσεις - Επιγραφές
Τ. 23920 73553 - print@imagink.gr

ΨΗΦΙΑΚΕΣ & OFFSET ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΤΟ 1909

mtprint
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ 4 - ΒΥΖΑΝΤΙΟ - 55133 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ: 2310 429 303 - 2310 414 736 - FAX: 2310 429 301
e-mail: print@mtprint.gr - site: www.mtprint.gr

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΕΤΟΣ 30ο, ΤΕΥΧΟΣ 246, ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2016

Μεσημέρι, 57500 Επανομή • Τηλ. & Fax: 23920 91575

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Πιστοποίηση Μελιού - Ανδρ. Θρασυβούλου	78
- Βασίλοτροφία. Μια επαναστατική λύση σε ένα μεθοδολογικό πρόβλημα που αλλάζει τη μελισσοκομία - Α. Γκουσιάρης	81
- Προϊόντα - Υπάρχουν μέλια με φυσική τοξικότητα; - Χρ. Τανανάκη	86
- Σχεδιασμός Εθνικής Δασικής Πολιτικής για τη Μελισσοκομία - Β. Λιάκος	93
- Εποχιακοί Μελισσοκομικοί Χειρισμοί - Σ. Γούναρη	97
- Οι Μελισσοκόμοι ρωτούν - Γ. Γκόρας, Ανδρ. Θρασυβούλου	102
- Η παραγωγή Βασιλισσών. Δ' Μέρος - Π. Χαριζάνης	113
- Τα Α... Β της Μελισσοκομίας - Δ & Β Τσέλλιος	117
- Αντιλήψεις για την προέλευση των μελισσών - Γ. Μαυροφρύδης	123
- Το κουνούπι και το εγωιστικό γονίδιο - Σ. Γούναρη	131
- Οι κουβέντες του παπού. Τα πρώτα Μελισσοκομικά Βήματα - Κ. Συμιακάς	134
- Μικρά και Ενδιαφέροντα - Ν. Παππάς	136
- Καταγγελία από την ΕΕΕΜΣ	141
- Μικρές Αγγελίες	146

ανακοινώσεις

Οι Κύπριοι μελισσοκόμοι μπορούν να απευθύνονται για τις συνδρομές τους στην
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ στον αντιπρόσωπο για την Κύπρο κ. Νικητόπουλο Δημήτριο.
Μπτέρας Τερέζας 11Δ, Δάλι. Τηλ. 22 01 40 30

Για τον καλύτερο προγραμματισμό και καλύτερη διάρθρωση της ύλης του περιοδικού,
παρακαλούμε τα άρθρα σας, ανακοινώσεις κλπ. να βρίσκονται στο περιοδικό για το επόμενο τεύχος
(Μαΐου - Ιουνίου 2016) μέχρι την 1η Απριλίου 2016.

Για μικρές αγγελίες και διαφημίσεις μέχρι τις 12 του ιδίου μηνός.

για τις διαφημίσεις

Δεν διαφημίζεται ξένο γενετικό υλικό και εισαγόμενα μελισσοκομικά προϊόντα.
Λόγω χώρου και για να αποφευχθούν οι υπερβολές, για κάθε επιχείρηση που διαφημίζεται στο περιοδικό,
ο χώρος που διατίθεται είναι το πολύ μία σελίδα. Ειδικές περιπτώσεις θα εξετασθούν με πνεύμα συνεργασίας.
Οι διαφημίσεις καταχωρούνται σε τυχαία και διαφορετική θέση σε κάθε τεύχος.

για τις συνδρομές

Η ετήσια συνδρομή προκαταβάλλεται.
Ανανεώνεται αυτόματα μετά τη λήξη της, εκτός αν αιτηθεί διακοπή.
Για να αποφύγετε την υψηλή χρέωση των ΕΛΤΑ (4€) καταβάλετε τη συνδρομή σας μέσω τραπεζών.
Φροντίστε να εγγραφεί το όνομά σας.

Το επόμενο τεύχος τον Μάιο του 2016

Το τηλέφωνο του περιοδικού είναι το 23920 91575

Καλή επιτυχία

Τώρα που πέρασε ο χειμώνας αρχίζει η μεγάλη προσπάθειά μας και το κυνήγι των ανθοφοριών. Όποιος κατορθώσει να μεγαλώσει τα μελίσσια του και η κορυφή της ανάπτυξής τους συμπέσει με μια καλή ανθοφορία, θα πάρει ικανοποιητικές ποσότητες μελιού. Αυτό είναι και το στοίχημα. Για να μην στοιχηματίζουμε όμως, αλλά να βαδίσουμε με μεγάλη πιθανότητα επιτυχίας, καλύτερα είναι η σωστή ενημέρωση και η εκπαίδευση. Δηλαδή αν μάθουμε έναν σίγουρο τρόπο ανάπτυξης των μελισσιών, που πάντα σχεδόν μπορούμε να τον εφαρμόσουμε και έχουμε γνώση και σωστές πληροφορίες για τις ανθοφορίες, τότε μπορούμε να είμαστε αρκετά σίγουροι για την επιτυχία μας.

Οι καιρικές συνθήκες βέβαια θα είναι πάντα αστάθμητος παράγοντας, που μπορεί να μας βγάλει εκτός προγράμματος π.χ. αν βρέχει συνεχώς την περίοδο της ανθοφορίας. Ο περασμένος χειμώνας δεν ήταν καν χειμώνας. Κανένας δεν μπορεί να πει αν αυτό θα είναι καλό για τα μελίσσια μας ή όχι. Θα φανεί αργότερα. Πάντως όλα θα είναι πρώιμα. Αυτό ας το 'χουμε υπόψη μας. Προσοχή στη βαρρόα αυτή τη χρονιά, το πιθανότερο είναι να έχουμε μεγάλη ανάπτυξή του πληθυσμού της.

Διαβάστε σ' αυτό το τεύχος της Μελισσοκομικής Επιθεώρησης:

Το άρθρο του Καθηγητή Ανδρέα Θρασυβούλου για την χρήση του σήματος ελληνικού προϊόντος του Υπουργείου Εμπορίου, που μέχρι τώρα δεν αξιοποιήθηκε από τον κλάδο μας. Στο ίδιο άρθρο και η πρότασή του να εφαρμοστούν αυστηρότερα ποιοτικά κριτήρια για το μέλι, ώστε να ξεχωρίσει από το εισαγόμενο.

Τους χειρισμούς για φέτος ανέλαβε και πάλι η Σοφία Γούναρη και χαιρόμαστε ιδιαίτερα για αυτό. Η ίδια σχολιάζει σε δεύτερο άρθρο της το πρόβλημα με τον ιό ΖΙΚΑ.

Ο Αλέξανδρος Γκουσιάρης που πάντα έχει κάτι ενδιαφέρον να μας πει, προτείνει ένα τρόπο να βελτιώσουμε τη μέλισσά μας. Πρόκειται για την παρουσίαση που έκανε και στα Συνέδρια που πραγματοποιήθηκαν τον χρόνο που μας πέρασε. Ο Βασίλης Λιάκος ασχολείται και αυτή τη φορά με τον εθνικό σχεδιασμό δασικής πολιτικής για τη μελισσοκομία, μια ενδιαφέρουσα πρόταση. Ο Πασχάλης Χαριζάνης συνεχίζει με το 4ο μέρος της βασιλισσοτροφίας.

Οι ερωτήσεις απαντήσεις του Γιώργου Γκόρα και Ανδρέα Θρασυβούλου αποτελούν μια σταθερή αξία για το περιοδικό μας. Τα Α... Β συνεχίζονται από τους Δημήτρη και Βαγγέλη Τσέλλιο με χρήσιμες πληροφορίες ιδιαίτερα για τους νέους μελισσοκόμους. Ο Γιώργος Μαυροφρύδης αυτή τη φορά ασχολείται με τις απόψεις που εκφράστηκαν διαχρονικά για την προέλευση των μελισσών και η Χρύσα Τανανάκη στο στόχαστρο έβαλε αυτή τη φορά τα τοξικά μέλια. Ο Νίκος Παππάς τέλος φέρνει νέα στα «Μικρά και Ενδιαφέροντα» που εδώ και μερικά χρόνια τώρα επιμελείται.

Μας λείπει πάρα πολύ ο Θανάσης Μπίκος και πάντα τον σκεφτόμαστε. Το κενό που άφησε είναι μεγάλο και δεν αναπληρώνεται.

Έχοντας υπόψη ότι το 80% της επιτυχίας του μελισσοκόμου βασίζεται στη γνώση, εμείς από την πλευρά μας έχουμε χρέος - και το επιτελούμε με θρησκευτική ευλάβεια - να σας ενημερώνουμε σωστά, ο δε μελισσοκόμος πρέπει να μελετά και να αποκτά την εμπειρία που θα του είναι χρήσιμη και αναγκαία για την επιτυχία του. Καλή επιτυχία λοιπόν.

Μελισσοκομική Επιθεώρηση

Πιστοποίηση μελιού

Θρασυβούλου Α. Τανανάκη, Γκόρας Γ., Λιόλιος Β., Κανέλης Δ., Αργενά Ν., Ροδοπούλου Μ., Καραζαφείρης Ε., Δήμου Μ.
Εργαστήριο Μελισσοκομίας-Σηροτροφίας
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
www.beelab.gr

Εισαγωγή

Ο καταναλωτής εμπιστεύεται περισσότερο τα πιστοποιημένα προϊόντα επειδή είναι σίγουρος για την προέλευση και τη ποιότητά τους. Πιστοποίηση στο μέλι μπορεί να δοθεί στα πλαίσια των κανονισμών της Βιολογικής Γεωργίας, της Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ), της Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ) καθώς επίσης με εθνικές αποφάσεις ως εγχώριο προϊόν με αυστηρότερα ποιοτικά κριτήρια. Στην εισήγηση αυτή συζητούνται οι δυνατότητες που έχει το ελληνικό μέλι να πιστοποιηθεί στα πλαίσια των δυνατοτήτων που του δίνουν οι αποφάσεις και οι κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Βιολογικό μέλι

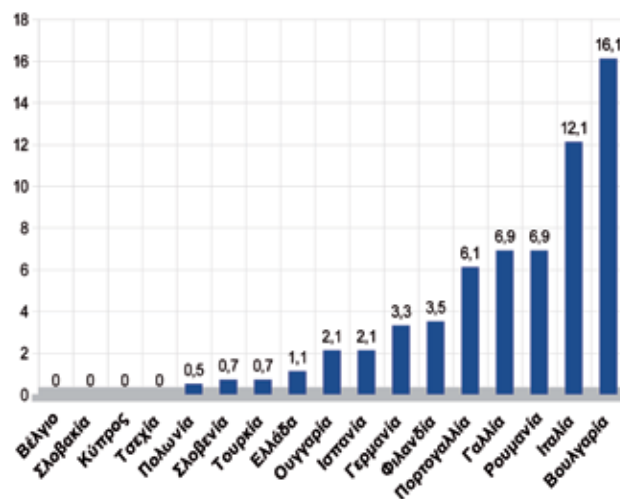
Τόσο στη συμβατική όσο και στη βιολογική μελισσοκομία οι μελισσοκόμοι θα πρέπει να διακρίνονται από μεράκι, αγάπη και σεβασμό για τις μέλισσες και να ακολουθούν ορθούς μελισσοκομικούς χειρισμούς. Σ' αυτούς συγκαταλέγονται το κυνήγι ανθοφοριών, η καλή βασιλίσα, η εξασφάλιση νερού και γύρης στις μέλισσες, τα μέτρα μείωσης της παραπλάνησης, οι γρήγορες και απαραίτητες επιθεωρήσεις, οι σωστές τροφοδοτήσεις, η προσοχή στον τρύγο, στη θέρμανση και στη διαύγαση του μελιού, η συχνή αντικατάσταση των κρηθρών και άλλοι χειρισμοί. Παράλληλα η διατήρηση της αγνότητας και φυσικότητας των προϊόντων κυψέλης χωρίς υπολείμματα χημικών ουσιών και υπερβολική επεξεργασία είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την εξάσκηση τόσο της συμβατικής όσο και της βιολογικής μελισσοκομίας.

Η πιστή εφαρμογή των παραπάνω προϋποθέσεων καταλήγει σε ένα προϊόν αγνό, φυσικό, ανεπεξέργαστο, βιολογικό και ασφαλές. Το μέλι είναι βιολογικό από τη φύση του και μόνο η ανθρώπινη παρέμβαση μπορεί να το αλλοιώσει. Η διαφοροποίηση μεταξύ βιολογικού μελιού που παράγεται με τους ορθούς μελισσοκομικούς χειρισμούς της συμβατικής μελισσοκομίας και του πιστοποιημένου βιολογικού μελιού είναι ότι το τελευταίο υπακούει σε συγκεκριμένους κανόνες, περιορισμούς και ελέγχους και είναι το μόνο το οποίο μπορεί να φέρει την ονομασία «ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ» στην ετικέτα συσκευασίας.

Οι κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διέπουν την παραγωγή και διακίνηση βιολογικών προϊόντων είναι οι 834/2007 και 889/2008 οι οποίοι είναι οριζόντιοι δηλαδή αφορούν όλα τα προϊόντα φυτικής και ζωικής παραγωγής. Ο Καν (ΕΚ) 889/2008 είναι ο εφαρμοστικός και δίνει περισσό-

τερες πληροφορίες για την περίπτωση της βιολογικής μελισσοκομίας. Οι κύριες διαφορές από τη συμβατική μελισσοκομία σύμφωνα με τον συγκεκριμένο κανονισμό είναι η χρήση φιλικών ουσιών ενάντια της βαρρόα όπως είναι τα οξέα οξαλικό, γαλακτικό και φορμικό, η θυμόλη και η μενθόλη, η τοποθεσία των μελισσών σε μη επιβαρυνμένες περιοχές (τουλάχιστο 3 χιλιόμετρα μακριά), η εκμετάλλευση μη εντατικών καλλιεργειών, βιολογικών καλλιεργειών και αυτοφυούς βλάστησης, η κατασκευή των κυψελών και της φωλιάς που θα πρέπει να είναι από φυσικό υλικό, η διατροφή των μελισσών με βιολογική ζάχαρη ή βιολογικό μέλι και η αλλαγή όλων των κρηθρών σε διάστημα 12 μηνών (χρόνος μετατροπής).

Ουσιαστικά οι περισσότεροι μελισσοκόμοι ασκούν βιολογική μελισσοκομία. Τα αντιβιοτικά δεν χρησιμοποιούνται πια για την αντιμετώπιση των ασθενειών των μελισσών, αρκετοί μελισσοκόμοι έχουν αντικαταστήσει τα χημικά σκευάσματα με φυλικά (οξαλικό οξύ, γαλακτικό οξύ και θυμόλη) για την αντιμετώπιση της βαρρόα και αποφεύγουν τις εντατικές καλλιέργειες λόγω των φυτοφαρμάκων που χρησιμοποιούνται. Παρά το γεγονός αυτό, ο αριθμός των μελισσοκόμων που ασχολούνται με τη βιολογική μελισσοκομία στην Ευρώπη είναι περιορισμένος (εικόνα 1). Σε τέσσερις χώρες Βέλγιο, Σλοβακία, Κύπρος και Τσεχία δεν υπάρχει ούτε ένας μελισσο-

Εικόνα 1. Ποσοστό μελισσοκόμων που ασκούν βιολογική μελισσοκομία στην Ευρώπη.

σοκόμος να ασκεί βιολογική μελισσοκομία και στην Ελλάδα μόλις το 1,1% είναι πιστοποιημένοι. Αιτία του μικρού αυτού ποσοστού είναι κυρίως η υψηλή τιμή πιστοποίησης που ζητάν οι οργανισμοί πιστοποίησης. Μείωση του κόστους πιστοποίησης για τη βιολογική μελισσοκομία, με επιδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση, θα πρέπει να είναι μια από τις επιδιώξεις του κλάδου. Παράλληλα ομαδικά συμβόλαια από οργανισμούς πιστοποίησης στα πρότυπα της Πορτογαλλίας, ασφαλώς θα μειώσουν το κόστος πιστοποίησης και θα αυξήσει το ποσοστό των Ελλήνων μελισσοκόμων που θα ασκήσουν το επάγγελμά τους με βιολογικό τρόπο.

Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης (ΠΟΠ) ή Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη (ΠΓΕ)

Η διαδικασία ΠΟΠ προστατεύει ουσιαστικά το εγχώριο προϊόν και το ξεχωρίζει με βάση τα ποιοτικά του χαρακτηριστικά τα οποία οφείλονται αποκλειστικά στη γεωγραφική του προέλευση. Ο βασικός Κανονισμός της ΕΕ για τα προϊόντα ΠΟΠ είναι ο 510/2006 και ο εφαρμοστικός Καν 1898/2006. Το ΥΑΑτ έχει εκδώσει συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή των Καν. 510 και 1898 (ΚΥΑ 261611/2007, ΚΥΑ 290398/2008).

Απαραίτητες προϋποθέσεις για υποβολή φακέλου ΠΟΠ/ΠΓΕ είναι το προϊόν να είναι ήδη γνωστό, να έχει φήμη και να είναι περιζήτητο, να έχει ιδιότυπα χαρακτηριστικά που να το διακρίνουν από ομοειδή μέλια άλλων περιοχών και η ιδιότητά του να οφείλεται αποκλειστικά (ΠΟΠ) ή εν μέρει στο γεωγραφικό περιβάλλον (ΠΓΕ). Για να επιτευχθούν οι προϋποθέσεις αυτές θα πρέπει να γίνουν αναλύσεις μελιών, να εντοπιστούν οι χαρακτηριστικοί παράμετροι ΠΟΠ, και να συγγραφεί φάκελος σύμφωνα με τον Καν. 1151/2012 ΕΕ (Αίτηση, Ενιαίο έγγραφο, Προδιαγραφές)

Με βάση την εμπειρία που έχει αποκτηθεί από την υποβολή του φακέλου ΠΕΥΚΟΘΥΜΑΡΟ ΠΟΠ ΚΡΗΤΗΣ η προσωπική μου άποψη είναι ότι η υποβολή φακέλου μελιού ΠΟΠ ή ΠΓΕ είναι αρκετά δύσκολη, χρονοβόρα και η επιτυχίας της δεν είναι εξασφαλισμένη

Εθνικές αποφάσεις με αυστηρότερα ποιοτικά κριτήρια στο εγχώριο προϊόν

Αρκετές χώρες όπως οι Γερμανία, Σλοβακία, Πολωνία, Τσεχία, Αργεντινή, Καναδάς, Κολομβία, Πορτογαλία και άλλες, για να προστατεύσουν το εγχώριο προϊόν τους καθιέρωσαν εθνικούς κανόνες, διατάξεις ή διατυπώσεις με τις οποίες διακρίνουν τα τοπικά μέλια με ετικέτα, σήμα ποιότητας και με αυστηρότερα ποιοτικά κριτήρια. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Γερμανία η οποία καθιέρωσε ενιαία ετικέτα για το ντόπιο μέλι στην οποία υπάρχει σήμα εγγύησης της ποιότητας, ένδειξη ότι είναι γερμανικό και κωδικός αριθμός ο οποίος δίνεται στους μελισσοκόμους από τη Γερμανική Ομοσπονδία Μελιού (εικόνα 2).

Οι ετικέτες δίνονται ανάλογα με τον δηλωθέντα αριθμό μελισσιών και την κατά μέσον όρο εκτίμηση της παραγωγής μελιού/κυψέλη. Το προϊόν αυτό διακρίνεται από αυστηρότερα ποιοτικά κριτήρια από εκείνα που νομοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση όπως είναι η υγρασία (<18%), HMF (<15 mg/kg) και ινβερτάση (δεν προτείνεται από την ΕΕ). Η όλη προσπάθεια έχει διαφημιστεί και ο καταναλωτής γνωρίζει ότι το συγκεκριμένο μέλι είναι ντόπιο και ποιοτικά καλύτερο από τα εισαγόμενα. Παρόμοια στρατηγική εφαρμόστηκε και στις άλλες χώρες.

Στην Ελλάδα το Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας από το έτος 2012 (νόμος 4072/2012) καθιέρωσε το **ελληνικό σήμα** (εικόνα 3) το οποίο προσδιορίζει την ελληνι-

κόπτη του προϊόντος και ήδη το χορηγεί σε γαλακτοκομικά και αλκοολούχα προϊόντα. Το Υπουργείο Ανάπτυξης από το 2013 ζήτησε από την Εθνική Διεπαγγελματική Οργάνωση Μελιού και Λοιπών Προϊόντων να προτείνει μηχανισμούς απονομής του σήματος και για τα προϊόντα κυψέλης (αρ. πρωτ. 562/28-8-2013).

Παράλληλα οι περιφέρειες στα επιχειρησιακά τους σχέδια αγροτικής ανάπτυξης καθιέρωσαν το **Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων** το οποίο αφορά τη χρηματοδότηση υπηρεσιών και υποδομών σχετικά με την προώθηση, τυποποίηση, πιστοποίηση, εμπορία και εξαγωγές των αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας. Στόχοι της περιφέρειας είναι η προβολή και προώθηση των τοπικών αγροτικών προϊόντων και η Βελτίωση της ποιότητας και ανταγωνιστικότητας των τοπικών προϊόντων. Εργαλεία για την επίτευξη των στόχων αυτών είναι η δημιουργία σήματος και λογότυπου για τα προϊόντα της Περιφέρειας και η πιστοποίηση τους. Σχεδόν όλες οι περιφέρειες έχουν εντάξει το μέλι στο καλάθι των αγροτικών προϊόντων.

Με βάση τα παραπάνω θα μπορούσαμε στην Ελλάδα επίσης να καθιερώσουμε με εθνικές αποφάσεις τις προϋποθέσεις εκείνες διάκρισης του ελληνικού μελιού από το εισαγόμενο και ταυτόχρονα να του προσδώσουμε τα ποιοτικά εκείνα χαρακτηριστικά που θα το ξεχωρίσουν. Τα ελληνικά μέλια από τη φύση τους είναι πυκνά άρα θα μπορούσε να καθιερωθεί το κριτήριο της υγρασίας μικρότερο από 18% . Η συγκέντρωση της ουσίας HMF σε φρέσκα ανεπεξέργαστα μέλια ή μέλια που έχουν υποστεί προσεκτική θέρμανση ή τυποποίηση είναι κάτω από 15 mg/kg. Ασφαλώς θα μπορούσε να αποτελέσει το δεύτερο ποιοτικό κριτήριο νοουμένου

Εικόνα 2. Ενιαία ετικέτα για το γερμανικό μέλι. Όπου

1. Σήμα του Οργανισμού Εμπορίας Αγροτικών Προϊόντων Γερμανίας
2. Γνήσιο Γερμανικό μέλι
- 3.Κωδικός αριθμός (δίνεται από την Ομοσπονδία)
4. Σήμα εγγύησης ποιότητας
5. Βοτανική προέλευση μελιού και
6. Στοιχεία μελ/μου παραγωγού (όνομα, διεύθυνση, τηλ.)

ότι η οδηγία της ΕΕ απαιτεί προσδιορισμό της ΗΜΦ μετά από επεξεργασία και ανάμιξη και όχι μετά την αποθήκευση. Από τις αναλύσεις μεγάλου αριθμού δειγμάτων ελληνικού μελιού που πραγματοποιούνται στο Εργαστήριο Μελισσοκομίας, έγινε φανερό ότι το 50-60% των δειγμάτων ελληνικού μελιού έχει ΜΗ ανιχνεύσιμες συγκεντρώσεις υπολειμμάτων με όριο αναλυτικού προσδιορισμού το 10 μg/kg. Με την κατάλληλη εκπαίδευση και προσπάθεια θα μπορούσε το ποσοστό αυτό να αυξηθεί σημαντικά και οι ΜΗ ανιχνεύσιμες συγκεντρώσεις υπολειμμάτων να αποτελέσουν το τρίτο ποιοτικό κριτήριο. Θα μπορούσαμε επίσης να δούμε τη συγκέντρωση της σουκρόζης που στα ελληνικά μέλια είναι μικρότερη από 3% και άλλα ποιοτικά κριτήρια όπως είναι η ινβερτάση και η προλίνη.

Τα στάδια προστασίας του ελληνικού μελιού με καθιέρωση σήματος ποιότητας και ελληνικότητας θα μπορούσαν να είναι τα εξής:

Καθιέρωση μηχανισμών χορήγησης του ελληνικού σήματος από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας. Εδώ οι σύλλογοι και οι συνεταιρισμοί θα μπορούσαν να παίξουν σημαντικό ρόλο καταγράφοντας τα μέλη τους, τον αριθμό μελισσιών και την περίπου μέση παραγωγή μελιού. Μια στενή συνεργασία των φορέων των μελισσοκόμων με τους αρμόδιους του Υπουργείου για την χορήγηση του ελληνικού σήματος θα ξεπερνούσε πολλά εμπόδια και θα έδινε κάποια λύση. Οι εταιρείες επεξεργασίας – τυποποίησης ελληνικού μελιού θα μπορούσαν να παρουσιάσουν τα τιμολόγια αγοράς από Έλληνες παραγωγούς που θα αποδείκνυαν την ποσότητα του ελληνικού μελιού που διακινούν.

Η Περιφέρεια στα πλαίσια του επιχειρηματικού της σχεδίου να στηρίξει την ποιότητα, την ταυτότητα και τη διάθεση του τοπικού μελιού να χορηγήσει σήμα ποιότητας για το μέλι με αυστηρότερα ποιοτικά κριτήρια. Το σήμα ποιότητας θα χορηγείται για το προϊόν που θα παράγεται στην περιφέρεια της, θα έχει αυστηρότερα ποιοτικά κριτήρια τα οποία θα αποφασίσουν οι μελισσοκόμοι με τους φορείς τους και ΔΕΝ θα είναι υποχρεωτικό. Στους μηχανισμούς διάθεσης του σήματος ποιότητας από την περιφέρεια θα βοηθήσει σημαντικά η μελέτη και καθιέρωση τοπωνυμίων με βάση τα μικρο-

σκοπικά, οργανοληπτικά και φυσικοχημικά χαρακτηριστικά των προϊόντων κυψέλης που παράγονται στην περιφέρεια. Οι χρηματοδοτήσεις από τα προγράμματα στήριξης της ελληνικής μελισσοκομίας (1366/2015) και των μικρών νησιών του Αιγαίου (καν. 229/2013) θα μπορούσαν να βοηθήσουν σημαντικά στον προσδιορισμό των τοπωνυμίων. Απαραίτητη είναι επίσης και η οργάνωση των μελισσοκόμων, η καταγραφή των μελισσοκομιών, των μελισσιών, των περιοχών εκμετάλλευσης και των τύπων μελιών για κάθε ενδιφερόμενη περιφέρεια.

Στο επόμενο στάδιο το μάρκετινγκ θα πρέπει να παίξει σημαντικό ρόλο ώστε να διαφημιστεί το σήμα ποιότητας στα ΜΜΕ, σε γιορτές μελιού σε ανακοινώσεις στο τύπο και να γίνει γνωστή η προσπάθεια των Ελλήνων μελισσοκόμων να διατηρήσουν την άριστη ποιότητα των προϊόντων κυψέλης που παράγονται στην Ελλάδα.

Συμπεράσματα

Το ελληνικό μέλι μπορεί να προστατευθεί από τον αθέμιτο ανταγωνισμό που δέχεται από τη διάθεση του εισαγόμενου σαν ελληνικού, με πιστοποίηση που θα βεβαιώνει την βοτανική του προέλευση και ταυτόχρονα την ποιότητά του. Η πιστοποίηση μπορεί να γίνει μέσα από τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν τη βιολογική μελισσοκομία, τα ΠΟΠ ή ΠΓΕ και ακόμα με εθνικές αποφάσεις για ποιοτικό εγχώριο προϊόν.

Για να διευκολυνθεί η εξάσκηση της βιολογικής μελισσοκομίας η πολιτεία θα πρέπει να καθορίσει περιοχές που μπορεί να ασκείται σύμφωνα με την οδηγία της ΕΕ και να ασκηθούν πιέσεις στην ΕΕ να επιδοτήσει το κόστος πιστοποίησης.

Δυνατότητες για μέλια ΠΟΠ υπάρχουν μόνο για ιδιότυπα και πολύ γνωστά μέλια.

Προτείνεται η καθιέρωση σήματος ποιότητας για το καλάθι της περιφέρειας με αυστηρότερα ποιοτικά κριτήρια με έλεγχο της γεωγραφικής προέλευσης.

ΕΤΙΚΕΤΕΣ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΟΥΜΕ ΑΥΤΟΚΟΛΛΗΤΕΣ ΕΤΙΚΕΤΕΣ
ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ **ΤΑΙΝΙΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ**
ΓΙΑ ΒΑΖΑ ΚΑΙ ΔΟΧΕΙΑ ΜΕΛΙΟΥ
ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΧΕΔΙΑ - ΜΕΓΕΘΗ - ΧΡΩΜΑΤΑ
ΤΗΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΣΑΣ
ΟΠΩΣ ΟΡΙΖΟΥΝ ΟΙ ΑΓΡΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
ΜΕ ΤΗΝ ΦΙΡΜΑ ΣΑΣ

Για την καλύτερη προβολή και προώθηση του μελιού σας.
ΣΕ ΜΙΚΡΕΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ

Τιμές χαμηλές- Ταχεία Παράδοση

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΣ
Γ' Σεπτεμβρίου 19 (στο βάθος της στοάς)
Τηλ. 210. 5241.363, Αθήνα- Ομόνοια
e-mail: sticker@acsmi.gr

Βασιλοτροφία

Μία επαναστατική λύση σε ένα μεθοδολογικό πρόβλημα, που αλλάζει την μελισσοκομία

Γκούσιαρης Αλέξανδρος
Μαθηματικός - Μελισσοκόμος

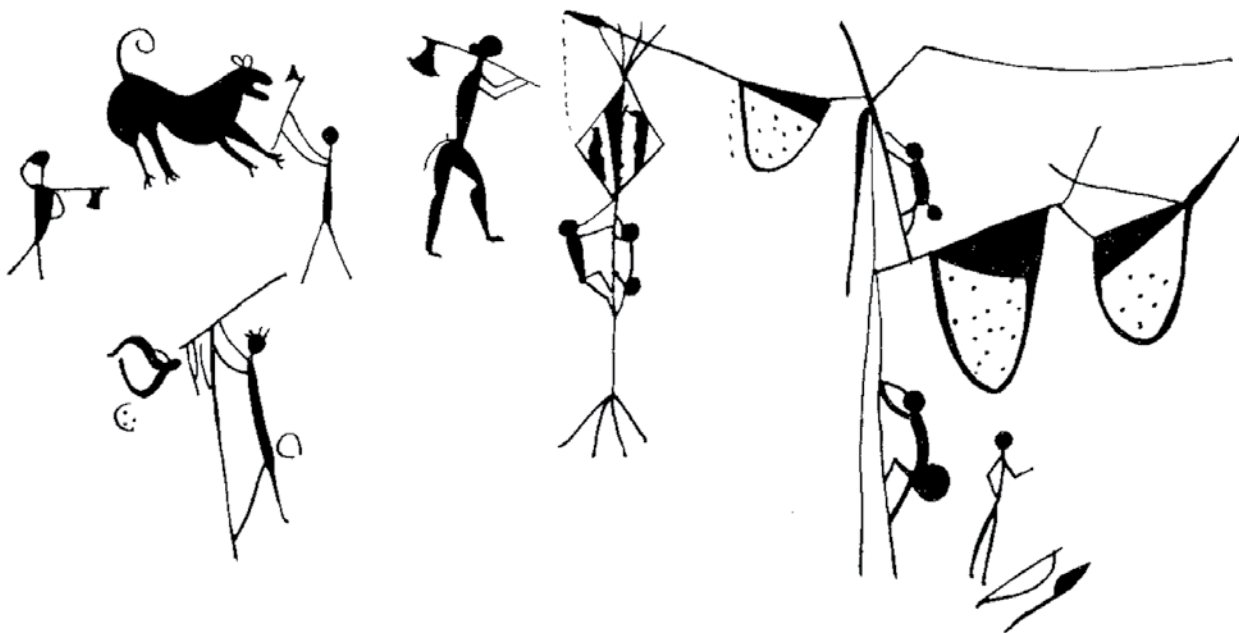
ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αυτό το κείμενο είναι μια απλουστευμένη ανάλυση κάποιων σκέψεών μου γύρω από την βασιλοτροφία και το πραγματικό νοημά της. Αποφάσισα να εκθέσω την άποψή μου (και να εκτεθώ φυσικά), πρώτα στην Αλεξανδρούπολη (1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Επαγγελματικής Μελισσοκομίας), μετά στον Πειραιά (5^ο Πανελλήνιο Μελισσοκομικό Συνέδριο) κατόπιν στην Φιλιπιάδα (1^η Διημερίδα για τη Μελισσοκομία στο Δήμο Ζηρού) και τέλος στην Μελισσοκομική Επιθεώρηση, γιατί νιώθω μια ισχυρή βεβαιότητα γι' αυτά που θα διαβάσετε, μετά από 30 χρόνια, μελισσοκομίας, διαβάσματος, στοχασμούς και αναστοχασμούς με φίλους μελισσοκόμους γύρω από τις μέλισσες και την τέχνη μας.

Το κείμενο γράφτηκε για να διαβαστεί από τον μέσο μελισσοκόμο. Σε επόμενο κείμενο στην ΜΕ, ελπίζω να το καταφέρω, θα ξαναγράψω για το ίδιο θέμα, έχοντας στο νου μου τους επιστήμονες και τους «προβληματισμένους μελισσοκόμους». Αυτό το κάνω, γιατί παρατηρώ όλο και περισσότερο τα τελευταία χρόνια, μια διάχυτη, αναποτελεσματική πολυδιάσπαση του κλάδου, που δεν μπορώ να την αποδώσω αλ-

λού παρά στην έλλειψη ικανότητας για ελάχιστη σκέψη περί του μέλλοντος της μελισσοκομίας. Για την καθαρότητα του χαρακτηρισμού «προβληματισμένους μελισσοκόμους» θα αναφέρω ένα αρχαίο γνωμικό: συνετών ανδρών, πριν γενέσθαι τα δυσχερή, προνοήσαι όπως μη γέννηται. Ανδρείων δε, γενόμενα ευ θέσθαι (οι συνετοί άνθρωποι, προτού συμβούν τα δύσκολα, προνοούν για να μη γίνουν, οι γενναίοι όμως τα αντιμετωπίζουν όταν αυτά συμβούν)

Και επειδή θεωρώ ότι η συλλογή των ταπεινών σκέψεων που ακολουθεί είναι πάρα πολύ σημαντική γι' αυτό που «έρχεται», και επειδή δεν μπορώ να σκεφτώ για κανέναν άλλο, παρά ενίοτε για μένα και μόνο, οι αναγνώστες οφείλουν να αποφασίσουν τι θα διαβάσουν μόνοι τους, αν διαβάσουν. Εννοείται ότι το κείμενο τελειώνει στην τελευταία του τελεία και αποτελεί δικιά μου απόφαση για το πότε μπήκε. Η δικιά σας απόφαση θα φανεί, καθώς θα διαβάσετε τα κείμενα ΓΙΑ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΟΥΣ ή αυτό το ΓΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΚΑΙ «ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΕΝΟΥΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΟΥΣ», αν τα διαβάσετε. Αν τα διαβάσετε πάντως, μην νομίζετε ότι θα συμβεί κάτι σπουδαίο. Για να συμβεί κάτι σπουδαίο πρέπει όχι μόνο να σκεφτείτε, αλλά και να πράξετε.

Βασιλοτροφία. Μία επαναστατική λύση σε ένα μεθοδολογικό πρόβλημα, που αλλάζει την μελισσοκομία (ΓΙΑ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΟΥΣ)

Στα πολύ παλιά χρόνια ο μελισσοκόμος είχε μια σχέση με τα μελίσσια που ήταν αυτή του κυνηγού. Κυνηγός μελιού ήταν ο πρωτόγονος μελισσοκόμος, ψάχνοντας να βρει τις φωλιές των μελισσιών σε βράχια και δέντρα, ώστε να πάρει το μέλι τους. Πολύ αργότερα στην αρχαία Μεσοποταμία, Αίγυπτο, Κύπρο, Ελλάδα και αλλού, αναπτύχθηκε μια οργανωμένη μελισσοκομία με κύρια διαφορά, τους τύπους κυψελών (κοφίνια, υψέλια, κορμοί και κάθε είδους ξύλινων κουτιών) και τον αριθμό των μελισσιών που είχε στην κατοχή του ο μελισσοκόμος. Η εξέλιξη στην μελισσοκομία ήταν κυρίως μια εξέλιξη του σχήματος και του υλικού κατασκευής της κυψέλης και σταθεροποιήθηκε όταν πριν περίπου 100-150 χρόνια εφευρέθηκε η σύγχρονη κυψέλη και ο μελιτοεξαγωγέας.

Ακόμη και σήμερα ο μελισσοκόμος συνεχίζει να είναι κυνηγός μελιού, μεταφέροντας τις κυψέλες του, με το φορτηγό του, κάνοντας τεράστιες αποστάσεις, χρησιμοποιώντας ακόμη και πλοία για τα ταξίδια του. Κυνηγός μελιού είναι, καθώς κυνηγάει το πεύκο, το έλατο, τα θυμάρια. Κυνηγός ανθοφοριών, δηλαδή κυνηγός μελιού.

Όλα αυτά τα πάρα πολλά, πολλά, χρόνια μαζί με την μελισσοκομία αναπτύχθηκε και η γεωργία. Ας δούμε εν συντομία πως ξεκίνησε η γεωργία και πως εξελίχθηκε μέχρι σήμερα, για να δούμε μια ενδιαφέρουσα σύνδεση με την μελισσοκομία.

Στην αρχή οι άνθρωποι ήταν κυνηγοί. Κυνηγούσαν δηλαδή την καθημερινή τροφή και την επόμενη έχει ο Θεός. Σιγά σιγά είδαν ότι κάποιοι σπόροι όχι μόνο τρωγόντουσαν αλλά όταν έπεφταν στη γη ξαναφύτρωναν την επόμενη χρονιά. Μαζέψαν τέτοιους σπόρους, κυρίως από στάρια, κριθάρια κ.λπ. και τους έσπειραν σε μέρη που τους βόλευε. Αυτό όμως είχε σαν αποτέλεσμα να μην φεύγουν μακριά από τον τόπο σποράς, γιατί όταν έφευγαν, τα ζώα ή οι γείτονες έτρω-

γαν τη σοδειά τους. Έτσι έμεναν στους τόπους εκείνους για καιρό και σιγά σιγά έφτιαξαν σπίτια και χωριά. Αυτό ήταν μια τεράστια αλλαγή για τον ανθρώπινο πολιτισμό. Από νομάδες κυνηγοί, που ξημέρωναν όπου υπήρχε τροφή, έγιναν γεωργοί με χωράφια και καλλιέργειες και σπίτια και χωριά. Η πρώτη γεωργική επανάσταση.

Ποιό ήταν το βασικό χαρακτηριστικό της μεγάλης αυτής αλλαγής; **Η επιλογή σπόρων** και η **ευκολία** που μπορούσαν να το κάνουν. Ήταν **εύκολο** να παρατηρήσουν την όλη διαδικασία που τα φυτά μεγάλωναν, έβγαζαν καρπούς, ξαναπέφταν στη γη και πάλι από την αρχή. Δεν υπήρχαν δηλαδή δυσκολίες στην παρατήρηση. **Δεν υπήρχαν κρυμμένα μυστικά.**

Διάλεξαν λοιπόν σπόρους και τους ξαναέσπειραν. Ποιούς σπόρους; Τους καλύτερους φυσικά. Σπόρους που να αντέχουν στο κρύο ή τη ζέστη, στην ξηρασία ή στην υγρασία, στις πέτρες ή στο χώμα. Σπόρους ανάλογα με τον τόπο που ζούσαν. Άλλους σπόρους για τα βόρεια κλίματα, άλλους για τα ζεστά παραθαλάσσια μέρη. Σπόρους που έβγαζαν νόστιμους καρπούς, σπόρους που άντεχαν στις αρρώστιες. Έκαναν δηλαδή επιλογή από τους καλύτερους σπόρους, από τα καλύτερα φυτά, για να ξαναφυτέψουν την επόμενη χρονιά. Ξέρουμε κανένα γεωργό που να κρατάει σπόρους από τα άρρωστα φυτά του και από αυτά που δεν είναι νόστιμα; Αν ξέρουμε κάποιον τέτοιο, τότε σίγουρα είναι άσχετος γεωργός ή το αντίθετο του έξυπνου.

Το ίδιο έκαναν και οι κτηνοτρόφοι με τα ζώα τους. Πρώτα τα εξημέρωναν και μετά **διάλεξαν** τα καλύτερα και τα έβαζαν μαζί να κάνουν απογόνους. Έτσι έφτιαξαν κοπάδια που δίνουν πολύ και παχύ γάλα, πολύ και νόστιμο κρέας. Και για εκείνους ήταν **εύκολο** να παρατηρήσουν ποια ήταν τα καλύτερά τους ζώα. **Δεν υπήρχαν κρυμμένα μυστικά.**

Πέρασαν μερικές χιλιάδες χρόνια (10.000 - 15.000) και η γεωργία της πρώτης επιλογής σπόρων και σποράς με το χέρι, εξελίχθηκε σιγά σιγά, από το αλέτρι που το έσπραν ζώα στη σύγχρονη γεωργία των τρακτέρ και των μηχανημάτων, στην σύγχρονη καλλιέργεια. Δηλαδή τί συνέβη με μια φράση: πρώτα **διάλεξαν** σπόρους μερικές χιλιάδες χρόνια και μετά ανέπτυξαν την τεχνολογία, με τη βοήθεια της επιστή-

μης, φτάνοντας σήμερα στην σύγχρονη γεωργία.

Και όλα αυτά έγιναν από χιλιάδες εκατομμύρια γεωργούς σε όλη τη γη, χωρίς να γνωρίζονται μεταξύ τους και χωρίς να υπάρχει κάποιο ίδιο σχέδιο από όλους. Απλά έκαναν κάτι έξυπνο, πολλοί μαζί όμως.

Ας γυρίσουμε τώρα στην μελισσοκομία.

Στην μελισσοκομία η παρατήρηση ήταν δύσκολη. Τα μελίσσια έφτιαχναν τις κηρήθρες τους, μέσα σε βράχους και κουφάλες δέντρων. Δεν μπορούσαν οι μελισσοκόμοι-κυνηγοί, να καταλάβουν πως και γιατί. Υπήρχαν καλά κρυμμένα μυστικά, μέσα σε αυτούς τους βράχους. Αργότερα βρήκαν τρόπους και πιάναν τα μελίσσια που σμηνουργούσαν και τα έβαζαν σε κοφίνια, σε πήλινα δοχεία ή σε κορμούς αφού πρώτα τους άδειάζαν από το εσωτερικό ξύλο. Φτιάξαν δηλαδή κυψέλες, λογιών, λογιών, ανάλογα με τα υλικά που είχαν στη διάθεσή τους. Μέχρι εκεί όμως. Δεν μπορούσαν να γνωρίζουν περισσότερα για τις μέλισσες. **Οι μέλισσες είχαν κρυμμένα μυστικά.** Μερικές χιλιάδες χρόνια μετά, γύρω στο 1850 μ.χ. ανακαλύφθηκε η σύγχρονη κυψέλη που ξέρουμε πολύ καλά σήμερα. Μαζί με την κυψέλη μάθαμε και βρήκαμε πως και πόσο γεννάει η βασίλισσα, το ρόλο των κηφήνων και των εργατριών και πως να βοηθήσουμε ένα αρρενοτόκο μελίσι. Βρήκαμε τρόπους πολλούς που αυξήσαν την παραγωγή, βοήθησαν στον τρύγο και στο ξεμέλισμα, στις μεταφορές, στις θεραπείες και στην τροφοδοσία.

Παρ'όλο όμως, που εφαρμόζουμε αυτά που ξέρουμε καλά πια, στα μελίσσια μας, όλοι έχουμε παρατηρήσει, ότι σε όλα τα μελισσοκομεία, όλες τις χρονιές, υπάρχουν μελίσσια που δίνουν πολύ μέλι και ας μην είναι τα μεγαλύτερα του μελισσοκομείου. Υπάρχουν μελίσσια, συνήθως λίγα, σε όλους τους τρύγους, που για κάποιους λόγους που δεν εξηγούνται με μια ματιά δίνουν πολύ μέλι. Υπάρχουν μελίσσια στον ένα τρύγο των μικρών θυμαρονησιών, που έχουν πληθυσμούς, είναι γερά δηλαδή, αλλά δεν δίνουν πολύ μέλι. Ενώ άλλα που δεν μας γέμιζαν το μάτι δίνουν περισσότερο. «Αχ! και να είχα τα μισά σαν αυτό το μελίσι» έχω πει πολλές φορές σε πολλούς από τους τρύγους μου. Το ίδιο έχουν πει και οι περισσότεροι από εμάς. Το ίδιο, από την ανάποδη μεριά, έχουν παρατηρήσει όλοι οι μελισσοκόμοι. Μελίσσια που ανοίγουμε το καπάκι και είναι γεμάτα μέλισσες, που χαιρόμαστε να τα δείχνουμε στους φίλους μας, «κοίτα τι μελισσάρες έχω», αλλά που όμως το μέλι που δίνουν είναι σκόρπιο, λίγο, σε πλαίσια που έχουν μικρές ή μεγαλύτερες σταλιές γόνου, γύρες και άδεια κελιά.

Αν ο τόπος δώσει πολύ μέλι, θα δώσουν όλα τα μελίσσια. Τις χρονιές όμως που δεν δίνει ο τόπος μέλι, τότε μόνο τα «καλά μελίσσια» θα δώσουν μέλι και θα λέμε άλλη μια φορά «Αχ! και να ήταν όλα έτσι και ας ήταν τα μισά»

Τί όμως είναι αυτό που κάνει τα μελίσσια αυτά, που μπορεί να μην μας γεμίζουν το μάτι, να δίνουν περισσότερο μέλι από άλλα; Αν μπορούσαμε να προσέξουμε πολύ καλά αυτά τα μελίσσια, όλη όμως τη χρονιά, θα βλέπαμε ότι: είχαν λιγότερη ψείρα, δεν είχαν νοζεμίαση ούτε σπηγνονία, είχαν μεγαλύτερα φρύδια με μέλι στα πλαίσια με γόνο και ξεχειμνωμένα καλύτερα και είχαν μέλια την άνοιξη, και γέννησαν περισσότερο, και δεν σμηνούργησαν, και όλα πήγαν καλά. Γι' αυτό τα μελίσσια αυτά είναι τα καλύτερά μας. Γιατί με το δικό τους τρόπο, που μόνο αυτά ξέρουν, καταφέρνουν να μην έχουν αρρώστιες, να μαζεύουν πολύ μέλι, να σταματούν ή να ελαττώνουν το γόνο το χειμώνα και να τρώνε λιγότερο, να έχουν φρύδια την άνοιξη που τα τρώνε και γεννάνε και κάνουν πολλές μέλισσες την ώρα που πρέπει για να μαζέψουν ξανά πολύ μέλι και πάλι από την αρχή.

Τέτοια λοιπόν μελίσσια, τα καλύτερά μας, που δίνουν πολύ μέλι, έχουμε όλοι στα μελισσοκομεία μας. Από αυτά τα μελίσσια πρέπει να γεμίζουμε τις άδειες μας κυψέλες, στα μελίσσια που δεν τα κατάφεραν και χάθηκαν. Από αυτά τα μελίσσια πρέπει να φτιάχνουμε τα καινούργια μας μελίσσια, όπως έκαναν οι γεωργοί όταν διάλεγαν τους καλύτερους σπόρους από τα καλύτερα φυτά τους για να ξανασπείρουν. Από αυτά τα μελίσσια πρέπει να παίρνουμε γόνο για να φτιάχνουμε τα καινούργια μας ή να αλλάζουμε τις βασίλισσες των κακών μελισσιών μας. Η γεωργία έκανε πρώτα επιλογή και μετά έλυσε τα προβλήματα του τρόπου παραγωγής. Η μελισσοκομία, θα πάει ανάποδα. Πρώτα έλυσε τα προβλήματα του τρόπου παραγωγής (κυψέλη, μελιτοεξαγωγή κ.λπ.) και μετά θα κάνει επιλογή.

Ποτέ οι μελισσοκόμοι, από τους πρωτόγονους κυνηγούς μελιού μέχρι σήμερα δεν διάλεγαν τα καλύτερα μελίσσια τους για να κάνουν τα καινούργια. Και όταν γράφω ποτέ, εννοώ όλοι μαζί, χωρίς να ξέρει ο ένας τον άλλο, όπως κάνουν οι γεωργοί με τα φυτά τους. Τα παλιά χρόνια, που οι κυψέλες ήταν κοφίνια, υψέλια ή κάσες, τα μελίσσια σμηνουργούσαν και οι μελισσοκόμοι απλά τα μάζευαν και τα έβαζαν σε άδεια κοφίνια, υψέλια ή κάσες. Σήμερα στη σύγχρονη μελισσοκομία πολλοί μελισσοκόμοι, όχι όλοι, γεμίζουν άδειες κυψέλες από μελίσσια που πιάνουν στα δέντρα ή φτιάχνουν παραφυάδες από μελίσσια που σμηνουργούν κόβοντας κελιά ή μοιράζοντας πλαίσια. Τα μελίσσια αυτά όμως δεν ξέρουμε αν είναι παραγωγικά ή απλά ο στόχος τους είναι να παράγουν μέλισσες για επικονίαση και αν περισσέψει αρκετό μέλι να το πάρει ο μελισσοκόμος. Όταν δηλαδή πολλαπλασιάζουμε τα μελίσσια μας από σμηνουργίες ή κελιά σμηνουργίας, το μόνο που ξέρουμε είναι ότι θα ξανασμηνουργήσουν και επειδή οι βασίλισσές τους είναι νέες, αν είναι καλή η χρονιά, θα δώσουν και μέλι. Αν όμως διαλέξουμε μελίσσια που δεν σμηνουργούν, που δεν αρρωσταίνουν, που παράγουν πολύ μέλι, τότε έχουμε πολλές ελπίδες, αυτό να συνεχιστεί και στις επόμενες γενιές τους, όπως ακριβώς έκαναν και οι γεωργοί με τα φυτά τους. Όλοι μαζί όμως. Τώρα πια, στην σύγχρονη μελισσοκομία, **οι μέλισσες δεν έχουν κρυμμένα μυστικά.**

Ο καλύτερος τρόπος να πολλαπλασιάσουμε τα μελίσσια μας, ο καλύτερος τρόπος να αλλάζουμε βασίλισσες σε μελίσσια που δεν τραβάνε είναι η βασιλοτροφία, η οποία δεν είναι δύσκολη. Υπάρχουν βέβαια πολλοί τρόποι, ακόμη και για εμάς που δεν βλέπουμε καλά ή φοβόμαστε ή δεν έχουμε σταθερό χέρι. Υπάρχουν συσκευές στην αγορά που βάζουμε την βασίλισσα μέσα, γεννά αυγά, τα παίρνουμε μαζί με

❗ Βασιλοτροφία θα πει να διαλέγω τα καλύτερα μελίσσια και από αυτά να βγάζω κόρες βασίλισσες και να κάνω καινούργια μελίσσια ή να αλλάζω άλλα που δεν τραβάνε.

το κελί και με αυτά φτιάχνουμε παραφυάδες. Έχει μια διαδικασία που πρέπει να τη μάθουμε, να μας τη δείξει κάποιος, αλλά δεν είναι δύσκολη. Και το άναμα του καπνιστηριού, το μάθαμε. Δεν γεννηθήκαμε ξέροντάς το.

Μπορούμε ακόμη να ζητήσουμε από νέους μελισσοκόμους, να εμβολιάσουν εκείνοι. Να δώσουμε ένα ή μισό μεροκάματο. Να τους χαρίσουμε μια παραφυάδα ή μισή, βρε αδερφέ και να κάνουν τα νεούδια τη δουλειά. Μετά όλα τα άλλα δικά μας. Και η δουλειά και τα μελίσσια. Θα έχουμε όμως μελίσσια «φτιαγμένα» από τα καλά μας. Θα έχουμε δηλαδή περισσότερες ελπίδες να βγάλουν τα καινούργια μελίσσια, πολύ μέλι όπως και αυτά που πήραμε γόνο και βγάλαμε βασίλισσες και ήταν τα καλύτερά μας σε μέλι.

Μπορούμε να ζητήσουμε από βασιλοτρόφους να μας κάνουν βασίλισσες από μελίσσια που θα τους δώσουμε εμείς. Να τις πληρώσουμε κανονικά. Απλά να εμβολιάσουν από δικό μας μελίσσι. Να ξέρουμε, όσο περισσότερο μπορούμε βέβαια, γιατί τους κηφήνες δεν τους ελέγχουμε, να ξέρουμε τι βασίλισσες παίρνουμε. Από το καλύτερό μας μελίσσι.

Η βασιλοτροφία, μαζί βέβαια με τη γνώση των ανθοφοριών-μελιτοφοριών, είναι οι πιο σημαντικές πληροφορίες που έχουμε να επεξεργαστούμε σαν μελισσοκόμοι. Μιλάμε για το μέλι που παράγουν οι μέλισσές μας. Εννοείται ότι έχουμε λύσει τα προβλήματα ασθενειών και ανάπτυξης. Ο καλός μελισσοκόμος δηλαδή, είναι αυτός που γεμίζει τα δοχεία μεταφέροντας τα μελίσσια του εκεί που πρέπει και την ώρα που πρέπει και τα μελίσσια του, δίνουν πολύ μέλι.

Βασιλοτροφία θα πει να διαλέγω τα καλύτερα μελίσσια και από αυτά να βγάζω κόρες βασίλισσες και να κάνω καινούργια μελίσσια ή να αλλάζω άλλα που δεν τραβάνε.

Βασιλοτροφία θα πει να διαλέγω

Βασιλοτροφία δεν θα πει παίρνω γόνο από ότι βρεθεί μπροστά μου και με αυτόν κάνω καινούργιες βασίλισσες ή καινούργια μελίσσια. Αν το κάνω αυτό, είναι σαν να κάνω το ίδιο με τους γεωργούς που είναι άσχετοι, που σκέφτονται όχι έξυπνα.

Όπως άλλαξαν τα πράγματα στη γεωργία και την κτηνοτροφία, έτσι άλλαξαν και στη μελισσοκομία.

Να ξεχάσουμε, οι παλιότεροι, τα μέλια που έπαιρναν κάποτε ή αυτά που ακούσαμε ότι έπαιρναν οι πατεράδες μας ή οι παππούδες μας. Τα πράγματα άλλαξαν. Έχουμε βαρόσα, έχουμε γκρίνιες από όλους για το που βάζουμε τα μελίσσια μας, έχει αλλάξει ο καιρός, έχουν αυξηθεί τα κόστη, τα φάρμακα στους κάμπους τσακίσαν τα μελίσσια μας. Τι να κάνουμε;

Να παράξουμε περισσότερο μέλι με τον ίδιο αριθμό με-

λισσιών.

Να παράξουμε το ίδιο μέλι με λιγότερα μελίσσια.

Να παράξουμε περισσότερο μέλι με λιγότερα μελίσσια.

Θα μας κοστίζει λιγότερο το μέλι. Θα κερδίζουμε περισσότερα.

Να διαλέγουμε τα καλύτερά μας μελίσσια και από αυτά να κάνουμε τα καινούργια μας, με όποιο τρόπο βολεύει τον καθένα. **Να διαλέγουμε όμως.** Αν αυτό το κάνουν όλοι οι μελισσοκόμοι, τότε σε μερικά χρόνια, οι μέλισσές μας θα βγάζουν περισσότερο μέλι. Αν διαλέγουμε, επιλέγουμε δηλαδή, τότε παίρνουμε στα χέρια μας την εξέλιξη της μελισσοκομίας και δεν την αφήνουμε στο έλεος του καθένα, αποφασίζοντας για εμάς χωρίς εμάς.

Για να έχει νόημα και μέλλον αυτή η επιλογή χρειάζεται να ακολουθήσουμε κάποιους κανόνες.

Διαλέγουμε τα καλύτερά μας μελίσσια σε μέλι. Τα παραγωγικότερά μας. Αυτά σίγουρα δεν έχουν πρόβλημα ασθενειών και έχουν την τάση να μαζεύουν μέλι.

Προσέχουμε την παραπλάνηση των μελισσών μας, γιατί αν τα μελίσσια μας τα έχουμε σε πυκνές σειρές, χωρίς φυσικά σημάδια στα μελισσοκομεία, τότε πολλά από αυτά μπερδεύονται και πάνε όπου τους βολεύει. Έτσι άλλες κυψέλες αδειάζουν και άλλες γεμίζουν, όχι όμως γιατί τα καταφέρνουν μόνες τους αλλά με τη βοήθεια όλων των υπολοίπων μελισσιών του μελισσοκομείου μας. Βάψτε τις κυψέλες σας με διαφορετικά χρώματα για να τις ξεχωρίζουν εύκολα οι μέλισσες.

Μην κάνετε βασιλοτροφία, από μελίσσια που σμηνουργούν ή πάνε να σμηνουργήσουν. Εντάξει, κόψτε μελίσσια που έχουν κελιά και είναι έτοιμα να φύγουν, αλλά σημαδέψτε τα και αλλάξτε τις βασίλισσές τους την επόμενη φορά που θα κάνετε βασιλοτροφία. Τα κελιά σμηνουργίας, δεν είναι δικιάς μας επιλογής κελιά. Είναι των μελισσών επιλογή και οι μέλισσες υπάρχουν για την επικονίαση των φυτών, όχι για να γεμίζουν τους τενεκέδες με μέλι.

Βάλτε νούμερα στις κυψέλες σας. Είναι σαν τους δίνετε ονόματα. Να ξέρουμε ποιο είναι τι. Πολλές φορές σε τρύγους στα έλατα ή στα πεύκα, στα μεσημεριανά διαλείμματα ή στα βραδυνά γεύματα, έχω ακούσει πολλούς συναδέλφους να λένε «τρύγησα ένα μελίσσι σήμερα που έδωσε πάρα πολύ μέλι. Τι μελίσσι ήταν αυτό; Φοβερό!» και χαιρόνται για αυτό. Αν τους ρωτήσεις μετά από δυο τρεις μεταφορές να σου πούνε ποιο ήταν κοιτάνε το υπερπέραν λέγοντας «Ναι ήταν φοβερό, αλλά που να θυμάμαι ποιο ήταν». Βάλτε αριθμούς στις κυψέλες σας. Γράψτε σε ένα χαρτί ποια είναι τα καλύτερα μελίσσια σε μέλι. Γράψτε το στα καπάκια τους με ανεξίτηλους μαρκαδόρους και μετά αντιγράψτε το σε ένα χαρτί για να ξέ-

ρετε την επόμενη φορά από ποια θα κάνετε βασιλοτροφία.

Ακολουθείστε την Ορθή Μελισσοκομική Πρακτική. Διαβάστε γι' αυτή. Ρωτήστε. Δεν είναι τίποτε άλλο από αυτό που κάνετε ήδη, με ίσως λίγο καλύτερο τρόπο και μέθοδο. Αφορά κανόνες ταΐσματος, χρήσης φαρμάκων, εργασίας στα μελίσσια μας για να παράγουμε ένα καλό, ασφαλές προϊόν και χωρίς να ταλαιπωρούμε τα μελίσσια μας, που τα χρειαζόμαστε όχι μόνο εμείς αλλά και όλοι οι υπόλοιποι στον πλανήτη.

Η μελισσοκομία άλλαξε. Δεν φτάνει πια, για να γίνει κάποιος μελισσοκόμος να έχει μερικές κυψέλες γεμάτες μέλισσες. Χρειάζεται γνώση, που μπορεί να πάρει από τους επιστήμονες, από τα βιβλία και τα περιοδικά, από τους παλιότερους μελισσοκόμους, από την επαφή με τις μέλισσές του, και κυρίως από τη σκέψη και τις επιλογές του. Μελισσοκομία χωρίς μελισσοκόμους δεν υπήρξε ποτέ. Μελισσοκομία χωρίς μέλισσες δεν υπήρξε ποτέ.

Σύγχρονη μελισσοκομία δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς επιστήμη.

Σύγχρονη μελισσοκομία δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς μέλισσες.

Σύγχρονη μελισσοκομία δεν θα υπάρξει ποτέ χωρίς μελισσοκόμους.

Ας ορίσουμε για αρχή, την επόμενη δεκαετία, σαν δεκαετία βασιλοτροφίας. Ας δουλέψουμε γι' αυτό όλοι μας. Μελισσοκόμοι και επιστήμονες. Η λύση βρίσκεται στη μαζικότητα της

βασιλοτροφίας. Στην μαζική επιλογή δηλαδή και όχι στην εύρεση της σούπερ βασίλισσας, που όταν τη μεταφέρουμε σε άλλους τόπους από αυτούς που δημιουργήθηκε, θα αποκτήσει σιγά σιγά τα χαρακτηριστικά του τόπου, της κάθε φορά νέας διαμονής της.

Να μην ξοδεύουμε χρήματα και ενέργεια σε κάτι που φαίνεται σαν λύση, αλλά τελικά είναι λύση με προδιαγεγραμμένο τέλος, γιατί δεν χρησιμοποιεί ορθά, τον χρόνο και την αύξηση των χρηστών. Οι καλύτερες βασίλισσες υπάρχουν ήδη στα μελισσοκομεία μας. Αρκεί μεθοδικά να τις ανακαλύψουμε.

Η επιστημονική κοινότητα, έχει γράψει τους κανόνες Ορθής Μελισσοκομικής Πρακτικής. Μήπως είναι καιρός, να γραφτούν και οι κανόνες Ορθής Βασιλοτροφικής Πρακτικής, για να μπορούμε αφού κάνουμε την επιλογή του μελισσιού που θα πάρουμε γόνου για να εμβολιάσουμε, να μπορούμε με εύκολο και δομημένο τρόπο να παράγουμε άριστες βασίλισσες;

Κάντε βασιλοτροφία, δηλαδή επιλογή. Στην γεωργία δουλέψαμε, γιατί όχι και στην σύγχρονη μελισσοκομία μας;

Κάντε βασιλοτροφία και όχι μόνο μελισσοκομία. Προσαρμόστε την βασιλοτροφία, στην δικιά σας μελισσοκομία.

Οι μελισσοκόμοι είναι το κλειδί της εξέλιξης στην μελισσοκομία. Ας ξεκλειδώσουμε το μέλλον μας.

ΓΙΑΝΝΑ ΠΑΝΕΤΑ - ΜΑΝΟΥΣΗ

ΠΑΡΑΓΩΓΗ & ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΜΕΛΙ ΑΠΟ: ΚΑΣΤΑΝΙΑ - ΘΡΟΥΜΠΙ - ΡΕΙΚΙ - ΚΟΥΜΑΡΙΑ - ΘΥΜΑΡΙ

ΕΛΑΤΟ ΒΥΤΙΝΑΣ - ΒΕΛΑΝΙΔΙΑ - ΑΝΘΗ

ΦΡΕΣΚΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΠΟΛΤΟΣ • ΓΥΡΗ ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΑΝΘΟΦΟΡΙΑΣ • ΠΡΟΠΟΛΗ ΣΙΤΑΣ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ : 210 6459779 6932 577083

Υπάρχουν μέλια με φυσική τοξικότητα;

Τανανάκη Χρύσα
Εργαστήριο Μελισσοκομίας - Σηροτροφίας Α.Π.Θ.
tananaki@agro.auth.gr

Το μέλι αποτελεί φυσικό προϊόν που παράγεται από τις μέλισσες και το οποίο από την πρώτη στιγμή που έγινε γνωστό σχετίστηκε με την πολύ γλυκιά του γεύση. Άλλωστε τα οργανοληπτικά του χαρακτηριστικά ήταν αυτά που αρχικά ώθησαν τον άνθρωπο στο κυνήγι του μελιού και αργότερα στην εξάσκηση της μελισσοκομίας. Η απουσία άλλων γλυκαντικών υλών κατά την αρχαιότητα μετέτρεψε το μέλι σε ένα πολύτιμο προϊόν που μερικές φορές αποτέλεσε διατροφικό προνόμιο μόνο των υψηλών κοινωνικών τάξεων. Υπάρχει όμως η πιθανότητα ένα μέλι να είναι από τη φύση του τοξικό; Με το ερώτημα αυτό θα ασχοληθούμε στο παρόν άρθρο.

Η χημική σύνθεση του μελιού εξαρτάται από την βοτανική προέλευσή του, τους μελισσοκομικούς χειρισμούς, την επεξεργασία, συσκευασία και αποθήκευσή του. Επομένως πηγή τοξικών συστατικών μπορεί να αποτελέσει καθένα από τα στάδια αυτά. Για παράδειγμα η ύπαρξη υπολειμμάτων από ψεκασμούς σε φυτά ή η παρουσία βαρέων μετάλλων ως αποτέλεσμα της ανθρώπινης δραστηριότητας, όταν αυτά βρίσκονται σε υψηλές συγκεντρώσεις μπορεί να οδηγήσουν σε τοξικότητα. Η χρήση επικίνδυνων σκευασμάτων από

τον μελισσοκόμο, η υπερθέρμανση του μελιού, η νοθεία με μη κατάλληλα για ανθρώπινη κατανάλωση σιροπιών, η μεταφορά επικίνδυνων ουσιών από ακατάλληλες για τρόφιμα συσκευασίες μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα την διακίνηση μελιών που άμεσα ή έμμεσα θα μπορούσαν να βλάψουν την ανθρώπινη υγεία. Στο παρόν άρθρο δεν θα ασχοληθούμε με παραμέτρους που αφορούν την ανθρώπινη παρέμβαση, αλλά με μέλια που προέρχονται από φυτά, που κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες μπορεί να οδηγήσουν σε ένα προϊόν με τοξική δράση για τον άνθρωπο.

Ήδη από τον 4ο αιώνα π.Χ. στο έργο του Ξενοφώντα, Κύρου Ανάβασης υπάρχει αναφορά ότι πολλοί στρατιώτες του ελληνικού στρατού που στρατοπεύδευσαν σε περιοχή κοντά στην Τραπεζούντα έχασαν τις αισθήσεις τους, παρουσίασαν εμετικές τάσεις και είχαν όψη μεθυσμένου μετά από κατανάλωση μεγάλων ποσοτήτων μελιού της περιοχής. Τον 6ο - 8ο αιώνα, ο Όμηρος αναφέρεται στην χρήση από το μαντείο των Δελφών ενός πράσινου μελιού το οποίο προσέδιδε μαντικές ικανότητες. Αναφορές επίσης υπάρχουν για χρήσεις από τους Ινδιάνους κυρίως τους Μάγια, αλλά και από τους Ινδούς, μελιών με ψυχοδραστικές ιδιότητες κατά

Πίνακας 1: Φυτά που μπορεί να δώσουν μέλια με φυσική τοξικότητα

Είδος φυτού	Τοξικό/α συστατικό/α	Βιβλιογραφική αναφορά
Senecio jacobaea	Pyrrrolizidine alkaloids	Deinzer et al. (1977)
Andromeda sp	Grayanotoxins (GTXs)	Jaeger (1961)
Rhododendron ponticum	(GTXs)	FDA (2001), Hayes (2008), Wood et al. (1954)
Kalmia sp	(GTXs)	Tallent et al. (1957). Yilmaz et al. (2006)
Lleucothoe sp	(GTXs)	
Lyonia sp	(GTXs)	
Pieris sp	(GTXs)	
Datura sp	Hyoscyamine, hyoscyne	Reid (2011)
Atropa belladonna	Hyoscyamine, hyoscyne	Hazslinsky (1956)
Hyoscamus niger	Hyoscyamine, hyoscyne	Roberts and Wink (1998)
Serjania lethalis	Saponin	Reid (2011)
Gelsemium sempervirens	Strychnine, gelsemine	Crane (1975)
Coriaria arborea	Tutin, hyenanchin	McNaughton & Goodwin (2008)
Nerium oleander	Oleandrin, oleandrigenin	Graeme (2007)

την διάρκεια τελετών απόδοσης τιμών στους θεούς τους.

Φυτοτοξίνες που παράγονται από τα φυτά μπορούν να μεταφερθούν στο νέκταρ ή το μελίτωμα που συλλέγουν οι μέλισσες και τελικά να εντοπιστούν στο παραγόμενο μέλι. Πρόκειται για δευτερογενείς μεταβολίτες όπως αλκαλοειδή πυρρολιζιδίνης, γκρεϊγιανοτοξίνες (GTxs), υοσκυαμίνη, υοσκίνη, σαπωνίνη, στρυχνίνη κ.α. (πιν. 1). Τα περισσότερα φυτά που μπορεί να οδηγήσουν σε ένα τέτοιο προϊόν ανήκουν στην οικογένεια Ericaceae. Οι δράσεις αυτών των μελιών μπορεί να μην είναι τοξικές για τις μέλισσες ή ακόμη και το γόνιο (σε περιπτώσεις συλλογής γύρης από αυτά τα φυτά), αλλά να είναι τοξικά ή να προκαλούν ψυχοδραστικές καταστάσεις στον άνθρωπο.

Τοξικές ενώσεις που έχουν εντοπιστεί στο μέλι και έχουν οδηγήσει σε επιβεβαιωμένες επικίνδυνες καταστάσεις για τον άνθρωπο περιγράφονται στις επόμενες παραγράφους.

Grayanotoxins (Γκρεϊγιανοτοξίνες)

Οι Γκρεϊγιανοτοξίνες από χημικής απόψεως είναι πολυυδροξυλιωμένα κυκλικά διτερπένια. Οι ενώσεις αυτές παράγονται κυρίως από διάφορα είδη ροδόδεντρου και μέσω του νέκταρος μπορεί να εντοπιστούν στο μέλι (εικ. 1). Η γκρεϊγιανοτοξίνη που βρίσκεται σε υψηλότερη συγκέντρωση στο ροδόδεντρο είναι η grayanotoxin III ή ανδρομεδόλη (πολύ τοξική), ενώ σε μικρότερες συγκεντρώσεις βρίσκονται η grayanotoxin I ή ανδρομεθοτοξίνη ή ροδοτοξίνη (πολύ τοξική) και η grayanotoxin II ή ανδρομεδενόλη (λίγο τοξική). Θα πρέπει να αναφερθεί ότι όλα τα είδη ροδόδεντρου δεν παράγουν τοξικές για τον άνθρωπο, χημικές ενώσεις αυτής της κατηγορίας. Φυτά της οικογένειας Ericaceae που μπορούν να δώσουν επικίνδυνες για τον άνθρωπο γκρεϊγιανοτοξίνες είναι: *Agauria* spp., *Andromeda* spp., *Kalmia* spp., *Rhododendron flavum*, *Rhododendron ponticum*, *Azalea pontica*, *Kalmia latifolia*. Οι Γκρεϊγιανοτοξίνες είναι νευροτοξίνες που μπορεί να προκαλέσουν από απλές παραισθήσεις μέχρι σοβαρότερες καταστάσεις. Τα αρχικά συμπτώματα είναι η υπερβολική σιελόρροια, εφίδρωση, εμετός, ζάλη, αδυναμία και χαμηλή αρτηριακή πίεση. Σε υψηλότερες δόσεις το άτομο μπορεί να εμφανίσει απώλεια συντονισμού, σοβαρή και προοδευτική μυϊκή αδυναμία και καρδιακά προβλήματα που σπάνια είναι θανατηφόρα. Το μέλι που παράγεται από τα είδη ροδόδεντρου που έχουν αναφερθεί είναι γνωστό από την αρχαιότητα ως "τρελό μέλι", το οποίο είτε έχει οδηγήσει

τον άνθρωπο σε επικίνδυνες για την υγεία του καταστάσεις ή έχει χρησιμοποιηθεί για τις παραισθησιογόνες ιδιότητές του.

Tutin

Η tutin είναι μια χημική ουσία που εντοπίστηκε το 1870 και υπάρχει σε όλα τα μέρη του φυτού *Coriaria arborea* εκτός από τα πέταλα των ανθέων του. Πρόκειται για μια νευροτοξίνη η οποία δρα ως ανταγωνιστής σε υποδοχείς αμινοξέων εντός του Κεντρικού Νευρικού Συστήματος προκαλώντας ναυτία, εμετούς, επιληπτικές κρίσεις ή ακόμη και το θάνατο. Υπάρχουν αναφορές στη Ν. Ζηλανδία για θανάτους ζώων, όπως πρόβατα και ελέφαντες καθώς και ατόμων που κατανάλωσαν καρπούς του φυτού. Το φυτό *Coriaria arborea* γνωστό και ως "tree tutu" είναι αυτοφυές της Ν. Ζηλανδίας. Βρίσκεται συνήθως σε θαμνώδη μορφή, αλλά μπορεί να γίνει και δέντρο ύψους 6 m, το οποίο συναντάται τόσο σε παράκτιες όσο και σε ορεινές περιοχές του νησιού (εικ. 2). Εκτός όμως από το φυτό η τοξίνη έχει βρεθεί και σε μέλι το οποίο έχει προέλθει από μελιτώματα που συλλέγουν οι μέλισσες από αυτό, κυρίως σε περιόδους ξηρασίας. Το μέλι αυτό μπορεί να είναι επικίνδυνο και ήδη από το 1889 έχουν καταγραφεί στην Ν. Ζηλανδία περιπτώσεις 141 ατόμων που νόσησαν από "δηλητηριώδες μέλι" με τους τέσσερις από αυτούς να οδηγούνται στο θάνατο, αλλά και 30 περιπτώσεις παιδιών στην Αγγλία που παρουσίασαν συμπτώματα δηλητηρίασης μετά από κατανάλωση στο σχολείο τους, μελιού από την Ν. Ζηλανδία. Η τοξίνη αυτή φαίνεται να μην έχει αρνητικές επιπτώσεις στη μέλισσα και παρουσιάζει μεγάλη σταθερότητα κατά την θέρμανση. Λόγω των συνεχιζόμενων περιστατικών δηλητηρίασης από μέλια που περιέχουν αυτή την τοξίνη το Υπουργείο Πρωτογενούς Βιομηχανίας της Ν. Ζηλανδίας από το 2010 έχει θεσπίσει οριακή τιμή συγκέντρωσης της τοξίνης tutin στο μέλι που παράγεται στην χώρα τα 2 mg/kg.

Pyrrrolizidine alkaloids (αλκαλοειδή πυρρολιζιδίνης)

Τα αλκαλοειδή πυρρολιζιδίνης (PAs) παράγονται από τα φυτά ως ένας μηχανισμός φυσικής άμυνας και από χημικής απόψεως εμπεριέχουν δομή πυρρολιζιδίνης. Έχουν ανιχνευτεί πάνω από 600 ενώσεις αυτής της κατηγορίας με τις περισσότερες από αυτές να είναι ηπατοτοξικές και γεννοτοξικές. Φυτά από τα οποία μπορεί να παραχθεί μέλι

Εικόνα 1: Το φυτό *Rhododendron ponticum* που παράγει νέκταρ με τοξικές ουσίες για τον άνθρωπο δράσεις

Εικόνα 2: Το φυτό *Coriaria arborea* που σε όλα τα μέρη του υπάρχουν τοξικές ουσίες

Εικόνα 3: Φυτά από τα οποία μπορεί να παραχθεί μέλι με αλκαλοειδή πυρρολιζιδίνης α) *Borago officinalis*, β) *Echium* spp., γ) *Senecio* spp, δ) *Myosotis* spp.

και στο οποίο έχουν ανιχνευθεί φυσικά υπολείμματα αυτών των αλκαλοειδών είναι: i) *Borago officinalis* (μποράντζα, βοράντζα) ανιχνεύτηκαν σε μέλια από Καναδά, Δανία, Αίγυπτο, Φινλανδία, Γερμανία και Η.Π.Α. ii) *Echium* spp (βοιδόγλωσσα, κορθόγκλι), ανιχνεύτηκαν σε μέλια από Αργεντινή, Αυστραλία, Ιταλία, Ν. Ζηλανδία, Μαρόκο, Πολωνία, Πορτογαλία, Ισπανία, Ουρουγουάη, Ρωσία και Ν. Αφρική, iii) *Senecio* spp. (σενέκιο ή μαρτιάτικο) προσδιορίστηκαν σε μέλια από Αλβανία, Βραζιλία, Μεξικό, Ελβετία, Αγγλία, Η.Π.Α και Ζιμπάμπουε, iv) *Myosotis* spp. (μουσωτίς, μη με λησμονεί) βρέθηκαν σε μέλια από Αυστρία, Γερμανία, Ιταλία, Ελβετία, Τουρκία και Αγγλία.

Η ύπαρξη επικίνδυνων για την ανθρώπινη υγεία συστατικών στο μέλι δεν είναι αποτέλεσμα μόνο της ανθρώπινης δραστηριότητας, αλλά μπορεί να είναι φυσικής προέλευσης από τα ίδια φυτά. Στις περισσότερες περιπτώσεις οι ενώσεις αυτές αποτελούν κομμάτι του μηχανισμού άμυνας των φυτών έναντι των φυσικών τους εχθρών και μπορεί να μεταφερθούν και στο μέλι. Αρκετές φορές οι ίδιες οι μέλισσες λειτουργούν ως φυσική ασπίδα αποφεύγοντας να επισκεφτούν αυτά τα φυτά, ενώ σε άλλες περιπτώσεις χάνουν και οι ίδιες την ζωή τους χωρίς να καταφέρουν να μεταφέρουν τον φυτικό χυμό στην κυψέλη. Ακόμη και αν μεταφερθούν στο μέλι οι συγκεντρώσεις τους στις περισσότερες περιπτώσεις είναι αρκετά χαμηλές, ώστε να μην δημιουργούν ιδιαίτερο πρόβλημα στην ανθρώπινη υγεία. Εντούτοις χρειάζεται προσοχή σε εκείνες τις περιπτώσεις που τα φυτά που παράγουν τοξικές ενώσεις βρίσκονται σε αφθονία ή όταν οι κλιματικές συνθήκες, όπως η ξηρασία, τα οδηγούν σε παραγωγή υψηλών συγκεντρώσεων σε συστατικά με τοξική δράση.

Βιβλιογραφία

Edgar J.A., Roeder E.L., Molyneux R.J. (2002). Honey from plants containing pyrrolizidine alkaloids: A potential threat to health. *Journal of Agricultural and Food Chemistry* 50(10):2719-2730.

Islam Md. N., Khalil Md. I, Islam Md. A., Gan S. H. (2014). Toxic compounds in honey, *Journal of Applied Toxicology* 34(7):733 - 742.

Koca I. & Koca A.F. (2007). Poisoning by mad honey: A brief review, *Food and Chemical Toxicology* (45(8):1315-1358.

Ott J. (1998). *The Delphic Bee: Bees and Toxic Honeys as Pointers to Psychoactive and Other Medicinal Plants*, *Economic Botany* 52(3):260-266.

**Προστατέψτε το μελίσι σας
με την πολυετή εμπειρία και εγγύηση της Bayer!**

PROVET
ANIMAL HEALTH CARE

Τοπικός Αντιπρόσωπος
PROVET A.E.
Εξυπηρέτηση πελατών:
Τηλ.: 210 5575770-3, 210 5508500, fax: 210 5575830
info@provvet.gr, www.provvet.gr

DioFarm

ΠΡΟΜΕΙΓΜΑ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΥΛΩΝ ΜΕΛΙΣΣΟΤΡΟΦΩΝ

**Βελτιώνει την πρόσληψη και την πέψη των μελισσοτροφών.
Σταθεροποιεί τη χλωρίδα του εντέρου των μελισσών.**

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΥΛΕΣ: Αρωματικές Ουσίες: Έλαιο Ρίγανης (*Origanum vulgare*) CoE 317, έλαιο Φασκόμηλου (*Salvia officinalis*) CoE 414, έλαιο Μάραθου (*Foeniculum vulgare*) CoE 201, Γαλακτωματοποιητής: Λεκιθίνη. Φορέας: Απεσταγμένο νερό.

Το Diofarm, είναι ένα πρόμειγμα πρόσθετων υλών μελισσοτροφών και αποτελεί προϊόν πολυετούς έρευνας της ΔΙΟΣΚΟΥΡΙΔΗΣ Ο.Ε. Οι φυσικές, βιοενεργές ουσίες των αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών που περιέχει, στοχεύουν στη βελτίωση της άμυνας του μελισσιού, στη μείωση της νοσηρότητας του και στην αύξηση της παραγωγής του μελιού.

Η παραγωγή του Diofarm ακολουθεί αυστηρά τις οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 1831/2003.

Η Διεθνής Βιβλιογραφία αναφέρει ότι οι βιοδραστικές ουσίες (καρβακρόλη, θυμόλη, τερπένια κτλ.), που περιέχει το Diofarm, εκτός από άλλες ιδιότητες, έχουν μικροβιοκτόνο και ακαρεοκτόνο δράση.

Με τη δοσολογία που προτείνεται στις οδηγίες χρήσης το Diofarm ενδέχεται να βοηθά στη μείωση της νοσηρότητας, της Βαρροϊκής ακαρίασης, της Νοζεμίαςσης και της Αμερικανικής Σηψιγονίας.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ:

Α. Σε σιρόπι 1:1 (ζάχαρη – νερό)

Χορηγείται κατά την ανοιξιάτικη ανάπτυξη ή μετά τον φθινοπωρινό τρύγο.

Προσθέτουμε 1-2,5 ml DIOFARM σε ένα λίτρο σιρόπι 1:1 (ζάχαρη – νερό).

Χορηγούμε 1 λίτρο σιρόπι ανά μελίσι, 1 φορά κάθε 7 ημέρες, συνολικά 3-4 εφαρμογές (διάρκεια 20-30 ημέρες).

Β. Σε ζαχαροζύμαρο ή μελισσοτροφή βανίλια

Προσθέτουμε 2 ml DIOFARM σε ένα κιλό ζαχαροζύμαρο ή μελισσοτροφή βανίλια.

Χορηγούμε 1 κιλό μελισσοτροφή κάθε 15-20 ημέρες, από το Νοέμβριο έως το Μάρτιο.

Γ. Με ψεκάσμο

Χορηγείται μετά τον φθινοπωρινό τρύγο ή νωρίς την άνοιξη πριν την ανάπτυξη του γόνου.

Παρασκευάζουμε διάλυμα με 80-100ml DIOFARM σε ένα λίτρο νερό και 2 κουταλιές της σούπας ζάχαρη (40γρ.). Ψεκάζουμε 200ml διαλύματος ανά μελίσι, 1 φορά κάθε 7 ημέρες, για διάστημα 20-30 ημερών (3-4 εφαρμογές).

ΠΑΡΑΓΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΟΣΚΟΥΡΙΔΗΣ Ο.Ε. ΚΑΤ'ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ:

ΑΤΤΙΚΗ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ - ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΙΤΤΑΣ Α.Ε.Β.Ε.

Πρωτομαγιάς 9 14568 Κρυονέρι, Αθήνα - Τηλ: 210 6220844 - 210 5751896

Ό,τι αξίζει αληθινά

Technoset**bee**hive

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΚΥΨΕΛΗΣ

Κυψέλη βασιλοτροφίας

Φωτό από μελισσοκόμους Ν. Ζητανδίας.

NEW ΣΚΑΦΑΚΙ ΔΙΕΓΕΡΤΙΚΗΣ ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑΣ

ΠΟΡΤΑΚΙ ΕΙΣΟΔΟΥ ΕΞΟΔΟΥ

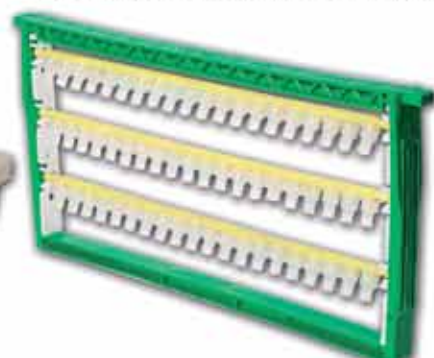
Τροφοδότης 3 χρήσεων
(σιρόπι - ζυμάρι - διεγερτική τροφοδοσία)

1. Υπερψωμένους για μεγαλύτερη ασφάλεια
2. Ζαχαροζύμαρο στο κέντρο για εύκολη πρόσβαση τους σμήνους στην τροφή τους χειμερινούς μήνες.
3. Καμπυλωτό καπάκι για συγκράτηση των θερμοκρασιών πάνω από το ζαχαροζύμαρο για να μην παγώνει.
4. Διαθέτει μικρό τροφοδοτή που χρησιμοποιείται την άνοιξη για να ρύσει το πρόβλημα της διεγερτικής τροφοδοσίας.
5. Διαθέτει πορτάκι ασφαλείας εισόδου-εξόδου το οποίο διευκολύνει τις μέλισσες κατά τους χειμερινούς μήνες να πετάξουν πιο εύκολα για την εκκένωση του εντέρου τους, προστατεύοντας το μελίσι από ανάπτυξη ασθενειών όπως η νοζεμιαση.
6. Διαθέτει περιμετρικά χείλους προστασίας από το νερό της βροχής και τον αέρα.

NEW Εξωτερικός γυρεοσυλλέκτης ΑΠΟΛΥΤΑ ΣΤΕΓΑΝΟΣ

Πλαίσιο βασιλοτροφίας με περιστρεφόμενη βέργα

ΘΕΣΗ ΠΗΛΙΧΟ, ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΣ Τ.Κ. 19300 | Τηλ.: 2105593914 | Fax: 2105596619

E-mail: info@technosetbee.gr | technoset@otenet.gr | Technosetbee

www.technosetbee.gr

Η άγρια μέλισσα

Ένα γρήγορο ξεκίνημα.

Διαθέσιμα μελίσσια

5 ηλαισίων με φθινοπωρινές

βασίλισσες σε κυψελίδια

από φελιζόλη από τέλος Μαρτίου

και από Απρίλιο παραφυάδες

με νέες βασίλισσες.

Επιλεγμένες βασίλισσες
γονιμοποιημένες και σημαδεμένες
από Απρίλιο μέχρι Αύγουστο.

Ιμβερτοποιημένο Σιρόπι

Έρθε και άλλαξε
την τροφοδοσία.
Γρηγορότερη ανάπτυξη,
μεγαλύτερη ζωή
των μελισσών.

Μπετόνι 25kg

- Ιμβερτ. Σιρόπι 72brix
- Ιμβερτ. Σιρόπι 72brix
(με θυμόλη)

Έδρα: Βίτωλη | 40ο χλμ. Ε.Ο. Λαμίας - Καρπενησίου

Τ: 22360.71257 | Τ/Φ: 22360.71001

Υποκ.: Αγρίνιο | 3ο χλμ. Ε.Ο. Αγρινίου - Ιωαννίνων
(κόμβος Αμαλίας) | Τ/Φ: 26410.39285

Υπευθ: Κολοκύθα Ειρήνη /κ: 697.41.43.384

Στεφανής Ευάγγελος /κ: 697.35.38.798

www.agriamelissa.gr

Κουτί 15kg

10 μπουκάλια x 1,5kg

- Ιμβερτ. Σιρόπι 72brix
- Ιμβερτ. Σιρόπι 72brix
(με θυμόλη)

Σ.Κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ

ΜΕΛΙΣΣΟΚΙΝΗΣΗ

www.evag.gr

ΠΟΛΥΜΟΡΦΙΚΗ ΕΙΣΟΔΟΣ ΚΥΨΕΛΩΝ

ΑΣΥΓΚΡΙΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

1. Εύκολο κλείσιμο/άνοιγμα των κυψελών κατά τη μεταφορά
2. Πλούσιος αερισμός
3. Απόλυτα ασφαλή μεταφορά των κυψελών χωρίς τη διαρροή ούτε μιας μέλισσας
4. Αναδιπλούμενο εσωτερικό διάφραγμα για τους διάφορους εισβολείς (Σερσένια, ποντίκια, φίδια, κλη)
5. Σε 4 διαφορετικά χρώματα (λευκό, κίτρινο, πράσινο, μπλε) για τον εύκολο προσανατολισμό των μελισσών στην κυψέλη τους
6. Κατασκευασμένη από ειδικό π्लाστικό με αντηλιακή προστασία με διάρκεια ζωής τουλάχιστον 10 ετών

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΑΤΕΝΤΑ
No: 20120100039

Αναδιπλούμενο
Εσωτερικό
Διάφραγμα

Ανοιχτό πορτάκι και επάνω
το διάφραγμα

Ανοιχτό πορτάκι και κάτω
το διάφραγμα

Κλείστρο
ασφαλείας

Πλούσιος
Αερισμός

Κλειστό πορτάκι, έτοιμο για
μεταφορά

Απόφαση 6057/2015 Πολυμελούς Πρωτοδικείου Θεσ/κης

«Η εταιρεία Σ.Κ. Ευαγγελόπουλος & Σια ΟΕ, με έδρα στο 2ο χλμ Εθνικής οδού Σοφάδων-Καρδίτσας, δικαιούχος του Εθνικού Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας Νο. 1008070 με τίτλο «Πρόσθετη Είσοδος Κυψέλης Μελισσών» με σκοπό την προστασία των νομίμων δικαιωμάτων της, που απορρέουν από το ως άνω Δίπλωμα, άσκησε στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Θεσ/κης αγωγή κατά του Χαλήλ Ιμπράμ Ουμίτ, κατοίκου Κομοτηνής, εμπόρου μελισσοκομικών ειδών.

Ο εναγόμενος εμπορευόταν από το εις Κομοτηνή κατάστημά του και από την ιστοσελίδα του www.melissokomikirodoripis.eu ταυτόσημα παραποιητικά προϊόντα, ήτοι «ενισχυμένη πόρτα εισόδου με πάτωμα», «πολυμορφική πόρτα εισόδου», «πορτάκι εισόδου πλαστικό», όλα κατ' απομίμηση της προστατευόμενης εφευρέσεως της ενάγουσας εταιρείας.

Το πολυμελές Πρωτοδικείο Θεσ/κης δέχθηκε πλήρως την αγωγή της εταιρείας Σ.Κ. Ευαγγελόπουλος και υποχρέωσε τον εναγόμενο α) να αποσύρει μέσα σε 10 μέρες από την έκδοση της απόφασης με αριθμό 6057/2015 όλες τις ποσότητες των παραποιητικών προϊόντων β) να απέχει από οιαδήποτε μελλοντική έκθεση, διάθεση αυτών προς πώληση και εν γένει διακίνηση, είτε από το κατάστημά του είτε μέσω του διαδικτύου γ) να απέχει από οιαδήποτε μελλοντική είτε εισαγωγή είτε κατασκευή των επίδικων προϊόντων ως και οιασδήποτε παραλλαγής αυτών»

«Η Σ.Κ. Ευαγγελόπουλος & ΣΙΑ ΟΕ πάντα επαγρυπνά και λαμβάνει τα εκ του νόμου προβλεπόμενα μέτρα προς προστασία των δικαιωμάτων της που απορρέουν από το ΔΕ Νο. 1008070 με τίτλο «Πρόσθετη Είσοδος Κυψέλης Μελισσών».

Σχεδιασμός Εθνικής Δασικής Πολιτικής για τη Μελισσοκομία

Βασίλης Λιάκος
Π. Καθηγητής
Μελισσοκομίας - Μελισσοπαθολογίας
στην Κτηνιατρική Σχολή του Α.Π.Θ

Το οικοδόμημα της μελισσοκομίας στηρίζεται σε τρεις πυλώνες, το μελισσοκόμο, τη μέλισσα και τον σημαντικότερο, τη μελισσοκομική χλωρίδα. Χωρίς επαρκή μελισσοκομική χλωρίδα δεν είναι δυνατό να υπάρξει βιώσιμη μελισσοκομία. Ο σχεδιασμός για την ανάπτυξη της μελισσοκομικής χλωρίδας είναι ενέργεια που στηρίζει σύσσωμος ο μελισσοκομικός κόσμος.

Βασικός στόχος του σχεδιασμού

Δεδομένου ότι το 80% και πλέον της παραγωγής του ελληνικού μελιού προέρχεται από τη δασική μελισσοκομική χλωρίδα, ο σχεδιασμός πρέπει να αφορά αυτή κατά κύριο λόγο. Βασικός στόχος του σχεδιασμού είναι ο **επαναπροσδιορισμός της πολιτικής των Δασικών Υπηρεσιών** ώστε ο σχεδιασμός της διαχείρισης των δασών, που γίνεται από τις αρμόδιες δασικές Υπηρεσίες (Δ/νση προγραμματισμού και Δασικής Πολιτικής του ΥΠΕΚΑ), να προβλέπει ενέργειες που εκτός από την αύξηση της παραγωγής «καθαρού δασικού προϊόντος»*, θα συμβάλουν δραστικά και στην αύξηση της παραγωγής του μελισσοκομικού προϊόντος. Οι ενέργειες αυτές συνοψίζονται σε δύο φράσεις:

Διευκόλυνση της άσκησης μελισσοκομικών δραστηριοτήτων μέσα στο δάσος.

Εμπλουτισμό του δάσους και της λοιπής δασικής γης με μελισσοκομικά φυτά υψηλών αποδόσεων.

Σχέσεις μέλισσας – δάσους

Οι μέλισσες με την επικοινωνία συμβάλλουν στον πολλαπλασιασμό μεγάλου αριθμού φυτών και στη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Για την τεράστια αυτή προσφορά της στην εθνική οικονομία καθώς και στη διατήρηση του οικοσυστήματος οι μελισσοκόμοι δεν λαμβάνουν την παραμικρή αμοιβή.

Τα άνθη και τα μελιτώματα των φυτών του δάσους παρέχουν τροφή για τις μέλισσες και συμβάλουν σημαντικά στο μελισσοκομικό εισόδημα της χώρας. Δεδομένου ότι η βιωσιμότητα της Ελληνικής μελισσοκομίας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη δασική μελισσοκομική χλωρίδα, οι μελισσοκόμοι απαιτούν από την Πολιτεία, ως αντάλλαγμα για την προσφορά της, την αλλαγή νοοτροπίας στη Δασική πολιτική της χώρας και άμεσο σχεδιασμό **εθνικής δασικής πολιτικής για τη μελισσοκομία**. Γεγονός που έχει γίνει κατανοητό από μεγάλη μερίδα δασολόγων, οι οποίοι πιστεύουν ότι «Υπάρχει αναγκαιότητα επαναπροσδιορισμού των προτεραι-

οτήτων της Δασικής Υπηρεσίας της χώρας μας στην κατεύθυνση της **πολλαπλής χρήσης των δασικών εκτάσεων** και της προσαρμογής στις συνθήκες που δημιουργούνται από την κλιματική αλλαγή.....».

Δασική γη

Στον πίνακα I φαίνεται η έκταση που καταλαμβάνουν συνολικά οι λεγόμενες δασικές εκτάσεις στη χώρα της, φτάνουν τα 65,306 εκατομμύρια στρέμματα και αντιπροσωπεύουν το 49,3 % της ελληνικής γης. Από αυτά τα 33.591 στρέμματα καταλαμβάνονται από πραγματικό δάσος με υψηλά δένδρα κατάλληλα για υλοτόμηση και για το λόγο αυτό αποκαλούνται και «βιομηχανικά δάση». Τα υπόλοιπα 311,538 εκατομμύρια στρέμματα που αποκαλούνται «μη βιομηχανικά δάση» καταλαμβάνονται από χαμηλά δένδρα, θάμνους, φρύγανα και πόες σε υποαλπικές ορεινές και ημιορεινές περιοχές.

Βιομηχανικά δάση και μελισσοκομία

Το οικονομικό όφελος από τα «βιομηχανικά δάση» προέρχεται από το λεγόμενο «καθαρό δασικό προϊόν» δηλαδή την ξυλεία. Η ξυλεία που παράγεται από τα δάση της τραχείας και χαλεπίου πεύκης είναι χαμηλής αξίας και παρουσιάζει μικρό οικονομικό ενδιαφέρον. Υπάρχει βέβαια το έμμεσο όφελος της προστασίας του εδάφους από τη διάβρωση καθώς και από τη χρησιμότητά της ως δασών αναψυχής.

Το βασικό άμεσο οικονομικό όφελος από αυτά τα δάση είναι αυτό που προκύπτει από τη μελισσοκομία.

Και οι ερεικώνας είναι δασική γη

*Εμπορεύσιμη ξυλεία

Πίνακας I

Στοιχεία της ελληνικής δασικής χλωρίδας		
	Εκατομμύρια στρέμματα	Ποσοστό %
Συνολική έκταση της Ελλάδας	131,957	100
Συνολική Δασική έκταση	65,306	49,3
«Βιομηχανικά δάση»	33,591	25,4
Ελάτη	Περίπου 5,5	4,2
Πεύκη Χαλέπιος-Τραχεία	5,7	4,3
Πεύκη Μαύρη	2,8	2,2
Δρυς και άλλα πλατύφυλλα	14,7	11,3
Καστανιά	0,3	0,2
Οξιά και άλλα πλατύφυλλα	4,6	3,3
«Μη βιομηχανικά δάση»	31,538	23,9
Χαμηλά δένδρα – θάμνοι		
Θαμνότοποι		
Φρύγανα		
Δασικές βοσκές		

Το ίδιο περίπου ισχύει και για την ξυλεία της δρυός της οξιάς και των άλλων πλατύφυλλων που αξιοποιείται κατά κύριο λόγο ως καύσιμος ύλη. Σε πολλές περιοχές αυτά τα δάση παρουσιάζουν σημαντικό ενδιαφέρον για τη μελισσοκομία, δεδομένου ότι σε αρκετά είδη πλατύφυλλων δένδρων παράγονται μελιτώματα τα οποία συλλέγονται από τις μέλισσες.

Προτάσεις

Να δημιουργηθεί άμεσα **Τμήμα Μελισσοκομίας και Δασικής Μελισσοκομικής Χλωρίδας**, στη Γενική Δ/ση Ανάπτυξης, Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, το οποίο να υπαχθεί στη

Δ/ση Δασικών έργων και υποδομών.

Έργο του Τμήματος αυτού θα είναι:

- Ο σχεδιασμός δασικής πολιτικής για τη μελισσοκομία και ο προγραμματισμός των ενεργειών που αφορούν την ανάπτυξη της μελισσοκομικής δασικής χλωρίδας και τη διευκόλυνση άσκησης της μελισσοκομίας σε χώρους που ανήκουν στη δασική γη.
- Η μετεκπαίδευση δασολόγων σε θέματα μελισσοκομίας και μελιτογόνων δασικών φυτών.
- Η έρευνα των **μελιτογόνων δασικών φυτών** με τη δημιουργία ομώνυμων εργαστηρίων στα δύο Ινστιτούτα δασικής έρευνας της χώρας και με άμεση στελέχωση τους με ειδικούς ερευνητές.

Για την επίτευξη αυτού του πρώτου στόχου αλλά και των υπολοίπων προτάσεων που ακολουθούν πρέπει αυτές να υιοθετηθούν από τους επικεφαλής των Δασικών Υπηρεσιών της χώρας επιστήμονες, καθώς και από την Πολιτική ηγεσία του Υπουργείου. Για να εκφρασθεί θετικά η πολιτική βούληση είναι απόλυτα αναγκαίο οι προτάσεις μας να υποστηριχθούν σθεναρά από τα Συνδικαλιστικά όργανα των μελισσοκόμων. Οι επιστήμονες του κλάδου είναι έτοιμοι να τεκμηριώσουν αυτή την αναγκαιότητα και να συνδράμουν με κάθε τρόπο στις όποιες ενέργειες των μελισσοκόμων.

Προτάσεις για τη δασική χλωρίδα

Προτάσεις για την υπάρχουσα δασική μελισσοκομική χλωρίδα

Οι δυνατότητες παραγωγής μελιού από την υπάρχουσα δασική χλωρίδα είναι πολύ μεγαλύτερες από αυτές που αξιοποιούνται σήμερα.

Μεγιστοποίηση αυτών των δυνατοτήτων μπορεί να επιτευχθεί με :

1. Αύξηση των δυνατοτήτων εκμετάλλευσης της γνωστής μελισσοκομικής δασικής χλωρίδας με:

- Συντήρηση των δασικών δρόμων και δημιουργία θέσεων εγκατάστασης μελισσιών σε περιοχές με μεγάλες μελιτο-

Πίνακας II

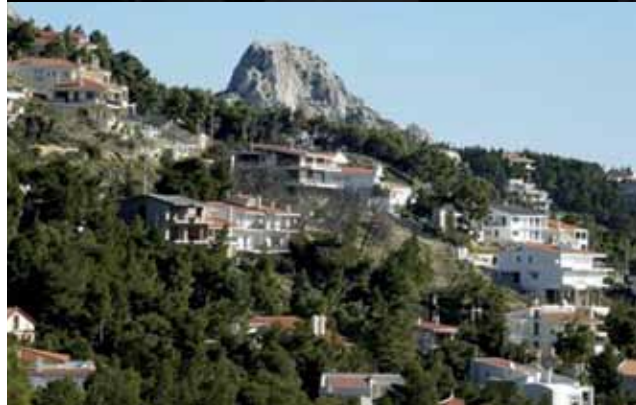
Μέρος οργανογράμματος ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ			
Γ Ε Ν Ι Κ Η Δ Ι Ε Υ Θ Υ Ν Σ Η Α Ν Α Π Τ Υ Ξ Η Σ Κ Α Ι Π Ρ Ο Σ Τ Α Σ Ι Α Σ Δ Α Σ Ω Ν Κ Α Ι Α Γ Ρ Ο Π Ε Ρ Ι Β Α Λ Λ Ο Ν Τ Ο Σ			
Διεύθυνση Προγραμματισμού και Δασικής Πολιτικής	Διεύθυνση Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος	Διεύθυνση Δασικών έργων και Υποδομών	Δ/ση Διαχείρισης Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος
Τμήμα Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Δασικής Πολιτικής και Ανάπτυξης	Τμήμα Δασοπροστασίας και Αγροτικής Ασφάλειας	Τμήμα Δασικών Φυτωρίων, Δασικών Γενετικών Πόρων και Αναδασώσεων	Τμήμα Διαχείρισης Δημοσίων Δασικών και Λιβαδικών Οικοσυστημάτων
Τμήμα Δασοπονικών Μελετών, Εφαρμογών και Έρευνας	Τμήμα επιτρεπτών Επεμβάσεων στα Δασικά Εδάφη και Προστασίας Αστικών Χώρων Πρασίνου	Τμήμα Δασοτεχνικής Διευθέτησης Λεκανών Απορροής και έργων Ορεινής Υδρονομίας	Τμήμα μη Δημόσιας Δασονομίας
Τμήμα Διακίνησης και Εμπορίας Δασικών Προϊόντων και Ειδών	Τμήμα Εμπράγματων Δικαιωμάτων	Τμήμα Δασικής Οδοποιίας Μεταφορικών εγκαταστάσεων και Δασικών Εργασιών	Τμήμα Διαχείρισης Αγρίας Ζωής και Θήρας
Τμήμα Πιστοποίησης Δασικών Προϊόντων και Δασικής Στατιστικής		Τμήμα Δασολογίου, Απογραφικής και Θεματικής Υποστήριξης Δικαιωμάτων Δημοσίου	Τμήμα Δασικών Προστατευομένων περιοχών και Δασικής Αναψυχής
Τμήμα Μελισσοκομίας και Μελιτογόνων φυτών **			

** Είναι το προτεινόμενο από εμάς Τμήμα, το οποίο ελπίζουμε ότι σύντομα θα δημιουργηθεί.

Παραγωγικά μελίσσια σε πευκοδάσος στη Σκόπελο

! Δεδομένου ότι το 80% και πλέον της παραγωγής του ελληνικού μελιού προέρχεται από τη δασική μελισσοκομική κλωρίδα, ο σχεδιασμός πρέπει να αφορά αυτή κατά κύριο λόγο.

Οι πυρκαγιές και η αυθαίρετη οικοπεδοποίηση είναι οι μεγάλοι εχθροί του δάσους. Η παρουσία μελισσιών μέσα στο δάσος τα προστατεύει και από τα δύο.

φορίες, σε μελισσοκομικά αξιοποιημένα, δάση πεύκου και ελάτου.

- Διάνοξη δασικών δρόμων και δημιουργία θέσεων εγκατάστασης μελισσοκομείων, για να καταστεί δυνατή η εκμετάλλευση περιοχών με δυνατές μελιτοφορίες που σήμερα μένουν ανεκμετάλλευτες, επειδή είναι δύσκολα προσπελάσιμες ή είναι απροσπέλαστες.

Οι θέσεις εγκατάστασης μελισσοκομείων θα δημιουργηθούν από τις δασικές Υπηρεσίες, με υποδείξεις των επαγγελματιών μελισσοκόμων της κάθε περιφέρειας.

Θα έχουν χωρητικότητα 150-200 μελισσών ή και περισσότερων, ανάλογα με την προσφερόμενη έκταση και τη μελισσοχωρητικότητα της κάθε περιοχής.

Θα συνδέονται με δασικούς δρόμους και θα επιτρέπουν την άνετη προσπέλαση, φόρτωση και εκφόρτωση των μελισσοκομικών αυτοκινήτων.

II. Διερεύνηση ύπαρξης και εκμετάλλευσης λιγότερο γνωστών μελιτοφοριών στα ελληνικά δάση.

Σημαντικές ποσότητες μελιού συλλέγονται σε αρκετές περιοχές της Β. Ελλάδας από μελιτώματα δρυός (μελούρες), τα οποία παράγονται από αφίδες της οικογένειας Lachnidae. Τα είδη δρυός καθώς και τα είδη των αφίδων που δίνουν μελιτώματα δεν έχουν μελετηθεί. Η συχνότητα εμφάνισης, η διάρκεια παραγωγής και η ποσότητα των παραγομένων μελιτωμάτων καθώς και οι συνθήκες που τα επηρεάζουν δεν έχουν ερευνηθεί και δεν είναι καλά γνωστές. Υπάρχουν 15 περίπου εκατομμύρια στρέμματα με δάση δρυός σε όλη την Ελλάδα, η διερεύνηση και η συστηματική τους εκμετάλλευση ίσως αποδειχθεί σωτήρια για πολλές περιοχές της χώρας μας.

Μελιτώματα που παράγονται από έντομα της ίδιας οικογένειας έχουν παρατηρηθεί και σε άλλα πλατύφυλλα δένδρα όπως Οξιές, Σφενδάμου, Φλαμουριάς, Καστανιάς, Ιτιάς κλπ. Οι δυνατότητες συλλογής και η ποιότητα του παραγόμενου μελιού δεν είναι γνωστά και πρέπει να ερευνηθούν.

Στη Σλοβακία έχει αναφερθεί συλλογή μελιού από μελιτώματα πεύκου που παράγονται από μελιτογόνα έντομα της οικογένειας *Aphidae* (*cinara spp.*). Ιδιαίτερης σημασίας είναι η αναφορά παρουσίας μελιτωμάτων στη μαύρη πεύκη (*pinus nigra*). Η πιθανή παρουσία παρόμοιων μελιτωμάτων σε δάση μαύρης πεύκης στην Ελλάδα είναι τεράστιας σημασίας για τις περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας και της Ηπείρου όπου κυριαρχεί αυτή η απρόσβλητη από τη *Marchalina helenica* πεύκη.

Η συλλογή μελιτωμάτων από πλατύφυλλα και κωνοφόρα δένδρα που παράγονται από την σχετικά πρόσφατη γνωστή μας *Metcalfa pruinosa* είναι ένα άλλο πεδίο που πρέπει να ερευνηθεί.

III. Ορθολογιστική οργάνωση και διαχείριση της εκμετάλλευσης των μελιτοφοριών του δάσους

Θα στηριχθεί στο πρόγραμμα «πρόγνωση των μελιτεκκρίσεων» που έχει εισηγηθεί η κα. Γούναρη. Για την επιτυχία του προγράμματος απαιτούνται συνεργάτες τόσο επιστήμονες όσο και απλοί μελισσοκόμοι.

Επιστήμονες υπάρχουν. Είναι οι επόπτες μελισσοκομίας οι οποίοι μετά από βραχύχρονη εκπαίδευση μπορούν να αξιοποιηθούν αποτελεσματικά και να προσφέρουν πολύ σημαντικό έργο.

Σημαντικός αριθμός επαγγελματιών μελισσοκόμων, με εμπειρία στις μελιτοεκκρίσεις, συνεργάζεται ήδη με την κα Γούναρη και προσφέρει σημαντικό έργο.

IV. Προστασία της υπάρχουσας δασικής μελισσοκομικής κλωρίδας

Εκατοντάδες χιλιάδες στρέμματα δασικής γης καταστρέφονται κάθε χρόνο κυρίως από πυρκαγιές αλλά και άλλες

αιτίες όπως οι εκχερσώσεις και η αστικοποίηση. Η διαφύλαξη του δάσους και της μελιτογόνου χαμηλής βλάστησης είναι έργο των κρατικών Υπηρεσιών, αλλά και όλων των πολιτών που ενδιαφέρονται για τη διαφύλαξη του δάσους. Το ενδιαφέρον αυτό πρέπει να είναι πολύ μεγαλύτερο εκ μέρους των μελισσοκόμων. Η συνεχής παρουσία τους στο δάσος, κατά τους επικίνδυνους μήνες του καλοκαιριού και η συστηματική συνεργασία με το Δασαρχείο και την Πυροσβεστική Υπηρεσία της περιοχής θα αποθαρρύνει πολλούς επίδοξους εμπρηστές.

Ανάπτυξη της δασικής μελισσοκομικής χλωρίδας

Εμπλουτισμός των δασών με μελισσοκομικά φυτά υψηλών αποδόσεων. Στις αναδασώσεις που γίνονται κάθε χρόνο, σε δάση που έχουν καταστραφεί από πυρκαγιές ή άλλες αιτίες, να φυτεύονται, εφόσον το επιτρέπουν οι εδαφοκλιματικές συνθήκες και μελισσοκομικά φυτά υψηλών αποδόσεων.

Δημιουργία μελισσοκομικών πάρκων, με δενδροφύτευση επιλεγμένων μελισσοκομικών φυτών, σε δασικές εκτάσεις που θα παραχωρηθούν από την πολιτεία προς εκμετάλλευση σε μελισσοκομικούς συνεταιρισμούς ή συλλόγους, με τις υποδείξεις και την εποπτεία των δασικών υπηρεσιών.

Ανάπτυξη μελισσοκομικών δενδρυλλίων και θάμνων στα κρατικά φυτώρια και δωρεάν χορήγηση στους μελισσοκόμους.

Αξιοποίηση του μη βιομηχανικού δάσους

Τα 31,5 εκατομμύρια στρέμματα του «μη βιομηχανικού δάσους» έχουν τύχει ελάχιστης προσοχής από τις Δασικές Υπηρεσίες. Λίγοι δρόμοι, ελάχιστα συντηρημένοι, σε πολλές περιοχές αποτρέπουν μάλλον παρά επιτρέπουν τους μελισσοκόμους να προσεγγίζουν μερικές από τις σπουδαιότερες ανθοφορίες όπως του θυμαριού, της ερείκης και του παλιουριού.

Οι εκτάσεις αυτές αποτελούν στο μεγαλύτερο ποσοστό τους βοσκοτόπια που τα εκμεταλλεύονται κατά κύριο λόγο προβατοτρόφοι και αιγοτρόφοι και δευτερευόντως οι μελισσοκόμοι. Καταστρέφονται συχνά από τις «κατ' έθιμο» πυρκαγιές που ανάβουν οι γνωστοί άγνωστοι κτηνοτρόφοι.

Υπάρχουν εκτάσεις που δεν επιδέχονται ουσιαστική παρέμβαση στην υπάρχουσα χλωρίδα (θυμαρότοποι, ερεικώ-

νες). Επιδέχονται όμως παρεμβάσεις σε ότι αφορά την ευκολότερη προσπέλαση και την εγκατάσταση των μελισσιών.

Υπάρχουν όμως και εκατομμύρια στρέμματα άγονης Δασικής γης που μπορούν να αξιοποιηθούν καλλίτερα.

Πιστεύω ότι με τη συνεργασία των Δασικών υπηρεσιών και μελισσοκομικών συλλόγων είναι δυνατό να χρηματοδοτηθούν προγράμματα δενδροφύτευσεων από τον Ε.Σ.Π.Α., για την αξιοποίηση μεγάλων εκτάσεων του «μη βιομηχανικού δάσους».

Έρευνα σχετική με τη μελισσοκομική χλωρίδα στα δασικά ερευνητικά κέντρα

Η έρευνα, που έχει γίνει μέχρι σήμερα από τους κάθε ειδικότητας ερευνητές, η σχετική με τις ποικίλες μελιτοφορίες του δάσους, τους παράγοντες που τις προκαλούν και τις τυχόν επιπτώσεις τους στο δάσος είναι περιορισμένη. Το ίδιο περιορισμένη σχεδόν ανύπαρκτη είναι και η έρευνα η σχετική με τις αποδόσεις των μελιτοφοριών των διάφορων μελιτογόνων δασών της χώρας καθώς και το οικονομικό όφελος που προκύπτει από την εκμετάλλυσή τους.

Σχετικά θέματα τα οποία πρέπει να ερευνηθούν άμεσα από τα Δασικά Ερευνητικά Κέντρα είναι:

Βιολογία και οικολογία των μελιτογόνων εντόμων κωνοφόρων και πλατύφυλλων δένδρων.

Περιοδικότητα εμφάνισης ισχυρών μελιτοφοριών σε διάφορα είδη πλατύφυλλων.

Διερεύνηση της παρουσίας μελιτογόνων αφίδων σε δάση πεύκων που οι κλιματικές συνθήκες δεν ευνοούν την ανάπτυξη της *Marchalina hellenica*.

Πειραματικοί εμβολιασμοί δασών πεύκου καθώς και πλατύφυλλων με μελιτογόνα έντομα (αφίδες) που διαπιστώθηκαν σε παρόμοια δάση σε άλλες χώρες της Βαλκανικής.

Διερεύνηση της παρουσίας και της εξάπλωσης της *Metcalfa pruinosa* στα ελληνικά δάση.

Η γνώση και η εμπειρία της Καρ Σοφίας Γούναρη πιστεύουμε ότι μπορούν να ενεργήσουν ως πυρήνας στο μελλοντικό ερευνητικό έργο των Δασικών Ερευνητικών Κέντρων στον Τομέα της Μελισσοκομίας.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

1^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΣ

Τα πρακτικά του 1ου Πανελληνίου Συνεδρίου Επαγγελματικής Μελισσοκομίας είναι έτοιμα. 160 σελίδες με 24 παρουσιάσεις. Τιμή 10 € μαζί με τα έξοδα αποστολής.

Πληροφορίες - Παραγγελίες στη Μελισσοκομική Επιθεώρηση τηλ. 23920 91.575

Εποχιακοί μελισσοκομικοί χειρισμοί

Σοφία Γούναρη
Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών
Οικοσυστημάτων ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ»
Τηλ. 210-7784240, εσ.2 | e-mail: sgounari@fria.gr

Υστερα από 3 χρόνια απουσίας, από αυτό το «βήμα» επικοινωνίας, επιστρέφω, πιο σοφή φυσικά όμως λιγότερο ενθουσιώδης. Και τι δεν έγινε αυτά τα 3 χρόνια, και στον κλάδο μας αλλά και στην χώρα μας. Αυτό πάντως που έμεινε ίδιο, από αυτά που έγραφα από αυτή τη στήλη τότε, και όπως αποδεικνύεται πολύ δύσκολο, είναι η αναγκαιότητα της **επιλογής**.

Είναι αναφαίρετο και πανανθρώπινο το δικαίωμα αυτό της **επιλογής**. **Επιλογή** τρόπου άσκησης της μελισσοκομίας, **επιλογή** ανθοφοριών που θα εκμεταλλευτείς, **επιλογή** φαρμάκων που θα χρησιμοποιήσεις, **επιλογή** πολιτικής –πάντα- στάσης απέναντι στα τεκταινόμενα, μελισσοκομικά και εθνικά, οικονομικά και κοινωνικά, **επιλογή** ανθρώπων που θα βρίσκονται στο περιβάλλον σου, **επιλογή** στάσης απέναντι στη ζωή, επιλογή.... Ο κατάλογος μακρύς, ο δρόμος δύσβατος, με ομίχλη πυκνή, χωρίς ορατότητα. Σε κάθε περίπτωση όμως η συνειδητοποίηση ότι, ΔΕΝ είμαστε όλοι ίδιοι στη στάση μας στην ζωή, ΔΕΝ είμαστε όλοι ίδιοι ως κοινωνικά όντα, ότι ΔΕΝ έχουμε όλοι τις ίδιες αξίες ούτε την ίδια ηθική, ΔΕΝ αγαπάμε όλοι τον εαυτό μας και τους άλλους, ότι ΔΕΝ, ΔΕΝ, ... αυτή λοιπόν η συνειδητοποίηση της διαφορετικότητας, είναι το πρώτο βήμα, γιατί το επόμενο είναι η **ΕΠΙΛΟΓΗ** αυτών που θα αφήσεις κι αυτών που θα κρατήσεις. Και πραγματικά ύστερα από 70 (ακριβώς!) χρόνια ευζωίας, ζωής προστατευμένης, αυτονομίας, η ικανότητα - δυνατότητα αυτή του αν-

θρώπου – να **ΕΠΙΛΕΓΕΙ** - έχει παραμείνει ξεχασμένη σε κάποιον τουλαίπι του μυαλού μας, σκεπασμένη με τόνους καταναλωτικά αγαθά ή υπηρεσίες, με τόνους άχρηστες πληροφορίες και φανταχτερά «εγώ θέλω...» ή «εγώ είμαι...».

Μην φοβάστε, δεν θα μετατρέψουμε την στήλη των Χειρισμών σε στήλη «Ψυχολογικής υποστήριξης». Για την Μελισσοκομία θα γράφουμε, αλλά είναι και η Μελισσοκομία, μικρότερο ή μεγαλύτερο μέρος της ζωής μας, έτσι δεν είναι;

Αυτό που κάνω, όπως πάντα κάνω, είναι να σας δώσω το στίγμα μου σχετικά με τους μελισσοκομικούς χειρισμούς, με τον τρόπο άσκησης της Μελισσοκομίας, το οποίο θα παρουσιάζουμε. Σας προετοιμάζω λοιπόν, γιατί θα πέσει πολύ «**ΕΠΙΛΟΓΗ**» τους επόμενους μήνες...

Χωρίς αμφιβολία λοιπόν ο Μάρτιος και ο Απρίλιος είναι οι πιο σπουδαίοι και κρίσιμοι μήνες της μελισσοκομικής χρονιάς. Η κατάσταση των μελισσιών κατά τους δύο αυτούς μήνες αποτελεί δείκτη της πορείας της νέας χρονιάς, ενώ είναι αυτό το διάστημα που η διαφοροποίηση των μελισσιών, αλλά και των εργασιών που πρέπει να γίνουν, είναι μεγάλη, ανάμεσα στις διάφορες περιοχές της χώρας.

Γενικά ο μελισσοκόμος αυτή την περίοδο πρέπει να έχει στο νου του το πιο βασικό, το πώς θα βοηθήσει τα μελίσσια του στην ανάπτυξή τους, ώστε να «πιάσουν» το μέγιστο της ανάπτυξής τους, χωρίς όμως να σηπουργήσουν, και βέβαια το ότι πρέπει να αποφασίσει, να **ΕΠΙΛΕΞΕΙ**, τις ανθοφορίες που θα εκμεταλλευτεί και το σύστημα μελισσοκομίας που θα εφαρμόσει.

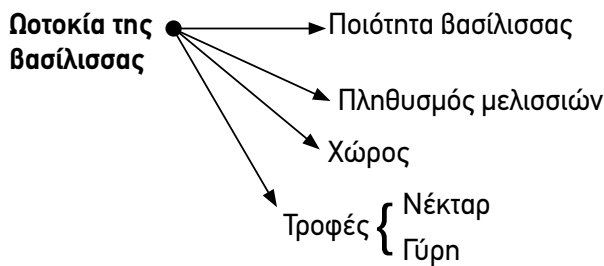
Οι αποφάσεις, που ο μελισσοκόμος πρέπει να πάρει, θα επηρεαστούν από:

- το πόσο κρίσιμη είναι η Μελισσοκομία για την επιβίωση τη δική του και της οικογένειάς του
- τις γνώσεις και την εμπειρία του,
- την ικανότητά του να συνδυάζει και να επεξεργάζεται τα στοιχεία που κάθε φορά έχει στη διάθεσή του,
- τα μέσα, οικονομικά και τεχνικά, που μπορεί να διαθέσει.

Σε γενικές γραμμές δυστυχώς μπορούμε να πούμε ότι **και** ο φετινός χειμώνας ήταν ήπιος. Ο Νοέμβριος άνυδρος και ζεστός, εάν εξαιρέσεις την τελευταία εβδομάδα, αλλά μόνο σε περιοχές της Δ. Ελλάδας (π.χ. Ιωάννινα). Ο Δεκέμβριος επίσης άνυδρος και με ζεστές ημέρες και κρύες νύχτες. Οι λίγες βροχές που έπεσαν κατά τον Δεκέμβριο ήταν ανατολικά, Εύβοια, και νότια στην Κρήτη. Χιόνι τελικά είδαν τα βουνά μας τις τελευταίες ημέρες του χρόνου και σποραδικά μέσα στον Ιανουάριο.

Τα μελίσσια στις περισσότερες περιοχές της Ελλάδας δεν ξεγόνισαν, οπότε και φέτος το βαρρόα «θα κάνει πάρτυ», όπως είπε χαρακτηριστικά ένας φίλος μελισσοκόμος.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΛΙΣΣΙΟΥ

Σχήμα.1: Παράμετροι που επηρεάζουν την ωοτοκία της βασίλισσας

Φωτ.1: Τέτοια πλαίσια ΔΕΝ πρέπει να υπάρχουν στο μελίσσι αυτήν την περίοδο

Ακόμη και τα μελίσσια που δούλεψαν στο πεύκο, κρατούσαν γόνους, αφού το 2015 ήταν μια καλή χρονιά για την ερείκη και την κουμαριά.

Έτσι φτάνοντας στον Φεβρουάριο τα μελίσσια δεν διαφοροποιούνται ιδιαίτερα από τον βορρά προς τον νότο. Στην πλειοψηφία τους έχουν γόνο στα 2-3 ή 3-6 πλαίσια (ανάλογα που βρίσκονται), μαζεύουν γύρη ικανοποιητικά και είναι μπλοκαρισμένα από μέλια. Αυτά τα μέλια είτε είναι πεύκο, είτε είναι από ερείκη ή κουμαριά, κάνουν το ίδιο κακό.

Η επιτυχημένη και γρήγορη ανάπτυξη των μελισσιών την άνοιξη επηρεάζεται άμεσα από τον ρυθμό ωοτοκίας της βασίλισσας, η οποία με την σειρά της επηρεάζεται από μία σειρά παραμέτρων, ανάμεσα στις οποίες και ο χώρος (Σχ. 1).

Πρέπει να κατανοήσουμε ότι η βασίλισσα ωοτοκεί σε μία συμπαγή περιοχή. Δεν μπορεί να πηδήξει πλαίσιο, και μάλιστα μελιού σφραγισμένου, για να ψάξει εάν υπάρχουν άδεια κελιά πίσω από αυτό για να γεννήσει. Εάν το έκανε αυτό θα ήταν «κακή» μάνα. Θα αμολούσε όπου έβρισκε «μωρά» χωρίς να την νοιάζει εάν αυτά θα έχουν ζεστασιά και καλή τροφή, ώστε να επιβιώσουν και να μεγαλώσουν καλά.

Μικρές διαφοροποιήσεις υπάρχουν στην κρισιμότητα χρονικά των παραπάνω παραμέτρων, που εξαρτώνται από την περιοχή, γι' αυτό ας πάμε στις ζώνες μας για να τα δούμε συγκεκριμένα.

1^η ζώνη

Κυκλάδες, Κρήτη, Δωδεκάνησα, νησιά του Ιονίου, εκτός Κέρκυρας, δυτικά παράλια της Ηπειρωτικής Ελλάδας νότια του Μεσολογγίου, ακτές της Αττικής, Αργοσαρωνικός

Τα μελίσσια σ' αυτές τις περιοχές, όταν θα διαβάζεται το περιοδικό, θα έχουν περάσει την πρώτη φάση ανάπτυξης. Τα

μεγαλύτερα θα πρέπει να προετοιμάζονται να δεχθούν δεύτερο πάτωμα. Βέβαια θα υπάρχουν και τα μικρότερα, ιδίως παραφυάδες του φθινόπωρου ή μελίσσια τα οποία δεν δούλεψαν το φθινόπωρο, γιατί ο τόπος δεν είχε ανθοφορίες.

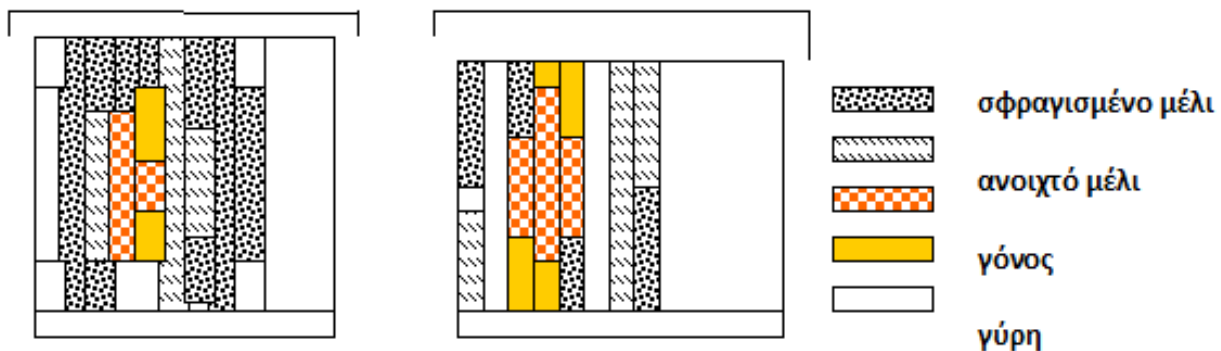
Έχουμε λοιπόν τον πρώτο χειρισμό μας, ο οποίος θα πρέπει να γίνει άμεσα, με την έναρξη του Μαρτίου, αν και θα έπρεπε να είχε γίνει μέσα στον Φεβρουάριο, το «**ξεμπλοκάρισμα**».

Συγκεκριμένα αφαιρούμε τα πλαίσια με τα σφραγισμένα μέλια, τρυγάμε! Τακτοποιούμε το μελίσσι ώστε η βασίλισσα να έχει χώρο για γέννα, γιατί αυτός είναι ο κρίσιμος παράγοντας αυτήν την εποχή.

Αρκετοί μελισσοκόμοι δεν θέλουν να αφαιρούν πλαίσια με μέλι αυτήν την εποχή (Φωτ.1). Δικαιολογούν τον εαυτό τους λέγοντας ότι αυτά τα πλαίσια δημιουργούν ζεστασιά και αίσθημα ασφάλειας στα μελίσσια. Από την άλλη βέβαια οι ίδιοι μελισσοκόμοι έχουν τρυγήσει το φθινόπωρο από τα 10 πλαίσια μέλι τα 11 και μέχρι τώρα έχουν βάλει τριών ειδών φάρμακα για το Βαρρόα, με το σκεπτικό ότι εάν δεν πιάσει τόσο καλά το ένα να πιάσει το άλλο και ούτω καθ' εξής!! Πρέπει όλοι όσοι συναρτούν ένα μέρος τουλάχιστον της διαβίωσής τους από τη Μελισσοκομία να επιλέξουν εάν θα εκμεταλλευτούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα μελίσσια τους, ή δεν θα τα πειράζουν καθόλου.

Τακτοποίηση λοιπόν των πλαισίων, Σχ. 2, είναι η πρώτη δουλειά και η δεύτερη η **διεγερτική τροφοδοσία**.

Να θυμίσουμε ότι η διεγερτική τροφοδοσία (0,3 - 0,5lt σιροπιού 1:1 σε σύντομα μικρά χρονικά διαστήματα, π.χ. κάθε 1 ή 2 ημέρες) προσπαθεί να δώσει το ερέθισμα στην βασίλισσα να εντατικοποιήσει την γέννα της. Για να δουλέψει όμως απαιτεί ταυτόχρονα την παρουσία γύρης, η οποία υπάρχει αυτή την περίοδο, αλλά κυρίως έναν ικανό αριθμό εργατριών μελισσών, και μάλιστα μικρής ηλικίας, οι οποίες

Σχήμα 2: Τακτοποίηση των πλαισίων

θα πρέπει να ταΐσουν την βασίλισσα, να ταΐσουν τον γόνο που γεννά η βασίλισσα και ταυτόχρονα να κρατήσουν την θερμοκρασία στη γονοφωλιά σταθερή στους 33°-34°C. Οπότε εάν επιχειρήσει κάποιος να κάνει διεγερτική τροφοδοσία, τώρα, σε μελίσεια προβληματικά, με μικρό πληθυσμό κυρίως ηλικιωμένων μελισσών, με προβληματική βασίλισσα, με αξιοσημείωτο ποσοστό βαρρόρα, αφ' ενός δεν θα έχει το ποθητό αποτέλεσμα, αφ' ετέρου θα ταλαιπωρήσει αυτά τα μελίσεια και θα αυξήσει την πιθανότητα να λεηλατηθούν. Αυτά τα μελίσεια θέλουν παραπάνω χρόνο για να μπουν σε φάση εντατικοποίησης, οπότε ο μελισσοκόμος έχει δύο εναλλακτικές (επιλογές!). Να συνεχίσει την τροφοδόσή τους με ζυμάρι (κανονικό: μέλι+ζάχαρη) και να τους δώσει χρόνο, ή/και να τα ενισχύσει με πλαίσια με εκκολαπτόμενο γόνο, από άλλα τα οποία ίσως «τρέχουν» πιο γρήγορα από όσο πρέπει...

Καθώς οι μέρες περνούν η ανάπτυξη του μελισσιού γίνεται κρίσιμη. Θα πρέπει νέα πλαίσια να προστίθενται, νέες κηρήθρες να χτίζονται. Ελπίζω ότι οι περισσότεροι μελισσοκόμοι έχουν συνειδητοποιήσει ότι η αντικατάσταση και διατήρηση των μελισσιών σε νέες κηρήθρες είναι αναγκαία συνθήκη για την ευζωία των μελισσιών αλλά και της μελισσοκομικής εκμετάλλευσής. Οι νέες κηρήθρες χτίζονται καλύτερα και κυρίως πιο γρήγορα όταν βρίσκονται σε επαφή με γόνο και άρα σε θερμοκρασία γονοφωλιάς (33°-34°C).

Σταδιακά λοιπόν και με συνδυασμό χτισμένων και προς χτίσιμο κηρήθρων αναπτύσσουμε το μελίσι ώστε να γεμίσει το πρώτο πάτωμα, προσέχοντας πάντα η βασίλισσα να έχει χώρο για γέννα.

Φυσιολογικά η αναλογία σφραγισμένου/ανοιχτού γόνου είναι 50:50. Εάν κάποια στιγμή σε κάποια επιθεώρηση αντιληφθούμε ότι βρίσκουμε περισσότερο σφραγισμένο από ότι ανοιχτό γόνο, αυτό μπορεί να σημαίνει ότι:

- η βασίλισσα κάπου έχει εγκλωβιστεί (ίσως εξ' αιτίας λαθεμένης χωροθέτησης των πλαισίων) και γι' αυτό έχει περιορίσει τη γέννα της, αν και υπάρχει γενικά χώρος στην κυψέλη
 - η βασίλισσα έχει περιορίσει τη γέννα της γιατί το μελίσι έχει μπει σε διαδικασία σμηνουργίας
 - η βασίλισσα έχει πρόβλημα
- Και οι τρεις περιπτώσεις, εάν δεν αντιμετωπιστούν από τον

μελισσοκόμο, θα οδηγήσουν το μελίσι σε πισωγύρισμα, με αποτέλεσμα να γίνει αντιπαραγωγικό.

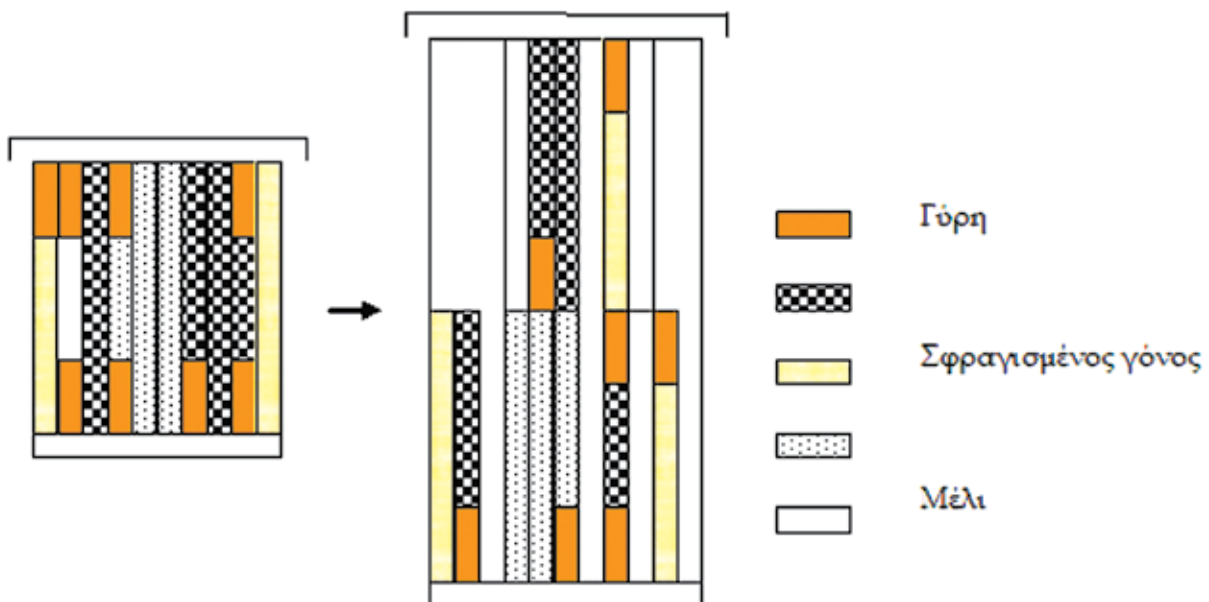
Εάν η αιτία του περιορισμού της γέννας είναι ο χώρος, ο μελισσοκόμος πρέπει να δράσει άμεσα, ανοίγοντας την γονοφωλιά, αλλιώς την επόμενη στιγμή θα δει βασιλικά κελιά σμηνουργίας. Εάν, τέλος, η κατάσταση είναι προχωρημένη, δηλαδή υπάρχουν π.χ. 6 πλαίσια ολοσφραγίστου γόνου και 1 με ανοιχτό, τότε ο μελισσοκόμος έχει μόνο δύο εναλλακτικές (επιλογές!), ή να κάνει παραφυάδες (τεχνητή σμηνουργία) αφαιρώντας πλαίσια γόνου από αυτό το μελίσι, ή να «σπάσει» την γονοφωλιά με άχτιστα πλαίσια.

Σε γενικές γραμμές αναπτύσσουμε τα μελίσεια έχοντας στο νου μας ότι η φυσική τους ανάπτυξη γίνεται σε ομόκεντρους κύκλους από το κέντρο προς την περιφέρεια. Προσθέτουμε πλαίσια, αριστερά και δεξιά της γονοφωλιάς και όταν το μελίσι αποκτήσει 7 και παραπάνω πλαίσια γόνου, προσθέτουμε 2° όροφο, ανεβάζοντας σ' αυτόν δύο πλαίσια με σφραγισμένο γόνο και ένα με τροφές (γύρη και μέλι) (Σχ.3).

Μ' αυτά και με 'κείνα καθώς προχωρεί το δίμηνο έχουμε πια διώροφα μελίσεια. Θα τολμήσω να το πώ, αν και ακούω ήδη τις αντιδράσεις. Τα διώροφα μελίσεια στην πλήρη ανάπτυξή τους, δηλαδή μέσα στον Απρίλιο, θα πρέπει να έχουν περισσότερα από 13 πλαίσια γόνου, αλλιώς είναι «μούφα» διώροφα (όπως λένε και τα παιδιά), ψεύτικα (ελληνιστί) διώροφα. Αυτό δεν θα μπορέσει να γίνει μόνο εάν χιονίσει τον Μάρτιο και κρατηθούν χαμηλές οι θερμοκρασίες. Σε διαφορετική περίπτωση εάν δεν έχουμε τέτοια μελίσεια, αυτό θα σημαίνει ότι:

- δεν έχουμε καλές βασίλισσες
 - δεν φροντίσαμε ώστε να ανανεωθεί ο πληθυσμός το φθινόπωρο
 - δεν ξεχειμωνιάσαμε καλά τα μελίσεια μας (χώροι, τροφές, φάρμακα,..)
 - τα «ξεχάσαμε» στα πεύκα
- ή, ή... τέλος πάντων κάτι δεν κάναμε καλά εμείς, κι όχι ο θεός, ούτε ο καιρός, ούτε...

Τα «μούφα» διώροφα είναι επισφαλής μελίσεια, μπορεί στην πρώτη δυσκολία να καταρρεύσουν, και σίγουρα εάν πάει κάτι στραβά, π.χ. να έχουμε βροχές τον Μάιο, δεν θα μας δώσουν μέλι, και δεν θα φταίει η ανθοφορία γι' αυτό.

Σχήμα 3: Διάταξη κατά την πρόσθεση δεύτερου ορόφου

Εκτός από την αντικατάσταση ενός μέρους των κρηθρών μας και την ανάπτυξη των μελισσιών, αυτή την περίοδο μπορούμε επίσης να αυξήσουμε τον αριθμό των μελισσιών μας, να αντικαταστήσουμε παλιές βασίλισσες, να πουλήσουμε επίσης παραφυάδες ή βασίλισσες, να παράξουμε βασιλικό πολτό, αλλά πάνω από όλα να συλλέξουμε **γύρη**, τουλάχιστον για τις δικές μας ανάγκες.

Η γύρη είναι απόλυτα απαραίτητη στο μελίσσι. Την γύρη την καταναλώνουν οι μικρής ηλικίας μέλισσες, ώστε να αναπτύξουν τους υποφαρυγγικούς αδένες και να παράξουν **Βασιλικό πολτό**. Εάν δεν υπάρχει γύρη, δεν λειτουργούν οι υποφαρυγγικοί αδένες και δεν παράγεται βασιλικός πολτός. Εάν η γύρη είναι λίγη ή χαμηλής θρεπτικής αξίας για τις μέλισσες, τότε ο βασιλικός πολτός που παράγεται είναι ανεπαρκής και όχι θρεπτικός.

Με βασιλικό πολτό αυτές οι νεαρές μέλισσες, οι παραμάνες, θα ταΐσουν τον **γόνο** και την **Βασίλισσα**. Εάν δεν υπάρχει επαρκής ή θρεπτική γύρη, ο **γόνος** θα εξελιχθεί σε αδύναμες μέλισσες, επιρρεπείς στις ασθένειες, με περιορισμένη διάρκεια ζωής, ενώ η **Βασίλισσα** θα υποσιτίζεται, θα είναι επιρρεπής στις ασθένειες, θα περιορίσει τη γέννα της, θα χάσει την ικανότητά της να κρατά συγκεντρωμένη και οργανωμένη την κοινωνία, ενώ οι απόγονοί της θα είναι λιποβαρείς και ευαίσθητοι στις κακουχίες.

Τα ξέρουν οι μελισσοκόμοι όλα αυτά? Φυσικά και τα ξέρουν, χρόνια τώρα! Τα λαμβάνουν υπ' όψιν τους σοβαρά?...

Γιατί τώρα η συλλογή γύρης είναι πολύ πιο κρίσιμη δουλειά, απ' ό,τι ήταν πριν 30 χρόνια? Γιατί συχνά πυκνά πια βλέπουμε γυρεοδοτικά φυτά να ανθίζουν και να τελειώνουν μέσα σε μια νύχτα (!), λόγος του λέγουν, ή και καθόλου. Γιατί βλέπουμε γυρεοδοτικά φυτά να προκαλούν τοξικές στις μέλισσες λόγω ξηρασίας. Γι' αυτό λοιπόν η συλλογή γύρης συγκαταλέγεται πια στους απαραίτητους μελισσοκομικούς χειρισμούς και όχι στους προαιρετικούς.

2^η ζώνη

Στεριά, Β. Αττική, Στεριά Ελλάδα, Πελοπόννησος, εκτός των δυτικών παραλίων και νησιά του Αιγαίου

Αιγαίου

Τα μελίσσια που βρίσκονται στις περιοχές που χαρακτηρίζουμε ως 2^η ζώνη, ακολουθούν πολύ κοντά τα μελίσσια, όπως τα περιγράψαμε παραπάνω. Άλλωστε υπάρχουν χρονιές, που ο καιρός μπορεί να βοηθήσει περισσότερο αυτές

τις περιοχές παρά τις νοτιότερες. Επομένως ισχύουν κι εδώ αυτά που έχουμε ήδη γράψει και μάλιστα πιο χαλαρά, εάν εξαίρεσεις και πάλι τα νησιά, θα μπορούσαμε να πούμε. Και μ' αυτό εννοώ ότι ο μελισσοκόμος της ηπειρωτικής Ελλάδας και λάθη να κάνει ή να καθυστερήσει στην ανάπτυξη των μελισσιών του έχει στη διάθεσή του τόπους όπου μπορεί να καλύψει τα κενά. Τόπους προς εκμετάλλευση, αυτό που λείπει από τα νησιά...

Ο χειρισμός που στις περιοχές αυτής της ζώνης είναι κυρίαρχος είναι η εκμετάλλευση της ανοιξιότικης μελιτοφορίας του πεύκου.

Οι εργασίες παρακάτω δίνονται και με χρονολογική σειρά, από τις αρχές Μαρτίου έως το τέλος Απριλίου.

Α. Για τα μελίσσια που θα μεταφερθούν στα πεύκα.

Το *Marchalina hellenica* (κν. «εργάτης») συνεχίζει να τρέφεται και να παράγει μελίτωμα κατά τη διάρκεια του χειμώνα, εφόσον οι κλιματολογικές συνθήκες το ευνοούν. Και τη φετινή χρονιά (Φωτ.2), όπως και άλλες λοιπόν είχε την ευκαιρία να τραφεί κατά τη διάρκεια των προηγούμενων μηνών. Με δεδομένο επίσης ότι χαμηλές θερμοκρασίες είχαμε λίγες, βροχές γενικά επίσης είχαμε λίγες δεν πιστεύω ότι πρόπερι να περιμένουμε πολλά από το «ανοιξιότικο» πεύκο. Υπάρχει περίπτωση ούτε καν να το δούμε ή να το μυρίσουμε.

Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται από τους μελισσοκόμους που θέλουν να εκμεταλλευτούν την ανοιξιότικη μελιτοέκκριση του πεύκου στη Ρόδο, στην Κρήτη, στον νομό Ηρακλείου (υπάρχει εικόνα για τον νομό Λασιθίου και Ηρακλείου, όχι για τον νομό Χανίων), στην Αττική και στην ΒΑ Εύβοια. Για την Β. Ελλάδα δεν μπορώ να πω, δεν έχω στοιχεία. Εκεί οι κινήσεις καθορίζονται με βάση τις καλές συμβουλές από φίλους μελισσοκόμους, όπως διάβασα κάποια στιγμή στο Μ.Β., οπότε εντάξει (Φωτ.3).

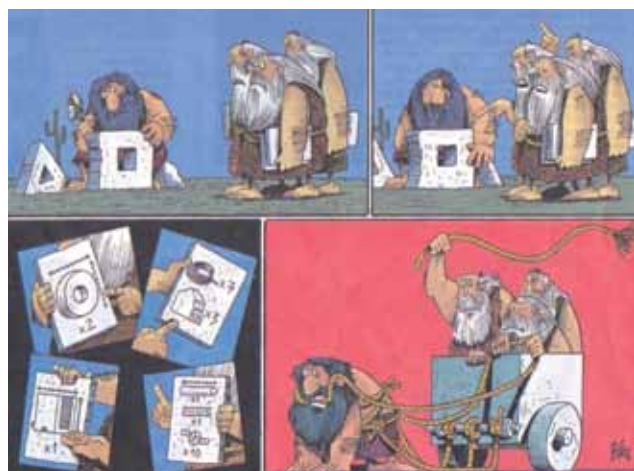
Προσοχή χρειάζεται σ' αυτές τις περιοχές γιατί προβλέπεται το ακμαίο *Marchalina* να εμφανιστεί γρήγορα, οπότε και η μεταφορά των μελισσιών στα πεύκα να είναι άκαρπη, πλην όμως κοστοβόρα, και για τα μελίσσια και για τον μελισσοκόμο.

Για όσους έχουν ήδη τα μελίσσια στα ή κοντά στα πεύκα η ανοιξιότικη μελιτοφορία θα τα βοηθήσει να αναπτυχθούν πιο γρήγορα, αρκεί ο μελισσοκόμος να φροντίσει να μην μπλοκάρει η γέννα της βασίλισσας και φυσικά του μελίσσι να μπορεί να μαζεύει και γύρη.

Σ' αυτές τις περιοχές η ανάπτυξη των μελισσιών θα ολο-

Φωτ.2: Μελιτοέκκριση του πεύκου το Φεβρουάριο (Μοσχίδης Γ.)

Φωτ. 3: Η "γνώση" σκληρώνει. Πρόσεχε τι διαβάζεις ή ακούς από δω κι από κει!

κληρωθεί πιο γρήγορα και θα υπάρχει η δυνατότητα παραγωγής παραφυάδων και βασιλισσών επίσης πιο σύντομα. Όλα αυτά φυσικά εφόσον δεν έχουμε παγωνιές τον Μάρτιο. Από την άλλη οι βροχές δεν πρέπει να μας φοβίζουν. Εάν η θερμοκρασία διατηρείται στους 15°C και πάνω, η βροχή θα βοηθήσει για να δώσει καλά και η νέα γενιά του Marchalina.

Τα μελίσινα πάντως που θα μεταφερθούν στο πεύκο τον Μάρτιο, θα πρέπει να έχουν 6-7 πλαίσια γόνου και αποθέματα γύρης. Από 'κει και πέρα η έννοια του μελισσοκόμου για αυτά τα μελίσινα είναι ο διαθέσιμος - για συλλογή μελιού - χώρος και φυσικά η διατήρηση της ωστοκίας της βασίλισσας.

Β. Για τα μελίσινα που δεν θα μεταφερθούν στα πεύκα.

Ιδιαίτερα ο μελισσοκόμος της ζώνης αυτής θα πρέπει ήδη από τον Φεβρουάριο, να έχει αποφασίσει (επιλογή!) εάν θα πάρει το ρίσκο της εντατικοποίησης της ανάπτυξης κάποιων έστω μελισσιών με διεγερτική τροφοδοσία. Ο Μάρτιος ως μήνας μπορεί να επιφυλάσσει δυσάρεστες εκπλήξεις, όσον αφορά στα καιρικά φαινόμενα, οι οποίες θα φέρουν σε δύσκολη θέση μελίσινα τα οποία έχουν ανοίξει το γόνου τους αλλά δεν διαθέτουν αντίστοιχα τον απαραίτητο πληθυσμό για να «ζεστάνει» και να θρέψει το γόνου αυτό. Από την άλλη μεριά φυσικά, μελίσινα τα οποία έχουν αναπτυχθεί νωρίς μπορούν να εκμεταλλευτούν καλά την πορτοκαλιά, κύρια ανοιξιάτικη ανθοφορία της ζώνης αυτής. Γνώμη μου είναι ότι ο μελισσοκόμος μπορεί να επιλέξει έναν αριθμό μελισσιών, τα οποία έχουν νέα - καλή βασίλισσα, είχαν αρκετό γόνου το φθινόπωρο ώστε να είναι δεδομένο ότι οι μέλισσες του Μαρτίου είναι καινούργιες μέλισσες, ξεχειμώνιασαν καλά, με λίγο συμπαγή γόνου και σφιχτή μελισσόσφαιρα (καλή βασίλισσα). Αυτά τα μελίσινα μπορεί να τα βοηθήσει από το Φεβρουάριο ακόμη, ώστε να αναπτυχθούν και να μπορέσουν να παράξουν γόνου και νέες μέλισσες, οι οποίες θα βοηθήσουν σε συγκεκριμένο χρόνο και τα άλλα τα μελίσινα.

Γενικά πάντως το δίμηνο αυτό είναι χρόνος ανάπτυξης των μελισσιών με ρυθμό που τον καθορίζουν κατά μεγάλο ποσοστό οι κλιματολογικές συνθήκες, αλλά με δεδομένες τις καλές ανθοφορίες.

Τέλος πρέπει να έχουμε υπ' όψιν ότι οι μέλισσες της Ν. Ελλάδας εντατικοποιούν έτσι κι αλλιώς την ανάπτυξη τους κατά τον Μάρτιο. Έτσι, είναι πιθανόν ακόμη και με «κακό» Μάρτιο τα μελίσινα να παρουσιάσουν προς το τέλος του μία «έκρηξη» στην ανάπτυξη τους φτάνοντας στα όρια της μηνουργίας. Καθώς αυτό πρέπει να αποφευχθεί, ο μελισσοκόμος πρέπει να είναι σε ετοιμότητα.

3^η ζώνη

Ήπειρος, Θεσσαλία, Μακεδονία και Θράκη

Για τον μελισσοκόμο των περιοχών της 3^{ης} ζώνης ο Μάρτιος είναι ο μήνας της έναρξης ουσιαστικά των χειρισμών, όπως είναι ο Φεβρουάριος για τον μελισσοκόμο της 1^{ης} και 2^{ης} ζώνης.

Είναι κοινή πρακτική οι μελισσοκόμοι της Β. Ελλάδας να ξεχειμωνιάζουν μελίσινα σε μέρη πιο νότια και πιο πρώιμα. Αυτά τα μελίσινα ακολουθούν την πορεία αυτών που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Όσον αφορά στα μελίσινα που παραμένουν και ξεχειμωνιάζουν στην Β. Ελλάδα, αυτά καθυστερούν την ανάπτυξη τους ανάλογα με τα γενετικά χαρακτηριστικά τους, τις κλιματολογικές συνθήκες και τις διαθέσιμες ανθοφορίες.

Καλό είναι ο μελισσοκόμος να επιλέξει (!) νωρίς τα μελίσινα «μάνες», τα οποία θα χρησιμοποιήσει για την παραγωγή νέων βασιλισσών, όπως επίσης πρέπει να επιλέξει και τα μελίσινα που θα μεταφέρει στο πεύκο, καθώς για τους περισσότερους μελισσοκόμους της ζώνης αυτής, αυτή είναι η πρώτη πηγή μελιού που εκμεταλλεύονται. Η επιλογή αυτή θα πρέπει να γίνει σε χρόνο που να αφήνει το περιθώριο τα μελίσινα αυτά να αναπτυχθούν, με την βοήθεια του μελισσοκόμου, ώστε να είναι σε θέση να εκμεταλλευτούν το πεύκο.

Στα μελίσινα λοιπόν που θα μεταφερθούν στο πεύκο θα πρέπει, να γίνει διεγερτική τροφοδοσία και εάν αυτό δεν επαρκήσει, να ενισχυθούν με πλαίσια εκκολλαπτόμενου γόνου ή να συνενωθούν. Καλή λύση είναι οι περιοχές που συνδυάζουν το πεύκο με το ανοιξιάτικο ρείκι ή την κουμαριά. Κατά τα άλλα ισχύουν αυτά που αναφέρονται στην προηγούμενη ενότητα.

Τα μελίσινα που δεν θα μεταφερθούν στα πεύκα μπορεί να γίνει συντηρητική ανάπτυξη, τοποθέτηση κατ' αρχήν χτισμένων και στη συνέχεια φύλλων κηρήθρας στα όρια της γονοφωλιάς, διεύρυνση γονοφωλιάς κατ' αρχήν με αμοιβαίες μετατοπίσεις κηρηθρών. Προσθήκη δεύτερου πατώματος εφ' όσον ο γόνος επεκταθεί σε 7 πλαίσια.

Η Μακεδονική φυλή μελισσών αναπτύσσεται καλύτερα βήμα-βήμα, «σφιχτά». Δεν παρουσιάζει την ανοιξιάτικη έκρηξη στην ανάπτυξη της όπως η μελίσινα της Ν. Ελλάδας, προσαρμοσμένη φυσικά στις διαφορετικές κλιματολογικές συνθήκες και ανθοφορίες. Παρ' όλα αυτά μπορούμε να εντατικοποιήσουμε την ανάπτυξη και αυτών και όλων των μελισσιών στο βαθμό της ανοχής όμως του ίδιου του μελισσιού και όχι περισσότερο.

Στοιχεία και επιλογές (!) σχετικά με την παραγωγή βασιλισσών και παραφυάδων θα παρουσιαστούν στο επόμενο τεύχος.

THASSOS LINK

FERRY BOAT ΣΤΕΛΙΟΣ ΦΙΛΙΑΓΚΟΣ
ΘΑΣΟΣ - ΚΕΡΑΜΩΤΗ & ΠΡΙΝΟΣ - ΚΕΡΑΜΩΤΗ
& ΚΑΒΑΛΑ - ΠΡΙΝΟΣ

43% ΕΚΠΤΩΣΗ
ΣΤΑ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ
ΣΤΑ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΑ ΟΧΗΜΑΤΑ ΕΩΣ 27%

ΕΙΔΙΚΑ ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ ΑΓΚΑΖΕ ΜΕ ΟΛΙΚΗ ΝΑΥΛΩΣΗ

www.thassoslink.gr
m3stelios@yahoo.com
Τ.: 2591051722
Κ.: 6973404079

Οι Μελισσοκόμοι ρωτούν

Επιμέλεια

Γκόρας Γεώργιος & Θρασυβούλου Ανδρέας
Εργαστήριο Μελισσοκομίας - Σηροτροφίας Α.Π.Θ.
Email : panthakk@yahoo.gr | www.beelab.gr

Στη θεραπεία με σιρόπι και θυμόλη κατά της νοζεμιάσης μπορώ αντί για 15 λίτρα σιρόπι 1:1 να φτιάχνω 15 κιλά σιρόπι 1:1 (δηλαδή 7,5 κιλά νερό και 7,5 κιλά ζάχαρη) και αν ναι η ποσότητα θυμόλης παραμένει 1 gr;

Εικόνα 1 : 1 γραμμάριο θυμόλης που προστίθεται σε 15 λίτρα σιρόπι μετά τη διάλυσή της σε λίγο οινόπνευμα.

Σε αυτήν την περίπτωση ο όγκος του σιροπιού θα είναι μικρότερος (περίπου 13 λίτρα σιρόπι) και η ποσότητα της θυμόλης που θα προστεθεί θα πρέπει να είναι κάτω από 1 γραμμάριο, για την ακρίβεια 0,85 γραμμάρια. Η όλη αυτή διαδικασία θα σας δυσκολέψει σημαντικά στις μετρήσεις που για την περίπτωση του περιορισμού της Νοσεμιάσης, είναι πολύ σημαντικές. Παραπάνω θυμόλη στο σιρόπι μπορεί να προκαλέσει έντονη αναστάτωση στο μελίσι, μέλισσες που δεν προσλαμβάνουν την τροφή και πιθανόν αντίθετα αποτελέσματα από τα επιθυμητά. Γι' αυτό προτείνεται να ζυγίζετε 10 κιλά ζάχαρη, 10 κιλά νερό που θα σας δώσουν περίπου 17 λίτρα σιρόπι. Από αυτά μπορείτε να αφαιρέσετε 2 λίτρα και μετά να προσθέσετε 1 γραμμάριο θυμόλη ογκομετρώντας την με τις θήκες από depen όπως έχουμε δημοσιεύσει στο παρελθόν (γεμίζοντας καλά 2 άδειες θέσεις για χάπια DEPON έχετε 1 γραμμάριο θυμόλη).

Μπορώ σε όλα τα ταΐσματα με σιρόπι που μπορεί να κάνω κατά την διάρκεια του έτους να χρησιμοποιώ θυμόλη; Βοηθάει παραπάνω στην καταπολέμηση της Νοσεμιάσης ή να χρησιμοποιώ θυμόλη μόνο στις δύο θεραπείες του έτους, άνοιξη και φθινόπωρο;

Ως θεραπευτικό μέσο κατά της Νοσεμιάσης, αναφέρεται η εφαρμογή της θυμόλης κάθε άνοιξη και φθινόπωρο με δόση 2-3 λίτρα ανά μελίσι και εποχή. Επειδή όμως η θυμόλη στην αναλογία που αναφέρεται, λειτουργεί και ως συντηρητικό του σιροπιού, μπορεί να βρίσκεται πάντοτε σε αυτό και ιδιαίτερα τις θερμές ημέρες του καλοκαιριού. Με αυτήν την έννοια, μπορείτε να χρησιμοποιείται πάντοτε τη θυμόλη χωρίς να έχουν αναφερθεί μέχρι στιγμής οποιεσδήποτε αρνητικές επιπτώσεις. Σε κάθε περίπτωση πάντως διατηρείστε την ενδεδειγμένη αναλογία θυμόλης στο σιρόπι.

Έχω μερικές κηρήθρες (αποθηκευμένες) μουχλιασμένες. Να τις βάλω στα μελίσι ή να τις λιώσω και να πάρω το κερί;

Εφόσον δεν είναι σε μεγάλο βαθμό μουχλιασμένες, περάστε τις πολύ γρήγορα με ένα φλόγιστρο ώστε τοπικά να θανατωθούν οι μύκητες και βάλτε τις στα μελίσι.

Στέφανος

Η θερμοκρασία στην περιοχή μου θα είναι 11-17°C κατά μέσο όρο. Μπορώ να ξεκινήσω διεγερτική τροφοδότηση στις αρχές Φεβρουαρίου;

Η φετινή χρονιά όπως εξελίσσεται με τα δεδομένα μέχρι της συγγραφής της απάντησης (αρχές Φεβρουαρίου) δείχνουν ότι ο χειμώνας ήταν πολύ ήπιος στις περισσότερες περιοχές, με κάποιες λίγο πιο δύσκολες ημέρες που όμως δεν κράτησαν πολύ σε σύγκριση πάντα με τις προηγούμενες χρονιές. Πολλοί μελισσοκόμοι μπήκαν στην σκέψη και τον πειρασμό να ξεκινήσουν διεγερτική τροφοδοσία ακόμα και έναν μήνα νωρίτερα από το συνηθισμένο. Ίσως επειδή και η πρωιμότητα της φετινής χρονιάς προσεγγίζει περίπου αυτό το χρονικό διάστημα του ενός μηνός. Έτσι εκεί που ένας μελισσοκόμος ξεκινούσε τα διεγερτικά τάγματα (μικρές ποσότητες σιροπιού σε καθημερινή βάση) στη Βόρειο Ελλάδα, τον Μάρτιο, φέτος σκέφτεται να τα κάνει τον Φεβρουάριο αφού η εικόνα της φύσης και των μελισσιών του, θυμίζουν Μάρτιο. Τα μελίσσια έχουν μεγαλύτερους πληθυσμούς, γόνους σχεδόν όλο το χειμώνα και συλλέγουν ασαμάττα με κάποια μικρά διαστήματα κακοκαιρίας.

Παρ' όλα αυτά και χωρίς να είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε τι καιρό θα κάνει τις επόμενες 30 ημέρες, θα λέγαμε πως ίσως κάτι τέτοιο να είναι παρακινδυνευμένο. Η διεγερτική τροφοδοσία θα πρέπει να γίνεται όταν πλέον η άνοιξη έχει έρθει για τα καλά. Ο λόγος είναι η ζημιά που μπορεί να προκληθεί όταν πετύχει η διέγερση, επεκταθεί ο γόνος και ακολουθήσει ένα παρατεταμένο διάστημα κακοκαιρίας και χαμηλών θερμοκρασιών. Το μελίσσι (και ιδιαίτερα αν είναι μικρό) αδυνατεί να θερμάνει ικανοποιητικά το γόνο με αποτέλεσμα αυτός να εκτίθεται και να προκύπτει Ασκοσφαίρωση.

Προτού αποφασίσουμε να διεγείρουμε την ωτοκία της βασίλισσας, θα πρέπει να σκεφτούμε πως θα είναι το μελίσσι στο μέλλον, μετά την τροφοδοσία και να υπολογίσουμε πως θα μπορεί να ανταπεξέλθει εάν οι καιρικές συνθήκες δεν είναι ευνοϊκές.

Εάν το μελίσσι ακόμα δεν έχει ξεπεράσει το κρίσιμο στάδιο, δηλαδή ο γόνος που ανανεώνει τον πληθυσμό είναι λιγότερος από τις μέλισσες που πεθαίνουν αυτήν την εποχή, είναι ακόμα ανοικτό το ενδεχόμενο να μην βγάλει το χειμώνα. Ο ρυθμός αύξησης του γόνου σταδιακά και ομαλά, θα του επιτρέψει να τα καταφέρει. Εάν προκύψει παραπάνω γόνος από το φυσιολογικό ένστικτο του μελισσιού και ο πληθυσμός είναι αρκετά γηρασμένος για να το υποστηρίξει, μπορεί τελικά η διεγερτική τροφοδοσία να κάνει μεγαλύτερο κακό στα μελίσσια απ' ό,τι καλό.

Ειδικά για φέτος, θα τολμούσαμε να κάνουμε μία ακόμα προσέγγιση. Αν και ο καιρός είναι σχεδόν ανοιξιότατος σε πολλές περιοχές από νωρίς, τα μελίσσια δε δείχνουν να έχουν την αντίστοιχη ανάπτυξη. Σαν να κρατιούνται και ίσως αυτό να δείχνει πως κάτι παραπάνω αναγνωρίζουν και δεν βιάζονται. Σαν να περιμένουν ένα ακόμα κύμα κακοκαιρίας.

Παρατηρήστε τα μελίσσια, διαβάστε αυτό που θέλουν να σας πουν και κινηθείτε ανάλογα.

Είμαι ερασιτέχνης μελισσοκόμος (μισθωτός κατά κύριο επάγγελμα), κάτοχος 8 μελισσιών. Θα ήθελα να με ενημερώσετε: α) για τη διαδικασία έκδοσης μελισσοκομικού βιβλιαρίου και β) κάτω από ποιες προϋποθέσεις μπορώ να αποκτήσω μελισσοκομικό αυτοκίνητο (διπλοκάμπινο φορτηγάκι).

N.K.

Για να εκδώσετε μελισσοκομικό βιβλιόριο θα χρειαστείτε αρχικά τιμολόγιο ή μία υπεύθυνη δήλωση θεωρημένη σε ΚΕΠ ή από οποιαδήποτε διοικητική αρχή, από το μελισσοκόμο που σας πούλησε τα μελίσσια. Με τη δήλωση αυτή, απευθύνεστε στον μελισσοκομικό σύλλογο της περιοχής σας για να σας εκδώσουν βεβαίωση κατοχής των μελισσιών σας και στη συνέχεια πηγαίνετε στη Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης. Εκεί συμπληρώνετε τη σχετική αίτηση και μαζί με δύο φωτογραφίες, μία υπεύθυνη δήλωση για την ακρίβεια των δηλωμένων στοιχείων και τη βεβαίωση από τον μελισσοκομικό σύλλογο σας δίνεται ο αριθμός του μελισσο-

κομικού σας βιβλιαρίου.

Τον αριθμό αυτό, τον πυροσφραγίζετε στις κυψέλες σας επάνω από την είσοδο και καλείτε τον σχετικό γεωπόνο της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης εντός 30 ημερών που θα επιβεβαιώσει τη διαδικασία αυτή με την επιτόπου παρουσία του και θα σας δώσει σχετική βεβαίωση. Με τη τελευταία αυτή βεβαίωση ξαναπηγαίνετε στη Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης οπό-τε και σας δίνεται το μελισσοκομικό βιβλιόριο.

Για την απόκτηση μελισσοκομικού αυτοκινήτου σύμφωνα με την ΚΥΑ Α9/32508/2512 18/03/2001, οι μη κατά κύριο επάγγελμα αγρότες μπορούν να αποκτήσουν άδεια κυκλοφορίας φορτηγού ΙΧ μικτού βάρους μέχρι 2,5 τόνων ή ωφέλιμου 1,3 τόνων εφόσον αυτοί αποκτούν και δηλώνουν γεωργικό εισόδημα.

Για τη χορήγηση της άδειας, θα πρέπει να επισκεφτείτε το τμήμα μεταφορών και επικοινωνιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και να προσκομίσετε το εκκαθαριστικό σημείωμα του φόρου εισοδήματος του προηγούμενου έτους ώστε να προκύπτει δήλωση γεωργικού εισοδήματος. Εναλλακτικά εφόσον είσατε γραμμένος στο μητρώο αγροτών της οικείας Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης, μπορείτε να παραλάβετε από εκεί βεβαίωση ότι είστε εγγεγραμμένος για τον ίδιο σκοπό.

Επιπλέον στην Υπηρεσία Συγκοινωνιών θα χρειαστεί να υποβάλλετε υπεύθυνη δήλωση ότι δεν έχετε αποκτήσει αυτοκίνητο αυτής της κατηγορίας και τέλος να καταβάλλετε ολόκληρη την υπέρ του δημοσίου εισφορά εφάπαξ.

Παρακαλώ μπορεί κάποιος να με ενημερώσει ποια είναι η αναλογία κεριού παραφίνης ή και πλαστικού μερικές φορές στις κηρήθρες;

Γιώργος Ντάβος

Όταν αναφερόμαστε σε φύλλο κηρήθρας, δεν χωράνε έννοιες με ποσοστά εκπτώσεων. Το φύλλο κηρήθρας αποτελείται μόνο από κέρι μέλισσας και τίποτα άλλο. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, δεν νοείται φύλλο κηρήθρας. Η ύπαρξη παραφίνης, πλαστικού ή άλλων προσμίξεων, μπορεί να έχει αρνητική επίδραση στην ανάπτυξη του μελισσιού και στην ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων.

Το χειμώνα μέτριο μελίσι (4 κηρήθρες πληθυσμός) χάθηκε από λιμοκτονία ενώ το ζαχαροζύμαρο ήταν ακριβώς πάνω από τη μελισσόσφαιρα. Τα ζυμάρια που χρησιμοποιούμε είναι γενικά σκληρά. Οι πολύ χαμηλές θερμοκρασίες (-8°C, -10°C) τα ξημερώματα και το χιόνι την ημέρα μάλιστα έκαναν το ζυμάρια ακόμα πιο σκληρά και δεν μπόρεσαν οι μέλισσες να το ρευστοποιήσουν; Το ίδιο ζυμάρια βέβαια δόθηκε και σε όλα τα υπόλοιπα μελίσι μικρά και μεγάλα και ενώ στο σύνολο δεν είχαν πρόβλημα, μόνο 2 από αυτά κατανάλωσαν μόλις δύο ρηχές λωρίδες.

πτυξη. Έμπειροι μελισσοκόμοι που σε χειμωνιάτικη επιθεώρηση εντοπίζουν τέτοια μελίσι που σε σχέση με άλλα δεν καταναλώνουν με αισθητή διαφορά το ζαχαροζύμαρο, τα σημειώνουν προκειμένου να εντοπίσουν έγκαιρα κάποιο πρόβλημα ασθένειας (π.χ. Αμερικάνικη σπιγόνια) και με την πρώτη ευκαιρία την άνοιξη, αντικαθιστούν τη βασίλισσα ή τη θανατώνουν και συνενώνουν το μελίσι με κάποιο άλλο. Θεωρείται δηλαδή ένδειξη προβλήματος - αδυναμίας του μελισσιού που αργά ή γρήγορα θα εκδηλωθεί.

Πλαίσια με τροφές που υπάρχουν στην κατάψυξη και τα οποία αφαιρέθηκαν κατά το σφίξιμο των μελισσιών το φθινόπωρο, μπορώ να αρχίσω να τα βάζω στα μελίσι, όταν σπάσει η μελισσόσφαιρα και ξεμουδιάσουν, με 15°C και πάνω;

Μικρά μελίσι δυσκολεύονται περισσότερο στο να αξιοποιήσουν πολύ σκληρά ζαχαροζύμαρα. Προτιμήστε λίγο πιο μαλακά για αυτές τις περιπτώσεις. Επιπλέον στις πολύ χαμηλές θερμοκρασίες που γίνεται μελισσόσφαιρα, οι μέλισσες δεν εγκαταλείπουν το γόνο για κανένα λόγο. Εάν το μελίσι είναι μικρό, η μελισσόσφαιρα που θα κάνει θα είναι ακόμα πιο μικρή, μειώνοντας σημαντικά το εύρος γύρω από την οποία μπορούν να αξιοποιηθούν οι όποιες τροφές υπάρχουν. Έτσι ένα μικρό μελίσι είναι πολύ περισσότερο πιθανό να πεθάνει από πείνα ακόμα και αν έχετε αφήσει εσείς τροφές.

Τέλος, υπάρχει η άποψη ότι η μη κατανάλωση ζυμαριού από κάποια μεμονωμένα μελίσι, είναι δείγμα της αδυναμίας αυτών των μελισσιών και πολλές φορές τέτοια μελίσι εμφανίζουν ασθένειες μέσα στην άνοιξη και δεν προχωρούν σε ανά-

Ναι. Είναι βασικός μελισσοκομικός χειρισμός η χρησιμοποίηση τέτοιων κηρηθρών με λίγες τροφές, στην αρχή της άνοιξης.

Θα ήθελα να μου πείτε ποιά είναι η καλύτερη μέθοδος εντατικής εκμετάλλευσης για μεγάλες ποσότητες μελιού; Ποιά η γνώμη σας για τη μέθοδο Μπαμπίλη; Τί πρέπει να προσέξουμε και πως πρέπει να την εφαρμόσουμε για να έχουμε τα καλύτερα αποτελέσματα;

Αθανασία Παπαποστόλου

Η μέθοδος Μπαμπίλη (Μελισσοκομική Επιθεώρηση - Νοέμβριος 1993 σελ. 367, Μάνα Δεν Είναι Μόνο Μία - Θ. Μπίκος σελ. 68) συμπυκνώνει τις βασικές αρχές που πρέπει να τηρούνται για εντατική εκμετάλλευση. Ανάπτυξη μελισσιών με καλές και νέες βασίλισσες, προληπτική καταπολέμηση ασθενειών έγκαιρα και συνένωση λίγο πριν την ανθοφορία ώστε μεγαλύτερος πληθυσμός να αξιοποιήσει την νεκταροέκκριση. Ακόμα και αν κάποιος δεν τηρήσει το πρόγραμμα όπως ακριβώς περιγράφεται στη μέθοδο Μπαμπίλη, ή για παράδειγμα δεν τον ενδιαφέρουν οι μελιτοεκκρίσεις του ελάτου αλλά θέλει να αξιοποιήσει άλλες ανθοφορίες, θα πρέπει να έχει υπόψη του αυτές τις βασικές αρχές και να

τις εφαρμόζει. Δεν είναι δηλαδή αυτή καθ' εαυτή η μέθοδος που φέρνει το αποτέλεσμα αλλά μία βαθύτερη σοφία που κρύβουν οι αντικειμενικές αυτές απλές αλήθειες που αφορούν τη μελισσοκομία. Θα λέγαμε δηλαδή ότι δεν υπάρχει χρυσή μέθοδος αλλά χρυσοί κανόνες.

Τα μελίσι για να είναι καλά και να νοείται έτσι αξιοποίηση των ανθοφοριών (ή αλλιώς αν θέλετε εντατική εκμετάλλευση) θα πρέπει πέρα και πάνω από όλα τα άλλα, ο μελισσοκόμος να τηρεί 10 κανόνες :

1. Καλές βασίλισσες (που έχουν προκύψει από τα παραγωγικά του μελίσι)
2. Νεαρές βασίλισσες 1 και 2 ετών
3. Διαχείριση της βαρρόα συνεχώς
4. Προληπτική καταπολέμηση της Νοσεμίας
5. Νέες κηρήθρες (το πολύ μέχρι 4 ετών)
6. Απολύμανση μελισσοκομικού υλικού με φλόγιστρο
7. Κυνήγι ανθοφοριών
8. Διατήρηση δυνατών μελισσιών
9. Καταγραφή των όσων κάνει
10. Παρατήρηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων

Μόνο έτσι μπορεί να επιτύχει υψηλότερους στόχους και να βελτιώνει το κοπάδι του χωρίς να δαπανάει πολλές ώρες αναποτελεσματικά.

Θα ήθελα να ρωτήσω, μετά τη βασιλοτροφία που θέλω να κάνω, ποιές μέθοδοι τράπεζας βασιλισσών υπάρχουν, ποιά είναι η καλύτερη μέθοδος για να έχω τις καινούργιες βασιλίσσες έτοιμες ανά πάσα στιγμή όταν τις χρειαστώ. Παρακαλώ να μου πείτε λεπτομέρειες της καλύτερης μεθόδου και αν θέλετε και όλων των υπολοίπων.

Νίκος Κοντογιάννης

Εικόνα 2: Βασιλίσσες τοποθετημένες σε κλουβί ξεχωριστά η καθεμία για εισαγωγή σε τράπεζα βασιλισσών

Είμαι συνταξιούχος ΟΓΑ 80 χρονών και μου περισσεύουν λίγα πορτοκάλια, λίγο μέλι και 5 κολοκύθες. Μπορώ στη γειτονιά μου, 30 μέτρα από το σπίτι μου σε ένα περαστικό μέρος να βάλω ένα καπάκι κυψέλης με 5 μέλια, ένα τελάρο πορτοκάλια και μισή κολοκύθα, για να τα πουλήσω χωρίς να με γράψουν;

Περιβολάρης από Ρόδο

Θα ήθελα να με ενημερώσετε αν η συστηματική λήψη γύρης μπορεί να ενεργοποιήσει αλλεργικό άσθμα ή άλλου είδους αλλεργίες σε ασθματικό άτομο.

Αλέξανδρος

Επειδή έχω ακούσει διάφορες θεωρίες από εμπειρικούς (παλιούς) μελισσοκόμους, όταν τα μελίσινα συλλέγουν κουμαριά το χειμώνα, υπάρχει κίνδυνος Νοσημίας αν δεν κλείσουν τις αποθήκες μελιού που βρίσκονται δεξιά - αριστερά του γόνου;

Μάρα Παπαντώνη

Η καλύτερη τράπεζα βασιλισσών είναι η παραφυάδα στην οποία εκκολάφθηκε η βασίλισσα και ωοτοκεί μετά τη σύζευξη. Εκεί πρέπει να παραμένει η βασίλισσα, να συνεχίζει κανονικά την ωοτοκία και μόνο όταν έχει βρεθεί μελίσι στο οποίο θα τοποθετηθεί αυτή, να συλλαμβάνεται για τη νέα εισαγωγή. Πρέπει να γίνει ξεκάθαρο πως καμία συζευγμένη βασίλισσα και περισσότερο νεαρή βασίλισσα δεν θα πρέπει να εγκλωβίζεται σε περιοριστικό κλουβί για μεγάλο χρονικό διάστημα. Είναι πολύ πιθανό, όταν θα θελήσετε να εισαγάγετε μια τέτοια βασίλισσα στο μελίσι, να μην γίνει αυτή αποδεκτή λόγω του εγκλεισμού της.

Οι τράπεζες βασιλισσών είναι εργαλείο ανάγκης και όχι πάγιο βήμα κατά τη διαδικασία της βασιλοτροφίας. Είναι για τις περιπτώσεις εκείνες που κάτι δεν πήγε καλά και υπάρχει ανάγκη να φιλοξενηθούν τέτοιες συζευγμένες βασιλίσσες για κάποιο χρονικό διάστημα που θα πρέπει να είναι το μικρότερο δυνατό.

Με αυτήν την έννοια, η καλύτερη τράπεζα βασιλισσών, είναι ένα ορφανό μελίσι, μεγάλο σε πληθυσμό (συνήθως 10 κηρήθρων) με άφθονο νεαρό πληθυσμό που κατά καιρούς μπορεί να ενισχύεται από κηρήθρες σφραγισμένου γόνου από άλλα μελίσινα.

Οι βασίλισσες τοποθετούνται μεμονωμένα η καθεμία χωρίς συλλέκτριες μέλισσες. Βασιλικό διάφραγμα δεν χρειάζεται καθώς στην τράπεζα δεν υπάρχει ελεύθερη βασίλισσα. Απαραίτητα είναι τα πολλά μέλια και οι άφθονες γύρες.

Για να μπορείτε να πουλάτε τα προϊόντα σας, θα πρέπει να έχετε άδεια μικροπωλητή ή πωλητή υπαίθριων αγορών. Διαφορετικά είναι σχεδόν βέβαιο ότι σε αγορανομικό έλεγχο θα βρεθείτε εκτεθειμένος. Το μέλι μπορείτε να το δώσετε χέρι-χέρι από το τόπο κατοικίας σας εφόσον το παράγετε εσείς ως μελισσοκόμος.

Η γύρη είναι μια από τις πιο κοινές αιτίες αλλεργίας. Μολονότι το πρόβλημα δημιουργείται κυρίως από τα ανεμόφιλα φυτά όπως το πεύκο, η φτελιά, η ελιά, ο ευκάλυπτος, τα χρυσάνθεμα κ.ά μπορεί και η γύρη των εντομόφιλων φυτών επίσης να προκαλέσει πρόβλημα. Προτείνουμε στα ασθματικά και αλλεργικά άτομα να αποφεύγουν την κατανάλωση γύρης. Αντίθετα η καθημερινή κατανάλωση μικρής ποσότητας μελιού θα βοηθήσει να αντιμετωπιστεί εν μέρει το πρόβλημα. Αυτό συμβαίνει γιατί το μέλι περιέχει μια πολύ μικρή ποσότητα γύρης η οποία βοηθά τον οργανισμό να δημιουργήσει τα δικά του αντισώματα.

Ισχύει αυτό καθώς η κουμαριά είναι φθινοπωρινό φυτό που σε βροχερή περίοδο και πρώιμο χειμώνα, μπορεί το συλλεγόμενο νέκταρ να μην προλάβουν οι μέλισσες να το δουλέψουν επαρκώς. Σε αυτήν την περίπτωση η περίσσεια νερού που περιέχει, να προκαλέσει ξίνισμα του μελιού στην κηρήθρα και όταν το καταναλώσουν οι μέλισσες μέσα στο χειμώνα ή χωρίς την άνοιξη να προκληθούν διάρροιες και προβλήματα Νοσημίας. Για το λόγο αυτό, στην κουμαριά, κηρήθρες με ασφράγιστο μέλι, πρέπει να μεταπορίζονται κοντά στο γόνο ώστε να καταναλωθούν άμεσα προτού ξινίσουν. Ξινισμένο μέλι σε κηρήθρες, πρέπει να απομακρυνθεί, τρυγηθεί και πεταχτεί για να μην καταναλωθεί από μέλισσες και δημιουργήσει προβλήματα.

Μετά τον τρίτο τρύγο (τέλη Οκτωβρίου αρχές Νοεμβρίου) και ενώ κάτι τέτοιο δεν συνέβη στους προηγούμενους, πολλά μελίσσια μου αδυνάτισαν απότομα και μερικά έσβησαν τελείως. Αυτό μου συνέβη και άλλες χρονιές. Τί κάνω λάθος;

Βασίλης Πανσιόπουλος

Βασική αιτία απωλειών την εποχή που αναφέρετε είναι το υπερβολικό φορτίο βαρρόα. Τα μελίσσια από την αρχή του έτους (Ιανουάριο) έχουν γόνου που σταδιακά (την άνοιξη) αυξάνει και μετά σταθεροποιείται στο μέγιστο (το καλοκαίρι). Με όλη αυτήν την παραγωγή του γόνου έχουμε παράλληλα και την αναπαραγωγή της βαρρόα φτάνοντας το φθινόπωρο συνήθως σε πολύ μεγάλα φορτία. Εκείνη είναι και η περίοδος που θα πρέπει να γίνει πολύ καλή καταπολέμηση για να έχετε επιτυχημένο ξεχειμώνιασμα. Ιδιαίτερα αν έχετε φτάσει στο σημείο να βλέπετε συμπτώματα στα μελίσσια σας όπως ακμαίες μέλισσες χωρίς φτερά ή μπροστά στην είσοδο να μην μπορούν να πετάξουν και να σέρνονται,

πρέπει να κάνετε άμεσα καταπολέμηση με μεγάλη αποτελεσματικότητα.

Σε συνδυασμό με Νοσεμίαση λόγω της μακράς παραμονής στα πεύκα, τα μελίσσια εμφανίζουν κάθετη πτώση.

Με την έννοια αυτή, οι δύο αυτές ασθένειες πρέπει το φθινόπωρο να αντιμετωπίζονται προληπτικά. Όλοι οι μελισσοκόμοι πρέπει να κάνουν κάτι εκείνη την εποχή για να περιορίσουν το φορτίο των ασθενειών αυτών ακόμα και εάν αυτό δεν είναι μεγάλο.

Επιπλέον, φέτος το φθινόπωρο, μελισσοκόμοι που είχαν τα μελίσσια στην κουμαριά συχνά ανέφεραν απώλειες μελισσών απότομα. Υπάρχουν κάποιες χρονιές που το νέκταρ της κουμαριάς μπορεί να γίνει τοξικό και έτσι να εξηγούνται σε κάποιο βαθμό απώλειες στα μελίσσια.

Θέλω να κάνω θεραπεία για Βαρρόα και σκέφτομαι να χρησιμοποιήσω λόγω οικονομίας Βουλγάρικα σκευάσματα. Πέρυσι έκανα θεραπεία με varostop. Φέτος σκέφτομαι να βάλω varotom. Γνωρίζω ότι και τα δύο σκευάσματα δεν είναι εγκεκριμένα στην Ελλάδα. Έχουν γίνει μελέτες από το εργαστήριό σας κατά πόσο αποτελεσματικά είναι τα συγκεκριμένα σκευάσματα;

Νίκος Τσιντάρης

Το Varotom είναι τούρκικο σκεύασμα και περιέχει φλουβαλινέιτ δηλαδή είναι η δραστική ουσία του εγκεκριμένου σκευάσματος Απιστάν και του μη εγκεκριμένου σκευάσματος Μαυρίκ. Δεν το προτείνουμε όχι μόνο γιατί δεν είναι εγκεκριμένο αλλά γιατί δεν υπάρχει καμιά σοβαρή έρευνα που να στηρίζει την αποτελεσματικότητά του και παράλληλα να μας πληροφορεί για τα υπολείμματα που αφήνει και την τοξικότητά του στις μέλισσες. Το ίδιο ισχύει και για το Varostop το οποίο έχει τη δραστική ουσία του εγκεκριμένου σκευάσματος Bayvarol.

Έχω εντοπίσει στα μελίσσια μου ένα υλικό που δεν μπορώ να αναγνωρίσω και θα ήθελα παρακαλώ τη βοήθειά σας.

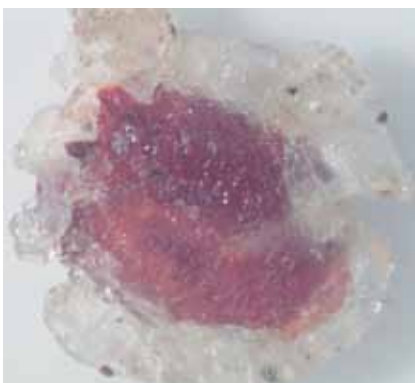
Σικολόπουλος Ιωάννης, Δρέπανο Κοζάνης

Πρόκειται για έντομο γνωστό ως κηροπλάστης (Ceroplastes sp., Hemiptera: Coccidae). Έχει παρατηρηθεί ότι οι μέλισσες εκτός από νέκταρ και γύρη, μπορεί να συλλέξουν ακόμα και αυτό το εντομάκι που παράγει κέρι προκειμένου να αξιοποιήσουν το υλικό αυτό. Στο Εργαστήριο Μελισσοκομίας Α.Π.Θ. έχει παρατηρηθεί τυχαία σε γυρεοπαγίδες και μέλισσες που έφεραν στα πόδια τους αντί για φορτίο γύρης, κέρι μαζί με το έντομο αυτό. Μάλιστα οι παρατηρήσεις αυτές έχουν δημοσιευτεί σε επιστημονικό περιοδικό από Δήμου και Θρασυβούλου. Το φαινόμενο παρατηρήθηκε φθινόπωρο, μέσα Οκτωβρίου με μέσα Νοεμβρίου και αν και η συλλογή της γύρης ήταν πολύ περιορισμένη, η μία στις 20 μέλισσες έφερε φορτίο κεριού. Επιπλέον παρατηρήθηκε η απομάκρυνση του κεριού από τον κηροπλάστη, η επεξεργασία του με τα σαγόνια της μέλισσας και η εισαγωγή του στο μελίσσι προφανώς για να χρησιμοποιηθεί.

Ο κηροπλάστης ως έντομο, θεωρείται εχθρός πολλών καλλιεργειών και καλλωπιστικών φυτών καθώς απομυζά χυμούς από αυτά ενώ το μελίτωμα που εκκρίνεται από το σώμα του, μπορεί να προκαλέσει την ανάπτυξη μυκήτων.

Ολόκληρο το έντομο

Κοντινή άποψη του εντόμου με το κέρι όπως παράγεται περιμετρικά

Άποψη του μεγέθους του

Για το ξεχειμώνιασμα είναι καλό να κλείνουμε τους αεραγωγούς στο καπάκι; Εγώ χρησιμοποιώ κυψέλες με αποσπώμενο πάτο και σίτα αερισμού. Αν δεν κάνω λάθος προτείνετε να αφήνουμε λίγο ανοικτό το συρτάρι τους. Τι να κάνω ακριβώς;

Για το ξεχειμώνιασμα το σημαντικό είναι στα μελίσσια να τοποθετείται κηρόπανο για να συγκρατεί τον ζεστό αέρα όσο γίνεται εντός της κυψέλης. Εφόσον βάζετε κηρόπανο, δεν υπάρχει λόγος να κλείσετε και τους αεραγωγούς.

Στην περίπτωση σας, που η βάση είναι ανοικτή με σίτα, μπορείτε να αφήσετε τη σίτα αερισμού ανοικτή ή ένα μεγάλο τμήμα αυτής και να κλείσετε με το κηρόπανο όλο το επάνω τμήμα της κυψέλης, από άκρη σε άκρη. Με τον τρόπο αυτό, απομακρύνεται και

η περίσσεια υγρασία που δημιουργείται στο εσωτερικό η οποία είναι ανεπιθύμητη.

Στην περίπτωση εκείνη που θα είχατε βάσεις κλειστές, χωρίς σίτα, για να απομακρύνεται η υγρασία, θα πρέπει με το κηρόπανο να αφήνετε διαστήματα στο επάνω μέρος της κυψέλης τόσο ανοικτά όσο που να μη δημιουργείται υγρασία στο εσωτερικό.

Εικόνα 3: Κυψέλη με κλειστή βάση

Εικόνα 4: Κυψέλη με βάση από σίτα

Όταν η κυψέλη έχει κλειστή βάση (εικόνα 3), χωρίς αερισμό, χρησιμοποιείται κηρόπανο που επιτρέπει την κυκλοφορία αέρα περιμετρικά για να απομακρύνεται η παραπανήσια υγρασία.

Όταν η κυψέλη έχει βάση με σίτα (εικόνα 4) μπορεί να χρησιμοποιηθεί κηρόπανο που κλείνει όλο το εσωτερικό της κυψέλης. Και σε αυτήν την περίπτωση όμως θα πρέπει να ελέγχετε για περίσσεια υγρασίας κάτω από το πλαστικό και εάν εντοπιστεί, να ανοίγεται μία γωνία ώστε να απομακρυνθεί.

Έχω διαβάσει διάφορα σχετικά με την παραγωγή βάμματος πρόπολης και έχω λίγο μπερδευτεί. Προσωπικά χρησιμοποιώ σίτες για τη συλλογή της και όχι εκείνη που υπάρχει πάνω στα πλαίσια. Για το διάλυμα, ποια είναι η ακριβής αναλογία; Έχω διαβάσει ότι οι τιμές κυμαίνονται σε 10%, 12% & το πολύ 15% γιατί πάνω από 20% δεν είναι πόσιμο το διάλυμα. Δώστε μου σας παρακαλώ τα φώτα σας.

Για να παρασκευάσετε ένα κατάλληλο βάμμα πρόπολης, είναι αρκετοί οι παράγοντες που μπορεί να παίξουν ρόλο. Ο πρώτος είναι η αναλογία πρόπολης στο διαλύτη. Συνήθως χρησιμοποιούνται 100 γραμμάρια πρόπολης σε 250 – 300 ml καθαρό πόσιμο οινόπνευμα.

Ο δεύτερος παράγοντας είναι η καλή ανάδευση που μπορεί να γίνει με μηχανικά μέσα (ειδικοί αναδευτήρες) ή και χειροκίνητα (κάθε μέρα καλό ανακάτεμα για περίπου 1 – 1,5 μήνα).

Εάν τηρηθούν οι πρώτοι δύο παράγοντες, η αναλογία της εκχυλισμένης πρόπολης στο οινόπνευμα, είναι από 15% έως 25%. Αυτή είναι η επιθυμητή αναλογία ώστε να παρασκευάσουμε ένα

σωστό βάμμα με αντιοξειδωτική, αντιφλεγμονώδη, αντιμικροβιακή δράση. Στην περίπτωση που δεν προκύψει αυτή η αναλογία, θα χρειαστούν μεγαλύτερες ποσότητες χρήσης σε καθημερινή βάση ώστε να προκύψουν τα αναμενόμενα οφέλη.

Όπως παρουσίασε χαρακτηριστικά η κα Τανανάκη, επίκουρη καθηγήτρια του Εργαστηρίου Μελισσοκομίας Α.Π.Θ. στο 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Επαγγελματικής Μελισσοκομίας, εάν η αναλογία είναι 25%, η ημερήσια δόση είναι 8-10 σταγόνες. Εάν η αναλογία βρίσκεται στο 15%, θα χρειαστούν 12-15 σταγόνες, ενώ αν η αναλογία είναι 5%, θα απαιτηθούν 40-45 σταγόνες. Η τελευταία αυτή χαμηλή αναλογία προκύπτει όταν το βάμμα γίνεται με τσίπουρο το οποίο δεν έχει τους απαιτούμενους υψηλούς αλκοολικούς βαθμούς.

Για να υπολογίσετε μόνοι σας την επί ξηρού αναλογία του βάμματος σας, θα ζυγίσετε 10 γραμμάρια βάμμα σε ένα ανοικτό πιατάκι, θα το αφήσετε να εξατμιστεί το οινόπνευμα και να στεγνώσει τελείως και θα το ξαναζυγίσετε. Το βάρος αυτό είναι η πρόπολη που έχει εκχυλιστεί στο βάμμα και την τιμή αυτή μπορείτε να την κάνετε αναγωγή σε %.

Τέλος, να αναφέρουμε ότι υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν την αντιοξειδωτική δράση όπως είναι η κλωρίδα η ίδια ως πηγή προέλευσης της πρόπολης και παρουσία κεριού που μειώνει τη βιολογική δράση.

Είμαι νέος ερασιτέχνης μελισσοκόμος και θα ήθελα να μάθω αν υπάρχει κάποια μελέτη για την καταπολέμηση της Βαρρόα με χρήση αιθέριων ελαίων και εφαρμογή αυτών με ομιχλοποιητή προπανίου. Συγκεκριμένα σε πολλά site του εξωτερικού και λιγότερο σε ελληνικά προτείνεται η καταπολέμηση της Βαρρόα με χρήση ενός ομιχλοποιητή προπανίου που χρησιμοποιεί ως «υλικό» γλυκερίνη με προσθήκη μερικών σταγόνων αιθέριου ελαίου όπως θυμαρέλαιο, Wintergreen (Gaultheria Procumbens) κ.α. ή αντί της γλυκερίνης food grade mineral oil. Θα ήταν εξαιρετικά χρήσιμο αν υπάρχει κάποια μελέτη επί του θέματος που να πιστοποιεί την αποτελεσματικότητα σε σχέση με τα χρησιμοποιούμενα «υλικά» τόσο ως προς τον τρόπο, χρόνο και την συχνότητα εφαρμογής όσο και ως προς την επικινδυνότητα για την ίδια την μέλισσα αλλά και την πιθανή παρουσία υπολειμμάτων στα προϊόντα της κυψέλης.

Χρήστος Μπρούσας

Μετά την εφαρμογή της θυμόλης, η αναστάτωση στο μελίσσι είναι σχεδόν πάντα δεδομένη. Εφόσον δεν ξεπερνάει τα 30', δεν θεωρείται σημαντική.

Τέτοια μελέτη έχει γίνει από το Εργαστήριο Μελισσοκομίας του Α.Π.Θ. και έχει ανακοινωθεί σε εθνικά συνέδρια. Είναι η εφαρμογή 5,5% θυμόλης σε παραφινέλαιο στη συσκευή του ομιχλοποιητή. Πραγματοποιήθηκε φθινόπωρο καθώς υπάρχει ο περιορισμός της θερμοκρασίας που δεν πρέπει να ξεπερνάει τους 25°C και έγιναν συνολικά 6 επεμβάσεις με εφαρμογή ανά 3-4 μέρες. Η αποτελεσματικότητα δεν ξεπέρασε το 45% ενώ παρατηρήθηκε σχετική αναστάτωση για αρκετή ώρα έξω από τις κυψέλες, γεγονός συνηθισμένο για την οποιαδήποτε εφαρμογή της θυμόλης.

Βεβαίως υπάρχει ευρύ φάσμα έρευνας με τη συσκευή αυτή και θα μπορούσαν να ενταχθούν στις δοκιμές και άλλες ουσίες φιλικές για τον περιορισμό της Βαρρόα.

Εύκολη εφαρμογή με τη συσκευή του ομιχλοποιητή, απευθείας από την είσοδο της κυψέλης.

Στα πλεονεκτήματα της συσκευής είναι ότι κάνει γρήγορη την εφαρμογή, δεν έχει όμως ακόμα βρεθεί το σκεύασμα που θα δώσει πολύ καλή αποτελεσματικότητα. Τα περισσότερα από όσα έχουν κατά καιρούς δοκιμαστεί δίνουν περιορισμένο εύρος αποτελεσματικότητας.

Το παραφινέλαιο μπορεί και θα πρέπει να αντικατασταθεί γιατί είναι επικίνδυνο όταν εισπνέεται από το μελισσοκόμο και παράλληλα αφήνει κατάλοιπα στα προϊόντα της κυψέλης και στις κηρήθρες. Η γλυκερίνη σε ανάμιξη με νερό φαίνεται ότι μπορεί να δώσει λύση και ήδη χρησιμοποιείται από κάποιους μελισσοκόμους. Για τους λόγους αυτούς έχει ξεκινήσει πειραματισμός στο εργαστήριο ώστε να μελετηθεί η επικινδυνότητα της γλυκερίνης ή γλυκερόλης στις μέλισσες, τα υπολείμματα που αφήνει στα προϊόντα της κυψέλης και η αποτελεσματικότητά της εναντίον της Βαρρόα.

Είμαι μελισσοκόμος από Ξάνθη και θα ήθελα να μάθω αν κατάλοιπα από φάρμακα ή ασθένειες που μένουν στο κερι μπορούν να περάσουν στο μέλι. Το ρωτάω διότι πολλά μαγαζιά με μελισσοκομικά προϊόντα πουλάνε πλέον κηρήθρες που φτιάχνουν οι ίδιοι από αγνό κερι μέλισσας που αγοράζουν από μελισσοκόμους της περιοχής τους (τουλάχιστον έτσι ισχυρίζονται) και δεν ξέρω κατά πόσο είμαι προστατευμένος αν αυτό το κερι προέρχεται από μελισσοκόμο που έκαναν χρήση φαρμάκων ή είχαν ασθένειες. Το κερι με τη θερμική επεξεργασία απαλλάσσεται από αυτά τα κατάλοιπα;

Νίκος Χαραλαμπίδης

Οι χημικές ουσίες που βρίσκονται σε μορφή υπολειμμάτων στο κερι είναι σε τέτοιες συγκεντρώσεις που δεν μετακινούνται στο μέλι. Αύξηση των συγκεντρώσεων αυτών σε επίπεδα μετακίνησης από κερι σε μέλι γίνονται μόνο πειραματικά στο εργαστήριο. Άρα δεν κινδυνεύετε να βρεθείτε με υπολείμματα στα μέλια σας από κηρήθρες εμπορίου που αγοράζετε. Με τη θερμική επεξεργασία το κερι δεν απαλλάσσεται από τα υπολείμματα. Όσον αφορά τις ασθένειες είναι καλό οι μελισσοκόμοι να μην λιώνουν κηρήθρες που απομάκρυναν από μέλισσα άρρωστα από Αμερικανική Σηπιγονία (ΑΣ), Νοσεμίαση και Ασκοσφαίρωση. Τα σπόρια της ΑΣ καταστρέφονται μετά από έκθεση του κεριού για 2-3 ώρες στους 110°C, της Νοσεμίαςσης όταν εκτίθενται για 24 ώρες στους 49°C, ενώ δεν υπάρχουν πληροφορίες σε ποιους βαθμούς καταστρέφονται τα σπόρια της ασκοσφαίρωσης.

Γνωρίζω ότι οι καλύτερες συνθήκες συντήρησης του μελιού είναι οι -18°C που γίνεται και η διατήρηση των δειγμάτων στα εργαστήρια. Θα ήθελα να γνωρίζω αν αυτό επιτρέπεται από τη νομοθεσία του κράτους.

Χασάπης Δημήτρης, Λήμνος

Γνωρίζετε αν υπάρχουν διαφορές στην ποιότητα των σκευασμάτων κρυσταλλικής θυμόλης που κυκλοφορούν στην αγορά, όπως πχ. καθαρότητα κρυσταλλικής θυμόλης;

Η Ευρωπαϊκή νομοθεσία για το μέλι (Οδηγία 2001/110ΕΚ), ο κώδικας τροφίμων που ισχύει στην Ελλάδα (άρθρο 67) και η σχετική αγορανομική διάταξη (14/89) δεν απαγορεύουν τη συντήρηση του μελιού στους -18°C . Άλλωστε δεν υπάρχει λόγος να αναφερθούν σ' αυτό, δεδομένου ότι το μέλι στις θερμοκρασίες αυτές διατηρεί όλες τις ιδιότητές του, παραμένει φρέσκο χωρίς μεταβολές στα φυσικοχημικά χαρακτηριστικά του και σταματά η φυσική πορεία κρυστάλλωσής του.

Υπάρχουν σίγουρα διαφορές στην ποιότητα και καθαρότητα αυτής αλλά μέχρι στιγμής δεν υπάρχει κάποια ερευνητική μελέτη που να αναφέρει διαφορετικές επιδράσεις. Το Εργαστήριο Μελισσοκομίας του Α.Π.Θ. έχει ξεκινήσει σχετική έρευνα, τα αποτελέσματα της οποίας θα ανακοινωθούν σύντομα.

Ηπειρώτικη Μελισσοκομία

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ • Διάφορα μέλια παραγωγής μας

- Γύρη νωπή ή αποξηραμένη (Δυνατότητα συλλογής έως 1500 κ.)
- Βασιλικός πολτός (από 1-25 κ.)

Πάληση - ΧΟΝΔΡΙΚΗ - ΛΙΑΝΙΚΗ - Αποστάτες σ' όλη την Ελλάδα

Σταμούλης Βασίλης Άνω Πετρα Άρτας τηλ.: 26810 67195 - κιν.: 6974 704988

ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ ΚΥΨΕΛΩΝ & ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

**ΟΛΑ ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΑΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΟΝΤΑΙ
ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ & ΕΓΧΩΡΙΑ ΞΥΛΕΙΑ**

**Η 35ετή μας εμπειρία στην κατασκευή
κυψελών και στη μελισσοκομία σας εγγυάται
την ποιότητα των προϊόντων μας**

ΚΩΣΤΑΣ & ΠΑΝΩΡΑΙΑ ΧΗΤΑ
ΑΝΗΛΙΟ ΜΕΤΣΟΒΟΥ
ΤΗΛ. 26560 41913 - ΚΙΝΗΤΟ: 6942604879

Βασιλικός Πολτός

από τους Πιστοποιημένους
Παραγωγούς του Συνδέσμου

Α/Α	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
1.	Γακαλής Βασίλης	Πετροχώρι Πάτρας	6977791709
2.	Διαλυνός Μιχάλης	Κρίτσα Λασιθίου Κρήτης	2841051473 - 6977280368
3.	Καθβαθά-Λίλιου Διονυσία(Λουκάς)	Λιβαδιά	2261027205 - 6938219469 - 6932919869
4.	Κακαρίκας Γιώργος	Ηράκλεια Σερρών	6976777177
5.	Καλαντζής Ευάγγελος	Πλατύκαμπος Λάρισας	2410972128 - 6977407745
6.	Καραγιώργης Νίκος	Πύργος-Τίνος	2283031407 - 6972776713
7.	Καραγκούνης Χρήστος	Ιωάννινα	6944555217
8.	Καταλειφού Ιουλία	Πέτρα Βοιωτίας	6977713270
9.	Καψάλης Νίκος	Γέργερη Ηρακλείου	6936122584
10.	Λαζαρίδου Ελισάβετ	Κ. Τούμπα Θεσ/νίκης	6977993522
11.	Λάπη Θεοδώρα	Βελουχίου 14 Λαμία	6978192632
12.	Ματθιόπουλος Μάνθος	Μαραθούσα Χαλκιδικής	6973021702
13.	Μερατσάκης Θεοδωρής	Βαφειοχώρι Κιλκίς	6936822953
14.	Μπαγιάτης Πάυλος	Κύμνα-Θεσ/νίκης	23910 42850 - 6977051670
15.	Παπιάς Φίλιππος	Μεσημέρι Θεσ/νίκης	2392091575 - 6987621000
16.	Πασχίδης Θεόδωρος	Αθήνα	6974981324
17.	Σανοζίδης Μωυσής	Τσπελόβο Ιωαννίνων	6977965101
18.	Σαρδίνιας Ευάγγελος	Άρτα	2681083330 - 6974643052
19.	Σεραφείμ Κωνσταντίνος	Κατερίνη	2351026640 - 6974304186
20.	Στεφανής Ευάγγελος	Πτελέα Μακρakovής Φθιώτιδας	6973538798
21.	Τριανταφύλλου Γεώργιος	Στεφανοβίκειο Βόλου	2425041462 - 6972896599
22.	Τσελένης Γιώργος	Κασσάνδρα Χαλκιδικής	6945897328
23.	Τσεμπελικός Ευάγγελος	Ερυθρές (Κρικοκούκι) Αττικής	6973694485 - 2263062040

www.vasilikospoltos.gr

Η πιστοποίηση αποδίδεται στους παραγωγούς έπειτα από τριετή συνεχόμενη τήρηση του Πρωτοκόλλου Συλλογής Δειγμάτων και ανάλυσης αυτών από το Εργαστήριο Μελισσοκομίας του Α.Π.Θ. εάν όλα πληρούν τις προϋποθέσεις.

ΠΑΡΑΓΕΤΕΛΕΣ
ΤΩΡΑ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΟΥΣ - ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ

Αγαπητοί μας μελισσοκόμοι - παραγωγοί,

με την παρούσα επιστολή θα θέλαμε να σας ευχαριστήσουμε θερμώς για τη μαζική και συγκινητική ανταπόκρισή σας στο κάλεσμά μας για μια ειλικρινή, ισχυρή και επικερδή για όλους συνεργασία.

Το «ευχαριστώ» της ΜΕΛΙΝΤΑ απευθύνεται πανελλαδικώς:

- στους παραγωγούς που μας διέθεσαν όλη την παραγωγή τους
- στους παραγωγούς που μας εμπιστεύτηκαν μεγάλες ποσότητες αλλά και σε αυτούς που μας διέθεσαν μόνο ένα δοχείο
- στους παραγωγούς που ήρθαν σε προχωρημένες επαφές μαζί μας αλλά εν τέλει δε συνεργάστηκαν μαζί μας.

Η ΜΕΛΙΝΤΑ δε διακρίνει τους παραγωγούς σε μικρούς και μεγάλους, σε δυνατούς και αδυνάτους. Η φιλοσοφία μας είναι ότι όλοι ανεξαιρέτως αποτελούν ζωτικό τμήμα της εταιρείας και θεωρούνται συνοδοιπόροι στη δημιουργία και διατήρηση της μεγάλης και υγιούς μας οικογένειας.

Η εταιρεία μας θέλει να διαβεβαιώσει όλους τους παραγωγούς της Ελλάδας πως θα είναι στη διάθεσή τους για οποιαδήποτε συνεργασία επιθυμούν, τόσο σε επίπεδο αγοράς μελιών, όσο και σε επίπεδο ανταλλαγής γνώσεων για τη βελτίωση της ποιότητας.

Με αφορμή τη συμπλήρωση των 15 ετών λειτουργίας της, δεσμεύεται ότι θα συνεχίσει να υπηρετεί το σκοπό που έθεσε εξ αρχής: την καθιέρωσή της με μόνιμη, ισχυρή και αξιόπιστη παρουσία στην αγορά του μελιού σε διεθνές επίπεδο. Ένας σκοπός, ο οποίος ενισχύεται σε μεγάλο βαθμό και από τα δικά σας μηνύματα ικανοποίησης και ασφάλειας που δηλώνετε από τη συνεργασία μας, γεγονός που μας ενθαρρύνει να συνεχίσουμε την προσπάθειά μας και μας κάνει πιο υπεύθυνους απέναντί σας, ώστε κάθε μέρα να γινόμαστε καλύτεροι στη δουλειά μας και να καταφέρνουμε να ανταποδώσουμε τον έμπρακτο σεβασμό σας με ακόμη περισσότερες λύσεις για εσάς!

Αγαπητοί μας μελισσοκόμοι όλοι μας γνωρίζουμε ότι τα δύο τελευταία χρόνια η παραγωγή του ελληνικού μελιού μειώθηκε αισθητά στη χώρα μας λόγω των κλιματολογικών συνθηκών. Το γεγονός αυτό είχε ως αποτέλεσμα το ελληνικό μέλι να εξαντλείται και να έχει σχεδόν πουληθεί πριν ακόμα παραχθεί.

Φίλοι μας παραγωγοί, λόγω της μεγάλης ανάγκης για αγορά ελληνικού μελιού, η εταιρεία μας προσπαθεί να αντιμετωπίσει και να επιλύσει την ανεπάρκεια της ποσότητας ελληνικού μελιού. Μπαίνει μπροστά, λοιπόν, παροτρύνοντας τους ήδη υφιστάμενους παραγωγούς μελιού να μεγαλώσουν την παραγωγή τους αυξάνοντας τον αριθμό των κυψελών τους αλλά και προτρέποντας τους νέους δίχως εργασία, να ασχοληθούν με τη μελισσοκομία.

Η εταιρεία μας ως ελάχιστη ανταμοιβή προς όλους τους νέους παραγωγούς αλλά και σε αυτούς που αποδεδειγμένα θα αυξήσουν τις κυψέλες τους, θα δεσμευτεί με κλειστό συμβόλαιο για 5 έτη να αγοράζει το μέλι τους στην ώρα της παραγωγής, με πλήρη απορρόφηση και με κλειδωμένη ελάχιστη τιμή αγοράς υπολογισμένης με τα σημερινά δεδομένα. Θα υπάρχει, ωστόσο, ανοικτό το ενδεχόμενο για αύξηση της τιμής που θα είναι ανάλογη και των συνθηκών που θα επικρατούν σε κάθε χρονιά, με ρήτρα αθέτησης των όρων του συμβολαίου που θα επιβαρύνουν μόνο εμάς. Μοναδική προϋπόθεση για τους παραγωγούς είναι το προϊόν τους να ανταποκρίνεται στις ποιοτικές προδιαγραφές που θέτει η εταιρεία μας.

Κλείνοντας, θα θέλαμε να αναφέρουμε ότι για την καλύτερη λειτουργία και την ταχύτερη εξυπηρέτηση των παραγωγών, η ΜΕΛΙΝΤΑ οργανώνει κατά τόπους συναντήσεις με ειδικούς συνεργάτες, οι οποίοι λαμβάνουν δείγμα της παραγωγής σας και παράλληλα σας ενημερώνουν αναλυτικώς για όλες τις παραμέτρους της συνεργασίας μας. Τέλος, υπενθυμίζουμε σε όλους τους παραγωγούς τη σταθερή και την πάγια πολιτική της εταιρείας μας να πραγματοποιεί την εξόφληση των αγορών της σε διάστημα 15 ημερών.

Με τιμή,
MELINDA

MELINDA

Λέκκα 21, ΒΙ.ΠΑ. Ωραιόκαστρου, 570 13 Θεσσαλονίκη
Τηλ: 2310 680 512, Fax: 2310 680 515
info@melinda.gr, www.melinda.gr

ΚΥΨΕΛΟΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

“ΤΟ ΜΕΤΣΟΒΟ”

ΥΙΟΙ Β & Ν ΓΕΩΡΓΕΛΗ Ο.Ε.

ΔΥΟ ΓΕΝΙΕΣ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟΝ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΟ

Η Βασιλείος και Νικόλαος Γεωργέλης Ο.Ε. ιδρύθηκε το 1973 σαν συνέχεια μιας μακρόχρονης ιστορίας της οικογένειας στον χώρο του ξύλου. Δραστηριοποιείται στον χώρο κατασκευής κυψελών από το 1973 καλύπτοντας τις ανάγκες των επαγγελματιών και ερασιτεχνών μελισσοκόμων. Εδρεύει στο Μέτσοβο, σε ιδιόκτητες εγκαταστάσεις 600 m² εργοστάσιο και 600 m² χώρο φυσικής ξήρανσης ξυλείας, μόλις 1,5 χιλιόμετρο από τον κόμβο Μετσόβου με την Εγνατία οδό.

Η εταιρία διαθέτει ετοιμοπαράδοτες κυψέλες καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, κυψέλες 10 πλαισίων, 8 πλαισίων και 5 πλαισίων καθώς και μεγάλη ποικιλία από πάτους κινητούς ξύλινους ή κόντρα πλακέ θαλάσσης.

Στα πλαίσια της συνεχούς διεύρυνσης και βελτίωσης, η εταιρία έχει επενδύσει σε σύγχρονα μηχανήματα για καλύτερο και προσιτό τελικό προϊόν.

Στόχος της εταιρίας είναι η άμεση εξυπηρέτηση (με ιδιόκτητο μεταφορικό μέσο) των επαγγελματιών και ερασιτεχνών μελισσοκόμων, παρέχοντας ποιοτικές κυψέλες σε πραγματικά ανταγωνιστικές τιμές.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Τηλ. & Fax: 26560 41580
Τηλ. Οικίας: 26560 42217,
26560 41570

E-mail: info@georgelis.gr
www.georgelis.gr

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ & ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΣ

Στο υπεράσύγχρονο τμήμα παραγωγής μελισσοτροφών παράγουμε άριστης ποιότητας μελισσοτροφή:

1. Παρασκευάζεται αποκλειστικά και μόνο από κρυσταλλική ζάχαρη ζαχαρότευτλων.
2. Έχει μόνιμη μαλακή υφή, όλες τις εποχές, σε όλες τις θερμοκρασίες.
3. Η διαδικασία παραγωγής είναι αυστηρά ελεγχόμενη, ώστε όλες οι παρτίδες να έχουν την ίδια ποιότητα.

www.melisokomiki.eu

13ο χλμ Καβάλας - Ξάνθης
Τ: 2510 317 164

Η παραγωγή βασιλισσών

Πασχάλης Χαριζάνης
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Μέρος Δ΄

VI. Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΚΕΛΛΙΩΝ

Στο τεύχος του Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου 2016, αναφερθήκαμε σε 4 μεθόδους παραγωγής βασιλικών κελλιών ενώ στο τεύχος αυτό θα αναφερθούμε σε πολλές ακόμη μεθόδους χωρίς να μπορούμε να τις εξαντλήσουμε. Όπως αναφερθήκαμε και στα προηγούμενα τεύχη θα πρέπει να εφαρμόζονται οι βασικές αρχές της βασιλισσοτροφίας.

E. ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΚΕΛΛΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟ (ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ)

Είναι η πιο συχνά χρησιμοποιούμενη μέθοδος για επαγγελματίες βασιλισσοτρόφους. Χρησιμοποιούνται τεχνητά βασιλικά κελλιά, μέσα στα οποία μεταφέρονται με κάποιο εργαλείο προνύμφες εργατριών μικρής ηλικίας. Η διαδικασία αυτή καλείται εμβολιασμός και περιγράφηκε με λεπτομέρεια στο πρώτο μέρος αυτών των άρθρων (Σεπτέμβριος-Οκτώβριος, 2015). Τα εμβολιασμένα αυτά κελλιά τοποθετούνται σε κατάλληλα προετοιμασμένα μελίσσια, για να εκτραφούν σωστά. Η αρχή γίνεται σε ένα ορφανό μελίσσι (**μελίσσι έναρξης**) και ολοκληρώνεται σε δεύτερο μελίσσι (**μελίσσι αποπεράτωσης**). Μπορούν όμως τα εμβολιασμένα κελλιά να ξεκινήσουν και να ολοκληρωθεί η εκτροφή τους στο ίδιο μελίσσι.

1. Το μελίσσι έναρξης:

Από ένα δυνατό διώροφο μελίσσι αφαιρούνται η βασίλισσα και όλα τα πλαίσια που έχουν ανοιχτό γόννο δημιουργώντας μία παραφυάδα. Οι μέλισσες περιορίζονται μόνο στον κάτω όροφο με 9 συνολικά πλαίσια. Επειδή υπάρχουν πολλές μέλισσες, δίνουμε περισσότερο ελεύθερο χώρο ώστε κατά τους χειρισμούς να σκοτώνονται λιγότερες μέλισσες. Στο κέντρο των πλαισίων αφήνουμε μία κενή θέση για να τοποθετηθεί την επομένη ημέρα το πλαίσιο με τα εμβολιασμένα τεχνητά κελλιά. Μπορούμε όμως και να τοποθετήσουμε μία μόνο κηρήθρα με ανοιχτό γόννο, την οποία αφαιρούμε την επόμενη ημέρα βάζοντας στη θέση της τα εμβολιασμένα τεχνητά κελλιά, τα οποία αρχίζουν αμέσως να τα περιποιούνται οι παραμάνες μέλισσες (Εικ. 30).

Κατά τη διάταξη των πλαισίων δίπλα στα εμβολιασμένα τεχνητά κελλιά πρέπει να υπάρχει κηρήθρα με πολλή γύρη για την άμεση χρήση από τις παραμάνες μέλισσες. Όλος ο άλλος γόννος να είναι σφραγισμένος και στις άκρες να υπάρ-

χουν κηρήθρες με μέλι.

Η διεγερτική τροφοδότηση αρχίζει 3-4 ημέρες πριν το ορφάνεμα. Μετά το ορφάνεμα γίνεται κανονική τροφοδότηση με σιρόπι 1:1 (νερό:ζάχαρι). Ο τροφοδότης μπορεί να είναι εσωτερικός ή εξωτερικός, αρκεί να μην έχει διαρροή και προκαλείται λεηλασία. Αν υπάρχει καλή ανθοφορία και βλέπουμε εισερχόμενη γύρη, τότε δεν χρειάζεται τροφοδότηση με υποκατάστατο γύρης.

Μία ημέρα μετά τη δημιουργία του μελισσιού έναρξης, εμβολιάζονται 50-60 περίπου βασιλικά κελλιά. Στη βιβλιογραφία αναφέρεται ότι σε ένα μονώροφο δυνατό μελίσσι έναρξης μπορούν να εμβολιασθούν μέχρι και 120 τεχνητά βασιλικά κελλιά. Σε 24 περίπου ώρες μετά τον εμβολιασμό, τα κελλιά που έγιναν δεκτά μοιράζονται στα μελίσσια αποπεράτωσης (Εικ. 31). Στη θέση των αφαιρεθέντων κελλιών μπορού-

Εικόνα 30. Εμβολιασμένα βασιλικά κελλιά στο μελίσσι έναρξης που δέχεται τη φροντίδα των εργατριών.

Εικόνα 31. Πήχης με αρχινημένα βασιλικά κελλιά μίας ημέρας.

Εικόνα 32. Ανοικτά βασιλικά κελιά τριών ηλικιών μετά τον εμβολιασμό.

! Αν δεν πρόκειται να τοποθετήσουμε άλλα εμβολιασμένα κελιά, τότε πραγματοποιούμε επανασύσταση του μελισσιού έναρξης, δηλαδή ξαναδίνουμε τη βασίλισσα του κλεισμένη σε κλουβάκι εισαγωγής

Εικόνα 33. Σφραγισμένα βασιλικά κελιά 10 ημέρες μετά τον εμβολιασμό. Το ανάγλυφο και το κτισμένο κερί είναι δείγμα καλής περιποίησης των κελιών.

Εικόνα 34. Η τοποθέτηση του σφραγισμένου βασιλικού κελιού γίνεται στο κέντρο της κηρήθρας, ακριβώς δίπλα στο γόνο.

με την ίδια μέρα να τοποθετήσουμε άλλα 50-60 εμβολιασμένα βασιλικά κελιά. Έτσι το μελίσσι έναρξης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για πολλούς διαδοχικούς εμβολιασμούς προσθέτοντας σφραγισμένο ή εκκολαπτόμενο γόνο από άλλο μελίσσι.

Αν δεν πρόκειται να τοποθετήσουμε άλλα εμβολιασμένα κελιά, τότε πραγματοποιούμε επανασύσταση του μελισσιού έναρξης, δηλαδή ξαναδίνουμε τη βασίλισσα του κλεισμένη σε κλουβάκι εισαγωγής. Χρειάζεται προσοχή στη βασίλισσα, γιατί έχει αν χάσει την οσμή της κυψέλης η εισαγωγή της πρέπει να γίνει ακριβώς όπως εισάγουμε τις καινούριες βασίλισσες. Μπορούμε όμως από το ορφανό μελίσσι έναρξης να δημιουργήσουμε δύο ή τρεις παραφυάδες, δίνουμε στην κάθε μία από ένα σφραγισμένο βασιλοκύτταρο και έτσι δημιουργούμε δύο ή τρία νέα μελίσσια.

2. Το μελίσσι αποπεράτωσης:

Το μελίσσι αποπεράτωσης είναι δυνατό διώροφο μελίσσι στο οποίο περιορίζουμε τη βασίλισσα του στον κάτω όροφο. Επίσης στον κάτω όροφο τοποθετούμε τα πλαίσια που έχουν σφραγισμένο ή εκκολαπτόμενο γόνο, καθώς και πλαίσια με μέλι ενώ στο δεύτερο όροφο παραμένει ο ανοικτός γόνος. Η τροφοδότηση πραγματοποιείται όπως και στο μελίσσι έναρξης.

Την επομένη ημέρα από τη δημιουργία του μελισσιού αποπεράτωσης, τοποθετούμε σε αυτό 15-20 βασιλικά κελιά από το μελίσσι έναρξης. Κάθε 3 ή 4 ημέρες μπορούμε να τοποθετούμε άλλα 15-20 βασιλικά κελιά από το μελίσσι έναρξης μετατοπίζοντας τα ήδη σφραγισμένα ή σχεδόν σφραγισμένα βασιλικά κελιά προς στις ακρινές θέσεις. Μέσα στο μελίσσι αποπεράτωσης θα μπορούμε να δούμε ανοικτά (Εικ. 32) αλλά και περισσότερα σφραγισμένα κελιά (Εικ. 33).

Τα ώριμα σφραγισμένα βασιλικά κελιά (10 ημέρες μετά τον εμβολιασμό) αφαιρούνται από το μελίσσι αποπεράτωσης και μοιράζονται στα κυψελίδια σύζευξης. Τα κελιά αυτά στερεώνονται σε κηρήθρες που έχουν γόνο ώστε να δεχθούν την καλύτερη φροντίδα από τις παραμάνες μέλισσες (Εικ. 34). Σε 3 ημέρες με πολλή προσοχή ελέγχουμε αν η βασίλισσα βγήκε από το κελλί και σε 12 με 15 ημέρες αν η βασίλισσα ωτοκεί.

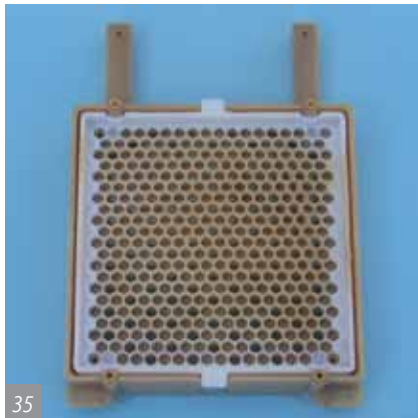
3. Το μελίσσι έναρξης-αποπεράτωσης:

Κατά τη μέθοδο αυτή, το ίδιο μελίσσι είναι έναρξης και αποπεράτωσης μαζί. Δηλαδή τα εμβολιασμένα βασιλικά κελιά (περίπου 50), τα αφήνουμε να εκτραφούν από την αρχή μέχρι το τέλος σε ένα μόνο μελίσσι το οποίο είναι ορφανό όπως το μελίσσι έναρξης το οποίο συνεχίζει να εκτρέφει τα βασιλικά κελιά μέχρι και τη 10^η ημέρα οπότε και μοιράζονται στα κυψελίδια σύζευξης.

Έξι ημέρες μετά τον εμβολιασμό επιθεωρούμε όλες τις κηρήθρες και καταστρέφουμε όλα τα φυσικά βασιλικά κελιά που δημιούργησαν οι μέλισσες. Σε εννέα ημέρες δημιουργούμε τα κυψελίδια σύζευξης. Δέκα ημέρες μετά τον εμβολιασμό, τα σφραγισμένα και ώριμα βασιλικά κελιά τοποθετούνται στα κυψελίδια σύζευξης που δημιουργήθηκαν την προηγούμενη ημέρα. Μετά την αφαίρεση των βασιλικών κελιών, το μελίσσι έναρξης-αποπεράτωσης διαμερίζεται σε 3 έως 4 κυψελίδια με τη μέθοδο της βεντάλιας και τοποθετείται από ένα κελλί.

ΣΤ. ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΚΕΛΛΙΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΘΟΔΟ ZENTER

Την επινόησε ο Karl Jenter που χρησιμοποιεί μία πλαστική συσκευή διαστάσεων 11X11 cm (Εικ. 35 έως 38). Η βασίλισσα εγκλωβίζεται σε αυτήν για μία ημέρα και αναγκά-

35

Εικόνα 35. Πλαστική συσκευή ωτοκίας ZENTEP διαστάσεων 11X11 cm.

Εικόνα 36. Συσκευή ωτοκίας ZENTEP προσαρμοσμένη σε κηρήθρα. Η βασίλισσα εγκλωβίζεται και μετά τοποθετείται το καπάκι.

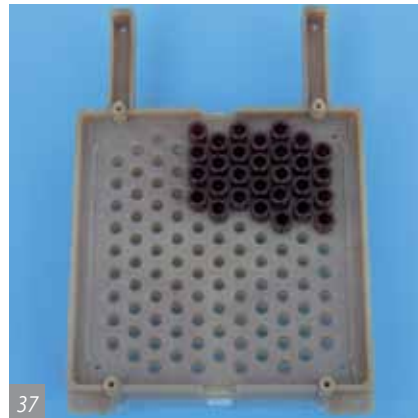
Εικόνα 37. Συσκευή ωτοκίας ZENTEP από την πίσω πλευρά με μερικές βάσεις κελιών.

Εικόνα 38. Συσκευή ωτοκίας ZENTEP από την πίσω πλευρά με συμπληρωμένα τα κελιά και προστατευμένα με κάλυμμα.

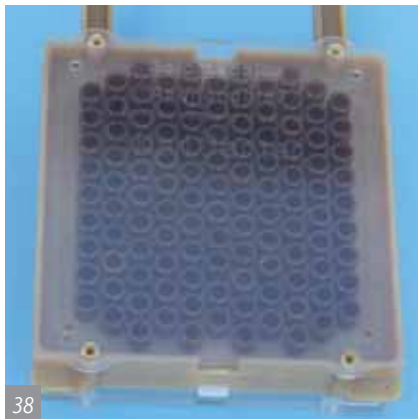
Εικόνα 39. Βάσεις κελιών που θα εφαρμοστούν σε πλαστικά βασιλικά κελιά.

36

37

38

39

ζεται να ωτοκίσει σε βάσεις κελιών οι οποίες μετά από 4 ημέρες (που έχουν προνύμφες μίας ημέρας), θα εφαρμοστούν σε πλαστικά βασιλικά κελιά (Εικ. 39). Τα κελιά αυτά θα προσαρμοστούν σε πήχες και θα συνεχιστεί η εκτροφή τους όπως και σε άλλες μεθόδους (Εικ. 40). Με τη μέθοδο αυτή δεν απαιτείται εμβολιασμός, αλλά συχνά η βασίλισσα δεν ωτοκεύ εύκολα. Μπορεί το κόστος της συσκευής να είναι σχετικά υψηλό, όμως για έναν που δεν μπορεί να εμβολιάσει είναι η καλύτερη λύση.

Z. ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΚΕΛΙΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΘΟΔΟ ΕΖΙ QUEEN

Με τη μέθοδο αυτή παράγονται 420 προνύμφες χωρίς εμβολιασμό. Η μέθοδος χρησιμοποιείται και για την παραγωγή βασιλικού πολτού. Όπως και στην προηγούμενη μέθοδο είναι η καλύτερη λύση για έναν που δεν έχει σταθερό χέρι ή δεν μπορεί να εμβολιάσει.

Η πρώτη ενέργεια είναι το κτίσιμο των κελιών της θή-

Εικόνα 40. Ώριμα σφραγισμένα βασιλικά κελιά έτοιμα να μεταφερθούν στα κυψελίδια σύζευξης.

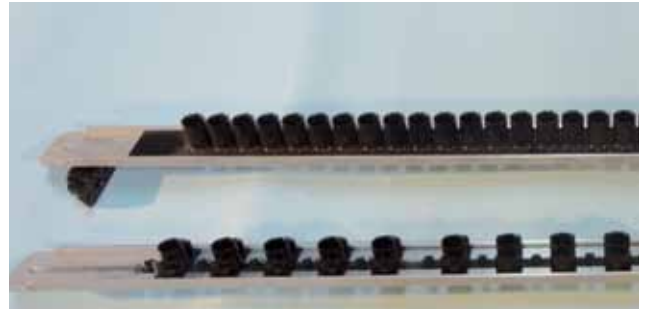
Εικόνα 41. Θήκη ωτοκίας προσαρμοσμένη σε πλαίσιο. Το μπροστινό καπάκι τοποθετείται μετά το κτίσιμο των κελιών.

κης ωτοκίας σε δυνατό μελίσι. (Εικ. 41 και 42). Η κτισμένη θήκη τοποθετείται στο κέντρο της γονοφωλιάς και μετά από δύο περίπου ώρες γίνεται η εισαγωγή της βασίλισσας στη θήκη για να ωτοκίσει. Μετά από μία ημέρα αφαιρείται η βασίλισσα και είτε τοποθετείται σε άλλη θήκη ωτοκίας αν έχουμε, είτε αφήνεται ελεύθερη στο μελίσι. Στη συνέχεια αφαιρείται το μπροστινό καπάκι της θήκης ώστε οι εργάτριες να φροντίσουν το γόνο για τις επόμενες 72 ώρες (3 ημέρες).

Την 4^η ημέρα από τον εγκλωβισμό της βασίλισσας στη θήκη, μέσα στα κελιά υπάρχουν προνύμφες ολίγων ωρών. Η θήκη αφαιρείται από το μελίσι και βγάζουμε το πίσω κάλυμμα της για να αποκαλυφθούν οι δοκίδες που έχουν 10 βάσεις κελιών η κάθε μία. Οι δοκίδες προσαρμόζονται στις τρύπες που υπάρχουν στον πυθμένα των κελιών τα οποία είναι τοποθετημένα στις μεταλλικές ράβδους (Εικ. 43 και 44). Τα πλαίσια με τις ράβδους μεταφέρονται στα μελίσια έναρξης και μετά στα μελίσια αποπεράτωσης όπως περιγράφηκε στην κλασική μέθοδο.

Εικόνα 42. Θήκη ωοτοκίας μετά το κτίσιμο (Φώτο π. Καρακάσης).

Εικόνα 43. Βασιλικά κελλιά σε βέργες στήριξης, η επάνω για παραγωγή βασιλικού ποπτού και η κάτω για παραγωγή βασιλισσών

Εικόνα 44. Οι βέργες στήριξης με τα κελλιά τοποθετημένες σε πλαίσιο.

Εικόνα 45. Κηρήθρα κομμένη στο κάτω άκρο, όπου ήδη έχουν εκκολληθεί οι προνύμφες και θα σχηματιστούν κελλιά διάσωσης

Ζ. ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΚΕΛΛΙΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΘΟΔΟ MILLER

Από ένα δυνατό μελίσσι με εκλεκτή βασίλισσα αφαιρούνται όλα τα πλαίσια του γόνου, εκτός από δύο που περιέχουν σφραγισμένο γόνο. Ανάμεσα στα δύο πλαίσια που περιέχουν τον σφραγισμένο γόνο τοποθετούμε πλαίσιο με καινούρια κτισμένη κηρήθρα.

Στα υπόλοιπα πλαίσια της κυψέλης που έχουν μέλι και γύρη, δεν πρέπει να υπάρχουν άδεια κελλιά, για να δώσουμε την ευκαιρία στη βασίλισσα να ωοτοκήσει μόνο στα κελλιά του πλαισίου που τοποθετήσαμε. Μετά από 4-5 περίπου ημέρες, όταν πλέον στην κηρήθρα αυτή η βασίλισσα έχει εναποθέσει αυγά, από τα οποία ήδη έχουν εκκολληθεί

οι προνύμφες, κόβουμε τις άκρες της κηρήθρας ώστε στο χείλος να υπάρχουν κελλιά με νεαρές προνύμφες όπως φαίνεται στην εικόνα 45. Για κάθε τρία περίπου κελλιά αφήνουμε ένα κελλί με προνύμφη, ενώ τα υπόλοιπα τα καταστρέφουμε. Κατόπιν το πλαίσιο αυτό τοποθετείται σε μελίσσι ορφανεμένο από την προηγούμενη ημέρα, με πολύ πληθυσμό όπου στο κάτω μέρος της κηρήθρας θα κατασκευαστούν αρκετά βασιλικά κελλιά. Όταν τα βασιλικά κελλιά είναι ώριμα και πριν εκκολληθούν οι βασίλισσες, τα κόβουμε και τα μοιράζουμε στα κυψελίδια σύζευξης. Με τον τρόπο αυτό μπορούν να παραχθούν 10-30 βασιλικά κελλιά πολύ καλής ποιότητας.

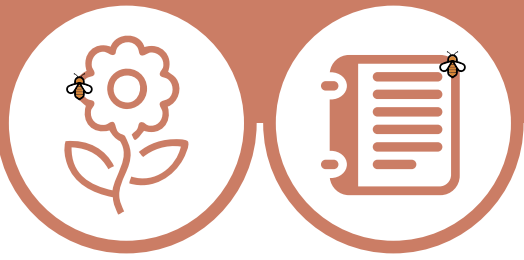
Περιγράφηκαν οι 7 κυριότεροι μέθοδοι εκτροφής βασιλικών κελλιών. Στο επόμενο τεύχος θα ολοκληρωθούν οι υπόλοιπες φάσεις της βασιλισσοτροφίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ

μέλι | γύρη |
 βασιλικός ποπτός | πρόπολη |
 βασίλισσες |
 παραφυάδες |

ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΓΚΙΩΝΗΣ (ΕΛ 14/430)
 ΖΑΧΑΡΩ, Ν. ΗΛΕΙΑΣ - Τ. 6932103746

Δημήτρης Τσέλλιος
τ. Δ/ντής Ινστιτούτου Μελισσοκομίας ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε
τηλ. 6976027907

Βαγγέλης Τσέλλιος
Γεωπόνος Μελετητής | MSc Μελισσοκομίας
τηλ. 6973791716

Τα Α... Β της μελισσοκομίας

Εισαγωγή

Η στήλη «Α... Β...» επανέρχεται στις συνήθεις διαστάσεις της, με ανασκόπηση των πεπραγμένων το προηγούμενο διάστημα, σε ετήσια βάση, την παρουσίαση ενός ή δύο θεμάτων για νέους, κυρίως, μελισσοκόμους, τη γνωριμία με σημαντικά μελισσοκομικά φυτά της εκάστοτε διμηνιαίας περιόδου και αναφορά στα νεώτερα, εάν υπάρχουν, από τις υπηρεσίες του υπουργείου για τη μελισσοκομία και ιδιαίτερα για προγράμματα που αφορούν νέους που θέλουν να ασχοληθούν επαγγελματικά με τη μελισσοκομία.

Παρούσα κατάσταση

Το πρώτο δίμηνο της νέας χρονιάς πέρασε με ευνοϊκές, για τις μέλισσες, καιρικές συνθήκες. Αρκετές βροχές σε όλη τη χώρα, σε μερικές περιοχές ικανοποιητικές χιονοπτώσεις, παράγοντες που εξασφαλίζουν την επάρκεια του νερού τη θερμή καλοκαιρινή περίοδο, με την προϋπόθεση βέβαια ότι οι βροχές θα συνεχισθούν την άνοιξη, το δίμηνο Μαρτίου-Απριλίου. Το γνωστό λαϊκό ρητό «*Αν κάνει ο Μάρτης δυο νερά κι ο Απρίλης άλλο ένα... χαράς τονε το γεωργό που 'χει πολλά σπαρμένα*» αναφέρεται στη γεωργική παραγωγή των σιτηρών, όμως ταιριάζει με τις απαραίτητες τροποποιήσεις και για μελισσοκόμους με πολλά μελίσσια (Άλλωστε έχουμε γράψει ότι ένα **φυτό δείκτης**, για την πορεία των σιτηρών, στα τέλη της άνοιξης, ο **ασφόδελος**, είναι και δείκτης για την πορεία των πρωίμων καλοκαιρινών ανθοφοριών του Ιουνίου-αρχές Ιουλίου. Αν δέσει πολλούς καρπούς ο ασφόδελος

(ανθίζει σε ανθοφόρα στελέχη, που επεκτείνονται σταδιακά προς τα πάνω) τότε η χρονιά θα είναι καλή και για τα σιτηρά και για τη μελισσοκομία. Σημειωτέον, ότι ο ασφόδελος είναι σημαντικό μελισσοκομικό φυτό, με πανελλαδική εξάπλωση και πολλά κοινά ονόματα).

Οι ήπιες συνθήκες, στα τέλη της προηγούμενης χρονιάς, ευνόησαν το καλό ξεχειμώνισμα των μελισσιών με **δυνατούς πληθυσμούς**. Η έλλειψη παγετών «**οψίμισε**» τα καρποφόρα δέντρα, αμυγδαλιές, βερικοκιές κ.α., καθώς είναι γνωστό ότι απαιτούνται πολλές ώρες ψύχους, για τη διαφοροποίηση των οφθαλμών των δέντρων από φυλλοφόρους σε καρποφόρους, ενώ οι χαμηλές θερμοκρασίες της νύχτας δεν επιτρέπουν την ανάπτυξη γόνου στα μελίσσια, με αποτέλεσμα να μην καταφέρουν αυτά να αλλάξουν τις **φθινοπωρινές-χειμωνιάτικες** μέλισσες, με νέες ανοιξιάτικες. Ελπίζουμε ότι αυτό θα πραγματοποιηθεί στα μέσα αυτού του μήνα (Μάρτιος), για να εξασφαλισθεί η επιβίωση των μελισσιών (όπως λέει και το λαϊκό ρητό «*το Μάρτη μετράνε τα μελίσσια*»).

Στο παραπάνω σκηνικό υπάρχουν διαφοροποιήσεις, προς την αρνητική, αλλά και τη θετική κατεύθυνση. Αρνητική είναι η κατεύθυνση στη Θράκη, στις περιοχές που το προηγούμενο φθινόπωρο, καταρακτώδεις βροχές κατέστρεψαν την ανθοφορία της φθινοπωρινής ερείκης. Τα μελίσσια παρέμειναν μικρά, μέχρι τα μέσα Φεβρουαρίου, έχουν σημειωθεί ήδη αρκετές απώλειες και οι προσπάθειες των μελισσοκόμων να διατηρήσουν τα υπόλοιπα στη ζωή, πολύ μεγάλες και δαπανηρές. Προς τη θετική κατεύθυνση είναι η ανάπτυξη

Ασφόδελος

Απώλεια λόγω μικρού πληθυσμού

Αθήνηθουία (*Clobularia alypum*)

Αΐθυρίκι (*Tamarix* sp)

! Αν δέσει πολλούς καρπούς ο ασφόδελος τότε η χρονιά θα είναι καλή και για τα σιτηρά και για τη μελισσοκομία

των μελισσιών σε πρωιμότερα μέρη, όπως είναι η νότια Πελοπόννησος και η νότια Κρήτη. Τα μελίσσια έχουν ανοίξει σε πολλά πλαίσια γόνου και η αντικατάσταση των μελισσιών έχει επιτευχθεί. Καθυστερήση στην εκτροφή γόνου παρουσιάζουν τα μελίσσια που παραμένουν ακόμη στα πευκοδάση. Ο ήπιος καιρός και οι όψιμες μελιτοεκκρίσεις έχουν «μπλοκάρει» τα πλαίσια με μέλι και υπάρχει ελάχιστος χώρος για την εκτροφή γόνου. Σε αυτή την περίπτωση είναι σχεδόν απαραίτητη η «έξοδος» των μελισσιών από τα πευκοδάση και η μεταφορά τους σε γυρεοφόρες ανθοφορίες, αμυγδαλιές, ανοιξιότιχο ρείκι, ξυνίδα κλπ.

Τροφοδοτήσεις της Άνοιξης

Το μέλι είναι η τροφή των μελισσών και καλύπτει τις ανάγκες σε υδατάνθρακες του μελισσιού, όλο το χρόνο. Ένα μελίσσι, με πολλά αποθέματα μελιού, μπορεί να ξεχειμωνιάσει σε ακραίες συνθήκες ψύχους και να αναπτυχθεί ικανοποιητικά την άνοιξη. Αποδεδειγμένα το μέλι σε πλαίσια είναι η καλύτερη τροφή των μελισσιών από την πείνα, όμως το μέλι, αφ' ενός δεν είναι διαθέσιμο πάντοτε, αφ' ετέρου η τροφοδότηση των μελισσιών με μέλι, ενέχει πολλούς κινδύνους: κίνδυνος πνιγμού των μελισσών, πρόκληση ληλασίας και επιπλέον, το μέλι είναι «δαπανηρή» τροφή σε σχέση με τον ανταγωνιστή του, τη ζάχαρη. Έτσι η ζάχαρη παραμένει το δυνατό όπλο στα χέρια του μελισσοκόμου για να βοηθήσει τα μελίσσια:

- να ξεπεράσουν κινδύνους
- να εκθρέψουν γόνου σε περισσότερα πλαίσια, πρωιμότερα
- να κτίσουν κηρήθρες
- να αλλάξουν βασίλισσες
- να εφοδιαστούν με αποθέματα τροφών

σε μια κρίσιμη περίοδο, το δίμηνο Μαρτίου-Απριλίου, το κρίσιμότερο όσον αφορά την ανάπτυξη του μελισσιού και το πλέον απαιτητικό σε πρόσθετη τροφοδότηση.

Η ζάχαρη όμως, σαν όπλο στα χέρια του μελισσοκόμου, έχει και κακή χρήση:

υπερβολική ποσότητα καταλήγει σε αποθεματοποίηση, που είναι δυνατόν να φθάσει μέχρι τον επόμενο τρυγητό, να

νοθεύσει το μέλι

πρώιμη τροφοδότηση, όταν οι θερμοκρασίες δεν έχουν σταθεροποιηθεί πάνω από 16°C, οδηγεί σε πνιγμούς μελισσών, ιδιαίτερα όταν το σιρόπι ζάχαρης είναι σε ποσότητες που δεν μπορεί το μελίσσι να απορροφήσει σε λίγες ώρες.

Έχοντας υπ' όψη τα ανωτέρω τροφοδοτούμε με **ζαχαροζύμαρο**, νωρίς το Μάρτιο ή καλύτερα σε περιοχές όψιμες και σε χαμηλές θερμοκρασίες συνεχίζουμε (από το χειμώνα) την τροφοδότηση με ζαχαροζύμαρο. Ένας τρόπος για την παρασκευή του ζαχαροζύμαρου είναι η μετατροπή της κρυσταλλικής ζάχαρης σε **άχνη**, με κατάλληλους μύλους και η ομογενοποίηση (σε ζυμωτήριο) της άχνης με ποσότητα νερού 10-15% και μικρή ποσότητα μαγιάς αρτοποιείας. Εάν έχουμε δικό μας **μέλι** αντικαθιστούμε ποσότητα νερού με μέλι που έχει ελαφρώς **θερμανθεί**. Άλλα πρόσθετα καλό είναι να αποφεύγονται, μέχρις ότου η έρευνα αποδείξει σίγουρα την ωφελιμότητα, αλλά και ασφαλή χρήση τους.

Η κατανάλωση του ζυμαριού είναι σταδιακή, το ζυμάρι παραμένει πολλές μέρες στα μελίσσια, χωρίς να αλλοιωθεί και βοηθά στη διέγερση της βασίλισσας για ωοτοκία.

Με **σιρόπι ζάχαρης** (2 νερό:1 ζάχαρη) τροφοδοτούμε τα μελίσσια μας από τον Απρίλιο και μετά ή σε πρώιμες περιοχές ήδη από το Μάρτιο. Η τροφοδότηση με μικρές ποσότητες αραιού σιροπιού, διαρκώς αυξανόμενες και πιο συχνά, προσομοιάζει με την εξέλιξη της φυσικής ανθοφορίας και ωθεί το μελίσσι στην εκτροφή γόνου σε πολλά πλαίσια. Ο μελισσοκόμος που προγραμματίζει να εκμεταλλευθεί μια συγκεκριμένη πηγή μελιού π.χ. μελιτοεκκρίσεις του ελάτου, που ξεκινούν τέλη Μαΐου, ενδιαφέρεται να έχει πολλές συλλέκτριες μέλισσες τον Ιούνιο. Επομένως από τις αρχές Απριλίου και για 15-20 ημέρες, πραγματοποιεί αυτή τη διεγερτική τροφοδότηση.

Εάν χρειάζεται **νέες κηρήθρες**, η τροφοδότηση με σιρόπι 1:1 (1νερό:1ζάχαρη), σε ποσότητες ½-1 κιλό, είναι απαραίτητη, παράλληλα με την τοποθέτηση φύλλων κηρήθρας, ακόμη και αν η ανθοφορία είναι ικανοποιητική. Οι ανάγκες διατροφής του γόνου αυτή την εποχή (Απρίλιος) είναι οι μεγαλύτερες όλης της χρονιάς.

Το ίδιο ισχύει και για εργασίες βασίλισσας, που κάθε επιχείρηση μελισσοκομική, σε πρώιμες ή όψιμες, πραγματοποιεί το Μάρτιο ή τον Απρίλιο.

Η τροφοδότηση, λοιπόν, με ζάχαρη, είτε σε μορφή ζαχαροζύμαρου είτε σε διάλυση με νερό (σιρόπι), είναι ένα **εργαλείο απαραίτητο** για κάθε μελισσοκόμο, νέο ή έμπειρο. Χρειάζεται όμως **προσεκτική χρήση**, για να αποφευχθούν δυσάρεστες καταστάσεις, πνιγμοί μελισσών, νοθεία μελιού, ληλασία, άσκοπες δαπάνες κ.α.

Πέικι (*Erica arborea*)

Σχίνος (*Pistacia lentiscus*)

❗ το πετρέλαιο (ή η βενζίνη) είναι η καλύτερη τροφή των μελισσών

Μελισσοκομικά Φυτά

Η γνώση και η εκμετάλλευση της μελισσοκομικής χλωρίδας μιας περιοχής, στην ακτίνα δράσης ενός μελισσοκόμου, εξασφαλίζει στα μελίσσια το απαραίτητα **νέκταρ και γύρη**, με φυσιολογικό τρόπο, με τη βόσκησή της από τις συλλέκτριες μέλισσες. Με αυτό τον τρόπο, όχι μόνο ξεπερνιούνται αδυναμίες και μειονεκτήματα της τροφοδοσίας, αλλά και καλύπτουμε τις ανάγκες των μελισσιών σε γύρη, πέρα από τις ανάγκες σε μέλι, με «ανάλωση» των εργατριών μελισσών-συλλεκτριών, που είναι και στο τελευταίο στάδιο εργασίας, πριν φθαρούν και χαθούν.

Η μεταφορά, δηλαδή, των μελισσιών σε **ανθοφορίες** για νέκταρ και γύρη, αυτή την εποχή, ανταποκρίνεται στις ανάγκες των μελισσιών και **περιορίζει τις τροφοδοτήσεις**. Η μεταφορικής σημασίας ρήση «**το πετρέλαιο (ή η βενζίνη) είναι η καλύτερη τροφή των μελισσών**», θέλει να δείξει ότι ο μελισσοκόμος πρέπει να ψάξει να βρει κατάλληλες τοποθεσίες με μελισσοκομικά φυτά, που ανθίζουν την εποχή που τον ενδιαφέρει και να μεταφέρει τα μελίσσια του έγκαιρα.

Το δίμηνο Μαρτίου - Απριλίου είναι πλούσιο σε μελισσοκομική χλωρίδα.

Αυτοφυή δέντρα, όπως το **Πεύκο**, η **Γκορτσιά**, **ανοιξιάτικη Κουμαριά**, η **Κουτσουπιά**, το **Αλμυρίκι** της άνοιξης, το **Μηλιάδι**, η **Ιτιά** είναι πηγές μελιού (νέκταρ ή μελίτωμα) και γύρης. Με τον όγκο τους εξασφαλίζουν την παραγωγική συνύπαρξη πολλών μελισσιών σε μικρές περιοχές.

Αυτοφυείς, μεγάλοι θάμνοι επίσης, όπως τα **Ανοιξιάτικα Ρείκια**, ο **Σχίνος**, η **αγριοτριανταφυλλιά** είναι αξιόλογα γυρεοδοτικά φυτά, καθώς και πλούσια (τα ρείκια) σε νέκταρ.

Καλλιεργούμενα δέντρα με μεγάλη σημασία στη μελισσοκομία, όπως η **Αμυγδαλιά** και η **Βερικοκιά** το Μάρτιο και η **Πορτοκαλιά** και η **Μηλιά** τον Απρίλιο.

Καλλιεργούμενοι καλλωπιστικοί θάμνοι ή δέντρα, όπως το **Βιβούρνο**, η **Πασχαλιά**, η **Δάφνη**, ο **Καλλιστήμων** είναι κυρίως γυρεοδοτικά φυτά.

Από τη χαμηλή βλάστηση, ο **Ασφόδελος**, η **Αστοιβή**, η **Λαφάνα**, το **Φασκόμηλο**, η **Καβαλλαριά**, η **Μολόχα**, η **Αγριορίγανη** ή θυμαράκι, η **Λαδανιά**, η **Ξυνίδα**, το **Τουρέκι** ή Αλληλούια, η **Ανεμώνη** και πολλά άλλα, συμπληρώνουν τη θαυμάσια μελισσοκομική χλωρίδα της πρώιμης Άνοιξης.

Επιλέγουμε φωτογραφίες μελισσοκομικών φυτών της

Γκορτσιά (*Prunus amygdaloformis*)

Πορτοκαλιά (*Citrus aurantium*)

Βιβούρνο (*Viburnum lantana*)

Αυτοπροστασία από τη βροχή

Πασχαλιά (*Syringa vulgaris*)

Ασπιδή (*Poterium spinosum*)

Άσπρη Λαδανιά (*Cistus parviflorus*) στις ασπιδες

εποχής. Μερικά φυτά της εποχής έχουν σύστημα «αυτοπροστασίας» της ανθοφορίας τους από τη βροχή, όπως το ανοιξιάτικο ρείκι, οι ανεμώνες, οι κουμαριές κ.α..

Έλεγχος και Καταπολέμηση της Βαρρόα

Η μέριμνα μας για τον έλεγχο της Βαρρόα είναι (ή πρέπει να είναι) συνεχής όλο το χρόνο. Τον Απρίλιο ελέγχουμε, κόβοντας κηφνόγονο (τελευταία φωτογραφία) και τινάζοντας το πλαίσιο σε άσπρη επιφάνεια π.χ. καπάκι κυψέλης. Εάν διαπιστώσουμε υψηλή προσβολή, εφαρμόζουμε ήπιες μεθόδους καταπολέμησης, όπως προσθήκη κηφνοπλαισίων-παγίδων της Βαρρόα και αφαίρεσή τους, αφού γεννήσει η βασίλισσα και κλεισθεί ο κηφνόγονος.

Προγράμματα για μελισσοκόμους

Η συνολική δέσμη των αγροτικών προγραμμάτων, το **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020**, ελπίζουμε να ξεκινήσει...μέσα στο 2016. Η τελευταία πληροφόρηση, σε αντίθεση με όσα ακούγονταν για προσκλήσεις προγραμμάτων την Άνοιξη του 2016, μιλάει για εκκίνηση μετά το φετινό καλοκαίρι, το Φθινόπωρο.

Τα **βασικά μέτρα παραμένουν τα ίδια** (Νέοι Αγρότες, Σχέδια Βελτίωσης, Βιολογική Γεωργία και Κτηνοτροφία, Μεταποίηση, Leader κ.α.), με κάποιες γενικές αλλαγές προς τη σωστή κατεύθυνση, όπως π.χ.:

- ανοικτές προσκλήσεις (σε κύκλους υποβολής αιτήσεων ενίσχυσης, χωρίς σύντομες καταληκτικές ημερομηνίες),
- συμπληρωματικότητα των διάφορων μέτρων μεταξύ τους (για τη δημιουργία ολοκληρωμένων έργων, όπως για παράδειγμα υποβολή κοινού επιχειρηματικού σχεδίου για το Μέτρο των Νέων Γεωργών και Σχεδίων Βελτίωσης ,
- επιλεξιμότητα των επενδύσεων από την ημέρα της υποβολής της αίτησης ενίσχυσης και όχι την ημερομηνία πρόσκλησης ενδιαφέροντος (δηλαδή μπορούμε να επιδοτηθούμε για αγορές, που έχουμε κάνει, μόνο αφού υποβάλουμε αίτηση ενίσχυσης) κ.α.

Επίσης υπάρχουν και πιο εξειδικευμένες αλλαγές, που ενδιαφέρουν τους μελισσοκόμους, όπως π.χ. η δυνατότητα πρόσβασης στο πρόγραμμα της Μεταποίησης, όχι μόνο ομάδων παραγωγών και νομικών προσώπων, αλλά και μεμονωμένων παραγωγών και η επιδότηση για προσθήκη γραμμής παραγωγής από τα υπόλοιπα προϊόντα κυψέλης (πρόπολη, βασιλικό πολτό, γύρη κτλ), σε ένα μόνο επενδυτικό σχέδιο (που μπορεί να συνδυαστεί και με επενδύσεις από τα σχέδια βελτίωσης).

Ανεμώνη (*Anemone spp*)

Κοπή κηφηνόγου

Στα επόμενα τεύχη θα κάνουμε πιο λεπτομερείς παρουσιάσεις των διαφόρων μέτρων, ελπίζοντας να εκπλαγούμε ευχάριστα από το χρόνο προκήρυξης τους.

Κοπή Βασιλόπιτας

Ο Μελισσοκομικός Σύλλογος Χαλκιδικής «Ο Αριστοτέλης» έκοψε τη Βασιλόπιτα για το 2016 στην αίθουσα «Συναυλία» στα Ν. Μουδανιά. Η αίθουσα παραχωρήθηκε δω-

ρεάν από τον επιχειρηματία, τον οποίο ευχαριστούμε θερμά. Ευχαριστίες επίσης και προς τους χορηγούς της εκδήλωσης, Αφοί Τριάντου -Μελισσοκομικά είδη και εφόδια, Ν. Μουδανιά, Πάρις και Βίκυ Βαγιωνά- Τοπικά προϊόντα Χαλκιδικής, Λάδι-Μέλι κλπ, Περιοδικό Μελισσοκομική Επιθεώρηση -Μεσημέρι Επανωμής. Προηγήθηκε ενημερωτική ομιλία του Προέδρου του Συλλόγου, κ. Δημήτρη Τσέλλιου. Η συνολική εκδήλωση είχε μεγάλη επιτυχία.

alcargo sugar

Εμπόριο ζάχαρης

ALCARGO

Έδρα: Πάτρα, Σαραβάλη, Σταδίου 11, ΤΚ. 26500 | τηλ/fax: 2610 641.653, 6973 371.161, 6970 112.435
email: alcargo@windowslive.com | www.alcargo.gr

ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

1961

ΕΚΤΡΟΦΕΙΟ ΜΕΛΙΣΣΩΝ & ΒΑΣΙΛΙΣΣΩΝ

- Το εκτροφείο μας διαθέτει επιλεγμένες βασίλισσες ποιότητας, φυσικής γονιμοποίησης και τεχνητής σπερματέγχυσης.
- Οι βασίλισσες που γονιμοποιούμε σας εξασφαλίζουν ταχύρρυθμη ανάπτυξη της κυψέλης και ανθεκτικότητα στις ασθένειες.
- Η πολύχρονη πείρα μας και ο άρτιος εξοπλισμός μας, αποτελούν τα στοιχεία που συμπληρώνουν και εγγυώνται αποτελεσματικά επίπεδα απόδοσης της παραγωγής σας.
- Μπορείτε επίσης, να προμηθευτείτε παραφυάδες, μελισσοδέματα, βασιλικό πολτό, γύρη και μέλι.

Liberopoulos QUEEN BEES

e-mail:

Liberopoulos_queenbees17@hotmail.com

Διεύθυνση: Κωνσταντινουπόλεως 5,
Σπάρτη Λακωνίας 23100

Υπεύθυνη πωλήσεων : Βίκυ Λυμπεροπούλου 6944434445

Για μελισσοκομικές πληροφορίες : Γ. Λυμπερόπουλος 6945422535

Για παραγγελίες : 27310-27824 / 27310-27045

20 χρόνια τώρα στηρίζουμε ελληνικές κυψέλες

Για τις ανάγκες της ελληνικής αγοράς επενδύσαμε στην παραγωγή νέων προϊόντων που θα βοηθήσουν στην συρμάτωση των πλαισίων.

Πλέον εκτός από το γνωστό σε όλους σύρμα παρέχουμε καψούλια και καρφιά για την συρμάτωση

- Σύρμα πλαισίων
- Καψούλια
- Καρφάκια

Αναγνωρίστε το σύρμα μας από το καρούλι του. Εάν δεν μπορείτε να το βρείτε στην περιοχή σας επικοινωνήστε μαζί μας.

Πώληση μόνο χονδρική
Ελάχιστη ποσότητα 18 τεμάχια

STAHL DRAHT

Χ. Κατσαούνης & ΣΙΑ ΕΕ
Επεξεργασία, Παραγωγή & Εμπορία Συρμάτων
Θέση Μεγάλη Αυλή, 19001, Κερατέα Αττικής,
Τ.Θ. 60019
Τηλ: +302299066731
sales@beewire.gr, www.beewire.gr

Αντιλήψεις για την προέλευση των μελισσών στο παρελθόν

Γιώργος Μαυροφρύδης
Αρχαιολόγος, Μελισσοκόμος
mavrofridis@arria-trans.gr

Ενα από τα σημαντικά ζητήματα που απασχόλησε για αιώνες τους μελετητές της μέλισσας ήταν αυτό της προέλευσής της. Ο κυριότερος λόγος που προέκυψε αυτό είχε να κάνει με το ζευγάρι της βασίλισσας, το οποίο, επειδή λαμβάνει χώρα στον αέρα, δεν ήταν δυνατόν να παρατηρηθεί από τους ανθρώπους. Η αδυναμία λοιπόν ικανοποιητικής δικαιολόγησης της προέλευσης των μελισσών οδήγησε στην εμφάνιση διαφόρων μύθων και αντιλήψεων που θα προσπαθήσουμε να διερευνήσουμε εδώ. Το ενδιαφέρον είναι πως οι αντιλήψεις αυτές παρέμειναν σε ισχύ έως τον 17^ο αιώνα, ενώ ο απόηχός τους φτάνει ως τα μέσα του 19^{ου} και σε ορισμένες περιπτώσεις λαϊκής παράδοσης έως τα μέσα του 20^{ου}.

Στην αναφερθείσα αδυναμία παρακολούθησης της σύζευξης μεταξύ βασίλισσών και κηφήνων θα πρέπει νομίζω να αναζητήσουμε τόσο τη δημιουργία της άποψης περί του κυρίαρχου αρσενικού, «ηγεμόνα» ή «βασιλιά», που άρχει στην κυψέλη, όσο και αυτή της ιερότητας της μέλισσας, η οποία απαντά σε όλες σχεδόν τις θρησκείες. Στην ιερότητα αυτή θα πρέπει να συνέβαλε (και) η λανθασμένη αντίληψη πως το εν λόγω έντομο δεν αναπαράγεται με σεξουαλική επαφή.

Στη χριστιανική θρησκεία και δη στην ορθοδοξία η «αγνότητα» των μελισσών ήταν η ιδιότητα που απέτρεπε τη συμμετοχή των «μιαρών» γυναικών στον τρίγυ των «καθαρών» προϊόντων τους (Γερμανίδου, 2011: 78). Για τον ίδιο λόγο επιβαλλόταν η αποχή των μελισσοκόμων από ερωτικές συνεντεύξεις πριν από τον τρίγυ και γενικότερα πριν από την επίσκεψη στο μελισσοκομείο, απαγόρευση που ίσχυε από τη ρωμαϊκή ήδη εποχή (Ράιος, 2000) και διατηρήθηκε ως τις μέρες μας (Μαυροφρύδης, 2007). Ο συμβολικός συσχετισμός της Θεοτόκου (με την άμωμο σύλληψη του Χριστού) και της αγνότητας που αντιπροσώπευε η μέλισσα διαδόθηκε κυρίως στη Δύση και λιγότερο στη βυζαντινή εικονογραφία και θεολογία (Γερμανίδου, 2011: 78). Στην καθολική Δύση, στη Σεβίλλη της Ισπανίας συγκεκριμένα, αναφέρεται ακόμη και περίπτωση τιμωρίας μοικού γυναίκας με κεντρίσματα μελισσών (Crane, 1999: 542).

Στην αρχαία Αίγυπτο ο μύθος έλεγε πως όταν έκλαψε ο θεός ήλιος Ρα, τα δάκρυά του πέφτοντας στο έδαφος μεταμορφώθηκαν σε μέλισσες (Chouliara – Raios, 1989: 31. Kritsky, 2010: 12). Σε άλλον παρόμοιο μύθο από τη Βρετανία οι μέλισσες φέρονται να δημιουργήθηκαν από τα δάκρυα του εσταυρωμένου Χριστού (Ivanov & Torogon, 1982).

Ο Αριστοτέλης, ασχολείται κι αυτός με το ζήτημα της προέλευσης των μελισσών στα έργα του *Περί τα ζώα ιστορίαι* (Ε,

❗ Όταν έκλαψε ο θεός ήλιος Ρα, τα δάκρυά του πέφτοντας στο έδαφος μεταμορφώθηκαν σε μέλισσες.

21) και *Περί ζώων γενέσεως* (Γ, 10) και τις θέσεις του εξετάζει σε σχετική μελέτη ο καθηγητής Βασίλης Λιάκος (2000). Την εποχή του Αριστοτέλη υπήρχαν πολλές απόψεις σχετικά με τη γένεση των μελισσών. Ορισμένοι υποστήριζαν πως οι μέλισσες ούτε ζευγαρώνουν ούτε γεννούν, αλλά μεταφέρουν το γόνο τους από ορισμένα λουλούδια. Άλλοι πίστευαν πως οι μέλισσες φέρνουν τον γόνο των κηφήνων από συγκεκριμένα λουλούδια, ενώ ο γόνος των εργατριών γεννιέται από τους ηγεμόνες (τους οποίους μερικοί ονόμαζαν και μητέρες, υπονοώντας ότι γεννούν). Οι τελευταίοι έφεραν ως επιχειρήματα το γεγονός ότι ο γόνος των κηφήνων δημιουργείται ακόμη κι όταν δεν υπάρχει ηγεμόνας σε αντίθεση με αυτόν των εργατριών. Άλλοι έλεγαν ότι οι μέλισσες ζευγαρώνουν και ότι οι κηφίνες είναι αρσενικοί και οι εργάτριες θηλυκές. Αφού καταγράφει λοιπόν ο Αριστοτέλης τις υπάρχουσες απόψεις στο *Περί τα ζώα ιστορίαι*, οι οποίες δεν φαίνεται ωστόσο να τον ικανοποιούν, στο *Περί ζώων γενέσεως* εξετάζει εκ νέου το όλο θέμα και με λογικά επιχειρήματα απορρίπτει τις λανθασμένες θεωρίες καταλήγοντας σε εν πολλοίς ορθά συμπεράσματα.

Αρχικά απορρίπτει ως παράλογη την άποψη πως οι μέλισσες μεταφέρουν τον γόνο από τα λουλούδια. Εφόσον δεν δημιουργείται γόνος εργατριών χωρίς την παρουσία βασιλέων, συμπεραίνει ότι αυτός δεν είναι αποτέλεσμα ζευγαρώματος εργάτριας με εργάτρια, ούτε κηφήνα με κηφήνα, ούτε και εργάτριας με κηφήνα. Η πιθανότητα που απομένει, εάν φυσικά είναι αποτέλεσμα ζευγαρώματος, είναι να γεννούν οι βασιλείς ζευγαρώνοντας. Επειδή όμως κηφίνες γεννιούνται και χωρίς την παρουσία βασιλέων, η γένεσή τους είναι ανεξάρτητη από ζευγάρι. Αντιθέτως, επειδή δεν εμφανίζεται γόνος εργατριών χωρίς την παρουσία βασιλέων, απομένει η πιθανότητα να γεννούν οι βασιλείς το είδος τους και τις εργάτριες (Λιάκος, 2000).

Οι παραπάνω θέσεις του Αριστοτέλη μπορεί να έτυχαν κάποιας αποδοχής, εκείνο ωστόσο που χαρακτήριζε τις αντιλήψεις για το εξεταζόμενο θέμα έως τον 17^ο τουλάχιστον αιώνα ήταν η βουγονία, η προέλευση δηλαδή των μελισσών (όχι

όμως αποκλειστικά και μόνο) από κουφάρι βοδιού. Στην ουσία, ο μοναδικός από τους αρχαίους συγγραφείς που ασχολήθηκαν με τη μελισσοκομία που δεν αναφέρεται στη βουγονία είναι ο Αριστοτέλης (Fraser, 1951: 10).

Οι συγγραφείς που κάνουν λόγο για τη βουγονία είναι πολλοί και όχι μόνο από την αρχαιότητα. Ακολουθούν ορισμένοι από τους Μέσους Χρόνους ακόμη και από τη νεότερη, όπως θα δούμε παρακάτω, εποχή!

Σύμφωνα με τον Βιργίλιο (70 – 19 π.Χ.) η βουγονία εμφανίζεται με τον μυθικό Αρισταίο, το γιό του Απόλλωνα και της Κυρήνης, ο οποίος δίδαξε στους ανθρώπους τη μελισσοκομία. Ο Λατίνος ποιητής αναφέρει στα *Γεωργικά* του (IV, 317-558) πως ο Αρισταίος είδε κάποτε στην Αρκαδία την Ευρυδίκη, τη γυναίκα του Ορφέα, και συνεπαρμένος από τη γοητεία της όμορφης δρυάδας δοκίμασε να την κάνει δική του με τη βία. Η Ευρυδίκη, πιστή στον άντρα της, απομακρύνθηκε τρομαγμένη· πάνω στον δρόμο της όμως τη δάγκωσε ένα φίδι και πέθανε. Λόγω της άτυχης αυτής ερωτικής περιπέτειας λίγο έλλειψε να χαθεί για πάντα το μέλι, το οποίο ήταν βέβαια μια από τις κυριότερες προσφορές του Αρισταίου στους ανθρώπους (Κακριδής, 1986, III: 112) κι αυτό γιατί ο Αρισταίος βρήκε μετά λίγο καιρό τις μέλισσές του νεκρές. Απελπισμένος, ζήτησε τη βοήθεια της μητέρας του, της νύμφης Κυρήνης, κι αυτή τον συμβούλευσε να αναζητήσει τον Πρωτέα. Όταν τελικά τον συνάντησε, ο πολύξερος γέροντας τον ενημέρωσε πως η καταστροφή των μελισσών οφειλόταν στην εκδίκηση του Ορφέα. Οι Ναπαίες νύμφες, οι παιδικές φίλες της Ευρυδίκης, ήταν αυτές που είχαν αφανίσει τις μέλισσές τους (Cook, 1895). Για να κατευνάσει την οργή του έπρεπε να θυσιάσει τέσσερις επιλεγμένους ταύρους και τέσσερις αγελάδες, αφήνοντας τα πτώματά τους σε σκιερό μέρος. Το έπραξε και: «... ξάφνου εκεί ένα θάσασμα που κι αν το λες ξενίζεις, / Παρατηρούν οι θυσιαστές μες στων βοδιών τα σπλάχνα / Τα νερούλα, εμπουρμπούριζαν απ' όλην την κοιλιά τους / οι μέλισσες, κι απ' τα πλευρά τα τσακισμένα εβράζαν / Κ' εσπικωνόνταν σύγγεφο τεράστιο στον αέρα / Κ' εμαζευόνταν στες κορφές των δέντρων κι απ' τους κλάδους / Τους λυγερούς σαν τα τσαμπιά του σταφυλιού εκρεμώνταν» (*Γεωργικά*, IV, 552-558, Μετάφραση Κων/νου Θεοτόκη).

Κατά την εκδοχή του Οβιδίου (43 π.Χ. – 17 μ.Χ.), του άλλου μεγάλου Λατίνου ποιητή, που απαντά στο έργο του *Fasti* (= *Ημερολόγιο*, I, 363-380), ο Αρισταίος αναζητά τον Πρωτέα στη θάλασσα που ήταν η συνηθισμένη του κατοικία. Τον εντόπισε τελικά σ' ένα νησί κοντά στις εκβολές του Νείλου όπου αναπαύονταν τα μεσημέρια και δένοντάς τον (για που ο Πρωτέας είχε την ικανότητα να μεταμορφώνεται σε ό,τι επιθυμούσε) τον ανάγκασε να του αποκαλύψει τη λύση για να ξαναποκτήσει μέλισσες: να θάψει το πτώμα σφαγμένου βοδιού, επειδή, όταν το κουφάρι αποσυντίθεται παράγονται σμήνη μελισσών. Ο θάνατος του ενός θα γεννούσε χίλιες ζωές.

Στα *Γεωργικά* του Βιργίλιου και πάλι αλλά λίγο παραπάνω (IV, 295-314) από το χωρίο που εξετάσαμε, ο ποιητής περιγράφει τη μέθοδο αναπαραγωγής μελισσών από ταύρο, τόπο καταγωγής της οποίας αναφέρει την Αίγυπτο. Επιλέγεις μικρό και στενό χώρο και κατασκευάζεις κτίσμα με τέσσερα παράθυρα το ένα απέναντι στο άλλο και από πάνω σκεπή από κεραμίδια. Στη συνέχεια παίρνεις ένα ευνοησιμμένο ταύρο του οποίου τα δύο ετών κέρατα μόλις κυρτώνουν πάνω από τα φρύδια, του βουλώνεις ρουθούνια και στόμα και τον χτυπάς μέχρι θανάτου, χωρίς όμως να ανοίξει το δέρμα. Περιορίζεις το σώμα στον κλειστό χώρο καλυμμένο με θυμάρι και μετά από εννέα ημέρες, αφού μαλακώσουν τα κόκκαλα έχοντας υποστεί ζύμωση, θα κάνουν την εμφάνισή τους εκπληκτικά πλάσματα, τα οποία βομβίζοντας με τα φτερά τους θα

πετάξουν στον αέρα – ένα σμήνος μελισσών.

Υπάρχει η άποψη (Fraser, 1951: 8, 11) πως ο Βιργίλιος συμπεριέλαβε το επεισόδιο με τον Αρισταίο στο ποίημά του μερικά χρόνια αφ' ότου το είχε ολοκληρώσει και πως αντικατέστησε με αυτό το αρχικό τελειώμά του. Θεωρείται μάλιστα περίεργο ότι ο εν λόγω ποιητής ενστερνίστηκε τη μυθική πρακτική για τη γένεση μελισσών από κουφάρι ταύρου. Σε κάθε περίπτωση όμως, ο Βιργίλιος μιλά στην ποίησή του για τις βουγενείς «μέλισσες» σαν κάτι που άκουσε και όχι σαν κάτι που είδε με τα μάτια του.

Αναφορικά με τις πηγές από όπου άντλησε ο Βιργίλιος, ως κύρια πηγή πιθανολογείται το χαμένο σήμερα έργο του Νικάνδρου του Κολοφώνιου, *Μελισσοουργικά*. Ο Βιργίλιος έζησε λίγο μετά τον Βάρρονα και πιθανόν ανέτρεχε στα έργα του τελευταίου για πληροφορίες (Fraser, 1951: 38-39· Whitfield, 1956).

Μπορεί μεν τα *Μελισσοουργικά* του Νικάνδρου (2^{ος} αιώνας π.Χ.) να μη διασώθηκαν, στα διασωθέντα όμως έργα του, στα *Θηριακά* (471) και τα *Αλεξιφάρμακα* (445-446), κάνει λόγο για τη βουγονία. Στα *Θηριακά* μάλιστα αναφέρει επί λέξει: «ἵπποι γὰρ σφηκῶν γένεσις, ταῦροι δὲ μελισσῶν».

Ο Αντίγονος ο Καρύστιος (250 – 197 π.Χ.) αναφέρει στο έργο του *Ιστοριῶν παραδόξων συναγωγή* (XIX, 14-18· Keller, 1877: 6) πως «εάν στην Αίγυπτο θάψεις βόδι σε κάποια μέρη έτσι ώστε μόνο τα κέρατα να προεξέχουν από το έδαφος, λένε, πως μέλισσες πετούν έξω· το σάπιο βόδι διαλύεται σε μέλισσες».

Τις πρώτες μαρτυρίες ωστόσο για τη βουγονία των μελισσών οφείλουμε σε Έλληνες συγγραφείς από την ελληνιστική Αλεξάνδρεια, τον Αρχέλαο, τον Καλλίμαχο, τον Φιλέτα και τον Νικάνδρο. Όλοι τους την υπαινίσσονται στα ποιήματα και τα επιγράμματά τους (Ransome, 2014: 114).

Ο Βάρρων (116 -27 π.Χ.) στο έργο του *De Re Rustica* (III, 16, 4) μιλά για γένεση μελισσών εν μέρει από μέλισσες και εν μέρει από αποσυντιθέμενο βόδι, ενώ παραθέτει και δύο επιγράμματα στα οποία γίνεται λόγος για τη βουγονία (Whitfield, 1959). Ένα του Αρχελάου: «βοὸς φθιμένης πεπλανημένα τέκνα» και ένα του Νικάνδρου: «ἵππων μὲν σφῆκες γενεά, μούσχων δὲ μέλισσαι». Σε άλλο σημείο του έργου του (II, 5, 5) αναφέρεται σε μέλισσες που οι Έλληνες ονομάζουν βουγενείς. Την ίδια ονομασία (βουγενείς) χρησιμοποιεί αργότερα και ο νεοπλατωνικός φιλόσοφος Πορφύριος (234 - 305 μ.Χ.) στο έργο του *Περί του εν Οδύσεια των Νυμφῶν Ἄντρου* (18). Ο Θεόκριτος (315 – 260 π.Χ.), στο ποίημα *Σύριγξ* (3), χρησιμοποιεί για τη μέλισσα τη λέξη «ταυροπάτρω», ενώ ο Στράτων (2^{ος} μ.Χ. αιώνας) από τις Σάρδεις, ο οποίος συνέθεσε τη *Μούσα παιδική*, μια συλλογή από 258 επιγράμματα 26 ποιητών, γράφει στον πρώτο στίχο ενός από αυτά (του 249): «βουποιήτε μέλισσα, πόθεν μέλι τοῦμόν ἰδοῦσα /...».

Ο Κολουμέλλας (4 - 70 μ.Χ.) στο *De Re Rustica* (IX, XIV, 1), αναφέρει πως τα μελίσινα θα πρέπει να καπνίζονται με ξερή σβουνιά βοδιού, επειδή ο καπνός αυτός είναι καλά αποδεκτός από τις μέλισσες, λόγω του ότι οι μέλισσες είναι κατά κάποιο τρόπο συνδεδεμένες με τα βόδια. Παρακάτω (IX, XIV, 6), γράφει πως ο Δημόκριτος (δεν είναι ο αβδηρήςτης φιλόσοφος αυτός), ο Μάγκος και ο Βιργίλιος ενστερνίζονται την αναπαραγωγή μελισσών από νεκρό ευνοησιμμένο ταύρο και παραθέτει την άποψη του Μάγκου πως αυτό μπορεί να γίνει και από την κοιλιά ενός ταύρου. Συμφωνεί ωστόσο με την άποψη του Κέλσου (το έργο του οποίου, όπως και αυτό του Μάγκου, δεν έχει διασωθεί) ο οποίος θεωρεί πως οι μέλισσες δεν πεθαίνουν σε τέτοιους αριθμούς ώστε να καθίσταται αναγκαία η παραγωγή τους δια αυτού του τρόπου. Άλλωστε, δεν θα έστεκε από οικονομικής άποψης να σκοτώσεις ένα

ταύρο για να λάβεις -όπως πιστευόταν- ένα ή ίσως και περισσότερα σμήνη μελισσών.

Ο Πλίνιος ο Πρεσβύτερος (23 -79 μ.Χ) μιλά, στη Φυσική του Ιστορία (*Naturalis Historia*, XI, 23) για τη δυνατότητα «εάν οι μέλισσες εξολοθρευτούν να αντικατασταθούν με άλλες που θα προέλθουν από την κοιλιά ενός πρόσφατα σκοτωμένου βοδιού, σκεπασμένου με σβουνιά». Συνεχίζει λέγοντας πως «ο Βιργίλιος λέει ότι αυτό δύναται να πραγματοποιηθεί με το σώμα ενός νεαρού ταύρου, με τον ίδιο τρόπο που ένα πτώμα αλόγου παράγει μικρές και μεγάλες σφήκες και ενός γαϊδάρου σκαθάρια». Ο Πλούταρχος (45 – 120 μ.Χ.) στους *Βίους Παράλληλους* (*Άγις και Κλεομένης*, 60, 5) κάνει επίσης λόγο για μέλισσες που γεννιούνται από νεκρά βόδια, σφήκες από άλογα και σκαθάρια από γαϊδούρια. Ο σχολιαστής της *Αινιάδας* του Βιργιλίου Σέρβιος (*In Vergilii Aeneidos commentarius* I, 435) γράφει πως «οι μέλισσες λέγεται πως

! ... τον ανάγκασε να του αποκαλύψει τη λύση για να ξαναποκτήσει μέλισσες: να θάψει το πτώμα σφαγμένου βοδιού, επειδή, όταν το κουφάρι αποσυντίθεται παράγονται σμήνη μελισσών.

προέρχονται από βόδια, οι κηφίνες από άλογα, οι μεγάλες σφήκες από μουλάρια και οι μικρές από γαϊδαρούς». Στη βουγονία τέλος αναφέρεται και ο Ισίδωρος της Σεβίλλης (560 – 636 μ.Χ.) στο έργο του *Etymologiae* (XI, 4 & XII, 8).

Ο Αιλιανός, ο οποίος αν και Ρωμαίος έγραφε στα ελληνικά, αναφέρει, στο *Περί ζώων ιδιότητος* (B, 57) πως «ακόμα και νεκρό το βόδι είναι αξιέπαινο πλάσμα. Μέλισσες γεννιούνται απ' το λείψανό του, τα πιο εργατικά από τα πλάσματα...» (μετάφραση ΦΟΚ).

Η ιστορία του Σαμφών στην Παλαιά Διαθήκη (Κριταί, ιδ, 8) ο οποίος βρήκε μελίσι και μέλι στο πτώμα του λιονταριού που είχε σκοτώσει, συγχέεται από ορισμένους (Λιβέρη, 2000· άλλοι στον Fraser, 1951: 12) με την περίπτωση της βουγονίας, ως να γεννήθηκαν δηλαδή οι μέλισσες από το κουφάρι. Ωστόσο, στην περίπτωση αυτή φαίνεται πως το πτώμα είχε αφεθεί να ξεραθεί, οπότε ήταν δυνατό να το χρησιμοποιήσουν αργότερα μέλισσες ως φωλιά. Παρόμοια άλλωστε ιστορία αναφέρει και ο Ηρόδοτος (*Ιστορίαι*, E, 114): οι Αμαθούσιαι αποκεφάλισαν τον Ονέσιλο που πολιορκούσε την πόλη τους και κρέμασαν το κεφάλι του στην πύλη, το οποίο έμεινε εκεί και αποστεώθηκε. Ένα σμήνος μελισσών φώλιασε τότε στο κρανίο και το γέμισε κηρήθρες.

Κάπως σχετική και η περίπτωση του μύθου που μας γνωστοποιεί ο Σέρβιος (*In Vergilii Aeneidos commentarius* I, 435): μια ομάδα γυναικών σκότωσε στον Ισθμό Ίερια της Δήμητρας με το όνομα Μέλισσα, επειδή δεν ήθελε να τους αποκαλύψει τα σχετικά με τα Ελευσίνια μυστήρια δρώμενα, στα οποία την είχε μύσει η θεά. Η Δήμητρα τιμώρησε τις φόνισσες στέλνοντάς τους πανούκλα, ενώ από το πτώμα της πιστής Ίεριας γεννήθηκαν μέλισσες. Εδώ έχουμε βέβαια γένεση μελισσών από πτώμα, αφορά όμως σε μια πολύ ειδική και μοναδική περίπτωση. Παρόλα αυτά, δεικνύει με τη σειρά της την αδυναμία των αρχαίων να εξηγήσουν τη γέν-

Φανταστική απεικόνιση βουγονίας σε έργο του 18ο αιώνα.

νηση της μέλισσας (Λιβέρη, 2000) και την ανάγκη να πλαστούν μύθοι που να τη δικαιολογούν.

Από ένα χαμένο σήμερα ελληνικό έργο της αλεξανδρινής εποχής υπό τον τίτλο *Φυσιολόγος* προέκυψαν, από την αντιγραφή του αρχετύπου, αρκετά χειρόγραφα πολλαπλών εκδοχών του και σε διάφορες γλώσσες, όπου αναπαράγονται οι παραπλανητικές απόψεις περί βουγονίας (Γερμανίδου, 2011: 191-192). Το κείμενο όμως που παραθέτει τις περισσότερες πληροφορίες για τη βουγονία και την πρακτική άσκησή της είναι αυτό του Φλωρεντίνου και βρίσκεται στα Γεωπονικά, ένα συμπλήρωμα έργων διάφορων συγγραφέων και εποχών που έλαβε την τελική του μορφή τον 10^ο αιώνα, στα χρόνια του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Ζ' του Πορφυρογέννητου.

Σύμφωνα με τον Φλωρεντίνο (*Γεωπονικά*, ΙΕ, 22-30) ο τρόπος παραγωγής μελισσών έχει ως εξής: κατασκευάζεται κτίσμα με ύψος, πλάτος και μήκος δέκα πήχεων, με μια πόρτα και τέσσερα παράθυρα, ένα σε κάθε πλευρά. Σε αυτό οδηγείται ένα βόδι ηλικίας τριάντα μηνών, σαρκώδες και παχύ. Νέοι άνδρες το χτυπούν τότε με ρόπαλα συνθλίβοντας τη σάρκα και τα κόκκαλα, με προσοχή όμως ώστε να μην τρέξει αίμα, γιατί από το αίμα δεν παράγονται μέλισσες. Το βόδι τοποθετείται στη συνέχεια πάνω σε θυμάρια και κλείνονται όλες οι οπές του σώματός του με πανιά βουτηγμένα σε πίσσα. Κλείνονται επίσης ερμητικά με λάσπη η πόρτα και τα παράθυρα ώστε να αποκλειστεί το φως και ο αέρας. Μετά από τρεις εβδομάδες το κτίσμα ανοίγεται από όλες τις πλευρές για να εισέλθει φως και αέρας, εκτός και αν φυσά δυνατός αέρας, οπότε καλό είναι η πλευρά από όπου φυσά να παραμείνει κλειστή. Το κτίσμα κλείνεται και πάλι ερμητικά με λάσπη για άλλες δέκα ημέρες και την ενδέκατη, όταν ανοιχθεί, είναι γεμάτο με μέλισσες σε τσαμπιά ενώ από το βόδι δεν έχουν απομείνει παρά τα κέρατα, τα οστά και το τρίχωμα. Λέγεται

μάλις πως από τον εγκέφαλο και τον νωτιαίο μυελό δημιουργούνται βασιλιάδες και από τη σάρκα οι άλλες μέλισσες.

Παρατηρούμε ότι η μαρτυρία του Βιργίλιου με αυτήν του Φλωρεντίνου συμπίπτουν σε πολλά, με κυριότερη διαφορά αυτή του απαιτούμενου χρόνου για την παραγωγή των μελισσών, ο οποίος στον μεν Βιργίλιο είναι εννέα ημέρες στον δε Φλωρεντίνο ένας μήνας.

Χριστιανοί συγγραφείς όπως ο Ωριγένης (185 -251 μ.Χ.), ο Λακτάντιος (250 -325 μ.Χ.) και ο Άγιος Αυγουστίνος (354 - 430 μ.Χ.) βοήθησαν με το κύρος τους στην περαιτέρω εδραίωση και διατήρηση του μύθου της βουγονίας, εφόσον τον αναφέρουν -παραπέμποντας συνήθως στον Βιργίλιο- στα γραπτά τους (Ransome, 2004: 118- Fraser, 1951: 98). Ο Μιχαήλ Ψελλός (1018 - 1078) παρόλη την οξυδέρκειά του δεν ξεφεύγει από την παγίδα των επαναλαμβανόμενων παρανοήσεων, αναφέροντας κι αυτός τη βουγονία ως μέθοδο αναπαραγωγής του εντόμου (Γερμανίδου, 2011: 59), συμβάλλοντας με τη σειρά του στη διαιώνιση της λανθασμένης αντίληψης.

Ο μύθος της βουγονίας αναπαράγεται από αρκετούς συγγραφείς του 14^{ου} και 15^{ου} αιώνα. Αργότερα, στα τέλη του 16^{ου} αιώνα σε αυτήν αναφέρεται στην ουσία και ο William Shakespeare (*King Henry IV*, Part II, act.4, sc.4). Το ενδιαφέρον όμως έγκειται στο γεγονός πως ο Samuel Hartlib στο βιβλίο του *The reformed common-wealth of bees*, αναφέρει πως «ο κύριος Carew στην Κορνουάλη παρήγαγε μέλισσες με αυτή τη μέθοδο», δηλαδή βουγονικά! Εξηγεί μάλιστα και τον τρόπο που το κατάφερε (Hartlib, 1665: 2-3). Δύο σχεδόν αιώνες αργότερα, το 1842, η ίδια αυτή αναφορά για παραγωγή μελισσών από μοσχάρι ξαναδημοσιεύθηκε -ως αληθινή!- στο συμπλήρωμα του W. C. Cotton (1842: 354) *My Bee Book*.

Αρκετοί είναι αυτοί που προσπάθησαν να ερμηνεύσουν τον μύθο της βουγονικής παραγωγής μελισσών εστιάζοντας κυρίως στο γεγονός της απουσίας πολλών κατάλληλων ενδιαιτημάτων για τις μέλισσες στην περιοχή της Αιγύπτου (όπου ο Βιργίλιος τοποθετεί την καταγωγή της διαδικασίας) που τις ωθούσε να χρησιμοποιούν ακόμη και πτώματα ζώων ως φωλιά ή στην σχετική ομοιότητα της μέλισσας με το έντομο *Eristalis tenax*, το οποίο αφήνει αυγά σε κουφάρια στο στάδιο της αποσύνθεσης. Απαντά επίσης η άποψη πως στη βουγονία αποκρυπτογραφείται ένα κωδικός λατρείας που συνδέεται με την προστασία της βλάστησης και την ευόδωση της συγκομιδής (Χρυσοστομίδου, 2010: 64-69).

Η αντίληψη πως η μέλισσα δεν αναπαράγεται σεξουαλικά παρέμεινε στη λαϊκή μας παράδοση έως πρόσφατα. Ο Θανάσης Μπίκος αναφέρει σε άρθρο του την αντίδραση ηλικιωμένου μελισσοκόμου, ο οποίος κινήθηκε απειλητικά με το μπαστούνι του εναντίον του γεωπόνου που μιλούσε σε σεμινάριο, κάπου στη βόρεια Πελοπόννησο, όταν ο τελευταί-

ος τόλμησε ένα ισχυριστή πως η βασίλισσα συνευρίσκεται με τους κηφήνες. Στον Πόντο τέλος, οι μελισσοκόμοι ουδέποτε θα πίστευαν, όπως αναφέρει ο Τοπαλίδης (1969), «ότι ο προορισμός του κηφήνα είναι να εκτελεί τα καθήκοντα συζύγου, διότι αυτό θα ήταν έγκλημα καθοσίωσης για το ιερό αυτό έντομο, του οποίου ο τρόπος διαιώνισιως θα είχε θεία εξαίρεση».

Βιβλιογραφία

Chouliara-Raios, H. 1989. *L' abeille et le miel en Egypte d'après les papyrus grecs*. Ιωάννινα (Παν. Ιωαννίνων).

Crane, E. 1999. *The World History of Beekeeping and Honey Hunting*. London (Duckworth).

Γερμανίδου, Σ. 2011. Εκδηλώσεις αγροτικών δραστηριοτήτων στην τέχνη και τον υλικό πολιτισμό του Βυζαντίου: Το παράδειγμα της μελισσοκομίας. Αθήνα (ΕΚΠΑ, Διδ. Διατριβή).

Cook, A. B. 1895. *The Bee in Greek Mythology*. *Journal of Hellenic Studies*, 15: 1-24.

Cotton, W. C. 1842. *My Bee Book*. London (J. G. F. & J. Rivington).

Fraser, H. M. 1951. *Beekeeping in Antiquity*. London (Univ. of London Press - 2nd ed.).

Hartlib, S. 1665. *The reformed common-wealth of bees*. London (Giles Calvert).

Ivanov V.V., Toporov B. H. 1982. *Ptsela. Mifi Narodov Mira*, T. II, Moskva (Sov. Ent.), s. 354-356.

Κακριδής, Ι. Θ. 1986. *Ελληνική μυθολογία*. Τ. 3. Αθήνα (Εκδοτική Αθηνών).

Keller, O. 1877. *Scriptores Graeci Minores*. V. 1, Lipsiae (In Aedibus B. G. Teubneri).

Kritsky, G. 2010. *The Quest for the Perfect Hive. A History of Innovation in Bee Culture*. Oxford (Univ. Press).

Λιάκος, Β. 2000. Αριστοτέλης, ο πρώτος μελισσολόγος ερευνητής. ΣΤ' Τριήμερο «Η μέλισσα και τα προϊόντα της», Νικήτη 12-15 Σεπτ. 1996. Αθήνα (Π.Τ.Ι. ΕΤΒΑ), σ. 134-142.

Λιβέρη, Α. 2000. Εικαστική απεικόνιση αρχαίων ελληνικών και ρωμαϊκών μύθων σχετικά με τη μέλισσα και τα προϊόντα της κατά την αρχαιότητα. ΣΤ' Τριήμερο «Η μέλισσα και τα προϊόντα της», Νικήτη 12-15 Σεπτ. 1996. Αθήνα (Π.Τ.Ι. ΕΤΒΑ), σ. 41-65.

Μαυροφύδης, Γ. 2007. Προλήψεις και παραδόσεις των Ελλήνων μελισσοκόμων. *Μελισσοκομική Επιθεώρηση*, 21(1): 24-28.

Ράιος, Δ. 2000. *Melissa Tarentina (Μέλισσα η Ταραντίνη)*: *Petronii Satyricon* 61, 6-8. ΣΤ' Τριήμερο «Η μέλισσα και τα προϊόντα της», Νικήτη 12-15 Σεπτ. 1996. Αθήνα (Π.Τ.Ι. ΕΤΒΑ), σ. 112-131.

Ransome. H. M. 2004. *The Sacred Bee in Ancient Times and Folklore*. New York (Dover Publications - 2nd ed.).

Τοπαλίδης, Ν. 1969. *Η μελισσοκομία στη Σαντά*. Αρχαίον Πόνητος, Τ. 29, σ. 332-340.

Χρυσοστομίδου, Μ. 2010. Μέλισσα και μέλι στην αρχαία ελληνική μυθολογία και λατρεία. *Θεσσαλονίκη (Νησίδες)*.

Whitfield, B. G. 1956. *Virgil and the Bees. A study in Ancient Apicultural Lore. Greece and Rome. Series 2*, 3(2): 99-117.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ
παραφυάδες
10άρια & 20άρια μελίσινα
από τον Μάρτιο
από μεγάλη μονάδα στη Λέρο
Αποστολή σε όλη την Ελλάδα
fax. 22470 23.159
Νταλλάρης Νικήτας τ. 6936641440

ΒΑΣΙΛΙΣΣΕΣ
Φυσικής Γονιμοποίησης
ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΠΟΛΤΟΣ
& **ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΚΕΛΙΑ**

Παππάς Φίλιππος
Τεχνολόγος Γεωπόνος | Μελισσοκόμος | Βασιλοτρόφος
Μεσημέρι Θεσσαλονίκης
☎ 23920 91575 | Κιν. 6987621000
e-mail: filippos_pappas@yahoo.gr

Αποστολές σε όλη την Ελλάδα

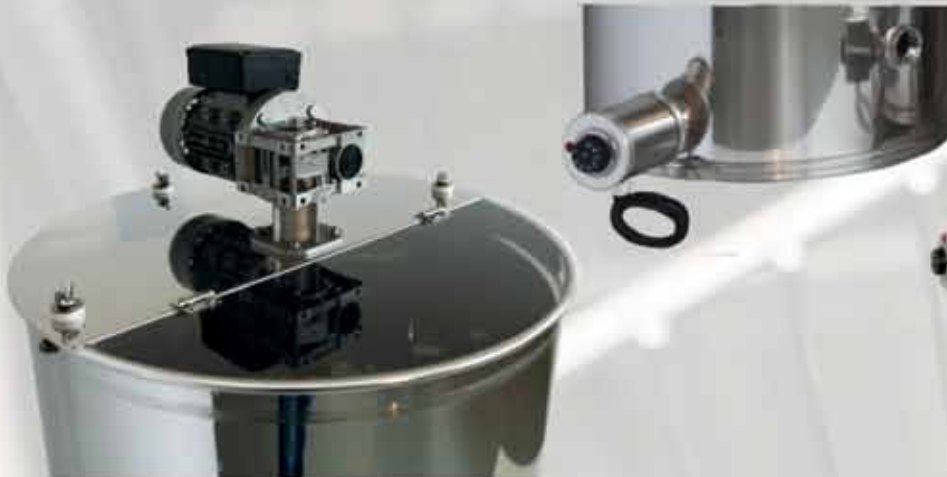
Δοχεία μελιού

Κατασκευασμένα από ανοξείδωτο χάλυβα aisi 304 με συγκολλήσεις GTAW και ERW. Εξαγωγή συγκολλητή σε σημείο χαμηλότερο του πυθμένα για πλήρη εκκένωση του δοχείου

Θερμαινόμενα δοχεία-αναδευτήρες

Εξολοκλήρου κατασκευασμένοι από ανοξείδωτο χάλυβα AISI 304
Διπλά τοιχώματα και διπλός πυθμένας
Συγκολλήσεις : GTAW και ERW
Ισχυρός ηλεκτρομειωτήρας τοποθετημένος σε πάχους 3mm ανοξείδωτο κάλυμμα.
Κινητήρας : ασύγχρονος επαγωγικός μονοφασικός
Αναδευτήρας τύπου αστερία (combined radial-axial flow)
Αντίσταση inox aisi 316 με θερμοστάτη

2 Χλμ Καλυβίων-Αναβύσσου, Καλύβια Αττικής
τηλ: 22990 48270 , fax : 22990 47765

www.georgakisinox.com

ΧΡΗΣΤΟΣ & ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΗΤΑΣ

ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ ΚΥΨΕΛΩΝ &
ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Η 30 ετής εμπειρία μας στη μελισσοκομία
εγγυάται την άριστη κατασκευή των
κυψελών, κάθε είδους ανταλλακτικών
καθώς & ειδικών κατασκευών.

Όλα τα προϊόντα κατασκευάζονται από
ευρωπαϊκή φουρνιστή ξυλεία.

ΑΝΗΛΙΟ ΜΕΤΣΟΒΟΥ, ΤΗΛ. - FAX 26560 41930

KIN. 6945 871968 & 6977 009870

μέλι λακωνίας

ιωάννης πήττας

Μελισσοκόμος - Παραγωγός

Καστόρειον Λακωνίας

27310 57646 - 210 2823086 - 6980 480360

www.melilakonias.gr EL/16/679

“Η μελισσούλα”

ΜΕΛΙ-ΓΥΡΗ

ΒΑΣ. ΠΟΛΤΟΣ - ΠΡΟΠΟΛΗ

προϊόντα παραγωγής μας

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ

ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΣ ΛΑΡΙΣΣΑΣ

Κιν. 6977 40 77 45 Τηλ. 2410 972 128

www.melissoula.gr e-mail: info@melissoula.gr

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ

ΜΑΝΙΚΑ

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

- Μέλι
 - Γύρη
 - Βασιλικός Πολτός
 - Παραφιάδες - Μελισσοσίμηνη
 - Βασίλισσες
 - Βασιλικά κελιά
 - Μελισσοτροφές
 - Κηρήθρες (Φύλλα)
 - Μελισσοκομικά εργαλεία
- * Επίσης η μονάδα διαθέτει Πτυχιόχο Γεωπόνου του Παιονικού Πανεπιστημίου Αθηνών
- Τ.Κ. Περιβολίων , Μεγαλόπολη, Αρκαδίας
Τηλ: 27910 23903, 6937 145648, 6932 727939, 6937 360336
e-mail: melissokomia.manika @ gmail . com

ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΕΠΙΔΑΣ

Πιστοποιημένος Βασιλοτρόφος

Νέα Μανολάδα Ηλείας

T.K. 27052

- ΓΥΡΗ Από άνθη της Ελληνικής φύσης

- ΒΑΣΙΛΙΣΣΕΣ

Επιλεγμένες, Φυσικής Γονιμοποίησης

- ΜΕΛΙ και ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΠΟΛΤΟΣ

Τηλ. 26230 .71900

Κιν. 6977 .249090

e-mail: jlepidas@yahoo.com

Κ. Χ. Καπενής
Μελισσοτεχνική - Προμηθευτική Ευβοίας

Από τον μελισσοκόμο για τον μελισσοκόμο

- Βιοτεχνία τεχνητών κηρήθρων από 100% φυσικό Ελληνικό κερί
- Εμπόριο μελισσοκομικών ειδών
- Μελισσοτροφή τύπου βανίλιας

- Ρουχισμός
- Είδη συσκευασίας
- Εξοπλισμός Βασιλοτροφίας
- Μελισσοκομικά εργαλεία

Κατασκευάζουμε-τυπώνουμε το κερί σας με την παρουσία σας
Ανταλλάσσουμε τις μάυρες- πάλιες σας κηρήθρες με καινούργιες
Αποστολή σε όλη την Ελλάδα

7ο χλμ Ε.Ο. Χαλκίδας -Κύμης, Βασιλικό Ευβοίας, θέση κοκινέζα
Τηλ.-Fax: 22210 51 684, Κίν.: 6978 559 235
E-Mail: melissotechnikikostas@gmail.com

insight Tel: 02090 3003 Web: www.insight-tech.gr

ΜΕΛΙΣΣΟΤΡΟΦΕΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ APIFONDA

Η Γερμανική λύση στην υγιεινή διατροφή της μέλισσας

APIFONDA: Το προϊόν που στα 25 χρόνια ύπαρξής του στην Ελλάδα έδωσε εξετάσεις και βαθμολογήθηκε με **ΑΡΙΣΤΑ**.

Το **APIFONDA** χρησιμοποιείται: για διεγερτική τροφοδοσία, χειμωνιάτικη τροφοδοσία και σε κάθε περίπτωση που λείπει το μέλι από την κυψέλη.

Με το **APIFONDA** μπορείτε να αντικαταστήσετε σε ισόποσο το μέλι στην κυψέλη για χειμερινή διατροφή

APIINVERT: Σιρόπι, μείγμα ζαχάρων 72,7% για άμεση απορρόφηση.

Η σύστασή του είναι αυτή που επιστημονικά αποδεδειγμένα προτιμά η μέλισσα.

Δεν ξινίζει, δεν κρυσταλλώνει όσο και αν μείνει στην ταϊστρα.

Το σιρόπι Απιινβέρτ ταΐζεται από την άνοιξη έως το φθινόπωρο για όλες τις ανάγκες.

Νεοπόλ

Η Γερμανική λύση για αύξηση του γόνου.

Το Νεοπόλ με φυσική γύρη είναι ιδανική τροφή για αύξηση του γόνου.

Χρησιμοποιείται κάθε εποχή όταν υπάρχει έλλειψη γύρης.

ΔΙΑΒΕΤΟΥΜΕ & ΦΥΣΙΚΗ ΓΥΡΗ

Τηλεφωνήστε μας για να σας στείλουμε τις παραγγελίες σας όπου κι αν βρίσκεστε.

ΖΟΥΝΤΣΑ ΕΛΕΝΑ - ΣΤΕΛΑ, τηλ.: 23330/26.400 • Fax: 23330/25.055

www.mzountsa.gr e-mail: info@mzountsa.gr

Έδρα: 5ο χλμ. Αλεξανδρείας-Κορυφής, Γραφεία: Βιζηνού 28 - Αλεξάνδρεια

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ Α. ΑΜΑΞΑΣ

Νέα Μανολάδα Ηλείας Τ.Κ. 27052

**Η Υπερσύγχρονη
μελισσοκομική Μονάδα μας
διαθέτει:**

ΒΑΣΙΛΙΣΣΕΣ άριστης ποιότητας, φυσικά γονιμοποιημένες.
(αποστέλλονται σε όλη την Ελλάδα με δική μας ευθύνη).

ΜΕΛΙΣΣΟΣΜΗΝΗ σε πλαίσια από επιλεγμένα, υγιή και παραγωγικά μελίσσια που συνοδεύονται από πιστοποιητικό υγείας.

ΓΥΡΗ πολυάριθμων γυρεοδοτικών φυτών και δένδρων της περιοχής μας, σωστά αποξηραμένη.

ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΠΟΛΤΟ - ΜΕΛΙ

Η ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ ΜΑΣ ΕΓΓΥΗΣΗ ΓΙΑ ΣΑΣ
Fax: 26230/75.809 ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΜΑΞΑΣ τηλ. 26230/72.848 κιν. 6977/65.62.85.

ΑΡΙΣΤΕΑΣ

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΠΟΛΤΟΥ & ΒΑΣΙΛΙΣΣΩΝ

Συνεχίζουμε πιο ΣΥΓΧΡΟΝΑ πιο ΑΠΟΔΟΤΙΚΑ
Συγχρόνως Βασιλίσσες και Βασιλικός Πολτός

• Αντλίες Βασιλικού Πολτού

• Χωρίς να ακουμπήσουμε 420 έτοιμες λάρβες

• Τα καταξιωμένα πλαστικά Βασιλικά Κελιά

• Άριστες Βασιλίσσες

• Το αποτελεσματικό κλουβάκι

• Βέργες-Βάσεις στερήσεις κελιών

• Άφθονη παραγωγή βασιλικού πολτού.

• Τροφοδότης Μελισσών

Κεντρική Διάθεση: Νεκτάριος Καρακάσης, Μεθώνη, Ν. Πιερίας τ.κ. 600 66
Τηλ. 23530 51098 - Fax. 23530 51225, e-mail: aristeas@hol.gr, www.aristeas-bee.gr

Το κουνούπι και το εγωϊστικό γονίδιο

Σοφία Γούναρη
Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών
Οικοσυστημάτων ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ»
Τηλ. 210-7784240, εσ.2 | e-mail: sgounari@fria.gr

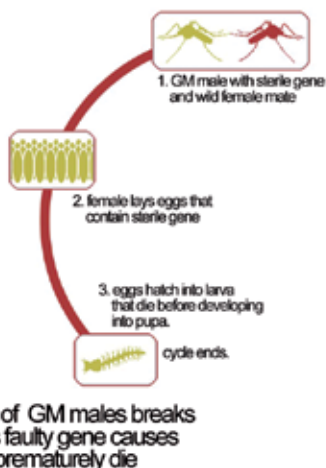
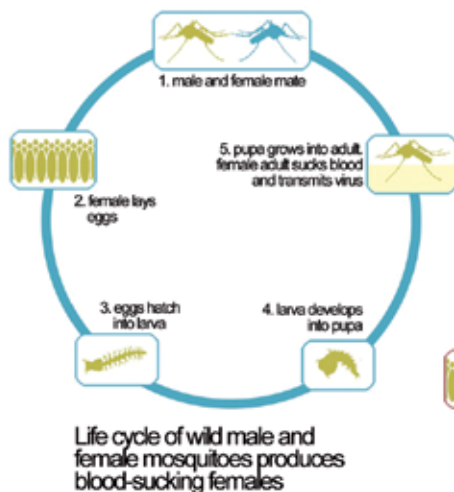
Είναι γνωστό ότι αρκετά έντομα και ακάρεα είναι φορείς βακτηριών ή ιών. Στην Μελισσοκομία έχουμε πια την σιγουριά ότι το Βαρρόα, την ίδια στιγμή που τρέφεται με την αμολέμφο της μέλισσας, την προσβάλλει και με ιούς, που φέρει. Μάλιστα, αρκετές φορές πια, τα συμπτώματα που βλέπουμε στα μελίσιμα έχουν να κάνουν με τις ιώσεις που αναπτύσσονται και όχι με την προσβολή από Βαρρόα. Ενώ η μόνη αντιμετώπιση που υπάρχει είναι έμμεση, δηλαδή η σωστή αντιμετώπιση του Βαρρόα.

Αντίστοιχα τα κουνούπια που τρέφονται με το αίμα ανθρώπων και ζώων, είναι φορείς ασθενειών και μάλιστα σοβαρών, όπως ο Δάγκειος Πυρετός, η Ελονοσία κ.α.

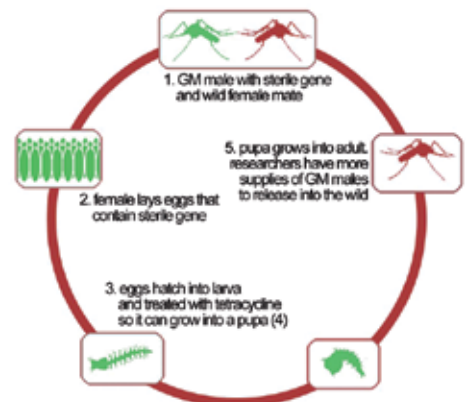
Το κουνούπι γνωστό και ως "τίγρης" είναι φορέας του Δάγκειου Πυρετού, αλλά και ενός ιού που λέγεται Ζίκα. Ο ιός

Φωτ. 1 Aedes Aegypti

How GM mosquitoes work

Σχ.1: Παραγωγή στείρων αρσενικών κουνουπιών, με τη χρήση αντιβιοτικών

ταυτοποιήθηκε για πρώτη φορά στην Ουγκάντα, Αφρική, ενώ θεωρείται πια ότι έχει εξαπλωθεί σε πολλές χώρες της Κεντρικής και Νότιας Αμερικής, Αφρική και ΝΑ Ασία. Δεν θεωρείτο μέχρι πρόσφατα σοβαρός ιός, καθώς δεν είχε σοβαρά συμπτώματα στον άνθρωπο.

Στην προσπάθειά του ο άνθρωπος (το εγωιστικό γονίδιο...) να αντιμετωπίσει και να περιορίσει τους πληθυσμούς των κουνουπιών, δημιούργησε μία γενετική σειρά γενετικά τροποποιημένων στείρων αρσενικών "τίγρων", με την απλή (απλοϊκή) σκέψη ότι έτσι οι απόγονοι της σύζευξης αυτών των αρσενικών με τα θηλυκά δεν θα μπορούσαν να επιβιώσουν, άρα ο πληθυσμός των κουνουπιών θα κατέρρεε.

Τα πρώτα όμως βήματα αυτής της προσπάθειας ήταν αποκαρδιωτικά, γιατί τα στείρα αρσενικά που παράγονταν ήταν θνησιγενή ή έστω πολύ αδύναμα, άρα και τα θηλυκά φυσικά δεν θα τα προτιμούσαν ως "συντρόφους".

Αντιμετώπισαν όμως αυτό το πρόβλημα με μία πολύ γνωστή συνταγή. Τα αντιβιοτικά και μάλιστα την πολύ γνωστή μας τετραμυκίνη !!! (Σχ.1). Αυτό το σκέφτηκαν μόνοι τους οι ερευνητές; ΟΧΙ. Δώστε βάση τώρα πώς αναπτύσσεται το γαϊτανάκι. Στην εκτροφή των προνυμφίων των γενετικά τροποποιημένων κουνουπιών χρησιμοποιήσαν ως τροφή, γατοτροφή. Η γατοτροφή αυτή περιείχε κοτόπουλο. Τα κοτόπουλα όμως, ιδιαίτερα στις μαζικές εκτροφές παίρνουν τόνους (!) αντιβιοτικών, κάτι σαν ενισχυτικά τροφής... Αυτά τα αντιβιοτικά δεν εξαφανίζονται με την επεξεργασία του κρέατος (το κρέας περνάει από θερμική επεξεργασία: ΣΚΕΦΤΕΙΤΕ ΤΟ...), άρα παραμένουν στο τελικό προϊόν, δηλαδή στη γατοτροφή... (στο μέλι επίσης θα μπορούσαμε να πούμε!!). Έτσι η γάτα (ή ο άνθρωπος...) μαζί με την τροφή παίρνει και το φάρμακό του, χωρίς να χάνει δόσεις, σταθερά και συνεχώς.

Κάνουμε εδώ μία μικρή παρένθεση για να πούμε ότι όπως υπολογίζεται το 75% των αντιβιοτικών που χρησιμοποιούνται στην κτηνοτροφία, δεν απορροφάται από τα ζώα, αλλά αποβάλλεται με τα περιτώματα. Σαν να λέμε δηλαδή ότι περνάνε στο χώμα, στο νερό, στα έντομα, στα φυτά, στα άλλα ζώα, παντού....

Για να επιστρέψουμε τώρα, παρατήρησαν λοιπόν ότι οι προνύμφες των στείρων κουνουπιών μπορούσαν να εξελιχθούν σε εύρωστα ακμαία εάν τους έδιναν λίγες παραπάνω δόσεις αντιβιοτικών! Τότε γίνονταν "superman"...

Οπότε εκθρέψανε χιλιάδες "superman" κουνούπια και το 2011 και 2012 τα εξαπέλυσαν σε περιοχές στην Βραζιλία. Για τί πληθυσμούς μιλάμε; Το 2011 εξαπέλυσαν 31.000 και το 2012, 540.000 "superman" ανά εβδομάδα και για διάστημα 2 μηνών!!!!. Οι επιστήμονες της εταιρείας OXITEC, που τα παρήγαγε, δημοσίευσαν ότι η επιτυχία έφτασε το 95%. Η επιτυχία ήταν τόσο μεγάλη γιατί, φάνηκε ότι αυτά τα στείρα αρσενικά κουνούπια, που μπόρεσαν και έφτασαν στην ενηλικίωση με τη χρήση της τετραμυκίνης, στο περιβάλλον, σε ένα περιβάλλον γεμάτο αντιβιοτικά (νερό, χώμα, παλιά εγκαταλελειμμένα δοχεία, υπόνομοι) γίνονταν ακόμη πιο δυνατά, οπότε δεν υπήρχε περίπτωση να τους ξεφύγει καμία θηλυκιά κουνουπίνα....

Φωτ. 2 Το φυλλάδιο της εταιρείας OXITEC

Στην Φωτ. 2 βλέπουμε το φυλλάδιο της εταιρείας, που αναφέρει πόσο ασφαλής για τον άνθρωπο και το περιβάλλον είναι η συγκεκριμένη μέθοδος. Ωραία, καθαρή, αποτελεσματική. Σαν να λέμε "ψεκάστε - σκουπίστε - τελειώσατε". Μόνο που τα πράγματα στη φύση δεν λειτουργούν ποτέ έτσι.

Στην μετάλλαξη ή αλλιώς στον μετασχηματισμό (sic!) των κουνουπιών χρησιμοποιήθηκε, για την μεταφορά γενετικού υλικού από τον έναν οργανισμό στον άλλο, ένα σύστημα γνωστό ως PiggyBac με φορέα ένα βακτηριοϊό. Το σύστημα αυτό όμως θεωρείται ιδιαίτερα ενεργό και επιθετικό, σε σύγκριση με άλλους "φορείς μεταγωγής" όπως λέγονται, σε σημείο να μπορεί να μεταφέρει γενετικό υλικό όχι μόνο στον οργανισμό στόχο (στο κουνούπι) αλλά και σε όποιον άλλο οργανισμό βρεθεί στον δρόμο του, δηλαδή στον δρόμο του κουνουπιού εν προκειμένω.

Μάλιστα το συγκεκριμένο σύστημα έχει χρησιμοποιηθεί αρκετά και στην μετάλλαξη ανθρωπίνων γονιδίων, έτσι θεωρείται σίγουρο ότι μπορεί να μεταπηδήσει στο γενετικό υλικό και του ανθρώπου και να αρχίσει να αναπαράγει τον εαυτό του.

Φωτ. 3

μικροκεφαλίας συνδέονται με τη μόλυνση από τον ιό Ζίκα.”

Για να δούμε τώρα ολόκληρη την εικόνα:

Εξαπολύθηκαν στη φύση χιλιάδες κουνούπια *Aedes Aegypti* τα οποία είναι φορείς τουλάχιστον δύο ιών, του Δάγκειου πυρετού και του ιού Ζίκα. Τα κουνούπια αυτά είχαν μεταλλαχθεί με ένα σύστημα μεταγωγής, το οποίο έχει τη δυνατότητα εύκολα, με όλους τους ιούς που μεταφέρει, να μεταπηδήσει σε άλλο, και ανθρώπινο, γενετικό υλικό και να αρχίσει να αντιγράφει τον εαυτό του, να πολλαπλασιάζεται, μαζί - ξαναλέμε- με τους ιούς που μεταφέρει.

Ένα τέτοιο κουνούπι τσιμπάει και μολύνει μία γυναίκα, η οποία κυοφορεί, ίσως το πρώτο της παιδί, και είναι ευτυχισμένη. Ο ιός μαζί με τον “φορέα μεταγωγής” πολλαπλασιάζονται στο αίμα της γυναίκας, και επειδή ο φορέας μεταγωγής (που χρησιμοποίησε η ιδιωτική εταιρεία που έκανε παραγωγή, προς ίδιο όφελος, των στείρων αρσενικών “τίγρεων”) είναι τόσο επιθετικός, καταφέρνει να διαπεράσει και την προστασία του πλακούντα και να βρεθεί στο αμνιακό υγρό. Έτσι μολύνει το έμβρυο και αναστέλλει την ομαλή ανάπτυξή του..... Και έτσι από μία μέθοδο καταπολέμησης κουνουπιών φτάνουμε σε μία επιδημία, που μάλιστα επιτίθεται, αφ’ ενός στην πιο ευάλωτη φάση της ζωής του ανθρώπου, στη φάση του εμβρύου, και αφετέρου στα αρχέγονα ένστικτά του, την μητρότητα και την πατρότητα.

Ο επίλογος θα μπορούσε να είναι απλώς
“ΟΧΙ ΑΛΛΕΣ ΕΞΑΠΟΛΥΣΕΙΣ ΓΕΝΕΤΙΚΩΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΕΝΤΟΜΩΝ”.

Όμως μόνο αυτά είναι τα γενετικώς μεταλλαγμένα που έχουμε στο περιβάλλον μας;

Κομπορημονούν ως φορείς, μελισσοκομικοί ή/και πολιτικοί, ότι παλεύουν για να μείνει η Ελλάδα χώρα καθαρή από μεταλλαγμένα. Και την ίδια στιγμή χρηματοδοτούν, προωθούν και χρησιμοποιούν τροφές για τις μέλισσες, οι οποίες φτιάχνονται με τη βοήθεια μεταλλαγμένων βακτηρίων. Χρησιμοποιούν “ενισχυτικά” διατροφής (power foods) των μελισσών μας- και όχι μόνο- τα οποία παράγονται με τη χρήση μεταλλαγμένων βακτηρίων....

Πως νομίζετε ότι μπορεί ο άνθρωπος να προφυλαχθεί αλλιώς,

παρά μόνο με **ΕΠΙΛΟΓΗ**

να επιλέξει τον τρόπο που θα ζήσει και τον τρόπο που θα δουλέψει

να επιλέξει με ποιους θα πάει και ποιους θα αφήσει...

Φωτ. 4 & 5 Μικροκεφαλία

Το 2015 μετά από 3 δηλαδή χρόνια από αυτές τις εξαπολύσεις, ανιχνεύτηκε ο ιός Ζίκα (φορέας του είναι ο “τίγρης”) στο αμνιακό υγρό εγκύων (Φωτ.3) και συνδέθηκε με το σύνδρομο “μικροκεφαλίας” (Φωτ. 4,5), αλλά και την εμφάνιση εγκεφαλικών βλαβών σε βρέφη. Τον ίδιο χρόνο το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Πρόληψη και τον Έλεγχο των Ασθενειών εξέδωσε μία περιεκτική ενημέρωση για τον πιθανό συσχετισμό του ιού με τη συγγενή μικροκεφαλία, ενώ το αντίστοιχο αμερικανικό CDC ανακοίνωσε: « Έχουν υπάρξει αναφορές συγγενούς μικροκεφαλίας σε βρέφη μητέρων οι οποίες είχαν προσβληθεί από τον ιό Ζίκα όταν ήταν έγκυες. Οι προσβολές από τον ιό έχουν επιβεβαιωθεί σε πολλά βρέφη με μικροκεφαλία, αλλά δεν είναι γνωστό πόσες από τις περιπτώσεις

- ΒΑΣΙΛΙΣΣΕΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΓΟΝΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ - ΠΑΡΑΦΥΑΔΕΣ

Διαθέτουμε επιλεγμένες Βασίλισσες φυσικής γονιμοποίησης από Απρίλιο μέχρι Οκτώβριο
 Αποστέλλονται σε όλη την Ελλάδα με δική μας ευθύνη.

ΚΟΥΤΙΝΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΙ ΛΑΡΙΣΑΣ
6936 100012 (vodafone)
6986 734231 (whats up)

Μακεδονική Μελισσοκομία Αξίου®

ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΠΟΛΤΟΣ
 Πιστοποιημένος Ελληνικός παραγωγής μας

ΒΑΣΙΛΙΣΣΕΣ
 Εκτροφής επιλεγμένες

ΜΠΑΓΙΑΤΗΣ ΠΑΥΛΟΣ
 Κύμνα Θεσσαλονίκης • ΤΗΛ. 6978560000
 www.meliaxiou.gr | e-mail: meliaxiou@otenet.gr

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τα πρώτα Μελισσοκομικά βήματα

ο παππούς Κωνσταντίνος Συμιακός
τηλ.: 2241051002 | k.sym@hotmail.com

Θέλω να πιστεύω, πως, όποιος νέος μελισσοκόμος κρατεί αυτό το μελισσοκομικό περιοδικό, έχει βαδίσει πια μερικά βήματα, δηλαδή έχει παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο, διάβασε κάποιο μελισσοκομικό βιβλίο, αγόρασε τα πρώτα μελίσσια και βαδίζει πλέον για την επιτυχία. Η επιτυχία όμως έρχεται πολύ αργά, με παρέλευση χρόνων. Είναι δύσκολο μια μελισσοκομική διαδρομή να την περιγράψεις με δυο λόγια. Άλλο τόσο δύσκολο ένας νέος να βρει έναν παλιό να τον βοηθήσει και άλλο τόσο δύσκολο ένας νέος να βοηθά τον παλιό μόνο και μόνο για να μάθει. Για τους πιο πάνω λόγους θα αναφέρω κάποια βήματα που έχουν σχέση με τη μελισσοβοσκή. Αυτό το πρόβλημα το έχουμε όλοι, μικροί και μεγάλοι. Οι μεγάλοι τώρα πια ξέρουν, παρόλα αυτά πολλές φορές και αυτοί προβληματίζονται. Οι νέοι όμως έχουν πρόβλημα. Θα αναφέρω μερικές υποδείξεις, πάντα μέσα στην πρώτη ζώνη των μελισσοκομικών χειρισμών, όπως την καταχώρισε μελισσοκομικά η Δρ. Σοφία Γούναρη, στα «νησιά και στα παράλια» της Ελλάδος. Γνωρίζω ότι τα περισσότερα χωριά είναι κτισμένα κοντά σε πηγές νερού και σε προσήλια μέρη. Γύρω από κάθε χωριό, υπάρχουν περιφραγμένα περιβόλια, μεγάλα ή μικρά, πολλά ή λίγα, που μπορούν οι μέλισσες να επισκεφθούν και να βοσκήσουν από τις καλλιέργειες, τα οπωροφόρα δέντρα και την άγρια βλάστηση. Γύρω και έξω από το κάθε περιβόλι, στις αυλές των σπιτιών και στους δρόμους, υπάρχουν ευκάλυπτοι, ακακίες και άλλα καλλωπιστικά δέντρα και θάμνοι, μελισσοκομικού ενδιαφέροντος. Πιο πέρα τα ξέφραγα, τα ρημάζουν οι κασιόκες και τα πρόβατα. Αλλά και προς τα κει θα περπατήσουμε. Οι πεδιάδες, οι κάμποι και μακρύτερα από τη θάλασσα 3-4 χιλιόμετρα και κάποια υψόμετρα 100-120 μέτρων προσφέρονται από τις 15 Ιανουαρίου μέχρι τις 25 Μαρτίου. Μακάρι να υπάρχουν και κάποια πεύκα με το Μαμούι, τον «εργάτη». Μετά τις 25 Μαρτίου οι νομές ανεβαίνουν ψηλότερα, διότι αλλάζει το μικροκλίμα. Θα τα πούμε σε άλλο άρθρο. Εδώ ας μου επιτραπεί να χωρίσω την πρώτη μελισσοκομική ζώνη σε δυο ζώνες, ή και σε τρεις ακόμα και θα βάλω μια νοητή διαχωριστική γραμμή σε απόσταση από τη θάλασσα 4-5 χ.λ.μ. και στο υψόμετρο 120-150 μ.

Η Α ζώνη, στα χαμηλά, πρωϊμίζει κατά 20-25 ημέρες από τη Β ζώνη στα υψόμετρα και η Γ από τα 300-350 μ. υψόμετρο και πάνω είναι άλλος θεός με άλλους νόμους. Για παράδειγμα αναφέρω: στο κτήμα μου 4.500 μ. μακριά από τη θάλασσα και με 100 μ. υψόμετρο, οι αμυγδαλιές ανθίζουν από 25 Φεβρουαρίου μέχρι και τον Μάρτη, ενώ στα παράλια 25 Ιανουαρίου είναι κάτασπρες. Το ίδιο συμβαίνει και με τα θυμάρια, ανθίζουν 20 -25 ημέρες αργότερα στην Β ζώνη. Και τρίτη παρατήρηση. Όταν ο ελαιόκαρπος πάνω στα ελαιόδεντρα στην Α ζώνη, είναι στο μέγεθος ρεβιθιού και μεγαλύτερος, στην Γ ζώνη 450 μ. υψόμετρο στο χωριό Έμπονας της Ρόδου, τα ελαιόδεντρα είναι ακόμα σε πλήρη άνθηση. Εδώ υπάρχει ένας ορισμός. Στην Α ζώνη, στα μελίσσια, περισεύει η γύρη ο γόνος και ο πληθυσμός την άνοιξη, διότι ευνοεί η γύρη από το ξινάκι (Οξαλίδα), ενώ στη Β ζώνη περισεύουν τα μέλια διότι δουλεύουν τα πεύκα. Στο σημείο αυτό θα περιγράψω κάτι που συνέβη στην μελισσοκομική μου διαδρομή. Η αμυγδαλιά με ξεγέλασε 3 φορές. Θα αναφέρω τις 2 εν συντομία. Το 1975 ήμουν 10 χρόνων μελισσο-

κόμος με 80 μελίσινα και τα μετέφερα τον μήνα Ιανουάριο σ'έναν αμυγδαλαιώνα 200-300 στρέμματα με βερικοκίες και ροδακινιές. Παράλληλα υπήρχε δρόμος 1.200 μ. με 2 σειρές ευκαλύπτους δεξιά και αριστερά του δρόμου στην περιοχή Κολύμπια της νήσου Ρόδου, όπου σήμερα είναι και τουριστική περιοχή. Αποτέλεσμα: να ακολουθήσει μια κακή άνοιξη, με αέρηδες και βροχές και να πέσει πείνα στα μελίσινα. Ήμουν άπειρος, αλλά δεν υπήρχε αυτό το δαιμονισμένο το άκαρι και σαν μελισσοκόμος τα πήγαινα καλά, χωρίς πολλούς κόπους. Και να που ήρθε το πρόβλημα. Οι τροφές του χειμώνα καταναλώθηκαν σε λίγες ημέρες και πέθαιναν τα μελίσινα 2-2 και 5-5. Να τροφοδοτώσω δεν ήξερα, ούτε είχε μελισσοτροφές στο εμπόριο τα χρόνια εκείνα. Έκαμα μια προσπάθεια με μικρούς τροφοδότες εισόδου και προξένησα λεπασία. «Πανδαιμόνιο» έγινε. Είχα συνάδελφο από την Β ζώνη, που τα μελίσινα του ήταν γεμάτα μέλια. Τα μεταφέρω στη Β ζώνη, αλλά ήταν πια αργά, ο εργάτης δε δούλευε. Τέλος μου πεθάναν τα 40 και τα άλλα 40 έμειναν μονά. Έλα τώρα που «θεού θέλοντος και καιρού ευνοούντος», τα 40 μελίσινα που επέζησαν να τα μεταφέρω στο θυμάρι και σε 8 ημέρες βάζω 15 ορόφους, μετά από 1 εβδομάδα τα υπόλοιπα με κτισμένες κηρήθρες και όταν γέμιζε ο θάλαμος πληθυσμό και γόνο, να βάζω διάφραγμα μεταξύ των θαλάμων. Αποτέλεσμα να πάρω 600 κιλά μέλι θυμαρίσιο, 15 κιλά ανά μελίσινα, όπου όλες τις χρονιές παίρνουμε 3-4-κιλά και σε καλές χρονιές 5-6. Αυτή η χρονιά τόσο κακή την άνοιξη και τόσο καλή στο θυμάρι δεν ξανάρθε.

2η περίπτωση. Οχτώ χρόνια μετά, το 1983, λίγο έξω από την πόλη της Ρόδου, στην περιοχή «Ασγούρου» - αραιοκατοικημένη τότε από κόσμο - με πολλές αμυγδαλιές στις αυλές και στα περιβόλια και πολλά πεύκα με εργάτη, μεταφέρω 30 μελίσινα. Σε 15 ημέρες γεμίζουν τα πλαίσια με γόνο και γύρη. Μέλι καθόλου. Τα μεταφέρω αμέσως σε μια άλλη περιοχή που είχα άλλα 30 μελίσινα γεμάτα μέλια. Χωρίς να γνωρίζω τι θα συμβεί, τα ξεφορτώνω 25 με 30 μέτρα μπροστά από τα άλλα μελίσινα. Αποτέλεσμα: τα δεύτερα να ξεγονίσουν, να κλέψουν

με τη παραπλάνηση τις συλλέκτριες από τα πρώτα και σε λίγες μέρες να γίνουν ζοροφα. Τα δε πρώτα να καθλωθούν, να μείνουν στάσιμα. Με τα όσα αναφέραμε πιο πάνω συμπεραίνουμε ότι στα παράλια τα μελίσινα πρωϊμίζουν, αλλά θέλει και λίγη τροφοδότηση εάν δεν έχει πεύκα με εργάτη, ενώ, στην Β ζώνη δουλεύουν τα πεύκα μέχρι και τις 20 του Μάρτη όπου περισσεύουν τα μέλια. Με τα όσα αναφέραμε πιο πάνω βγαίνει το συμπέρασμα, ότι ο καθένας πρέπει να μελετήσει καλά την περιοχή του. Έτσι θα έχει όφελος, διότι και σε 2-3 χλμ. απόσταση υπάρχει μεγάλη διαφορά στην ανάπτυξη των μελισσών. «Ρωτώντας στην Πόλη πας». Τον Απρίλιο πάμε στην πορτοκαλιά ή στα υψώματα στη Γ ζώνη, που δουλεύουν ακόμα τα πεύκα μέχρι και 5 Μαΐου που κλείνει ο ανοιξιάτικος κύκλος του πεύκου για να ξαναοίξει τον Ιούλιο. Αυτά για την άνοιξη. Και κάτι ακόμα «σημαντικό», οι νομές καλό είναι να είναι μέσα σε ακτίνα ενός χιλιομέτρου από τα μελίσινα. Για τους άλλους μήνες θα τα ξαναπούμε στο επόμενο άρθρο.

Το άλλο πρόβλημα.

Είναι κάπως δύσκολο να βρεθεί το μέρος της τοποθέτησης των μελισσών σ'αυτές τις περιοχές, διότι εδώ είναι όλη η δραστηριότητα των κατοίκων, όπως τα εξοικικά, οι καλλιέργειες των κτημάτων, ακόμα και τα κοτέτσια και τα σκυλόσπιτα. ΠΡΟΣΟΧΗ στα ΨΕΚΑΣΜΑΤΑ των αγροτών. Υπάρχουν χωριά που οι κάτοικοι δε συνηθίζουν να ψεκάσουν πολύ, ούτε τα δέντρα, ούτε τα ζιζάνια. Μπορούμε να ψάξουμε πιο πέρα στα γύρω χωριά. Θα τα πούμε σε άλλο άρθρο με προτάσεις και λύσεις.

Υ.Γ. Τα μελίσινα δεν πρέπει να είναι οικίσια, αλλά ελευθέρας βοσκής και τροφοδότηση γίνεται μόνον σε περίπτωση ανάγκης και σε κάποιους μελισσοκομικούς χειρισμούς.

ΧΟΥΧΟΥΤΑΣ ΑΛΕΞ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ ΤΕΧΝΗΤΩΝ ΚΗΡΗΘΡΩΝ
ΕΜΠΟΡΙΑ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ

ΝΙΚΗΤΗ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
 ΤΗΛ. 23750 22219 FAX 23750 22854

Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΕΓΓΥΑΤΑΙ
 ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Η ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ ΜΑΣ ΔΙΑΘΕΤΕΙ ΦΥΣΙΚΗ ΓΥΡΗ ΚΑΙ ΚΕΡΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΤΥΠΩΝ

Μικρά & Ενδιαφέροντα

Ν. Παππάς

Οι ανακρίβειες και οι επιπτώσεις τους

Ο Αναπληρωτής Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης κ. Μπόλαρης στον γραπτό χαιρετισμό που έστειλε στο 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Επαγγελματικής Μελισσοκομίας στην Αλεξανδρούπολη, μεταξύ των άλλων, χαρακτηρίζει την μελισσοκομία αποδοτικό επάγγελμα και συνεχίζει: «Τα τελευταία χρόνια η μελισσοκομία στην Ελλάδα ακολουθεί μια σταθερά αναπτυξιακή πορεία. Αν και φέτος η παραγωγή ήταν μικρή ... η τιμή ήταν καλή και οι εξαγωγές πάνε καλά». Ποια ήταν η καλή τιμή δεν μας είπε, όσον αφορά δε στις εξαγωγές μάθαμε ότι αυτές ανήλθαν στους 100 μόλις τόνους. Αν για τον Υπουργό όλα πάνε καλά, τότε γιατί να βοηθήσει την μελισσοκομία; Είναι όμως σωστή εικόνα που έχει και ποιός θα του την διορθώσει;

Αυτό γίνεται ιδιαίτερα δύσκολο μετά από τους ισχυρισμούς της ΟΜΣΕ ότι τα μελίσσια στην Ελλάδα έφτασαν στα 2 εκατομμύρια και η παραγωγή από 15.000 έφτασε αμέσως- αμέσως στους 30.000 τόνους που θα πει διπλασιασμός του εισοδήματος των μελισσοκόμων. Θέλουμε να ξέρουμε ποιος και πως μετρήθηκαν αυτά. Και θα είχε μικρή σημασία αν αυτά τα ισχυριζόταν μόνο η ΟΜΣΕ αλλά το επανέλαβε και η προϊστάμενος του Τμήματος Μελισσοκομίας του Υπουργείου. Πήραμε και τα εύσημα μάλιστα από τους ξένους προσκεκλημένους στο συνέδριο για την τόσο εντυπωσιακή πρόοδο που πετύχαμε....

Καλά, ας πούμε (όλα θεωρητικά και υποθετικά είναι) ότι τα μελίσσια έγιναν 2 εκατομμύρια (για να πάρουμε κάποια Ευρώ παραπάνω) αλλά το μέλι πως φτάνει στους 30.000 τόνους; Και που πήγε όλο αυτό το μέλι; Αν προσθέσουμε και τις 3.000 τόνους που εισάγονται στην Ελλάδα τότε πρέπει να καταναλώσαμε 33.000 τόνους δηλ περίπου 3 κιλά και κάτι το άτομο. Όμως η κατανάλωση μελιού στην Ελλάδα είναι περίπου 1.6 κιλό, από τις υψηλότερες στον κόσμο. Εξαγωγές κάναμε μόλις 100 τόνους. Δεν βγαίνει ο λογαριασμός. Μετρήστε καλύτερα και μην λέτε ανακρίβειες γιατί δημιουργούνται εντυπώσεις σε βάρος της μελισσοκομίας.

Γιατί πεθαίνουν οι βομβίνοι κάτω από τις φλαμουριές

Το φαινόμενο παρατηρείται συχνά το καλοκαίρι κάτω από τα ανθισμένα δένδρα φλαμουριάς στη Γερμανία όπου οι φλαμουριές αποτελούν καλοπιστικό δένδρων των πόλεων. Πολλοί βομβίνοι βρίσκονται πεθαμένοι και στο παρελθόν υπήρχαν υπόνοιες ότι κάτι συμβαίνει με το νέκταρ ή την γύρη της φλαμουριάς. Μια ομάδα επιστημόνων του πανεπιστημίου του Muenster βρήκαν ήδη από την δεκαετία του 90 ότι οι βομβίνοι πεθαίνουν απλώς από πείνα. Την εποχή αυτή παρατηρείται έλλειψη τροφής γενικά και μόνο οι φλαμουριές δίνουν νέκταρ και ως εκ τούτου πολλοί βομβίνοι, όπως και άλλες μέλισσες, επισκέπτονται τα μοναδικά αυτά φυτά, ο ανταγωνισμός για την τροφή είναι μεγάλος με αποτέλεσμα αρκετοί από αυτούς να μην καταφέρνουν να εξασφαλίσουν την τροφή τους και να πεθαίνουν ή εξασθενημένοι να γίνονται βορά άλλων αρπακτικών εντόμων ή πουλιών.

Die Biene 1/2016

Προσφορά – Ζήτηση ρυθμιστής των τιμών

Αυτό ξέραμε, ότι δηλαδή, στο οικονομικό σύστημα που ζούμε, ενός προϊόντος η τιμή ρυθμίζεται από την προσφορά και τη ζήτηση. Μικρή ποσότητα του προϊόντος - υψηλή τιμή, μεγάλη η ποσότητα στην αγορά - πέφτει η τιμή του. Εμείς παρακολουθούμε ότι τα πολλά τελευταία χρόνια, όταν μάλιστα είχαμε μικρές έως και μηδαμινές παραγωγές η τιμή να είναι καθηλωμένη στα 3,3 ευρώ το κιλό, ίσως και παραπάνω για κάποιες κατηγορίες μελιού.

Τώρα έχουμε νέες θεωρίες για το γεγονός ότι δηλ. οι τιμές δεν ακολουθούν τον κανόνα που μόλις προαναφέραμε. Ο αντιπρόεδρος της Διεπαγγελματικής κ. Γιώργος Πίττας στην εισήγησή του στο Συνέδριο στην Αλεξανδρούπολη είπε ότι η τιμή του προϊόντος εξαρτάται από την αγοραστική δύναμη του καταναλωτή.

Εμείς βλέπουμε όμως ότι οι τιμές στα Σούπερ Μάρκετ δεν κατεβαίνουν, συνεπώς αυτό δεν πολύ- στέκει. Μήπως συμβαίνει κάτι άλλο; Όταν δεν υπάρχει μέλι μια χρονιά, δηλ. δεν υπάρχει παραγωγή, γιατί δεν παρατηρείται έλλειψη στην αγορά από ελληνικό μέλι; Τα ράφια εξακολουθούν να είναι γεμάτα. Μήπως δεν είναι μόνο 3.000 τόνοι το εισαγόμενο μέλι αλλά όσο χρειαστεί;... Ας παρακολουθήσουν οι αρμόδιοι **μια φορά επιτέλους** τους δρόμους του εισαγόμενου μελιού, μπορεί να πιάνουν και κανένα λαβράκι.

Τα άνθη κρύβουν και κινδύνους για τις μέλισσες

Μια ομάδα επιστημόνων υπό τον Peter Graystok στο πανεπιστήμιο Riverside της Καλιφόρνια ερεύνησαν τέσσερα παράσιτα που ταλαιπωρούν τη μέλισσα καθώς και τους βομβίνους, το *Nosema apis*, το *Nosema cerana*, το *Chirithidia bombi* και το *Apicystis bombi*. Οι ερευνητές έδωσαν την δυνατότητα σε μια ομάδα μολυσμένων μελισσών να επισκεφθούν συγκεκριμένα άνθη για τρεις ώρες. Μετά απομακρύνθηκαν οι μέλισσες από τα άνθη και προστέθηκαν περισσότερα άνθη δίπλα στα ήδη υπάρχοντα. Στην συνέχεια επιτράπη σε ένα άλλο είδος μέλισσας, που δεν ήταν μολυσμένες, να επισκεφθεί το σύνολο των λουλουδιών με σκοπό να συλλέξει γύρη και νέκταρ. Τέλος ελέγχθηκαν τα άνθη αν φέρουν τους μικροοργανισμούς. Διαπιστώθηκε ότι τα άνθη και της πρώτης αλλά και αυτά της δεύτερης ομάδας έφεραν τα μικρόβια. Στη δεύτερη περίπτωση είναι σαφές ότι τα μικρόβια μπορούσαν να μεταφερθούν μόνο μέσω της δεύτερης ομάδας μελισσών η οποία ήταν υγιής. Έτσι αποδείχθηκε ότι μολυσμένες μέλισσες μπορούν να μολύνουν τα άνθη που επισκέπτονται αλλά επίσης μπορούν να μεταφερθούν μικρόβια και από υγιείς μέλισσες οι οποίες επισκέφθηκαν προηγουμένως μολυσμένα άνθη και να μολυνθούν και τα επόμενα άνθη που θα επισκεφθούν.

Στο DBJ/1/2016 από *Proceedings of the Royal Society B*.

Μέλισσες με Νοσεμίαση ζουν λιγότερο

Ερευνητές από την Αυστραλία συνέκριναν μέλισσες με Νοσεμίαση με μέλισσες υγιείς. Βρήκαν ότι η μολυσμένη μέλισσα μάζεψαν λιγότερη γύρη, άρχιζαν την εργασία τους αργότερα το πρωί και σταματούσαν νωρίτερα το βράδυ και τέλος πέθαιναν νωρίτερα. Οι μέλισσες δεν πέθαναν μεν αμέσως αλλά η επίδραση της Νοσεμίασης ως ένας στρεσογόνο παράγοντας είχε σοβαρές επιπτώσεις στην ζωή των μελισσών.

Στο DBJ/1/2016
από το *Austraslasien Beekeeper*

Επηρεασμός της συμπεριφοράς των μελισσών

Η μέλισσα η μελιτοφόρος (*Apis mellifera*) έχει αναπτύξει ένα αξιόπιστο σύστημα συναγερμού σε περίπτωση εισδοχής εχθρών ή άλλων ξένων επισκεπτών στην φωλιά της. Οι φρουροί μέλισσες με την εμφάνιση των ανεπιθύμητων επισκεπτών, παράγουν φερομόνες συναγερμού και καλούν και τις άλλες μέλισσες από το εσωτερικό της κυψέλης ώστε να αντιμετωπίσουν την εισβολή.

Επιστήμονες από την Γαλλία και την Αυστραλία απέδειξαν ότι κάποιες αρωματικές ουσίες επηρεάζουν, ακυρώνουν, την ικανότητα αυτή των μελισσών. Οι αρωματικές ουσίες 2-Phenylethanol και Linalool επηρεάζουν τις μέλισσες σε βαθμό που οι μέλισσες να αγνοούν τις φερομόνες συναγερμού και να ενδιαφέρονται περισσότερο για συλλογή ή κατανάλωση τροφής, όπως υποθέτουν οι ερευνητές, παρά για να παλέψουν με τους εισβολείς. Ακόμη και όταν οι ερευνητές αύξησαν την ποσότητα των φερομονών συναγερμού εκατό φορές πάνω από τις αρωματικές ουσίες οι μέλισσες και πάλι δεν ανταποκρίθηκαν στις φερομόνες συναγερμού, που εξηγείται ότι δεν υπερκαλύπτονται απλώς από τις αρωματικές ουσίες αλλά περισσότερο ότι «αποφασίζονται» εγκεφαλικά για την μια ή την άλλη συμπεριφορά.

Σημειώνεται ότι το 2-Phenylethanol συναντάται στο αιθέριο έλαιο του υάκινθου, του τριαντάφυλλου και του γερανίου, το δε Linalool το βρίσκουμε στο αιθέριο έλαιο από βασιλικό, μαντζουράνα, θυμάρι, ρίγανη, λεβάντα, και άνηθο

Die Biene 1/2016 από το *Nature communications 6 (2015)*

Τι κάνουν οι μέλισσες την ώρα μιας ολικής έκλειψης ηλίου;

Την συμπεριφορά των μελισσών κατά την έκλειψη του ηλίου κατέγραψε η ομάδα HOBOS, υπό τον καθηγητή Tautz, στην Γερμανία όταν στις 20 Μαρτίου 2015 παρατηρήθηκε το φαινόμενο. Παρατήρησαν λοιπόν ότι όταν είχε καλυφθεί κατά 80% ο ήλιος από το φεγγάρι και ανάλογα μειώθηκε και η φωτεινότητα άρχισε να μειώνεται και ο ρυθμός της εξόδου των μελισσών από την κυψέλη και τέλος μειώθηκε σχεδόν παντελώς κατά την διάρκεια του φαινομένου, όταν η φωτεινότητα έπεσε κάτω των 400 Watt/m². Το ίδιο είχε συμβεί και κατά την θερινή έκλειψη ηλίου που είχε γίνει στις 11 Αυγούστου 1999. Και όταν η φωτεινότητα αυξήθηκε και πάλι και ξεπέρασε τα 400 Watt/m² τότε άρχισε και η έξοδος των μελισσών από την κυψέλη και καταγράφηκε μια καθυστέρηση στην έναρξη των πτήσεων.

Σημειώνεται ότι η φωτεινότητα είναι ένας παράγοντας για την έναρξη των πτήσεων, υπάρχουν όμως και άλλοι παράγοντες, όπως η εξωτερική θερμοκρασία αλλά και άλλοι εσωτερικοί παράγοντες του μελισσιού, οι οποίοι είναι και αντικείμενο έρευνας της ομάδας HOBOS.

Die Biene /2/2016

Ο Αιστάν και οι μέλισσες

Το ρητό «πεθαίνει η μέλισσα - πεθαίνει ο άνθρωπος» που αποδίδεται στον Αιστάν είναι πλέον γνωστό ότι δεν είναι αυθεντικό. Το πώς αυτό όμως επικράτησε για πολλά χρόνια τώρα εξηγεί μια ιστοσελίδα (quoteinvestigator.com, scienceblogs.de). Σύμφωνα με αυτά τη δόξα της πρώτης δημοσίευσης αυτής της φράσης διεκδικεί το γαλλικό μελισσοκομικό περιοδικό *Abeilles et Fleurs* (Μέλισσες και λουλούδια). Αυτό έγινε το 1965, Ένα χρόνο αργότερα το επανέλαβε το ιρλανδικό μελισσοκομικό περιοδικό *The Irish Beekeeper*. Έτσι μεταδόθηκε σ'όλο τον κόσμο η φράση αυτή που αποδίδεται στον παγκόσμιας φήμης φυσικό Αλμπερτ Αιστάν. Κοντά στο περιεχόμενο του ρητού αυτού είναι μια γραπτή απάντηση που έδωσε Αιστάν σε μικρούς μαθητές όταν τον ρώτησαν για την ζωή χωρίς ήλιο. Η απάντηση ήταν: «Χωρίς ήλιο δεν υπάρχει σιτάρι, δεν υπάρχει ψωμί, χορτάρι, ζώο, κρέας, γάλα και όλα θα είναι παγωμένα. Καμία ζωή».

Die Biene 12/2015

Γονίδια στις κεραίες των μελισσών καθορίζουν την ανθεκτικότητα των μελισσών κατά της βαρρόα

Είναι γνωστό ότι η ανατολική μέλισσα (*Apis serana*) αντιστέκεται με επιτυχία κατά της βαρρόα αφού έχει αποκτήσει την ικανότητα, στο διάβα των αιώνων συμβίωσης, να αντιλαμβάνεται τις βαρρόα μέσα στα κελιά των μελισσών και να τα «καθαρίζει» εμποδίζοντας έτσι τον πολλαπλασιασμό της από την μια πλευρά και από την άλλη οι μέλισσες να καθαρίζουν η μία την άλλη από ακάρεα που θα βρεθούν στο σώμα τους.

Στην μέλισσά μας υπάρχουν επίσης κάποια μελίσητα τα οποία τα καταφέρνουν καλύτερα από άλλα τα οποία καταρρέουν σύντομα λόγω του παρασιτισμού από βαρρόα. Είναι φανερό ότι στα μελίσητα που τα καταφέρνουν καλύτερα, να υπάρχουν μελίσητα οι οποίες είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται τις βαρρόα που μπήκαν μέσα στο κελί για να γεννήσουν, να ανοίγουν τα κελιά και να τρώνε όλα τα στάδια της βαρρόα που θα συναντήσουν αφού πρώτα οι οικιακές εργάτριες αφαιρέσουν την λάρβα από το κελί.

Δεν είναι γνωστό ακόμη ποια συγκεκριμένη οσμή δίνει το έναυσμα για να ανοίξει το κελί. Ίσως να προέρχεται από την βαρρόα ή και από την τραυματισμένη λάρβα. Σίγουρο είναι ότι πλέον ότι υπάρχουν οσφρητικά όργανα με την μορφή αισθητικών κυττάρων που βρίσκονται στις κεραίες των μελισσών.

Γάλλοι επιστήμονες βρήκαν ότι σε μέλισσες που δείχνουν αυτή την συμπεριφορά κατά της βαρρόα ότι υπεύθυνα είναι συγκεκριμένα γονίδια σε κύτταρα των κεραίων. Βρέθηκε ότι 258 γονίδια δραστηριοποιούνται διαφορετικά σε μέλισσες με την ιδιότητα της αντίστασης στη βαρρόα από άλλες μέλισσες που δεν αντιδρούν.

Η ανακάλυψη θεωρείται μια στερεά βάση και με μέθοδο την επιλογή να οδηγηθούμε σε μελίσητα που ίσως να μην είναι 100% απαλλαγμένα από βαρρόα, όμως να αναπτύσσεται σε τέτοιο βαθμό ώστε να μην είναι σε θέση να κάνει κακό πλέον στα μελίσητα. Αυτός είναι τώρα και ο στόχος των ερευνητών.

Die Biene1/2016

Μέλι και ζαχαροκάλαμο

Οι αρχαίοι Ινδοί είχαν την ικανότητα να παράγουν μέλι χωρίς μέλισσες. Αυτό έλεγαν οι στρατιώτες του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Εκείνο που βέβαια μπορούσαν να κάνουν οι αρχαίοι Ινδοί ήταν να κρυσταλλώνουν την ζάχαρη που έπαιρναν από το ζαχαροκάλαμο και να την χρησιμοποιούν ως γλυκαντική ουσία. Άραβες έμποροι έφεραν τη ζάχαρη στην Ευρώπη αλλά ήταν πολύ ακριβή και περιλαμβανόταν στα είδη πολυτελείας ενώ το μέλι αποτελούσε την κύρια γλυκαντική ύλη σε όλη την Ευρώπη από την αρχαιότητα μέχρι την ανακάλυψη της Αμερικής. Αυτά όλα κατά τον 8ο αιώνα.

Οι κύριοι παραγωγοί μελιού στην Ευρώπη μέχρι τον 16ο αιώνα ήταν οι καθολικοί μοναχοί, οι οποίοι πωλούσαν το μέλι που παρήγαγαν ως γλυκαντικό των συνήθως πικρών φαρμάκων, ενώ κρατούσαν το κερύ για τα μοναστήρια τους. Με την Προτεσταντική μεταρρύθμιση όμως τα καθολικά μοναστήρια έπεσαν σε παρακμή και άρχισε το μέλι να γίνεται δυσεύρετο και ενισχύθηκε η ανάγκη για εναλλακτική λύση. Αυτή ήταν η ζάχαρη.

Από το βιβλίο «Περί φυτών αφηγήματα» του Γιάννη Μανέτα καθηγητή φυσιολογίας φυτών. Πρόκειται για ένα εξαιρετικό βιβλίο από τις Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης. Στο εξώφυλλο του βιβλίου, για να δοθεί μια γεύση για το περιεχόμενό του, γράφει «μικρές ιστορίες για φυτά που άλλαξαν τον κόσμο». Και είναι ακριβώς έτσι. Μεταξύ των φυτών, εκτός από το ζαχαροκάλαμο, είναι η πατάτα, ο καπνός, η ιτιά και η ασπιρίνη, η ελιά, το καλαμπόκι, οι λειχήνες και άλλα ακόμη. Αξίζει να το διαβάσετε.

Βιομηχανία επιστημονικών ανακοινώσεων.

Με παραξενεύει αυτό που παρατηρείται σε δημοσιευμένες επιστημονικές εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά να αναγράφονται ως συγγραφείς 10-15 επιστήμονες, αλλά και παραπάνω (έχω μετρήσει μέχρι 27). Είναι να απορεί κανείς πως κατόρθωσαν όλοι αυτοί οι επιστήμονες να συντονιστούν και να κάνουν όλοι μαζί μια εργασία καθώς και να δημοσιεύουν 10-15 εργασίες το χρόνο. Το φαινόμενο είναι παγκόσμιο.

Μερικοί λένε ότι πρόκειται για μια βιομηχανία παραγωγής εργασιών ώστε να έχουν πολλές δημοσιεύσεις σε περιπτώσεις κρίσεων. Είναι πολύ απλό, όπως λένε:

Κάνω μια εργασία, βάζω πρώτο το όνομά μου και άλλους 15 από πίσω. Έτσι εξασφαλίζω 15 συμμετοχές μου σε δημοσιεύσεις των άλλων που έκανα εγώ την χάρη πριν. Διεξάγω 3 εργασίες μόνο και με το κόλπο αυτό εμφανίζομαι σε 40-45. Ποιος με πιάνει με τόσες εργασίες, ούτε ο πανεπιστημιακός. Χαμένοι αυτοί που επιμένουν να φαίνονται ως συγγραφείς της εργασίας μόνο όσοι πραγματικά συμμετείχαν, όπως γινόταν παλαιότερα. Έτσι λένε.

Εγώ πάντως δεν μπορώ να φανταστώ ότι γίνεται κάτι τέτοιο αλλά με προβληματίζει για το πώς σήμερα αξιολογούνται αυτές οι εργασίες.

Έστησε υπόστεγο για τα μελίσητα του, αλλά παράνομα.

Ένας «μελισσοκόμος» τεσσάρων μελισσιών στο Meckleburg-Vorpommern στη Γερμανία με την προοπτική ότι θέλει να αυξήσει τον αριθμό των μελισσιών σε 32 έστησε, χωρίς να πάρει άδεια μια μεταλλική κατασκευή-υπόστεγο 100 τ. μ. έβαλε μάλιστα πάνω στη σκεπή και φωτοβολταϊκά πάνελ (σαν στην Ελλάδα). Όμως η τοπική αρμόδια υπηρεσία το έμαθε και απαίτησε να ξηλώσει ο μελισσοκόμος την εγκατάσταση που παράνομα έστησε. Ο ίδιος διαφώνησε και πήγε την υπόθεση στο δικαστήριο. Το δικαστήριο αναγνώρισε ότι οι μελισσοκόμοι ανήκουν στους αγρότες και έχουν μεν το δικαίωμα να κατασκευάζουν τέτοιες κατασκευές για τα μελίσητά τους, όμως δυστυχώς για τον συγκεκριμένο, αποφάσισε ότι δεν είναι κατά κύριο επάγγελμα μελισσοκόμος. Εξάλλου το μέγεθος της κατασκευής κρίθηκε υπερβολικό και ότι έγινε για τα φωτοβολταϊκά. Έτσι υποχρεώθηκε να το αποσυναρμολογήσει.

Μέλισσες από την λίθινη εποχή

Η σχέση του ανθρώπου και της μελιτοφόρου μέλισσας είναι κατά 1500 με 2.000 χρόνια μακρύτερη από ότι μέχρι τώρα πιστεύαμε. Ερευνητές με επικεφαλής την Γεωχημικό Melanie-Salque βρήκαν πρόσφατα και δημοσίευσαν στο περιοδικό Nature ότι οι άνθρωποι χρησιμοποιούσαν μελισσοκομικά προϊόντα 9.000 χρόνια πριν. Οι ερευνητές εξέτασαν λιπαρά υπολείμματα σε πήλινα δοχεία και κομμάτια αυτών που προέρχονταν από γεωργικές περιοχές της Ευρώπης από την Εγγύς Ανατολή και Βόρειο Αφρική. Όπως αναφέρει ένας επιστήμονας της ομάδας, ίχνη μελισσών μετά από τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα δεν είναι δυνατό να βρεθούν όμως είναι δυνατό να αποδειχθεί η ύπαρξη του κεριού των μελισσών.

Εξετάσθηκαν 6.400 κομμάτια από πήλινα δοχεία και βρέθηκαν σε 100 από αυτά υπολείμματα κεριού μελισσών. Η έρευνα έδειξε ότι οι αγρότες ήδη την 7η χιλιετήριδα π.Χ. χρησιμοποιούσαν τα προϊόντα της μέλισσας και αποδεικνύει ότι μελισσοκομία είναι τόσο παλιά όσο και η γεωργία, η οποία αναπτύχθηκε στην νεολιθινη εποχή αρχικά στην Εγγύς Ανατολή και επεκτάθηκε στην Βόρεια Αφρική και την Ευρώπη.

Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής οδηγούν στο συμπέρασμα ότι οι συνθήκες στο βόρειο τμήμα της Ευρώπης ήταν πολύ σκληρές ώστε οι μέλισσες δεν επεκτάθηκαν σ' αυτό. Ενώ βρέθηκαν υπολείμματα κεριού σε αρχαιολογικά κεραμικά που προέρχονταν από την περιοχή των Βαλκανίων (Ελλάδα, Ρουμανία, Σερβία) απουσιάζουν τέτοια ευρήματα κεριού από την Ευρωασιατική όσπη πάνω από τον 57ο μισημβρινό (περίπου στο βόρειο τμήμα της Δανίας).

Die Biene 1/2016

Φάρμακο με δραστική ουσία την Αμιτράζη εγκρίθηκε και στη Γερμανία

Από το τέλος του 2015 δόθηκε στη Γερμανία άδεια στο σκεύασμα Aritraz με δραστική ουσία την Αμιτράζη της εταιρείας Calier κατά της βαρρόα. Η θεραπεία με το νέο αυτό σκεύασμα κατά της βαρρόα γίνεται αργά το Φθινόπωρο πριν σχηματιστεί η μελισσόσφαιρα. Οι εμποτισμένες με το φάρμακο πλαστικές ταινίες, δύο τον αριθμό, τοποθετούνται στο μελίσι μεταξύ των κρηθρών στον εμβρυοθάλαμο για έξι εβδομάδες. Οι μέλισσες πρέπει να είναι δραστήριες γύρω από τις ταινίες ώστε το φάρμακο να μεταφερθεί με την σωματική επαφή των μελισσών σε ολόκληρο το μελίσι.

Το φάρμακο πρέπει να συνταγογραφηθεί από κτηνίατρο ώστε να μπορεί να εφαρμοστεί. Η Αμιτράζη δρα στο κεντρικό νευρικό σύστημα και σκοτώνει τις βαρρόα. Κατά τη χρήση του από τον μελισσοκόμο πρέπει να αποφεύγεται κάθε επαφή με το δέρμα διότι είναι δυνατό να εμφανιστούν νευρολογικές παρενέργειες. Η δραστική ουσία Αμιτράζη, είναι ασταθής στο μέλι και στο νερό, όχι όμως και οι μεταβολίτες της οι οποίοι μένουν σταθεροί.

Die Biene 1/2016

Στην Ελλάδα δεν υπάρχει εγκεκριμένο σκεύασμα κατά της βαρρόα με δραστική ουσία την Αμιτράζη αν και χρησιμοποιείται το Τακτί από μελισσοκόμους. Αν βρεθούν όμως έστω και οι μεταβολίτες στο μέλι τότε υπάρχει πρόβλημα διότι χρησιμοποιήθηκε σκεύασμα μη εγκεκριμένο.

ΕΙΔΙΚΟ ΧΡΩΜΑ ΚΥΨΕΛΩΝ ΝΕΡΟΥ

5
έτη
αντοχής

Εργοστάσιο χρωμάτων
24410 25 999
www.excel-xromata.gr

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΣ ΤΟΥ Α.Π.Θ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ ΜΕΛΙΟΥ

ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΜΕΝΟ ΚΑΤΑ ΕΛΟΤ EN ISO/IEC 17025:2005

- Αναλύσεις νοθείας από τροφοδότηση
- Αναλύσεις θέρμανσης – παλαιώσης
- Βοτανική προέλευση
- Ανίχνευση υπολειμμάτων ακαρεοκτόνων
- Ανίχνευση υπολειμμάτων πτηκικών εντομοκτόνων
- Διάκριση φυλών μελισσών (μοριακή ανάλυση)

Γίνονται επίσης αναλύσεις:

A. μέλι: Σάκχαρα (γλυκόζη, φρουκτόζη, σουκρόζη, κ.ά), ιμπερτάση, αγωγιμότητα, υγρασία, οξύτητα, pH και χρώματος, ανίχνευση αντιβιοτικών (screening tests).

B. γύρη και βασιλικός πολτός: Καθορισμός της βοτανικής και γεωγραφικής προέλευσης, πρωτεΐνες, λιπίδια, σάκχαρα και υγρασία.

Η πολύχρονη εμπειρία και εξειδίκευση στις αναλύσεις προϊόντων κυψέλης, επιτρέπει την ορθή αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και την κάλυψη τεχνικών συμβουλών από τους επιστήμονες του Εργαστηρίου Μελισσοκομίας.

Γίνονται αναλύσεις σε μέλισσες και γόνο μελισσών (ανίχνευση Νοσημάας, Τραχειακής και Βαρροϊκής Ακαρίαςας, Αμερικάνικης Σηπιγονίας) ΔΩΡΕΑΝ. Το κόστος ανάλυσης των διαπιστευμένων μεθόδων ανάλυσης μελιού για τα υπολείμματα στο μέλι καλύπτονται εξ' ολοκλήρου από τον ΚΑΝ (ΕΚ) 1234/2007 Δράση 4.1 «Αναλύσεις Μελιού».

Εργαστήριο Μελισσοκομίας – Σηροτροφίας Α.Π.Θ.
Αγρόκτημα Πανεπιστημίου, Θέρμη, Τ.Κ. 57001
Τηλ.: 2310 – 472983, FAX: 2310 – 991781
E-mail: beelabouth@gmail.com
Δείγματα μελιών αποστέλλονται με ταχυμεταφορική

ΕΛΟΤ EN ISO/IEC 17025:2005
(αρ.πιστ. 664)

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΣΗΡΟΤΡΟΦΙΑΣ & ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΣ
ΤΟΥ ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ**

ΤΑΧΥΡΡΥΘΜΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

**(Βασική εκπαίδευση
στη μελισσοκομία: Αρχάριοι)**

Στις εγκαταστάσεις του Εργαστηρίου Σηροτροφίας και Μελισσοκομίας του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΓΠΑ) θα πραγματοποιηθεί ταχύρρυθμη εκπαίδευση (βασική εκπαίδευση στη μελισσοκομία) η οποία περιλαμβάνει όλη τη βασική θεωρητική πληροφόρηση και την πρακτική στο μελισσοκομείο του Εργαστηρίου σύμφωνα με το παρακάτω πρόγραμμα:

Σάββατο	26 Μαρτίου (2016)	ώρες 09.00 έως 15.00
Κυριακή	27 Μαρτίου (2016)	ώρες 10.00 έως 16.00
Σάββατο	2 Απριλίου (2016)	ώρες 09.00 έως 15.00
Κυριακή	3 Απριλίου (2016)	ώρες 10.00 έως 16.00

Το κόστος της εκπαίδευσης είναι 120 ευρώ το άτομο και θα περιλαμβάνει εκτός από το εκπαιδευτικό υλικό, καθημερινό ελαφρύ γεύμα, καφέδες και αναψυκτικά. Επίσης θα χορηγηθεί βεβαίωση παρακολούθησης από το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

**Σεμινάριο
Παραγωγής Βασιλισσών
και Βασιλικού Πολτού**

Στις εγκαταστάσεις του Εργαστηρίου Σηροτροφίας και Μελισσοκομίας του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΓΠΑ) θα πραγματοποιηθεί τριήμερο σεμινάριο για την παραγωγή βασιλισσών και βασιλικού πολτού σύμφωνα με το πρόγραμμα:

Παρασκευή	6 Μαΐου (2016),	ώρες 14.00 έως 20.00
Σάββατο	7 Μαΐου (2016),	ώρες 09.00 έως 15.00
Κυριακή	8 Μαΐου (2016),	ώρες 10.00 έως 16.00

Το κόστος είναι 130 ευρώ το άτομο και θα περιλαμβάνει εκτός από το εκπαιδευτικό υλικό, καθημερινό ελαφρύ γεύμα, καφέδες και αναψυκτικά. Επίσης θα χορηγηθεί βεβαίωση παρακολούθησης από το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Πληροφορίες και δηλώσεις συμμετοχής στο τηλέφωνο: 210-5294562 και στο e-mail: melissa@aua.gr

Επειδή μερικοί ενώ έχουν δηλώσει για το σεμινάριο και μετά αλλάζουν γνώμη, για το λόγο αυτό για την τελική σύνταξη της λίστας για τη συμμετοχή σας στο σεμινάριο θα πρέπει να καταθέσετε μία προκαταβολή (50 ευρώ) στο λογαριασμό του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών-ΕΛΚΕ:

Εθνική Τράπεζα Ελλάδος, Αρ. Λογαρ.: 04054212339

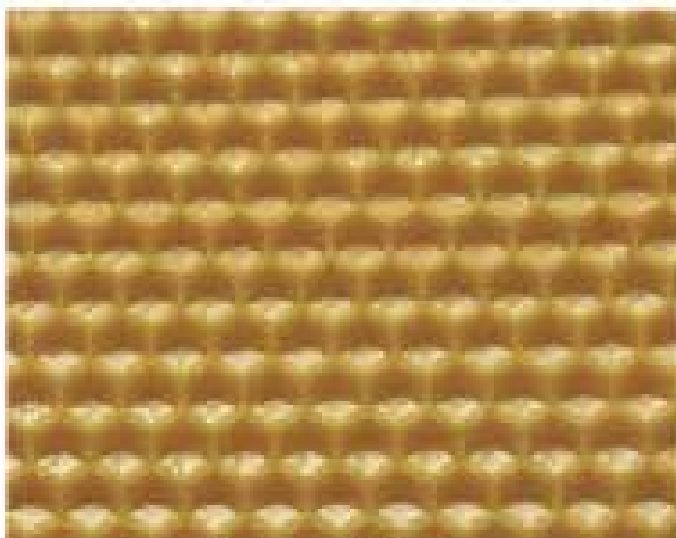
Μετά να αποστείλετε με fax ή με το ταχυδρομείο το απόκομμα της κατάθεσής σας (γράφοντας και το τηλέφωνό σας) στη Γραμματεία του Εργαστηρίου μας ως εξής:

1. **Fax:** 210-3466692 ή

2. **Ταχυδρομική διεύθυνση:** Π. Χαριζάνης, Εργαστήριο Σηροτροφίας και Μελισσοκομίας
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ιερά Οδός 75 - 11855 ΑΘΗΝΑ

Διδάσκοντες

Η ομάδα του Εργαστηρίου Σηροτροφίας και Μελισσοκομίας του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

**Εγκαταστήσαμε
ΝΕΑ ΓΡΑΜΜΗ
παραγωγής κηρηθρών**

- Κηρηθρες χιτές 80gr.
με μεγαλύτερο βάθος.
- Παρουσία σας παράγουμε
τις δικές σας κηρηθρες.

Κεντρικός Εγκαταστάσιος: Ασητά Καρδίτσας
Υψ/μα: Πλαστήρα - Ν. Αγορά 25, 43131 Καρδίτσα
Τηλ. & Fax: 24410 22780, Κω. 6974 027237

Μελισσοκομία

Καταγγελία από την Ελληνική Επιστημονική Εταιρία Μελισσοκομίας - Σηροτροφίας

Η Ελληνική Επιστημονική Εταιρία Μελισσοκομίας - Σηροτροφίας με επιστολή που απέστειλε στον Ε.Ο.Φ. και στο Υπουργείο Γεωργίας καταγγέλλει ότι σε πρόσφατο φυλλάδιο του το Ι.Γ.Ε. (έκδοση 2016) που αφορά στις ασθένειες των μελισσών υπάρχουν σοβαρά λάθη. Παρακάτω παραθέτουμε αυτούσια την επιστολή όπως μας κοινοποιήθηκε για την ενημέρωση των μελισσοκόμων που τυχών έλαβαν το εν λόγω φυλλάδιο:

Κύριοι,

Σε πρόσφατη Έκδοση του Ινστιτούτου Γεωπονικών Επιστημών (ΙΓΕ) με τίτλο ΕΧΘΡΟΙ & ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ ΜΕΛΙΣΣΑΣ (έκδοση 2016) με κείμενα του Ομότιμου καθηγητή κ. Νικόλαου Εμμανουήλ και επιμέλεια έκδοσης του Γεωπόνου Γεώργιου Μπαλωτή προτείνονται τα αντιβιοτικά τεραμυκίνη και φουμαγιλίνη για τη θεραπεία ασθενειών των μελισσών (επισυνάπτεται το έντυπο).

Η συγκεκριμένη έκδοση μοιράστηκε στους μελισσοκόμους που παρακολούθησαν την ημερίδα που διοργάνωσε το ΙΓΕ στην ΑΓΡΟΤΙΚΑ στις 29/01/2016 και προφανώς διανέμεται και διδάσκεται στους εκπαιδευόμενους μελισσοκόμους στο ΙΓΕ.

Η χρήση των συγκεκριμένων αντιβιοτικών δεν επιτρέπεται στη Μελισσοκομία από το έτος 2004 και μάλιστα τα υπολείμματα της φουμαγιλίνης είναι επικίνδυνα για την ανθρώπινη υγεία.

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα του ΙΓΕ, είναι παράτυπη και αντίθετη στην προσπάθεια διατήρηση της ποιότητας, της φήμης, της αξίας και της ασφάλειας των προϊόντων μέλισσας και θέτει τον κλάδο σε περιπέτειες αντίστοιχες εκείνων του έτους 2005 με τον εντοπισμό επικίνδυνων ουσιών στο μέλι.

Η λανθασμένη πληροφόρηση που παρέχει το ΙΓΕ στους εκπαιδευόμενους μελισσοκόμους έρχεται σε αντίθεση με όσα διδάσκονται στα Πανεπιστήμια, στα Ινστιτούτα και στις εκπαιδευσεις μελισσοκόμων που διοργανώνει ο ΟΓΕΕΚΑ ΔΗΜΗΤΡΑ, δημιουργεί σύγχυση στους μελισσοκόμους και απώλεια της εμπιστοσύνης στους επιστήμονες. Παράλληλα η εφαρμογή των οδηγιών ΙΓΕ θα οδηγήσει τους μελισσοκόμους στα δικαστήρια για χρήση μη εγκεκριμένων και επικίνδυνων σκευασμάτων.

Παρακαλούμε να γίνουν αντίστοιχες συστάσεις στο ΙΓΕ ώστε οι εκπαιδευτές του να ενημερωθούν καλύτερα για τις σύγχρονες εξελίξεις του κλάδου, να αποφεύγουν αντίστοιχες λανθασμένες ενέργειες και οι μελισσοκόμοι να ενημερωθούν άμεσα για τη αποφυγή χρήσης μη εγκεκριμένων σκευασμάτων.

Το ΔΣ της Ελληνικής Επιστημονικής Εταιρείας Μελισσοκομίας-Σηροτροφίας.

ΕΡΓΑΛΕΙΑ & ΕΦΟΔΙΑ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΟΥ

Η Μελισσοκομική Ελλάς σας παρουσιάζει την δική της πρόταση για μια αξιόλογη τροφή μελισσών Ευρωπαϊκών προδιαγραφών.

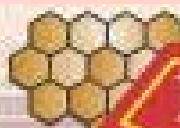
Η μελισσοτροφιά FORTE - η δυνατή τροφή - είναι ιδανική για εφαρμογή στις ανάγκες των μελισσών παντός κτηρού και εποχής. Παράγεται στα εργοστάσιά μας εφαρμόζοντας πιστοποιημένο σύστημα HACCP.

Είναι αποστειρωμένη, διατηρεί την υφή της μαλακή σκόνη και εάν παραμείνει ανοιχτή για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Έχει την ιδιότητα να μην πετρώνει να μην την τριβούν οι μέλισσες και δεν τρέχει σκόνη και το καλοκαίρι. Έχοντας υψηλή ποσοτή αραχιδίου 8 έως 10%. Θεωρείται μια συμπληρωμένη τροφή. Το ποσοστό ΝΜΡ είναι χαμηλό και οι τιμές κυμαίνονται από 1,0 - 1,4. Είναι πωρη και δεν προκαλεί ληθισία.

το μέλι σας...

Αποχώρησε από την ΟΜΣΕ ο Μελισσοκομικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης

Πολλές φορές στο παρελθόν είχε έρθει σε συζήτηση το θέμα της σχέσης Συλλόγου με την ΟΜΣΕ, καθώς σε πολλά σοβαρά θέματα δεν υπήρχε σύμπτωση απόψεων, όπως π.χ. η εξασφάλιση της σωστής αντιπροσώπευσης των συλλόγων στην Γ. Συνέλευση της Ομοσπονδίας και της εκλογικής διαδικασίας, η ενημέρωση των συλλόγων για τις αποφάσεις και τις δράσεις της Ομοσπονδίας και πολλά άλλα.

Στην Γενική Συνέλευση του Συλλόγου στις 7 Φεβρουαρίου 2016 διαβάστηκαν πολλές επιστολές του συλλόγου προς την ΟΜΣΕ και άλλους φορείς και έγινε συζήτηση επί του θέματος με αφορμή την επιστολή του Μελισσοκομικού Συλλόγου Κεντρικού Έβρου «η Κυψέλη» στην οποία υπήρχε η πρόταση να γίνει ανάκληση των αντιπροσώπων των Συλλόγων από την Γενική Συνέλευση της ΟΜΣΕ. Μετά από συζήτηση η απόφαση που ελήφθη, μάλιστα με συντριπτική πλειοψηφία, είναι η αποχώρηση του Συλλόγου από την Ομοσπονδία. (Μόνο ένας υπέρ της παραμονής και πέντε λευκά). Ο μελισσοκομικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης προτείνει την συγκρότηση ομοσπονδιών ανά Περιφέρεια και την δημιουργία μιας κεντρικής εκπροσώπησης πανελλαδικής εμβέλειας (Συνομοσπονδία) από στις ομοσπονδίες.

Στην ίδια συνέλευση με συμμετοχή πάνω από 200 μέλη κόπηκε η ετήσια πίττα του Συλλόγου, έγιναν ανακοινώσεις και απολογισμός του Δ.Σ. από την πρόεδρο του Συλλόγου κ. Λαζαρίδου. Κυρίως αναφέρθηκε στις δενδροφυτεύσεις που ήδη έχουν αρχίσει να υλοποιούνται από την προηγούμενη χρονιά σε συνεργασία με 4 μεγάλους δήμους του νομού. Ανέφερε μάλιστα ότι έχει γίνει συμφωνία με φυτώρια για την παραγωγή συγκεκριμένων δενδριλίων. Συζητήσεις με θέματα των αρμοδιοτήτων τους έχουν προγραμματιστεί με την πυροσβεστική Υπηρεσία και με την Δασική Υπηρεσία.

Τέλος ο ομότιμος καθηγητής κ. Ανδρέας Θρασυβούλου έκανε ομιλία-πρόταση με θέμα: Προστασία του ελληνικού μελιού με χρήση του εθνικού σήματος προϊόντων και προϋποθέσεις συμμετοχής του μελιού στο καλάθι προϊόντων της Περιφέρειας. Ολόκληρη η πρόταση δημοσιεύεται σ' αυτό το τεύχος της Μελισσοκομικής Επιθεώρησης.

Κόπηκε η πίττα και μοιράστηκαν δώρα στους τυχερούς, προσφορές διαφόρων εταιρειών μελισσοκομικού ενδιαφέροντος.

beenotes
listening to beekeepers

Φωνητική καταγραφή επιθεωρήσεων

Σύστημα υποστήριξης λήψης αποφάσεων

Η μελισσοκομία αλλάζει. Λάβετε θέσεις!
καλύτερη καταγραφή | περισσότερες επιλογές | μεγαλύτερη παραγωγή

www.beenotes.eu

Κυψέλη LANGSTROTH ROOT (πλήρης)

Εμβρυοθάλαμος + Όροφος + 20 Πλαίσια + Καπάκι + Πόρτα + Πόδια
Πλανισμένη, στοκαρισμένη και περασμένη με 2 χέρια λινέλαιο

από 48€

32€*

Υπεύθυνος πωλήσεων:
Αχιλλέας Μητσιάδης
κιν. 6984243221

Γονοφωλιά - Όροφος: Χρησιμοποιούμε απεντομωμένη, αποξηραμένη, φουρνισμένη ερυθροελάτη και τεχνολογία αντικαλλητού στα πλαίσια με μέγιστο φάρδος 15cm. Ισχυρότατη συγκόλληση στο σκαλόκομα με πανίσχυρη οικολογική, αδιάβροχη κόλλα (D4) και διπλοξυλόκαρφα. Αφαιρούνται οι ρόζοι, ταπώνονται και στοκάρονται. Δεν σκεβρώνει, δεν πετοικάρει και δεν σκίζεται.

Καπάκι: Κάλυμμα από κράμα αλουμινίου που δεν σκουριάζει, δεν θέλει βάψιμο, είναι ελαφρύτερο και ανθεκτικότερο. Με 4 τρύπες (2 μπρος + 2 πίσω) για καλύτερο εξαερισμό, καλύτερη διατήρηση της θερμοκρασίας και κλίση 35° για να μην μπαίνουν νερά.

Πάτος: Ο συνηθισμένος ξύλινος πάτος, χτισμένος, κολλημένος με μπισκότο ή ανεξάρτητος. Ενωματωμένη σανίδα απογείωση.

Πάτος αντιβαρρόα (Antivarroa): Όλος σήτα, με συρτάρι αλουμινίου στα 5cm από τη σήτα, επισκέψιμο από την πίσω πλευρά. Δυνατότητα για μεταλλική πόρτα Ø9mm.

Πόρτα: Ξύλινη, με επιλογή Καλοκαίρι - Χειμώνας - Κλειστή.

Πλαίσιο (τέλαρο): Από απεντομωμένο ξύλο ΦΛΑΜΟΥΡΙΑΣ καρφωμένο και από τα πλάγια. Οι μελισσοκόμοι και οι έρευνες διεθνώς δείχνουν πως είναι το ιδανικό ξύλο για πλαίσιο λόγω του ότι είναι ελαφρύ, χωρίς ακίδες, πολύ ανθεκτικό, επηρεάζει θετικά την συμπεριφορά της μέλισσας και την κάνει πιο παραγωγική. Δεν λυγίζει και δεν τρίζει όταν υπερφορτωθεί. Δεν χαλάει τα εξαγωνα, δεν πλακώνει τις μέλισσες, ούτε τους κλείνει το δρόμο.

Επιπλέον πλαίσιο: 0.50€/τεμ. *

* τιμή χονδρικής χωρίς Φ.Π.Α.

Τα 60 χρόνια εμπειρίας μας στην επεξεργασία ξύλου, η χρήση άριστης ποιότητας πρώτων υλών, τεχνογνωσία Αυστραλίας και η τήρηση Διεθνών & Ελληνικών προδιαγραφών του ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ Η.Α.Ε. 19.09.2010 εγγυώνται μια κυψέλη με υψηλή ποιότητα κατασκευής, ανθεκτική, ελαφριά (με βάρος κομπλέ 16 kgf μεταφέρεται ευκολότερα) και τέλειο αισθητικό αποτέλεσμα.

Η χαμηλή αρχική τιμή, η γρήγορη ανοιξιάτικη ανάπτυξη, η λίγη και πολύ φθηνή συντήρηση, η μακροζωία της κυψέλης και του μελισσιού, η εξαιρετική παραγωγικότητα κάνουν την κυψέλη μας την οικονομικότερη πρόταση της αγοράς.

Προϊόντα Αγίου Όρους ΜΕΠΕ, Θεσσαλιώτιδος 108, Τ.Κ. 43100, Καρδίτσα | Τηλ.: 24410 24872 | e-mail: info@prao.gr

ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

δίπλα στο παλιό μηχανολογικό
ανάμεσα στην περιφερειακή και στην Εγνατία
με ιδιόκτητο parking

ΜΕΛΙΣΣΟΤΡΟΦΕΙΣ ΑΡΙΣΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΜΑΣ
ΣΤΙΣ ΠΙΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

μηχανήματα, εργαλεία
κρηθήρες, κυψέλες,
ρουχισμός, τροφές

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα μας!

www.melissokomikithess.gr

να δείτε όλα τα είδη μας και τις τιμές τους

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΚΥΨΕΛΩΝ
"Ο ΠΡΩΤΟΣ"
 ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
 ΚΩΣΤΑΜΕΝΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
 ΑΝΗΛΙΟ ΜΕΤΣΟΒΟΥ
 ΤΗΛ. 2656041796 FAX. 2656041713
 ΚΙΝ. 6979002174-6977595590

ΟΑ ΜΑΣ ΒΡΕΙΤΕ ΚΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ
 ISO 9001 2000

Σε όλους τους αναγνώστες της
 Μελισσοκομικής Επιθεώρησης κάνουμε
 δώρο ένα ξέστρο inox.

Βάλτε τον Κωδικό ΜΕ 36Κ54 στα
 σχόλια της παραγγελία σας
 & κάντε το δικό σας !!!

www.bee-smart.gr
 Τηλ: 2610 332 000

< --- Για περισσότερες λεπτομέρειες scan --- >

ΣΥΛΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΥΨΕΛΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Τσουκαλά

ΚΥΨΕΛΕΣ
 με Ευρωπαϊκή Ξυλεία
 Παντός τύπου
 & ειδικές κατασκευές
 Δεχόμαστε παραγγελίες
 από όλη την Ελλάδα

ΑΡΙΣΤΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ

ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟ - ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ - ΤΗΛ.: 22370 24747 - FAX.: 22370 23645 - ΚΙΝ. 6973 734750-54

ΚΥΨΕΛΟΤΕΧΝΙΚΗ
 ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ ΚΥΨΕΛΩΝ

Η ποιότητα στην κυψέλη από τη γνωστή φίρμα **Β. ΚΩΣΤΑΜΕΝΑΣ - Μ. ΑΓΓΕΛΗΣ** μας κατατάσσουν πρώτους στην αγορά

- Κυψέλες με ευρωπαϊκή φουρνιστή ξυλεία
- Εμβροσθάλαμοι
- Ενσωματωμένη βάση με σήτα
- Κινητές βάσεις με σήτες με ανοιγόμενο συρταρωτό κόντρα πλακέ

Εκτελούνται παραγγελίες σε όλη την Ελλάδα
 Υπεύθυνος παραγγελιών **ΚΩΣΤΑΜΕΝΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ**
 Υπεύθυνος παραγωγής **ΑΓΓΕΛΗΣ ΜΙΧΑΗΛ** τηλ. 6948 281595

Τα προϊόντα της εταιρείας μας έχουν πιστοποίηση ISO9001:2008

Νέες εγκαταστάσεις
 ΒΙ.ΠΕ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
 τηλ. Εργοστασίου 26510/03119
 Κινητό: 6947/402200
www.kipselotexniki.gr

ΑΡΙ ΤΕC

Δουλεύοντας με τις μέλισσες στην Ευρώπη

ΜΕΛΙΣΣΟΤΡΟΦΕΣ - ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ - ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΕΞΑΓΩΓΗΣ & ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΜΕΛΙΟΥ

ΝΕΑ ΣΕΙΡΑ ΜΕΛΙΤΟΕΞΑΓΩΓΕΩΝ

100% ΑΝΟΞΕΙΔΩΤΟΙ

από 295 € + ΦΠΑ

Κατασκευάζονται
εξ ολοκλήρου
στις υπερσύγχρονες
εγκαταστάσεις μας
και παρέχονται
με 2 χρόνια εγγύηση CE
και service
από το
εξειδικευμένο
προσωπικό μας

4ΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΧΕΙΡΟΚΙΝΗΤΟΙ - 4ΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΟΙ

4ΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΑΥΤΟΜΑΤΟΙ ΜΕ ΡΥΘΜΙΣΗ ΣΤΡΟΦΩΝ - 6 ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΑΥΤΟΜΑΤΟΙ ΜΕ ΡΥΘΜΙΣΗ ΣΤΡΟΦΩΝ

ΑΡΙ ΤΕC

ΕΥΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΑΕΒΕ
ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

1ο ΧΛΜ. ΣΟΦΑΔΩΝ - ΚΑΡΑΙΤΣΑΣ Τ.Κ. 43300 ΣΟΦΑΔΕΣ Τηλ. 24430 22277 Fax: 24430 24266

www.apitec.gr email: info@apitec.gr

Μικρές Αγγελίες

Ανακοινώσεις

- Οι μικρές αγγελίες εκτυπώνονται ομοιόμορφα (χωρίς φωτογραφίες, ιδιαίτερα γράμματα, πλαίσια κλπ.)
- Παρακαλούμε θερμά όταν η μικρή αγγελία σας δεν χρειάζεται πλέον, να ενημερώνετε το περιοδικό μέενα απλό τηλεφώνημα, ώστε να μην καταχωρείται. Ο χώρος του περιοδικού είναι πολύτιμος.
- Το τηλέφωνο του περιοδικού είναι 23920/91575.
- Οι μικρές αγγελίες καταχωρούνται στη Μ.Ε. ΔΩΡΕΑΝ, αλλά ΜΟΝΟ για τους συνδρομητές της. Οι μη συνδρομητές χρεώνονται την καταχώρηση, σύμφωνα με τον τιμοκατάλογο των διαφημίσεων στο 1/16 της σελίδας.

1. ΜΕΛΙΣΣΙΑ - ΠΑΡΑΦΥΔΑΣ

Πωλούνται παραφύδες, Πληροφ. στο τηλ. 24620/32871 κιν. 6979/695061 Σπύρος Βλάχος, Δεσκάτη Γρεβενών.

Πωλούνται μελίση και παραφύδες κάθε δυναμικότητας. Παραγγελίες κατόπιν συνεννόησης. Δεκτός κάθε έλεγχος. Πληροφ. Παρασκευόπουλος Διονύσιος, Αρχαία Ολυμπία τηλ. 6972/077121. what's up 6978281354

Πωλούνται παραφύδες με επιλεγμένες βασιλίσσες φυσικής γονιμοποίησης από Απρίλη έως Σεπτέμβριο. Πληροφ. Τζώρης Σωτήρης, Βέλο Κορινθίας, κιν. 6945/856272

Πωλούνται παραφύδες και μελίση με καινούριες βασιλίσσες και καινούριο υλικό. Πληροφ. Παννακόπουλος Σπύρος, Αθήνα - Καλαμάτα τηλ. 6945/431634

Πωλούνται παραφύδες με καινούριες επιλεγμένες βασιλίσσες. Τζεμπέλικος Βαγγέλης, Ερυθρές Αττικής. Τηλ. 6973/694485 και 22630/62040

Πωλούνται μελισσομήνη και παραφύδες με νέες βασιλίσσες φυσικής επιλογής και γονιμοποίησης, χαλκιδικ-

κιώτικης ράσας. Πληροφ. Δημ. Τσάρας, Γαστούνη Ηλείας τηλ. 26230/33118 κιν. 6977/08 36 21.

Ευκαιρία! Μελίση και παραφύδες με κυψέλες ή χωρίς πωλούνται, υγιέστατα και σε άριστη κατάσταση. Θεόδ. Βγενόπουλος τηλ. 6906/731400, 6974/895865, Αρμαλιάδα.

Πωλούνται μελίση και παραφύδες. Παννακόπουλος Κων/νος, Πτελεός Βόλου. Τηλ. 24220/41507, κιν. 6987/120557.

Πωλούνται παραφύδες από νέους και «μερακλήδες» μελισσοκόμους, με βασιλίσσες του 2016 και σηματομενές. Πληροφ. Αντώνης - Βούλα Μωυσιδί, τηλ. 2310/758378 & 6981/333567-8.

Πωλούνται από σοβαρή και υπεύθυνη μελισσοκομική μονάδα μελισσομήνη και παραφύδες με νεαρές βασιλίσσες, ράσας Χαλκιδικής, από την περιοχή Μαραθώνα Αττικής. Πληροφορίες: Πανόπουλος Αθανάσιος, τηλ. 210/9922310, κιν. 6987/178579.

Πωλούνται μελίση και παραφύδες με νέες βασιλίσσες από τα μέσα Απριλίου. Πληρ. Καναβάς Δημήτρης, Ρετζί-κι Θεσ/νίκης. Τηλ. 2310/674742 & 6937/513772

Πωλούνται παραφύδες - μελισσομήνη με επιλεγμένες βασιλίσσες (2016) φυσικής γονιμοποίησης και απόδοσης. Κουτίνας Αθανάσιος, Αργυροπούλι Λάρισας. Τηλ. 6936/100012 (Vodafone), 6986/734231 (what's up)

Πωλούνται παραφύδες 5 πλαισίων από αρχές Μαΐου. Πληροφ. Βαράτης Θεοφάνης, Θεσ/νίκη, κιν. 6932/387515.

Πωλούνται μελίση και παραφύδες πολύ δυνατά. Πληρ. Γεροθανάσης Κων/νος. Τηλ. 6944/344667. Θεσσαλονίκη.

Πωλούνται από 5 έως 150 μελίση με νεαρές βασιλίσσες. Κασσανδρινός Αντώνης, Χαλκιδική. Τηλ. 23750/22113 κιν 6909262840.

Πωλούνται 300 παραφύδες 5 πλαισίων με φθινοπωρινές μάνες. Τιμή 60€. Επίσης πωλούνται μελίση με νέες μάνες 5-10 πλαισίων από Μάρτιο έως Οκτώβριο. Πληρ. Χήρας Ναπολέων, Ιωαννίνα. Τηλ. 6945/945643.

Πωλούνται παραφύδες με επιλεγμένες βασιλίσσες φυσικής γονιμοποίησης από Απρίλη έως Σεπτέμβριο. Πληροφ. Τζώρης Σωτήρης, Βέλο Κορινθίας, κιν. 6945/856272

Ο Λουκάς, παραγωγός βασιλικού πολτού, λόγω έλλειψης κυψελών πουλά 50 μελισσομήνη σε τελάρα 5-10 πλαίσια κατ' επιλογήν. Διατίθεται βασιλικός πολτός συσκευασίας 10 gr. Τηλ. Επικοινωνίας 25920/93492, Κόνιας Λουκάς, Μεσορόνη Καβάλας

Πωλούνται παραφύδες. Πληρ. Δαβλιάς Κων/νος, Σέκουλας Ηλείας. Τηλ. 6955/380840.

Πωλούνται από 1-100 μελίση με ή χωρίς κυψέλες. Πληρ. Γουτακόλης Κων/νος, περιοχή Θεσ/νίκης. Τηλ. 6973/900005.

Πωλούνται παραφύδες και μελίση. Μελισσοκόμος Πληρ. Δαβλιάς Γεώργιος, Αρτέμιδα Αττ. Τηλ. 6977/616668.

Πωλούνται βασιλίσσες Χαλκιδικής και παραφύδες 5 πλαισίων από επαγγελματίες μελισσοκόμους. Χαλκιδικιώτικη Μελισσοκομία, Καμπούρης Πέτρος και Παύλος, Παλαιχώρα Χαλκιδικής. Τηλ. 6944/968899 και 6947/160481.

Πωλούνται μέχρι 30 κυψελίδια ή παραφύδες σε πλαίσια με νέες βασιλίσσες. Πληροφ. Λαβδάς Γεώργ. τηλ. 2410/821571, κιν. 6976/674688, Λάρισσα.

Πωλούνται μελίση σε άριστη κατάσταση με φετινές βασιλίσσες και καινούριες κηρήθρες. Πληροφ. 27210/92878 & 6978/943389 Γιώργος Αγγελόπουλος

Πωλούνται μελίση μεγάλα και παραφύδες με νέες βασιλίσσες με ή χωρίς κυψέλες σε άριστη κατάσταση. Πληρ. Καραμανάβη Βασιλική, Σέρρες. Τηλ. 23210/79258 κιν. 6977/919989.

Από Νοέμβριο και μετά πωλούνται από 5 έως 150 παραφύδες συμπληρωμένες του 2015. Πληρ. Κασσανδρινός Αντώνης, τηλ. 23750/22113, κιν. 6909262840

Πωλούνται 50 παραφύδες με καινούριες μάνες με υλικό ολοκαίνουριο, πλαίσια καρφωμένα, καφουλωμένα, καινούριες κηρήθρες, Τσόκολες Γεώργιος. Τηλ. 6972/237331

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΥΨΕΛΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΕΩΡ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

- 50 χρόνια εμπειρίας στην κατασκευή κυψελών
- 50 χρόνια κορυφαία ποιότητα

Κυψέλες με κινητή βάση.
(Κινητές βάσεις διαφόρων ειδών αναλόγως του χρησιμοποιούμενου συνδετήρα)

Κυψέλες με σταθερή βάση από ξυλεία εισαγωγής.
Έλατο Τορεχίας ή Ρωσίας στα κιβώτια. Πεύκο Σουηδίας στα πλαίσια και στα καπάκια.

Ειδικές κατασκευές: Πενταράκια, εξαράκια, τριπλοκυψελίδια, τροφοδότες οροφής τριών διαφορετικών μεγεθών.
Δ/ση: 4ο χλμ. Τριτάλων - Λαοίσης Τ.Κ. 42100 Τριτάλα
Τηλ. 2431076055 - 2431076054 Fax 2431076055

0,50€
+ΦΠΑ

ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΤΕ ΤΗ ΒΑΡΡΑ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ
ΕΥΚΟΛΑ & ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ

Περιεχόμενο συσκευής:
Περιέχει 5gr καθαρής κρυσταλλικής θυμόλης σε σκόνη για εφαρμογή σε πήληθυσμό έως 5 πλαισίων, ενώ για πήληθυσμό άνω των 5 πλ. αρκεί η τοποθέτηση 2 συσκευιών. Η τοποθέτηση, στην πρώτη περίπτωση, γίνεται πάνω στο κεντρικό πλαίσιο ή γονοφυλιά, ενώ στην δεύτερη περίπτωση, διαγώνια και σε ίσες αποστάσεις. (Π.χ. Σε 10αρι, στο 3ο και 7ο πλαίσιο)

Το σημαντικότερο πλεονέκτημα της συσκευής:
Πέρα από την απλή και εύχρηστη συσκευασία, το σημαντικότερο πλεονέκτημα της συσκευής είναι ότι η θυμόλη που περιέχει είναι πάντα «φρέσκια»! Λόγω του ότι μεσοθαβεί, από την συσκευασία του εργοστασίου παραγωγής μέχρι την τοποθέτησή της στα μελίσημα μας, μόνο «ένα άνοιγμα».

*Η θεραπεία με κρυσταλλική θυμόλη εφαρμόζεται ιδανικά σε εξωτερική θερμοκρασία 18°C-28°C.

ΠΩΡΓΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥ - Κήφισθένους 7, Αθήνα - ΤΚ. 10552
ΤΗΛ. 6932936693 - EMAIL: glamprou61@gmail.com

Πωλούνται μελίσιμα σε καλή κατάσταση με κάσες ή χωρίς. Πληρ. Φλόουρος Θεοφύλακτος, Μεσωρόπι Καβάλας. Τηλ. 2592093736

Πωλούνται 30 μελίσιμα με τις κυψέλες σε άριστη κατάσταση. Πληρ. Γεωργιάκας Νίκος, Αρναία Χαλκιδικής. Τηλ. 6974311820

Πωλούνται 20 μελίσιμα δεκάρια προς 90€ έκαστο μαζί με την κυψέλη. Πληρ. Καρακώστας Δημήτρης, Θεσ/νίκη. Τηλ. 6971910254

Πωλούνται μελίσιμα και παραφύαδες. Πληρ. Παπακωνσταντίνου Στέλιος, Λάρισα. Τηλ. 6976058181

Πωλούνται 100 δυνατά μελίσιμα (επιλεγμένα από 200) με παραγωγικές βασίλισσες με ή χωρίς κυψέλες. Επίσης και παραφύαδες. Πληρ. Καραθόδωρος Απόστολος, Θεσ/νίκη. Τηλ. 6974318604

Πωλούνται μελίσιμα με μάνες του 2015. Πληρ. Λόης Αρσιτείδης, Αττική. Τηλ. 6944765771

Πωλούνται παραφύαδες από Απρίλη μήνα. Πληρ. Τσανάκα Παναγιώτα, Γαλαξείδι. Τηλ. 6973738627

Πωλούνται 100 μελισσομήνη σκέτα ή με κάσες. Επίσης πωλείται μέλι σε δοχεία. Πληρ. Αποστολίδης Παναγιώτης. Τηλ. 6971760407

Μέσα από το σύγχρονο μελισσοκομείο μας πωλούνται υγιής παραφύαδες με νεαρές βασίλισσες. Διατίθενται κατόπιν παραγγελίας από μέσα Απριλίου. Δεκτός κάθε έλεγχος. Πληρ. Κόκλας Γεώργιος. Τηλ. 6936844451

Πωλούνται 50 κυψέλες μεμονωμένες ή το σύνολο. Πληρ. Τσαβδάρης Αλέξανδρος, Επτάλοφος Κιλκίς. Τηλ. 23410/62284 κιν. 6934398928

Πωλούνται 50 Μελίσιμα από αρχές Απριλίου. Πληρ. Κ. Καπούλας Αθανάσιος, Ανθή Νιγρίτας. Τηλ. 6974917643

Πωλούνται 45 μελίσιμα προς 4000 € μέχρι το τέλος Μαρτίου. Πληρ. Νίκος Μπακιρτζής, Ασπροβάλτα. Τηλ. 6971504636

Από την Μελισσοκομική Αγρινίου πωλούνται παραφύαδες και μελίσιμα. Πληρ. Σαράκης Ιωάννης. Τηλ. 6973324258

Πωλούνται μελίσιμα και παραφύαδες υγιή με καινούργιες βασίλισσες... Αποστολή σε όλη την Ελλάδα. Πληρ. Καραγκούνης Ανάστος. Τηλ. 6936106682

Πωλούνται παραφύαδες και μελισσομήνη πρώιμων μελισσιών (Πελοποννήσου) με επιλεγμένες βασίλισσες φυσικής γονιμοποίησης (2016) από Απρίλη έως Σεπτέμβριο. Πληρ. Κουτίνης Αθανάσιος, Αργυροπούλι Λάρισας. Τηλ. 6936100012 Vodafone, 6986734231 What's up

Πωλούνται μελίσιμα και παραφύαδες με νέες βασίλισσες φυσικής γονιμοποίησης από έμπειρο μελισσοκόμο. Διαθέσιμες από τέλος Μαρτίου. Πληρ. Κορωνιάς Γεωργιος, Ορεινή Ολυμπία. Τηλ. 2102471586 και 6931455605

Πωλούνται 100 μελίσιμα και παραφύαδες λόγω υγείας. Πληρ. Αγγής Κώστας, Καβάλα. Τηλ. 6940775261

Πωλούνται παραφύαδες προς 60€ και δεκάρια μελίσιμα προς 120€ με νέες μάνες. Πληρ. Αναγνωστόπουλος Μάριος, Περιοχή Θεσ/νίκης. Τηλ. 6940799998

Πωλούνται παραφύαδες τριών, τεσσάρων και πέντε ημερών από τέλη Μαρτίου με βασίλισσες επιλεκτικής βασιλοτροφίας του 2016 σε Αθήνα και Μεσσηνία. Πληρ. Γαγάκη Βασίλη. Τηλ. 6986567668 και 6980971098

Πωλούνται παραφύαδες και μελίσιμα. Μελισσοκόμος. Πληρ. Δαβιλάς Γεώργιος, Αρτέμιδα Αττ. Τηλ. 6977616668

Πωλούνται μελίσιμα 10άρια από αρχές Απριλίου. Πληρ. Χατζής Γεώργιος, Σέρρες. Τηλ. 6972564331

Πωλείται μέλι από έλατο εξαιρετικής ποιότητας. Πληρ. Μπόγρη Αγγελική, Αθήνα. Τηλ. 6974966950

Από την σσαβρή και υπεύθυνη μελισσοκομική μονάδα Μαραθώνα εκτός από μελισσομήνη και παραφύαδες πωλείται και μέλι θυμαρίσιο από το πεντελικό όρος προς 8€ το κιλό. Πληρ. Πανόπουλος Αθανάσιος. Τηλ. 2109922310 και 6987178579

Πωλούνται παραφύαδες 3-5 ημερών με επιλεγμένες φρενές βασίλισσες από τα μέσα Μαρτίου και μετά. Πληρ. Ζηλάκος Νίκος, Πειραιάς. Τηλ. 2104526146 και 6976091792

Πωλούνται παραφύαδες των 4 και 5 ημερών. Πληρ. Παπακωνσταντίνου Στέφανος, Λάρισα. Τηλ. 6983907874

Πωλούνται παραφύαδες 5/10 ημερών από αρχές Μαΐου με επιλεγμένες και σηματοδομημένες βασίλισσες (ράτσα Χαλκιδικής), φυσικής γονιμοποίησης 2015. Από την περιοχή της Θεσσαλονίκης (μελισσοκομείο στην Άρτα). Πληρ. Βαφειάδης Γεώργιος. Τηλ. 6937382700.

Πωλούνται μελίσιμα και παραφύαδες καθώς και βασίλισσες. Πληρ. Μελισσοκομία Μπίληρης Νικόλαος, Βουλιαγμένη. Τηλ. 6973054946

Πωλούνται 60 μελίσιμα δεκάρια. Πληρ. Προφήτης Αναστάσιος, Σέρρες. Τηλ. 6932069430

Μέσα από την μελισσοκομική μου μονάδα πωλούνται 100 διαλεγμένα μελίσιμα. Πληρ. Βασιλειδής Χρήστος, Κυριακή, Σουφλί Έβρου, Τηλ. 2554081039

Πωλούνται μελίσιμα σε άριστη κατάσταση, υγιή με βασίλισσες φρενής χρονιάς και καινούργιες κηρήθρες. Δεκτός κάθε έλεγχος. Επίσης πωλείται και μέλι. Πληρ. Μπου-

λάκης Γιάννης, περιοχή Ν. Μουδανιά. Τηλ. 6974430636

Από τη μελισσοκομική μονάδα "Ο ΕΡΥΜΑΝΘΟΣ" πωλούνται παραφύαδες από 3 έως 10 ημερών με βασίλισσες άριστες, επιλεγμένες φυσικής γονιμοποίησης. Πληροφορίες: Γιώργος Κοτσόκολος, Τηλ. 6944211241 και Δημήτριος Σώρρας, Τηλ. 6979470080, δ/μος Ερμιόλιδου Αχαΐας.

Πωλούνται μελίσιμα. Πληρ. Λάζαρος Μωυσιδής, Τηλ. 6976/888681, Θεσσαλονίκη.

Πωλούνται παραφύαδες 5 ημερών από αρχές Απριλίου μέχρι τέλος Οκτωβρίου, Ασπροπυργος Αττικής, Τηλ. 6932066586. Μπουτσός Αθανάσιος.

Βιολογικό μελισσοκομείο πιστοποιημένο από την ΔΗΝ πουλά παραφύαδες. Πληρ. Κώστας Αργύρης, περιοχή Ευβοίας. Τηλ. 6936257088

Πωλούνται μελίσιμα στην περιοχή της Μεσσηνίας. Παρέχεται βοήθεια και γνώση. Πληρ. Κελεπούρης Γιώργος. Τηλ. 6937232515

2. ΒΑΣΙΛΙΣΣΕΣ

Πωλούνται βασίλισσες φυσικά γονιμοποιημένες του 2015. Πληρ. Αζαζιόπουλος Ελισάβετ, Τηλ. 6977 993522, Θεσσαλονίκη.

Πωλούνται επιλεγμένες βασίλισσες Μακεδονικής φυλής, Χαλκιδικής, φυσικής γονιμοποίησης. Αποστολή σε όλη την Ελλάδα. Μπαγιάτης Παύλος, Κύμια Θεσσαλονίκης. Τηλ. 2391042850, 6978560000 e-mail: meliaxiou@otenet.gr

Πωλούνται βασίλισσες φυσικής γονιμοποίησης από αρχές Απριλίου έως τέλη Οκτωβρίου. melisotopli.blogspot.com Πληρ. Τζιφτζιτζιόπουλος Αγγελική, Τηλ. 6986/424295.

Πωλούνται βασίλισσες γονιμοποιημένες και εγγυημένες πάτερ - Ευάγγελος, Μεθώνη Περίαις. Τηλ. 23530/51098

Πωλούνται μάνες Μακεδονικές-Κεκρώπια φυσικής γονιμοποίησης από Μάρτιο έως Οκτώβριο. Τιμή 10€. Πληρ. Χήρας Ναπολέων, Ιωάννινα. Τηλ. 6945/945643.

Πωλούνται επιλεγμένες και σηματοδομημένες βασίλισσες φυσικής γονιμοποίησης. Πληρ. Κατσαρός Τριαντάφυλλος, Μεταγκίτι Χαλκιδικής. Τηλ. 6989/200645..

Πωλούνται επιλεγμένες βασίλισσες του 2016 φυσικής γονιμοποίησης. Αποστολή σε όλη την Ελλάδα. Πληρ. Παπάς Φίλιππος, Μεσημέρι Θεσσαλονίκης. 6987621000

Πωλούνται επιλεγμένες βασίλισσες από υγιή και παραγωγικά μελίσιμα. Αποστολή σε όλη την Ελλάδα. Πληρ. Κα-

Επιλεγμένες
Βασίλισσες
Ποιότητας

Διαθέτουμε
επιλεγμένες βασίλισσες ποιότητας,
μελοπαραγωγικές, υγιείς, με ανθεκτικότητα
στις ασθένειες, παραφύαδες,
μελισσοδέματα καθώς και βασιλικό πολτό.

Η πολύχρονη πείρα μας, η εξειδίκευση και ο άρτιος
εξοπλισμός μας, εγγυώνται υψηλά επίπεδα
απόδοσης στην παραγωγή σας.

ΝΙΚΟΣ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ
τηλ. 27310.82309 - κιν. 6944 813.083 - Σπάρτη

Μελισσοκομικά
συμπληρώματα διατροφής

εξυψημένα για άριστα αποτελέσματα
στην υγεία και την απόδοση των μελισσιών

Apriplus® πρώην **Proutia Bee**
Γαλλικής Προέλευσης

Σειρά Προϊόντων **Enerjet**
Ισπανικής Προέλευσης

erfar ΕΡΦΑΡ ΑΒΕΦ Βιομηχανία Φαρμάκων
Μικράς Ασίας 2, Παλλήνη 153 51, Αττική
Τηλ.: 210 6665823, Τηλ/Fax: 210 6668326
e-mail: erfara@otenet.gr

ραγκούνης Ανάστος, Τηλ.6936106682

Πωλούνται βασιλίσσες φυσικής γονιμοποίησης μελοπαρκαγωγικές από Απρίλη έως Οκτώβρη. Αποστολή σε όλην την Ελλάδα με δική μας ευθύνη. Πληρ. Κουτίνης Αθανάσιος, Αργυροπούλι Λάρισα, Τηλ.6936100012 Vodafone, 6986734231 What's up

Πωλούνται βασιλίσσες γονιμοποιημένες προς 12€ και αγονιμοποιητές προς 5€. Πληρ. Παπακωνσταντίνου Στέφανος, Λάρισα, Τηλ.6983907874

Πωλούνται νέες βασιλίσσες, φυσικά γονιμοποιημένες μαρκαρισμένες από τέλη Απριλίου, μακεδονική ράτσα, τιμή 10€. Αποστολή σε όλη την Ελλάδα. Πληρ. Χάζेम Τάτρος, Τηλ.6974792634, 6974795228 και 6977610081

3. ΜΕΛΙ - ΓΥΡΗ - ΒΑΣ. ΠΟΛΤΟΣ

Πωλείται φρέσκος, αγνός Βασιλικός Πολτός παραγωγής μας. Ειδικές τιμές για συναδέλφους μελισσοκόμους. Αποστολή σε όλη την Ελλάδα. Μπαγιάτης Παύλος, Κύμια Θεσσαλονίκης, τηλ.2391042850, 6978560000 e-mail: melixiou@otenet.gr

Πωλείται φρέσκος Βασιλικός πολτός. Πληροφορίες Βέτα Λαζαρίδου, Τηλ.: 6977/993522, Θεσσαλονίκη.

Πωλούνται μελίσιμα, μέλι, γύρη, Βασιλικός πολτός, πρόπολη. Πληροφ. Πανάρας Δημ. Αθήνα (Πετρούπολη) τηλ. 6979/949992.

Πωλείται Βασιλικός πολτός. Πληροφ. στο τηλ. 24620/32871 κιν. 6979/695061 Σπύρος Βλάχος, Δεσκάτη Γρεβενών.

Πωλείται μονοθήνα (ρακέ από μέλι) επίσης κεριά παραγωγής μας & μέλι διαφόρων ποικιλιών. Πληροφ. Νασιούδης Χαράλαμπος, Βασιλικά Θεσσαλονίκης τηλ. 6939/195959 σταθ.: 23960/22255.

Πωλούνται μελίσιμα παραγωγικά μεγάλα και παραφυάδες με κυψέλες ή σε τελάρα. Επίσης πωλείται μέλι όλων των κατηγοριών. Πληροφ. Κωνσταντίνος και Αθανάσιος Γελαδάρης, Πέτρινο Καρδίτσας, τηλ. 24440/32168 κιν. 6972/214309 & 6977/855050.

Πωλείται φρέσκος Βασιλικός πολτός παραγωγής μας, αποστολή σε όλη την Ελλάδα. Πληροφορίες Καλαντζής Ευάγγελος, Πλατύκαμπος Λάρισα, τηλ. 2410/972128, κιν.: 69771/407745, www.melissula.gr

Πωλείται Γύρη νωπή, φρέσκια, ποικιλής ανθοφο-

ρίας. Πώληση χονδρική-λιανική. Αποστολή σε όλη την Ελλάδα. Μπαγιάτης Παύλος, Κύμια Θεσσαλονίκης, Τηλ.2391042850, 6978560000 e-mail: melixiou@otenet.gr

Πωλείται φρέσκος Βασιλικός πολτός. Δυνατότητα παρουσίας την ώρα της συγκομιδής. Μεσημέρι Θεσσαλονίκης. Παππάς Φίλιππος, Τηλ. 2392091575 κιν. 6987621000

Πωλείται φρέσκος Βασιλικός πολτός παραγωγής μας. Δεχόμαστε παραγγελίες. Τζεμπελίκος Βαγγέλης, Ερυθρές Αττικής, Τηλ. 6973/694485 και 22630/62040.

Μέλι θυμαρίσιο, ανθέων και πευκοθύμαρο πωλείται προς 6€ το κιλό. Πληροφ. Ανδρεαδάκης Σταμάτης Ηράκλειο Κρήτης, Τηλ. 6973/007856

Πωλείται μέλι πορτοκαλιάς Αργολίδας εξαιρετικής ποιότητας, ανθόμελο αγάθι Αρκαδίας, θυμαρί, ρεικοκούμαρο και ρέικι - σουσουρά. Δεκτός οποιοσδήποτε έλεγχος. Πληρ. Λιολίτσης Γιώργος, Τρίπολη, Τηλ. 6976/878671.

Πωλείται Ελληνική γύρη νωπή πολυανθική, καθώς και πρόπολη ανεπιξέγγαστη. Τιμή χονδρική. Πληρ. Μπέρος Ηλίας, Αχαρνάι Ατ. Τηλ. 210/2384278 κιν 6944/992224.

Πωλείται γύρη νωπή πολύχρωμη άριστης ποιότητας. Πληρ. Σαράκης Ιωάννης, Αγρίνιο, Τηλ. 6973/324258.

Πωλείται πευκόμελο και διάφορα είδη ανθόμελων. Πληροφορίες Γουτακόλης Κώστας, Θεσσαλονίκη, τηλ. 6973900005

Πωλείται πευκόμελο και ανθόμελο. Πληρ. Γουτακόλης Γεώργιος, Σοχός Θεσ/νίκης, Τηλ. 23950/22961, κιν. 6973/188656.

Πωλείται γύρη φρέσκια κατεψυγμένη πολυανθική παραγωγής μας από την ορεινή Ηλεία. Τιμές χονδρικής. Πληρ. Μπακούρας Γιάννης, Τηλ. 6937/029764

Πωλείται μέλι βελανιδιάς, ανθέων και πεύκου 5€/κιλό. Πληρ. Κοτρόπουλος Κώστας, Αθήνα, Τηλ. 6976199043.

Πωλείται μέλι πεύκου και ανθέων. Τιμή χονδρική. Πληρ. Μπουτάρης Αθανάσιος, Ασπρόπυργος, Τηλ. 6932066586.

Πωλείται ανθόμελο και μέλι κωνοφόρων. Πληρ. Διαμάντης Απόστολος, Λάρισα, Τηλ. 6983519417.

Πωλείται ανθόμελο-πευκόμελο Ευβοίας παραγωγής 2015. Πληρ. Αλέξανδρος Μεσημέρης, Λάρισα, κιν. 6945568503

Βασιλικό πολτό και μέλι παραγωγής 2015 διαθέτω προς πώληση. Πληρ. Κόνιας Λουκάς, Μεσορόπη Καβάλας, παραγωγός, Τηλ. 2592093492

Πωλείται ανθόμελο, έλατο, πορτοκαλιά και δασόμελο.

Πληρ. Βλάχος Χρήστος, Πάτρα, Τηλ. 6983527567

Πωλείται γύρη παραγωγής μας, 14€/κιλό για ποσότητα 13kg και πάνω. Τιμή συζήτηση. Αντωνιάς Γεώργιος, Γεροπλάτανος Χαλκιδικής, Τηλ. 6947266477, απογευματινές ώρες.

Πωλείται μέλι ελατόπευκο. Πληρ. Παπουτσήs Χαράλαμπος, Λαχερνά Αρκαδίας, Τηλ. 6944625252

Πωλείται μέλι πευκόμελο, ανθόμελο και κουμαριάς, καθώς και γύρη νωπή ποικιλής ανθοφορίας 8€/κιλό. Πληρ. Γκουντέλας Γεώργιος, Λάρισα, Τηλ. 6945937692

Πωλείται ανθόμελο-πευκόμελο, μέλι βελανιδιάς και μέλι κουμαριάς. Πληρ. Διαμάντης Απόστολος, Λάρισα, Τηλ. 6983519417

Πωλείται μέλι ανθέων παραγωγής μας. Πληρ. Παπακωνσταντίνου Γεώργιος, Λάρισα, Τηλ. 6946213520

Πωλείται πευκόμελο, κεριά, πρόπολη. Λάζαρος Μωυσιάδης, τηλ. 6976/888681, Θεσσαλονίκη.

Πωλείται μέλι Πεύκου θάσου και ανθόμελο καλοκαιρινής σοδιάς από τη Σέρρες σε τιμές χονδρικής 5,5 Ευρώ/kg σε οποιαδήποτε συσκευασία. Το μέλι είναι πεντακάθαρο χωρίς ίχνος φαρμάκων. Δεκτός κάθε έλεγχος. Δυνατότητα αποστολής δειγμάτων. Αποστολή σε όλη την Ελλάδα. Πληροφορίες: Πέτρος Νικήτας : 6978445019 email: petros.nik@hotmail.com

Πωλείται μέλι θυμαρίσιο και μέλι πεύκο Κρήτης. Πληρ. Βροντάκης Κώστας, Λευκά Όρη, Χανιά, Τηλ. 6973554421

Πωλείται μέλι θυμαρί, πεύκου, ελάτου, ανθέων και κουμαριάς σε τιμή χονδρικής. Πληρ. Σαράκης Ιωάννης, Τηλ. 6973324258

Πωλείται φρέσκος Βασιλικός πολτός. Πληρ. Κακαρίκας Γιώργος, Ηράκλεια Σερρών, Τηλ.6976777177

Πωλείται μέλι ανθόμελο και πευκόμελο Κασσάνδρας. Πληρ. Παλιτσίμης Ιωάννης, Σταυρούπολη Θεσ/νίκης, Τηλ.6977650192

Πωλείται φρέσκια γύρη ποικιλής ανθοφορίας και φρέσκος Βασιλικός πολτός. Πληρ. Καραγκούνης Ανάστος, Τηλ.6936106682

Πωλούνται 2 τόνοι πεύκο και ανθόμελο. Τιμή χονδρική. Πληρ. Κουτίνης Αθανάσιος, Αργυροπούλι Λάρισα, Τηλ.6936100012 Vodafone, 6986734231 What's up

Πωλείται γύρη νωπή κατεψυγμένη. Πληρ. Τάσης Άρης, Άρτα, Τηλ.6945544999

Πωλούνται 40 δοχεία πευκόμελο. Πληρ. Τσελεκίδου Μαργαρίτα, Τηλ.6976696529

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΥΨΕΛΩΝ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

Δ. Κυργώτα - Ν. Τζαρούκη Ο.Ε.
Ανήλιο Μετσόβου
Τιμές Ποιτικές - Άριστη ποιότητα
Τηλ.: 26560/41439
οικίας: 26560/41604

Το χρώμα της βασιλίσσας για το 2016 είναι το **Λευκό**

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ
ΑΠΟ ΜΕΓΑΛΗ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ
ΜΕΛΙΣΣΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΦΥΑΔΕΣ

Από ένα πολύ μεγάλο αριθμό πρώιμων μελισσών και παραφυάδων που ξεχειμάζουν στην ΚΑΛΑΜΑΤΑ μπορείτε να επιλέξετε όσα και όποια θέλετε.
Πωλούνται με δικαιώματα ή χωρίς.
Δεκτός κάθε έλεγχος.

Τιμή ανάλογη με την ημερομηνία παράδοσης, με πιο φθνή 9 € το τελάρο.

Γιάννης Αντωνίου
Καρδίτσα - Τηλ. 2441073671, Κιν. 6979820745

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ
ΜπερΜπέρης

ΤΟ ΜΕΛΙ ΜΑΣ ΣΥΣΚΕΥΑΖΕΤΑΙ ΣΤΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΜΑΣ ΟΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ISO 22000 ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑ HACCP

ΑΔΕΙΑ ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ ΚΑΤΑΧΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΜΕΛΙΟΥ

ΣΥΣΚΕΥΑΖΟΥΜΕ ΚΑΙ ΤΥΠΟΠΟΙΟΥΜΕ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΛΙ ΣΙΑΣ (ΦΑΣΙΟΝ)

ΠΑΡΑΓΩΓΗ - ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΜΠΕΡΜΠΕΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
Ν. ΜΑΛΓΑΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΗΛ: 6948 063 423, 6982 348 906

Πωλείται φρέσκια κατεψυγμένη νωπή γύρη από ρείκι ανοιξιάτικης ανθοφορίας (περιοχή ορεινή Ναυπακτία) σε τιμή χονδρικής. Επιπλέον διατίθεται και πρόπολη (βιολογική και συμβατή). Πληρ. Στυλίαςρας Γιάννης, Ναύπακτος. Τηλ.6977227343

Αναλλάσσονται 180γρ. Βασιλικό πολτός με 3 10άρια μελίσιμα. Πληρ. Ιγγλέζος Λάμπρος, Αθήνα. Τηλ.6972471961

Πωλείται μέλι κουμαριάς και ανθόμελο προς 110€ το δοχείο καθώς και γύρη νωπή. Πληρ. Παπακωνσταντίνου Στέφανος, Λάρισα. Τηλ.6983907874

Πωλείται φρέσκαο Βασιλικός πολτός. Τιμή 10€/10gr και γύρη νωπή 10€/kg. Πληρ. Μπανιώρας Κων/νος, Γόννοι Λάρισας. Τηλ.6932918615

Χανιά Κρήτης. Πωλείται αγνό θυμαρίσιο μέλι εκλεκτής ποιότητας. Πληρ. Δασκαλάκης Στέλιος. Τηλ.6945318634

4. ΕΡΓΑΛΕΙΑ - ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

Πωλείται πολυτελής κασετίνα-θήκη για κηρήθρα από εκλεκτό ξύλο διαστάσεων 58X32X8 εκατ. Αναδεικνύει την κηρήθρα σε έργο τέχνης. Τιμή 65 ευρώ + έξοδα αποστολής. Πληρ.φ. στο τηλ.: 210 5025833 Θωμάς Νάνος, Αθήνα.

Πωλείται απολεπιστικό κατασκευής Μ.Δ. Ευαγγελόπουλος, με λάδια σε άριστη κατάσταση. Πληρ. Ανδρεαδάκης Σταμάτης, Ηράκλειο Κρήτης. Τηλ. 6973/007856.

Βιοτεχνία κυψελών και μελισσοκομικών εξαρτημάτων. Αλέξανδρος Παπαδόπουλος. 1ο χλμ Σερρών-Θεσσαλονίκης. Τηλ. 23210/39720.

Πωλείται αντλία βασιλικού πολτού σχεδόν αχρησιμο-

ποίητη 300€ καθώς και ένα EZI QUEEN 120€. Πληροφορίες Βαράτης Θεοφάνης, τηλ. 6932387515, Θεσ/νίκη.

Πωλείται κερηθρομηχανή Γερμανίας σε άριστη κατάσταση και σε προσιτή τιμή. Πληρ. Τσιγκίνης Μιχάλης, Ηράκλειο Κρήτης. Τηλ. 6944608774.

ΕΥΚΑΙΡΙΑ! Πωλούνται 50 ξύλινοι τροφοδότες οροφής για πεντοκυψελίδα, ένα ηλεκτρικό μαχαίρι απολεπισμού Georgakis και πέντε μελισσοσυλλέκτες. Τιμή 150€. Πληρ. Φραγκιαδάκης Μιχάλης. Τηλ. 6973762405

Πωλούνται 40 διώροφες Πλαστικές κυψέλες της technoset bee. Πληροφορίες: Βαράτης Φάνης, Θεσσαλονίκη τηλ. 6971814841

Νέα βιοτεχνία κατασκευής Ξύλων κυψελών στην πεδινή Ιωαννίνων με την επωνυμία Μπίσας Ευάγγελος, εγγυάται επιλεγμένες κυψέλες με την καθοδήγηση και επιμέλεια του Παναγιώτη Ξάνθη-Γεωργέλη από το Μέτσοβο, πρώην κυψελοποιού. τηλ. επικοινωνίας: 2651092401 φαξ-2651092402, κιν.6932233391, κιν.6937923755

Πωλείται μελισσοκομικό φορητό Mercedes Atego 815 σε άριστη κατάσταση από γενικό service και περασμένο ΚΤΕΟ με μέγεθος καρότσας 37 μελίσιμα η στρώση. Πληρ.φ. Ανδρεαδάκης Σταμάτης. Τηλ. 6973007856 Κρήτη

Πωλείται μελιτοεξαγωγέας βάρης, ανοξείδωτος, κατασκευής Στέλιου Ευαγγελόπουλου Τιμή 800 €. Πληρ. Καραμπατζιάκης Στέλιος. Τηλ. 6972601072

Πωλείται ζυμωτήριο Garby 80 κιλών 1,5HP, Μύλος κοπής ζάχαρης 80 κιλών ανά ώρα 3,5HP ελαφρώς μεταχειρισμένα, τιμή 1.200 €. Πληρ. Τυλιπάκης Στέλιος, Ρέθυμνο Κρήτης. Τηλ.6942054852

5. ΔΙΑΦΟΡΑ

Πωλούνται φύλλα κηρήθρας από δικό μας φυσικό ελληνικό κερί 100% σε χαμηλή τιμή. Πάπουλης Νικόλαος, Αίγιο, 6972/275124

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ των μελισσιών σας αναλαμβάνουν οι νεοί και «μερακλήδες» μελισσοκόμοι με έδρα την Θεσσαλονίκη. Πληροφορίες Αντώνης Μουσιδής, τηλ. 6981/333567, 2310/758378.

Σπάω ζάχαρη σε επαγγελματικό τριβείο, 8€ τα 100kg. Πληροφορίες: Βαράτης Φάνης, τηλ. 6932387515, Θεσ/νίκη.

Εκτελούνται μεταφορές μελισσιών σε συναδέλφους μελισσοκόμους. Έδρα Θεσσαλονίκη πληρ.φ. Σωφρανίδης Δημήτρης 6974/878718.

Αναζήτηση εργασίας σε μελισσοκομική επιχείρηση στην Κρήτη με εμπειρία σε μελισσοκομία. Πληρ. Κυριακάκης Γιώργος, τηλ. 6971671094

Λογιστής-μελισσοκόμος, πτυχιούχος λογιστικής και χρηματοοικονομικής αναλαμβάνει φοροτεχνικά μελισσοκόμους και αγρότες, περιοχές δυτικής Αττικής, Καρδίτσα, Δομοκός, Φάρσαλα, Λαμία και τις γύρω περιοχές. Πληρ. Πανάγος Αντώνης, Τηλ. 6980462133

Σπάω ζάχαρη σε επαγγελματικό τριβείο. Πληρ. Πολυμενίδου Ευαγγελία, Δερβενοχώρι. Τηλ.698350111

Αγοράζω 100 μεταχειρισμένες κυψέλες με τους ορόφους τους στα 15€. Αποστολή στην Αθήνα και τα παραλαμβάνω με μεταφορική στα Χανιά. Πληρωμή Μετροπείς. Πληρ. Βαρδάκης Κώστας e-mail: kostas.vard27@gmail.com

ΚΛΟΠΕΣ

ΕΚΚΛΑΠΗΣΑΝ 5 μελίσιμα δεκάρια από την περιοχή της Ν. Καλλικράτειας Χαλκιδικής, στις 15 Φεβρουαρίου 2016, με κωδικό EL 54/667. Έχουν όλα αποσπώμενη βάση με δύο πορτάκια με μεντεσέ και φέρουν όλες οι κυψέλες το γράμμα (Τ) μπρος πίσω βαθιά χαραγμένο. Τσελεκίδης Φίλης. Τηλ. 6972 91 30 54.

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ

Προϊόντα παραγωγής μας:
Μέλι & Γύρη
Βασιλικός Πολτός, Πρόπολη

Εξοηλισμός:

- Κυψέλες
- Κηρήθρες
- Εργαλεία
- Μηχανήματα
- Μελισσοτροφές
- Είδη Συσκευασίας

Χ. Αραβαντινός • Τηλ. 26710 92246 • Σουηλήροι Ληξουρίου

ΑΡΓΟΛΙΚΗ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ

Επιλεγμένες Βασίλισσες και Παραφυάδες

Αγάθου Μαριάννα, Αργολικό Ναυπλίου
τηλ.2752400654 / κιν. 6995977086

ΑΠΟ ΤΟ 1931
ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ
ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΑ

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΟΥΑΝΗ
www.melissokomika-souani.gr

*Μελισσοκομικά είδη & εργαλεία,
στην καλύτερη ποιότητα και
στις πιο συμφέρουσες τιμές.*

Μπακατσέλου 10 (πρώην Μενελάου)
ΤΗΛ. 2310 230025 – FAX 2310 223916
546 31 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

**Τώρα η μέλισιμα πιο αποδοτική
Πολυβιταμίνη που κάνει θαύματα**

VITAMIN A(WSI)	2.000.000 LU	VITAMIN B12	3mg
VITAMIN D3(WSI)	400.000 LU	VITAMIN C	4000mg
VITAMIN E (WSI)	500mg	FOSFOR	650mg
VITAMIN K3	1.500 mg	KALSHIUM	866mg
VITAMIN B1	200mg	SOZIUUM	4,000mg
VITAMIN B2	300mg	CLDR	6,150mg
VITAMIN B6	200mg	KOBALT	4mg
CAL-D-Pant(WSI)	1.500mg	NIACIN	3.000mg

- Για πολύ πιο αποδοτικά μελίσιμα αλλά και υγιή.
- Για λιγότερο άγχος στις μετακινήσεις των κυψελών.
- Ανθεκτικότητα στις διάφορες ασθένειες.
- Αύξηση στη γέννα της βασίλισσας.
- Για υγιές ξεχειμώνιασμα της κυψέλης.
- Για γρήγορη ανάπτυξη της μέλισιμας την άνοιξη.
- Για πιο πολλές σμηνουργίες της μέλισιμας όλο το καλοκαίρι.
- Για αύξηση του πληθυσμού της κυψέλης όλους τους μήνες του χρόνου.
- Υποδοχή του χειμώνα με νέο πληθυσμό.
- Γρηγορότερη ανάρρωση των άρρωστων μελισσιών.
- Για την ταχύτερη ανάπτυξη της μέλισιμας.

Διάθεση σε όλη την Ελλάδα - 6977 958.753 - www.melissokomikirodopis.eu

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΑΡΤΑΣ

Μέλι - Βασιλικός πολτός - γύρη
Μελισσοκομικές τροφές

Τσιούνης Απόστολος

Πέτρα Άρτας Τηλ. 26810 67118
Τ.Κ. 47048 Κιν. 6944.253602

Μέλι Τρωμάτορας
Μέλι Αμβρακία
Μέλι Άρτας

Ελληνικό Μέλι

ΚΥΜΙΝΑ

ΑΠΟ ΤΟ 1977

Το Μέλι ΚΥΜΙΝΑ συσκευάζεται σε εγκαταστάσεις όπου εφαρμόζεται ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ με βάση το πρότυπο ISO 9001-2000 και ΣΥΣΤΗΜΑ HACCP

Άδεια με κωδικό καταχώρησης 54SM3 για τυποποίηση και συσκευασία μελιού

Συσκευάσουμε και τυποποιούμε το ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΛΙ σας (φασόν)

Παραγωγή-Συσκευασία
ΝΙΚΟΣ ΠΟΝΤΙΚΑΣ - Κύμινά Θεσσαλονίκης - Τ.Κ. 57 600
Τηλ. 23910 41.014, FAX: 23910 21.421

Επίσης παλόνται

- Βασιλικός Πολτός και Γύρη
- Σμήνη μελισσών
- Μελισσοτροφή
- Κηρήθρες (φύλλα)
- Μελισσοκομικά εργαλεία

Βαγγέλης Τσέλλιος

Γεωπόνος MSc A.Π.Θ.

Αναλαμβάνουμε τη σύνταξη και την παρακολούθηση φακέλων:

- ◆ ΝΕΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ
- ◆ ΣΧΕΔΙΩΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ
- ◆ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ-ΣΥΣΚΕΥΑΣΤΗΡΙΩΝ

Μελαχροινού 35, Ν.Μουδανιά Χαλκιδικής
Τ:2373065622 Κ:6973791716
Email:vangtselios@yahoo.gr

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

Παναγιώτης & Χριστόφορος Σοφίας

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ

- Παραφυάδες (με όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά)
- Μέλι: Ανθόμελο, πευκόμελο, έλατο κ.ά.
- Γύρη

Κιν.: 6944 726102, Τηλ.: 26510/62524

cosmote: 697 679 1123
vodafone: 694 313 5824
<http://www.zygi.gr>

zygi

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΖΥΓΑΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ

με επιπλέον λειτουργίες και τιμή 270€

εσείς θα αντισταθείτε στην νέα τεχνολογία :

Πρακτική Μελισσοκομία
Προβλήματα Αιτίες και Λύσεις
Άνδρας Θραουβούηου

Ένα χρήσιμο βιβλίο για κάθε μελισσοκόμο, 265 σελίδων με σκληρό εξώφυλλο. Τιμή 28€

Η σύγχρονη Μελισσοκομία
ως Επιστήμη και Πράξη
Μιχαήλ Υφαντιδής

686 σελίδες με 352 εικόνες και σκληρό εξώφυλλο. Τιμή 60€

Μελισσοκομικά φυτά I & II
Αθανάσιος Πηλακούτσος

Σε κάθε βιβλίο περιγράφονται 100 μελισσοκομικά φυτά. Πολυτελείς εκδόσεις με συνολικά 800 φωτογραφίες και σκληρό εξώφυλλο. Τιμή 50€ έκαστο

Παθήσεις του μελισσιού
Μιχαήλ Υφαντιδής

Έκδοση 2011, με 332 σελίδες. Τιμή 20€

Από τη ζωή των μελισσών
Μετάφραση
Μιχαήλ Υφαντιδής

Περιγράφονται τα πειράματα του Karl von Frisch για τη γλώσσα των μελισσών (Βραβείο Nobel), με 246 σελίδες. Τιμή 6€

Η μέλισσα και τα προϊόντα της
Άνδρας Θραουβούηου

Αποτελείται από 16 σελίδες και αναφέρεται σε όλα τα προϊόντα της μέλισσας για την ενημέρωση του καταναλωτή. Τιμή 0.35€

Η ιστορία μιας βασίλισσας
Μανόλης Δερμάτης

Έκδοση 2013. Μια ενδιαφέρουσα ιστορία από την οπτική μιας βασίλισσας. 128 σελίδες. Τιμή 12€

Επιχειρηματική Μελισσοκομία - Βασίλης Λιάκος
758 σελίδες, 192 εικόνες, σκληρό εξώφυλλο. Τιμή 95€

Μέλισσα και Μελισσοκομική Τεχνική - Πασχάλης Χαριζάνης
264 σελίδες, 105 έγχρωμες φωτογραφίες. Τιμή 30€

Όλα για το μέλι, Τιμή 18€ - **Γύρω από τη γύρη**, Τιμή 16€ - **Μάννα δεν είναι μόνο μια**, Τιμή 16€ - **Κυψέλη ΑΡΓΩ**, Τιμή 13€ - **Ο Βασιλικός πολτός των μελισσών**, Τιμή 17€ - **Πρόπολις, το θαύμα των μελισσών**, Τιμή 16€ - **Τι (πρέπει να) κάνω στα μελίσσια μου**, Τιμή 15€ - Μνίκος Θανάσης

Γύρη. Μελέτη, Γνώση και Εφαρμογή στη μελισσοογευρολογία - Δρίμτζιας Νικόλαος
432 σελίδες με πλούσιο φωτογραφικό υλικό. Τιμή 100€

Μελισσοκομία - Νικολαΐδης Ν. Τιμή 25€

Μελισσοκομία χωρίς δάσκαλο - Νικολαΐδης Ν. Τιμή 15€

Αποστολή με αντικαταβολή. Παραγγελίες στο τηλ. 23920 91575

perfect for beekeeping

fondabee

paste for bees - πάστα για μέλισσες

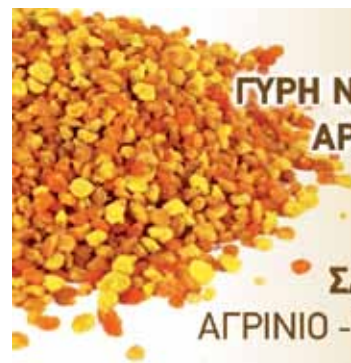
τα προϊόντα μας είναι διαθέσιμα σε όλη την Ελλάδα, επικοινωνήστε μαζί μας για να σας φέρουμε σε επαφή με τον κοντινότερο σε σας διανομέα μας

General Ingredients Hellas Ltd
Dramas 2, 15354 Glyka Nera
Tel: 210-6000135/223
Fax: 210-6000258

BELGOSUC

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

ΓΥΡΗ ΝΩΠΗ ΠΟΛΥΧΡΩΜΗ
ΑΡΙΣΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

ΣΑΡΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΑΓΡΙΝΙΟ - ΤΗΛ.: 6973 324.258

Το ενημερωτικό φυλλάδιο

η μέλισσα και τα προϊόντα της

ενημερώνει και πουλάει συγχρόνως!

Τι αυτό πρέπει να πάει σε κάθε σπίτι.

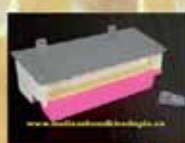
Αποτελείται από 16 σελίδες & είναι έγχρωμο.
Υπάρχει χώρος στην τελευταία σελίδα για την προσωπική σας σφραγίδα, με το τηλέφωνό σας κ.λ.π., ώστε να σας ξαναβρίσκουν εύκολα οι πελάτες σας.

Τιμή: 0,35 € + τα έξοδα αποστολής.

Η ελάχιστη παραγγελία πρέπει να είναι 30 αντίτυπα.

Παραγγελίες: Μελισσοκομική Επιθεώρηση
Τηλ.: 23920 91575

Ότι βάλει ο νους σε μελισσοκομικά και είδη μέλισσας

www.melissokomikirodopis.eu

Τόσο κοντά όσο ένα κλικ....

Τόσο φτηνά όσο πουθενά!!!!

Πωλήσεις χονδρική λιανική

Κομοτηνή 69100 Βασ. Πάυλου 9 Τηλ. 25310 82070 Κιν. 6977958753

ΜΕΛΙΣΣΑ ΚΑΙ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ, Γ΄ Έκδοση, 2014
ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΗ- ΒΙΒΛΙΟ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΟ
ΤΟΥ ΠΑΣΧΑΛΗ ΧΑΡΙΖΑΝΗ

ΜΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΕΓΧΡΩΜΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ,
ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ:

Τη βιολογία της μέλισσας, 270 από τα σημαντικότερα μελισσοκομικά φυτά της Ελλάδος, Μελισσοκομικός εξοπλισμός και χειρισμοί, Βασιλισσοτροφία, Προϊόντα της κυψέλης, Ασθένειες και εχθροί των μελισσών, Δηλητηριάσεις από γεωργικά φάρμακα, 171 έγχρωμες και 140 ασπρόμαυρες φωτογραφίες, 75 σχήματα και 15 πίνακες.

Αποστέλλεται με αντικαταβολή Τηλ. 210-5907682, Νικίου 120, 122 43 Αιγάλεω

Τιμή 30 Ευρώ + έξοδα αποστολής

ΚΥΨΕΛΗ ΓΝΩΣΗΣ - ΘΑΝΑΣΗΣ ΜΠΙΚΟΣ

3 bees ed. co.

beekos bee books

αντικαταβολή: 210 7713687

θα σας "κεντρίσουν" άφρια!

www.3bees.gr

beekoz@gmail.com

Τόμοι

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Ο τόμος του 2015 που περιέχει όλα τεύχη της χρονιάς είναι έτοιμος. Κρατήστε το μελισσοκομικό σας αρχείο συμμαζεμένο στην βιβλιοθήκη σας σε σκληρόδετους τόμους ώστε να μην χαθεί ποτέ. Διαθεσιμότητα υπάρχει στους τόμους της χρονιάς 1996 και 2008 - 2015. Η μελισσοκομική Επιθεώρηση εκδίδεται από το 1987 ανελλιπώς και υπάρχουν διαθέσιμα και παλαιότερα τεύχη. Για παραγγελίες καλέστε στη διεύθυνση του περιοδικού στο 2392091575.

Τόμος 2015: 20€

Τόμοι Προηγούμενων Ετών: 15€

Στις τιμές δεν περιλαμβάνονται τα έξοδα αποστολής (2.30€)

ΤΕΝΕΚΕΔΟΥΠΟΛΗ

ΣΑΒΒΑΣ ΦΙΛΙΠ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Σοφοκλέους 37 & Σωκράτους - ΑΘΗΝΑ
Αποθήκη : Σοφοκλέους 38 - ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ : 210-3212193 - FAX : 210-3212193
(6944 638256 - 210-6011962)
e-mail 1 : tnkdpl@otenet.gr
e-mail 2 : tenekedoupoli@yahoo.gr

ΚΕΝΑ ΔΟΧΕΙΑ - ΛΕΥΚΟΣΙΔΗΡΟΥΡΓΙΑ
ΚΟΥΤΙΑ - ΔΟΧΕΙΑ - ΜΠΙΤΟΝΙΑ - ΒΑΖΑ - ΤΕΠΟΖΙΤΑ
(ΛΕΥΚΟΣΙΔΗΡΑ - ΠΛΑΣΤΙΚΑ - ΓΥΑΛΙΝΑ - inox 18/10)
ΓΙΑ : ΜΕΛΙ, ΛΑΔΙ, ΕΛΙΕΣ, ΤΥΡΙ, ΚΡΑΣΙ, ΓΛΥΚΑ, ΠΑΣΤΑ

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: www.tenekedoupoli.gr

Κουτιά μελιού ΣΤΡΟΓΓΥΛΑ (από 1/4 κιλού έως 5 κιλά), και ΤΕΤΡΑΓΩΝΑ Δοχεία μελιού (14&28κιλά)
ΑΡΙΣΤΗΣ κατασκευής (με την αναγραφή πιστοποιητικού ποιότητας ISO 9001), για συγκομιδή, μεταφορά
με λιθογράφηση τετραχρωμίας και καπακωμένα από κατασκευής. και αποθήκευση

Βάσα μελιού (1/4 - 5 κιλά) Κουτιά χρυσά (1 - 28 κιλά) Δοχεία τετράγωνα για Δοχεία βίδας για λάδι
πλαστικά και γυάλινα για μέλι, γλυκά και παστά μέλι, τυρί και ελιές (1 - 17 κιλά)

1Κ, 2Κ, 3Κ, 5Κιλά
ΤΕΤΡΑΓΩΝΑ
τετραχρωμίας

Τεπόζιτα μελιού
INOX 18/10
με (ή χωρίς) βάση

Τεπόζιτα λαδιού ανοξείδωτα
με (ή χωρίς) βρύση και βάση
(15 λίτρα - 230 λίτρα)

Κουτιά μελιού ΕΠΙΚΑΘΗΜΕΝΑ
με "πατούρα" και ΝΕΑ ΧΡΩΜΑΤΑ
λιθογράφησης τετραχρωμίας

Άριστη συσκευασία δεμάτων (για καλύτερη μεταφορά και διατήρηση).
Μεγάλες συσκευασίες (για μείωση κόστους μεταφοράς στα πρακτορεία).
Μεγάλη ποικιλία προϊόντων και επαρκές απόθεμα ειδών και μεγεθών.
ΝΕΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ: Προγυρισμένα στεφάνια στα 1κ και 2κιλα μέλιτσα,
Νέα χρώματα λιθογράφησης τετραχρωμίας και νέα σειρά τετράγωνα.

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΤΥΧΟΝ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΜΑΣ
ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΣΤΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΝΕΧΩΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΜΑΣ

www.tenekedoupoli.gr

Κάθε εβδομάδα και μια διαφορετική προσφορά μέσω της ιστοσελίδας μας.